

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

584

AB

BIBLIΟΘΗΚΗ

A.S.O. & E.E.

584

AB

ΙΩΑΝΝΟΥ Β. ΨΑΡΑΚΗ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΠΩΛΗΤΕ
ΚΑΙ
ΔΙΑΦΗΜΙΖΗΤΕ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΗΣ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΥΟ. Ν. ΠΡΟΥΚΑΚΙ

1927

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

‘Η σπουδὴ τῆς Τέχνης τοῦ Πωλεῖν, ἀποτελεῖ ἔνα τῶν σπουδαιοτέρων κλάδων ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ Ἐμπορίου. ‘Η γιγαντιαία πρόοδος τῆς Βιομήχανίας, καὶ ἡ παραλλήλως κινουμένη ἀνάπτυξις τοῦ Ἐμπορίου, διφείλονται κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἰς τὴν δρμητικὴν μεθόδικητητα, τὴν διόποιαν ἀνάπτυξην κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ ψυχολογία τῶν συναλλαγῶν. ‘Η μεγάλη διάδοσις τῶν διαφόρων εἰδῶν, εἰνες ἔργον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς εὐφυοῦς δράσεως τοῦ πωλητοῦ, διστις κατώρθωσέ μὲ τὴν δυναμικότητά του, νὰ, δημιουργήσῃ νέας ἀνάγκας, καὶ νὰ τὰς καταχωρήσῃ ὡς ἀπαραίτητους εἰς τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν. ‘Η βιομήχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πρόοδος τῶν Ἀγγλοσαξωνιῶν φυλῶν, συμβαδίζουσι μὲ μίαν ἔντονον καὶ μεθόδικὴν ἐμφάνισιν τῶν ποικίλων τρόπων τῆς πωλήσεως, τῶν διόποιων ἡ σπουδὴ, συμπεριελήφθη εἰς τὴν μέσην καὶ ἀνωτέραν ἐμπορικὴν τῶν ἐκπαίδευσιν, ὡς μάθημα πρωτευούσης σημασίας.

Σήμερον δὲ, δλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη θεωρούσι τὴν μάθησιν τῆς πρακτικῆς ταύτης ψυχολογίας τῶν ἀγροτωλησιῶν, ὡς ἀπαραίτητον συνάρτησιν μιᾶς ἀληθοῦς ἐμπορικῆς μορφώσεως.

Τὸ πεδίον δράσεως τῆς Τέχνης τοῦ Πωλεῖν εἰνες ἐκτεταμένον. ‘Η μεσολάβησίς της δὲν περιορίζεται ἐκεῖ μόνον, δπου ὑπάρχει ἐμπραγματόν τι πρὸς ἀνταλλαγὴν, ἀλλὰ ἔξικνεῖται καὶ μέχρι τῶν πνευματικῶν καὶ ἡθικῶν προσδότων τοῦ ἀνθρώπου, τῶν διόποιων προσπαθεῖ νὰ δώσῃ τὴν ἀρτιωτέραν ἔξωτερήνευσιν, καὶ νὰ τὰ καταστήσῃ διὰ τὸν κάτοχόν των ἐπωφελῶς χρησιμοποιήσιμα. ‘Ο Ιατρός, δικηγόρος, δ ὑπάλληλος, δ διανοούμενος ἐν γένει, ἔχουσι πολλά λάκις ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῆς (ἐν τῷ προσώπῳ τῆς διαφημίσεως), εἰς δλας ἐκείνας τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς δ-

ποίας παρίσταται ἀνάγκη, διπλως ή προσφορὰ τῶν ὑπηρεσιῶν των γίνη προσεκτή εἰς εὑρὺν κύκλον. Ἡ διαφήμισις, ή πλέον διαδεδομένη καὶ προσφιλῆς αὕτη μορφὴ τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως, χρησμοποιεῖται καὶ ὅπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Κρατικῶν ὁργανισμῶν. Ἀλλοθῶς δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον οὐδεμία ἐκδήλωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας, ή ὅποια διὰ τὴν γοργοτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν τῆς προσαρμογῆς πρὸς τοὺς νόμους τῆς ζωῆς, νὰ μὴ λάβῃ ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς.

Καὶ ἐκεῖ ὅπου σήμερον η παρουσία τῆς θεωρεῖται περιττὴ η ἐπιβλαβής θὰ ἐπέλθῃ μοιραίως η δία τῶν πραγμάτων, ἵνα κριθῇ ἀπαραίτητος καὶ δημιουργική. Παρ' ἡμῖν, η τέχνη τῆς πωλήσεως δὲν ἔτυχεν οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἐντεταλμένων ὑπὲρ τῆς ἐμπορικῆς μας ἐκπαιδεύσεως. Ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς μας σχολὰς ἐξέρχονται ἐτησίως ἔκαποντάδες ἄριστα κατὰ τὰ ἄλλα κατηρισμένοι νέοι, ἀλλὰ χωρὶς ἀγάπην πρὸς τὴν συναλλαγὴν καὶ ἐμπορείαν. Ἐπὶ τοῦ πεδίου δημως τῆς διαπραγματεύσεως μιᾶς ἀγοραπωλησίας θὰ σφυρηλατηθῇ κυρίως ὁ δημιουργικὸς ρόλος τοῦ σπουδαστοῦ μας, διότι η ἕκανότης αὕτη ἴσταται ἐπὶ κεφαλῆς δλων τῶν γνώσεων, τὰς ὅποιας οὗτος ἀπεκόμισεν ἐκτῶν σπουδῶν του. Οἱ μεγαλείτεροι ἔμποροι, οἱ δημιουργικώτεροι ἐπιχειρηματίαι, εἰχον πρὸ παντὸς τὸ χάρισμα τῆς ἕκανότητος νὰ κατευθύνουν μίαν διαπραγμάτευσιν συμφώνως μὲ τὰ συμφέροντά των. Ἡσαν κάτοχοι τῶν μυστηρίων τῆς συναλλακτικῆς φυχολογίας. Ο σπουδαστής μας δημως κατέρχεται εἰς τὸν ἀγῶνα δειλός, ἐντρέπεται νὰ διμιλήσῃ, καὶ ἀκόμη περισσότερον νὰ ζητήσῃ ὑπηρεσίαν πωλητικῆς μορφῆς. Τὴν ἐργασίαν ταύτην θεωρεῖ ταπεινωτικήν καὶ ἀναξίαν τῆς μορφώσεώς του. Καὶ δημως προτιμᾶς ἔπαιτη ἐργασίαν εἰς τὰς Τραπέζας καὶ τοὺς ἄλλους εὐαρίθμους οἰκονομικοὺς δργανισμούς, οἱ δοποῖοι ἔχουν κατακλυσθῆ ἀπὸ κύματα προσφορᾶς γραφικῶν ὑπηρεσιῶν. Διὰ τῆς μελέτης τῆς τέχνης τοῦ πωλεῖν ἀποκτᾶται ἔξαρτος κλίσις καὶ ἀγάπη πρὸς τὸ ἐμ-

πορεύεσθαι, πρὸς τούτοις δὲ, ἐμφανίζεται παρὰ τῷ σπουδαστῇ ἡ ἴκανότης νὰ ἀντεπεξέρχηται ἀποτελεσματικῶς ἐναντίον τῶν ποικίλων δυσχερειῶν, αἱ δποῖαι ἀναφαίνονται ἐν τῇ ἔξελίξει μιᾶς πωλητικῆς πράξεως.—Τὸ παρὸν ἔργον ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν ἐμπορικῶν σχολῶν, ἐμπόρους, ἐπαγγελματίας, ὑπαλλήλους καὶ πρὸς δλους τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ γνωρίσωσι τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Τέχνης τοῦ Πωλεῖν. Εἰς τὴν συγγραφὴν περεμβάλλονται πρὸς διδακτικὸν σκοπόν, διάφοροι διαφημήσεις συνοδευόμεναι μὲ σχετικὴν κριτικὴν, ἐκ τῆς προσεκτικῆς δὲ μελέτης αὐτῶν θὰ δυνηθῇ δ ἀναγνώστης νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἴκανότητα τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς ἐκτιμήσεως μιᾶς διαφημιστικῆς ἐργασίας.

Ιωάννης Ψαράκης

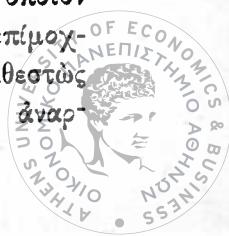
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΩΛΗΤΕ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ

ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Τό μέγιστον μέρος τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ θήθη εἰς αὐτὸν ἐκ τῶν κοινωνικῶν αὐτοῦ σχέσεων. Ὁ νομάζομεν δὲ κοινωνικάς, τὰς ἀνάγκας ἐκείνας, αἱ δοκοῖαι προέκυψαν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν, ἔθνικῶν, καὶ κοινωνικῶν ἔθιμων ἐπίσης καὶ ἐκείνας, αἱ δοκοῖαι ἐπειδὴ θῆσαν εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας του μετὰ τοῦ διεθνοῦς πνεύματος. Ἐξαιρουμένου τοῦ ὕδατος, οὐδὲν ἴερος ἐξ ἐκείνων τὰ δοκοῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στοιχειώδων καὶ πρωτογόνων ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔμεινεν ἀνεπηρέαστον ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον. Ἡ τροφὴ καὶ ἡ ἀμφιεσις, τῶν δποίων τὴν ἀνάγκην ἡσθάνθη ὁ ἀνθρωπὸς εὐθὺς ὡς ἐγνωρίσθη μὲ τὴν φύσιν, προτοῦ δηλαδὴ οὗτος γίνη κοινωνικὸν ὅν, διῆλθον ἀπειρά στάδια μεταμορφώσεων ἐκάστη τῶν δποίων, ἔφερε τὴν σφραγίδα τῆς κοινωνικῆς τῆς προελεύσεως. Εὐθὺς δὲ ὡς ἥρχισε νὰ διάγῃ βίον δμαδικόν, ἐπηκολούθησε καὶ μία θαθμιαία ὑποχώρησις τῶν ἐγωιστικῶν κλίσεων τῆς ἀτομικότητός του, ἡ δοκοία ἐν τέλει ὑπετάγη εἰς τὴν δύναμιν τοῦ περιβάλλοντος. Ἡδη δέ, δλος δ κόσμος τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου διευθύνεται ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν πνεῦμα, τὸ δποίον τείνει νὰ ταξινομήσῃ αὐτὰς εἰς δμοιοιμόδιφους τύπους πρὸς τοὺς δποίους θὰ πειθαρχοῦμεν πάντες. Ἡ μδα, εἶνε τὸ δραστηριώτερον δργανον, τὸ δποίον ἐτάχθη ὑπὸ τῆς κοινωνίας νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἐπίμοχθον τοῦτο δργον. Ἡδη εἶνε ἀληθές, δτι εἰς τὸ καθεστώς τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπικρατεῖ φρικώδης ἀναρ-

χία, πρᾶγμα τὸ δποῖον, σπαταλᾶ ἔνα μέγα μέρος τῆς δραστηριότητος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ δποῖον θὰ ἥδύνατο νὰ χρησιμοποιήθῃ ἀλλαχοῦ. Ἡ δποταγὴ δὲ εἰς ὥρισμένους τύπους ἵκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν μας, προάγει εἰσέτι τὸ πνεῦμα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν δλότητα, καὶ θὰ ἐπιφέρῃ βαθμιαίως πραγματικὴν κοινωνικὴν ἴστητα μεταξὺ τῶν μελῶν της. Ὡς γνῶστόν, τὸ χρῶμα καὶ ἡ μορφὴ τοῦ ἑνδύματος, ὑπῆρξαν τὰ κατ' ἔξοχὴν μέσα διακρίσεως τῆς δυνάμεως τῶν πολιτῶν.

Ἡ ἀνάγκη δὲ πρὸς μίαν πειθαρχημένην κατεύθυνσιν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν εἰδῶν, ἐπιβάλλεται ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς βίας τῶν πραγμάτων, δεδομένου δτι θὰ ἦτο δυσανάλογος μὲ τὴν φυσικὴν τῆς ἀντοχὴν ἢ ἐπ' ἄπειρον ἐπισώρρευσις ὑποχρεώσεων, τῶν δποίων τὸ βάρος θὰ ἦτο δυσβάστακτον. Ἐκ τῶν στοιχείων δὲ τὰ δποῖα μᾶς χορηγεῖ ἢ προσεκτικὴ ἐξέτασις τοῦ τρόπου τῆς ἐξελίξεως τῶν ἀναγκῶν, δυνάμεθα εὑνόλως νὰ ἴδωμεν, δτι ἢ ἀνθρωπότης, βαίνει σταθερῶς πρὸς ἐπιλογὴν τῶν μεθόδων ἐκείνων, διὰ τῶν δποίων θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν κύνδυνον τῆς πλησμονῆς αὐτῶν. Τὰξέργον δὲ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν κατ' ἔιδος ἀναγκῶν εἰς συμβατικοὺς τύπους, δὲν θὰ ἀποτελείωσῃ ἐντὸς τῶν ἔθνων δρίων, καὶ συμφώνως μὲ τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἔθνους πνεύματος μόνον. Θὰ ὑπερβῇ τὰ δρια ταῦτα, ἵνα λάθη διεθνῆ ἔμπνευσιν καὶ ἔκτασιν. Ἡ ἀμφίεσίς, μία δηλαδὴ τῶν σπουδαιωτέρων ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, βαίνει σταθερῶς πρὸς πλήρη διεθνοποίησίν της. Ὁλη· σχεδὸν ἢ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης, ἔχει παραδεχθῆ μὲ ἐλαφρὰς μόνον τροποποιήσεις τὸν αὐτὸν τύπον πίλου, ὑποδημάτων, καὶ ἀνδρικῶν ἐνδυμάτων. Ἐκ τούτου, δὲν ἔπειται δτι αἱ κλίσεις τοῦ ἀνθρώπου θὰ σταματήσουν πρὸς ἔνα τελικὸν τύπον δι' ἔκάστην τῶν ἀναγκῶν. Τούναντίον, θὰ ἐπακολουθήσῃ ἀπετρία μεταλλαγῶν. Εἰς ἔκάστην δμῶς ἐξ αὐτῶν, θὰ πειθαρχῇ πλειονότης τῶν Ἐθνῶν.

Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

Ο εύθυτερος δρόμος διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν του εἶνε δ τῆς ἀληθείας. Εἰς τὸ καθεστώς δημως τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὡς προαγωγὴν δύναμιν τὴν καθαρὰν ἀληθείαν τῆς μεταφυσικῆς, ἀλλά, μίαν ἀληθείαν συμβατικήν, ἥ δποια ἔξελίσσεται καὶ παραλλάσσει ὅπως δλόκηρος δ ζωτικὸς κόσμος. Ή τοι- αύτη δὲ περὶ τῆς χρήσεως τῆς ἀληθείας ἀντίληψις τοῦ συναλλασσομένου, καθιστᾶ δλως ἰδιότυπον τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἐμπορικῆς ἡθικῆς. Εάν πωλήτε ἐν ἐμπόρευμα ὡς καθαρόν, ἐνῷ τοῦτο εἶνε νοθευμένον, τότε παραβιάζετε τοὺς κανόνας τῆς ἐμπορικῆς ἀληθείας. Εάν δημως τὸ ἴδιον ἐμπόρευμα συστήσητε ὡς τὸ καλλίτερον ἀλλων καὶ τὸ ἔχον τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν, ἐνῷ γη πραγματικότης δὲν εἶνε αὐτή, ἥ, διὰ νὰ ἐπιτύχητε εύνοϊκοὺς δρους πωλήσεως, δια- βεβαιώσητε τὸν ἀγοραστήν, ὅτι πωλεῖτε τοῦτο εἰς τιμὴν σχεδὸν τοῦ κόστους, ἐνῷ τὸ περιθόριον τοῦ κέρδους σας εἶνε εὑρύτερον, τότε δὲν φεύδεσθε ἐμπορικῶς. Είσθε ἐντὸς τῶν δρίων τῆς ἐμπορικῆς ἡθικῆς.

Τὸ εἰς Ἀμερικὴν συγκροτηθὲν πρό τινων ἐτῶν μέγα συνέδριον τῶν διαφημιστῶν ἐκηρύχθη κατὰ τῶν διαφημίσεων ἐκείνων, αἱ δποια παρεβίαζον τὰς ἀρχὰς τῆς ἀληθείας. Ἀναμφισθητήτως, ἥ εὐγενῆς ἐκείνη προσπάθεια στρέφεται κατὰ τῆς χυδαίας καὶ ἄνευ χαλινοῦ τακτικῆς ἐκείνων οἱ δποιοι, μῆπλισμένοι μὲ μίαν ἀχαρακτήριστον ἀσέβειαν ἀπέναντι τῆς διανοητικότητος τῆς Κοινωνίας, προσπαθοῦν, ὅχι νὰ πωλήσουν ἀλλὰ νὰ ἐκδιάσουν. Ἀπὸ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς περὶ ἐμπορικῆς ἡθικῆς ἀντίληψεις τῆς Κοινωνίας, πρέπει νὰ ἔξορμάται πᾶσα ἐνέργεια τοῦ Πωλητοῦ. Πολλά- κις διέπομεν εἰς διαφημίσεις τόσα φεύδη, ὥστε δυνάμεθα νὰ δεσμούμεν δτι τοιαῦται πωλητικαὶ πράξεις, ὅχι μάγον δὲν ἀποφέρουσι τί θετικὸν, ἀλλὰ τούγαντίον κλονίζουσιν ὅλην λη-

ρα τὰ ἡθικὰ θεμέλια τῆς ἐνόχου ἐπιχειρήσεως. Ἡ ἀκρατος δύμως χρῆσις τῆς ἀληθείας, ὡς ταύτην ἐννοεῖ ἡ κλασικὴ ἡθικὴ, δὲν δύναται νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν σκοπόν, τὸν δποὶον ἐπιδιώκει ἡ τέχνη τοῦ πωλεῖν. Διότι οἱ κανόνες τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως, εἰνε προϊὸν μελέτης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ μόνον ἐκ τῶν ἐκ τῆς μελέτης ταύτης πορισμάτων κανόνιζει τὴν δρᾶσιν της. Ἀκολουθεῖ τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος εἰς δλας αὐτῆς τὰς ἐκφάνσεις προσπαθεῖ δὲ, ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν ἐλιγμῶν της, νὰ ἔξεύρῃ τοὺς ἀποτελεσματικωτέρους τρόπους πρὸς πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν της. Ἡ ἀνθρωπότης δύμως, δὲν ἀνῆλθε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τελειότητος, ὥστε τὰ πάντα νὰ δύνανται νὰ κινῶνται διὰ τῆς ἀληθείας. Διατρέχομεν περίοδον μιᾶς ἀκατανοήτου προσόδου, ἡ ζωὴ τῆς δποίας φαίνεται δτι ἀπαιτεῖ τὴν συμβίωσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Θὰ ἥτο δὲ τολμηρόν, ἀλλὰ καὶ παράλογον νὰ δπλίσωμεν τὴν τέχνην τῆς πωλήσεως, τὴν νεαρὰν ταύτην θεραπενίδα τῆς κοινωνικῆς προσόδου, μὲ ἰδέας αἱ δποὶαι θὰ ἔξεμηδενίζοντο αὐθωρεὶ ὑπὸ τὴν ἀβάστακτον πίεσιν τοῦ ὅγκου τῶν σημμερινῶν κοινωνικῶν ἰδεῶν, αἱ δποὶαι δὲν φαίνονται νὰ ἀκολουθοῦν τὴν δόδην, ἡ δποία ἄγει εἰς τὴν ὑποταγὴν πρὸς τὰ ὑψηλὰ παραγγέλματα τοῦ Ἡθικοῦ Νόμου. Ἡ πηγὴ λοιπὸν, ἐκ τῆς δποίας ἡ τέχνη τοῦ πωλεῖν ἀντλεῖ τὴν ἡθικήν της δύναμιν, δὲν εἰνε ἀλλη ἡ ἐκείνη, ἀπὸ τὴν δποίαν ἀρδεύεται δλόκληρος ἡ κοινωνικὴ φύσις.

Τὰς ἐκδηλουμένας δὲ προσπαθείας πρὸς προσαρμογὴν της εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς καθαρᾶς ἡθικῆς, τὰς ἐξηγοῦμεν μόνον ὡς προσπαθείας, αἱ δποὶαι τείνουν νὰ ἀντικαταστήσουν τὰς χυδαίας μεθόδους τοῦ ἀκατεργάστου φεύδους τοῦ παρελθόντος, διὰ νέων τρόπων μᾶλλον προσκειμένων πρὸς τὰς περὶ ἡθικῆς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου διανοητικότητος.

ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Κατὰ κανόνα δὲ ἀγοραστής πραγματοποιεῖ τὰς ἀγοράς του ἐκεῖ δύπου φρονεῖ διτὶ περισσότερον ἔξυπηρετεῖται τὸ συμφέρον του. Ἡ διαπραγμάτευσίς μιᾶς ἀγοραπωλησίας εἶναι πρᾶξις βυθιμούμενη ἀπὸ τὰς ἐγωιστικωτέρας σκέψεις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὡς τοιαύτη, πρέπει νὰ τύχῃ ἀναλόγου ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τοῦ πωλητοῦ, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ μέτρα, τὰ δποία οὗτος ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ ἵνα ἔξευμενίσῃ ἐνα τοιοῦτον ἀπαιτητικὸν ἀντίπαλον. Ἡ μελέτη λοιπὸν τῆς ψυχολογίας τοῦ ἀγοραστοῦ εἶναι μελέτη τοῦ ἀτόμου, τοῦ ἄνθρωποισμένου μὲ δλους τοὺς ὑπολογισμούς, τοὺς δποίους τοῦ ἐπιβάλλει τὴν ἔνστατον τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Οἱ κανόνες ἐκεῖνοι τῆς ὁμαδικῆς ψυχολογίας, κατὰ τοὺς δποίους, ἡ λελογισμένη ἐνέργεια τῆς ἀτομικότητος ὑποτάσσεται εἰς τὰς αἰσθηματικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ὁμαδικῆς ψυχῆς, δὲν δύναται εἴμην ἐλάχιστα νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναλύσεως τῆς πάλης περὶ τὴν ἀγοραπωλησίαν, ἡ δποία δπως εἴπομεν, διευθύνεται ἀπὸ τὰς αὐστηρὰς ἐπιταγὰς τοῦ ἐνστίκου τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Καὶ τὰ φαινόμενα ἀκόμη ἐκεῖνα τῆς ὁμαδικῆς συρροής καὶ τοῦ ἀγοραστικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, δ δποίος δημιουργεῖται ἐκ μιᾶς³ καταλλήλου πωλητικῆς ἐπινοήσεως, καὶ τὰ δποία⁴ ἐκ πρώτης ὅψεως φαίνονται διτὶ δὲν διευθύνονται ἀπὸ τὸ συμφέρον, ἀλλὰ ἀπὸ αἰσθηματικὰς παρορμήσεις, καὶ ἐκεῖνα προσεκτικῶς ἔξεταζόμενα, ἀναγνωρίζονται διὰ τὴν προσήλωσίν των εἰς τὴν ἔξυπηρέτησιν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. Εἰς μερικὰς δὲ περιπτώσεις κατὰ τὰς δποίας ἡ ἀγοραστικὴ⁵ ἐπιθυμία αὐξάνεται ἐκ τῆς θέας μιᾶς ισχυρᾶς συρροής περὶ τὸ ἐπίμαχον ἐμπόρευμα, δ ἀγοραστής ὑπολογίζει μὲ ἐλαφρὰν μόνον χαλάρωσὶν τῆς αὐστηρότητός του, χαλάρωσὶς ἡ δποία προέρχεται ἐκ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πρὸς τὴν ἴκανότητα τῶν ἀλλων νὰ δύνανται νὰ ὑπεραμύνωνται

τῶν συμφερόντων των ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἀγοραπωλησίας. Η
χαλάρωσις δὲ αὗτη τῆς φυσικῆς αὐστηρότητος τοῦ
ἀγοραστοῦ εἰνε πάντοτε ἐνάλογος μὲ τὴν ἐμπειστο-
σύνην τὴν ὁποῖαν οὔτοις τρέφει πρὸς τὸ περιβολλον,
τὸ ὁποῖον ἐκείνην τὴν στεγμὴν ἀγοράζει. Εάν διωρι,
δι’ ἓνα οἰονδήποτε λόγον, δ ἀγοραστῆς μορφώση τὴν γνώμην,
ὅτι οἱ ἄλλοι πίπτουν θύματα τοῦ πωλητοῦ, τότε ἡ πλήρης
ἰσορροπία τῆς αὐστηρότητός του ἀποκαθίσταται, καὶ συνε-
πῶς ἀνάλογος θὰ εἴνε ἡ συμπειριφορά του κατὰ τὴν ὥραν
τῆς διαπραγματεύσεως. Οπως θλέπομεν δ ἀπόλυτος ρυθ-
μιστὴς τῆς τύχης μιᾶς διαπραγματεύσεως εἴνε τὸ συμφέρον.
Οἱ ποικίλοι δὲ τρόποι διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ πραγ-
ματοποίησις τῆς πωλήσεως ἀποσκοποῦν, ἢ νὰ ἱκανοποιή-
σουν αὐτὸ διὰ τῆς εὐθείας δδοῦ, ἢ νὰ τὸ παραπλανήσουν.
Είνε δ πιστότερος φρουρὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν ἀγῶνα
τῆς ζωῆς.

Ο ΕΛΛΗΝ ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ ΚΑΙ Η ΔΥΣΠΙΣΤΙΑ

Εἰς τὰς ἀγοράς του, δπως καὶ εἰς ἄλλας κοινωνιάς του
πράξεις, δ Ἐλλην διαφέρει τῶν λαῶν τῆς κεντρικῆς καὶ βορείου
Εὐρώπης, δπου δ πολιτισμὸς καὶ ἡ ἐπικράτησις ἡθικοπλαστι-
κῶν ἀρχῶν ἔχει ἐπιδράση εὐεργετικῶς καὶ ἐπὶ τῆς συμπειριφο-
ρᾶς των εἰς τὰς συναλλαγάς. Ο “Ἐλλην ἀγοραστῆς εἰς τὸ εἰδι-
κὸν κεφάλαιον τῶν ἀγορῶν του, δὲν ἔχει ἀνεπτυγμένην τὴν
ἰδέαν τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν ὑπήρξειῶν. Νομίζει δτι ἀγορά-
ζων ἐνεργεῖ πολλάκις διὰ λόγους φιλευσπλαχνίας, δσάκις δὲ
μετὰ μακρὰς καὶ ἀγωνιώδεις προσπαθείας τοῦ πωλητοῦ πει-
σθῇ νὰ ἀγοράσῃ, διαλαλεῖ δτι τὴν πρᾶξιν ταύτην ἀπεδέχθη
διὰ λόγους προτιμήσεως. Πόσας φοράς δὲν ἔχονομεν δια-
φόρους ἀνθρώπους περὶ τῶν ὁποίων γνωρίζομεν δτι τρέ-
φουν δεδαιωμένην ἀδιαφορίαν καὶ σκληρότητα πρὸς δτι συν-
δέεται μὲ τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ οἱ ὁποῖοι εἴνε ἀμελικτοί
εἰς τὰς διαπραγματεύσεις των, νὰ λέγουν δτι ἀγορά-

ζουν ἀπὸ τὸν τάδε διότι τὸν λυποῦνται; Οἱ μεγαλεῖ-
τερος ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων ἀγοραστῶν ἔχει ἀνα-
λόγους ἰδέας, ἡ ἐπιεικεστέρα τῶν δποίων, εἰνε ἐκείνη κα-
τὰ τὴν δποίαν οὗτος φρονεῖ δτι ἀγοράζων δίδει τὶ πολυτι-
μότερον ἢ δτι λαμβάνει. Αἱ ἰδέαι αὐται ἐναντίον τῶν δποί-
ων οὐδέποτε, ἀν δὲν ἀπατῶμαι, ἐστράφησαν οἱ Ἑλληνες
διανοούμενοι, καλλιεργηθεῖσαι ἐπὶ μακρὸν μεταξὺ δλων τῶν
κοινωνικῶν μας τάξεων, ἐγέννησαν τὸν μεγαλεῖτερον ἔχθρὸν
τῆς συναλλαγῆς. τὴν δυσπιστίαν. Ἀληθῶς εἰς τὸ καθεστώς
τῶν Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, αἱ σχέσεις ἀγορα-
στοῦ καὶ πωλητοῦ ἐμπνέονται ἀπὸ μίαν ἔντονον καὶ ἀσυνή-
θη δυσπιστίαν.

Ἄλλα δὲν εἰνε ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ τοῦ ἀγοραστοῦ μό-
νον, ἡ δποία προήγαγε τὴν δυσπιστίαν ταύτην. Ο πωλητής,
πρὸ δλίγων εἰσέτι ἐτῶν, εὑρίσκετο ὑπὸ τὰ δεσμὰ τῶν πλέον
ἐξωφρενικῶν ἀντιλήψεων ἀναφορικῶς μὲ τὰς ὑποχρεώσεις,
τὰς δποίας εἶχεν ἀπέναντι τοῦ ἀγοραστοῦ. Κατ' αὐτὸν,
ἡ συναλλαγὴ θείᾳ συγκαταβάσει, ἐδικαιοῦτο νὰ εὑρίσκηται
ἐκτὸς τοῦ ἔλέγχου τῶν ἡθικῶν νόμων, καὶ ἀχαλίνωτος νὰ
ἐπιδίδηται εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν της. Αἱ
τοιαῦται δὲ περὶ ἐμπορικῆς ἡθικῆς αἵρετικαι ἰδέαι τοῦ
πωλητοῦ, τὸν κατέστησαν ἴκανόν, νὰ μὴ φείδεται οὐδενὸς
μέσου τροκειμένου νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἔργον του.

Οὕτω δὲ, κατὰ τὴν ἔποχὴν ἐκείνην, ἡ ἐξέλιξις τῆς
διαπραγματεύσεως δὲν παρουσιάζε τὴν ὅψιν ἐμπορικῆς συ-
ναλλαγῆς, ἀλλὰ τὸ θέαμα βωμοῦ, δπου ἐντὸς δλίγου θὰ ὄπιγρ-
χον θύματα καὶ θύται μόνον.

Ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς
γνωστὰς ἰδέας τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀνεφάνη ἡ δυσπιστία, δ
μεγαλεῖτερος δπως εἴπομεν ἔχθρὸς τῆς συναλλαγῆς. Ο Ἑλ-
λην πωλητὴς τῶν συγχρόνων ἀντιλήψεων μὲ τὴν ειρύτητα
τῆς μαθήσεώς του καὶ τὴν ἀκαιρεστήτα τοῦ ἡθικοῦ του, κα-
λεῖται ἥδη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς συνεπείας τῆς παθολογί-
κῆς ταύτης καταστάσεως.

Εἰπομέν άνωτέρω ὅτι ὁ χείριστος ἔχθρὸς τῆς συναλλαγῆς είνε τῇ δυσπιστίᾳ. Ἀληθῶς αὕτη δυσχεραίνει τὰς διαπραγματεύσεις εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε πολλάκις γὰ μὴ είνε δυνατή τῇ συμφωνίᾳ καὶ μὲ τὰς πλέον εὐνοϊκὰς διὰ τὸν ἀγοραστὴν παραχωρήσεις. Τὸ ἔργον δὲ τῆς τέχνης τοῦ Πωλεῖν, δὲν είνε τίποτε ἄλλο, εἰμή μία δργανωμένη προσπάθεια, τῇ δύοις σκοπὸν ἔχει νὰ προσεταιρισθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀγοραστοῦ. Κάθε δὲ ἐπινόησις τοῦ πωλητοῦ είνε σύνολον ἐνεργειῶν μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν βαθμιαίαν χαλάρωσιν τῆς δυσπιστίας τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἡ δυσπιστία είνε ἐκ τῶν δλίγων ἐπιμόνων ψυχικῶν παθῶν τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τὴν θεραπείαν του δὲ, ἀπαιτεῖται μακρὰ καὶ συστηματικὴ ἔργασία. Τὸ δραστικώτερον φάρμακον είνε τῇ εἰλικρίνεια. Ἀλλὰ καὶ αὕτη μόνη δὲν είνε ἐπαρκῆς διότι πρέπει νὰ συμπράξουν, καὶ ἄλλαι δυνάμεις. Ἡ εὐγενῆς συμπεριφορὰ καὶ διάφοροι θυσίαι ἐκ μέρους τοῦ πωλητοῦ, συμπληρώνουν τὸ ἔργον τῆς εἰλικρινείας.

ΑΙ ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΙΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ

Κανόνες τινὲς δημοσίας καὶ ἴδιωτικῆς τάξεως, τῶν διποίων τῇ ἀλήθεια θεωρεῖται ἀναμφισβήτητος καὶ σχεδὸν παγκοσμίου ἀξίας, ἐφαρμοζόμενοι εἰς ὥρισμένους κλάδους τῆς ἐμπορικῆς συναλλαγῆς, φαίνεται ὅτι δὲν ἐπαληθεύουν ὅχι μόνον διὰ μικρὸν καὶ σποραδικὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ διὸ δλοκλήρους κοινωνίας. Ἡ καθαριότης τῇ εὐπρέπεια καὶ τῇ εὐγενῆς συμπεριφορᾷ, θεωροῦνται ὡς αἱ ἀνευ ἐμποδίων λεωφόροι ἐπὶ τῶν διποίων ἀνέτωρ δύναται νὰ κινηθῇ τῇ πρόδοσις καὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ. Ἐν τούτοις, εἰς τὸ κράτος τῆς συναλλαγῆς, δπως καὶ εἰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, τῇ ἀψυχολόγητος, πρόωρος καὶ ὑπερβολικῇ χρήσις τῶν τριῶν τούτων δυνάμε-

ων, ἐπέδρασεν ἀρνητικῶς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως ὥρισμένων ἐπιχειρήσεων. Πλεῖστα ὅσα κέντρα πολυτελείας διαφόρων εἰδικοτήτων καφενεῖα, ἐστιατόρια, παντοπωλεῖα, ζαχαροπλαστεῖα, τὰ δποία ἥρχισαν λειτουργοῦντα ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν νεωτεριστικῶν ἀντιλήψεων, διῆλθον στάδια σοβαρῶν ἀπογοητεύσεων καὶ κλονισμῶν, μέχρις ὅτου κατορθώσουν νὰ ἐπιπλεύσουν. Καὶ δὲν πρόκειται περὶ τῶν συνήθων ἐκείνων δυσκερειῶν, τὰς δποίας πᾶσα ἐπιχείρησις εἰς τὰ πρωταρχήματα τοῦ διον τῆς ἀντιμετωπίζει. Εἰς τὴν ἐν προκειμένῳ περίπτωσιν δὲ ἐπιχειρηματίας ἔχει ἐπιπροσθέτως νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐρριζωμένας προλήψεις τοῦ περιβάλλοντος καὶ μόνον μετὰ τὴν ἀπαλλαγῆν των θὰ δυνηθῇ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς συνήθεις μεθόδους.

‘Η ἔκτασις τῶν τοιούτων ὀπισθοδρομικῶν ἀντιλήψεων εἶνε μεγάλη. Καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὸς πρωτευούσας ὅπου δὲ πολιτισμὸς εἰσῆλθεν ἐνωρίτερον ἀλλὰ καὶ δρμητικώτερος ἢ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὑπάρχει μία ζωηρὰ ἀδιαφορία πρὸς τοὺς τοιούτους προοδευτικοὺς δργανισμοὺς ἀπὸ ἕνα ὅχι ἀσήμαντον ἀριθμὸν πολιτῶν. Εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσάν μας, θὰ ἥδυνατό τις εὐκόλως νὰ εὕρῃ πλείστους δσους, οἱ δποιοὶ οὐδὲ ἐπ’ ἀμοιβῇ θὰ ἐδέχοντο νὰ συχνάζουν εἰς τὰ ἀριστοκρατικὰ ἐκεῖνα κέντρα, τὰ δποια φημίζονται διὰ τὴν καθαριότητά των καὶ τὴν ἐν γένει εὐπρεπή παράστασιν.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας, οἱ μὲ τοιαύτας ἀρχάς ἐμφανιζόμενοι δργανισμοί, ἀντιμετωπίζουν πολλάκις τὸν κίνδυνον πλήρους χρεωκοπίας. Ἡ μικρὰ πελατεία τῶν σταχυολογεῖται ἀπὸ τὴν ἀνεπτυγμένην καὶ προοδευτικὴν τάξιν, ἡ δοποίᾳ ἄλλωστε μειοψήφει ἐκεὶ καταπληγτικῶς.

^ο Αντιθέτως δημιουργίας πρὸς τὸν πλήρη πικριῶν βίον τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων τὸ δημιουργομεικὸν κατάστημα μὲ τὸν γῆμακαθαρτὸν καὶ ἀγενῆ ὑπάλληλόν του εὐημερεῖ. Οὐ υπάλληλος βωμολοχεῖ, ἀλλ' ἡ διαγωγὴ του αὕτη οἱ δῆμοι μιουργεῖ πιστοὺς καὶ προσελκύει τὸν ἄγνωστον διαβάτην.

Εἰς μίαν ἀγοραστικὴν συνάθροισιν περὶ ἐν τοιοῦτον

κατάστημα γνωστός μοι κύριος εἰς τὸν δποῖον ἐσχολίαζον τὰ τῆς καθόλου συμπεριφορᾶς καὶ εὐπρεπείας τοῦ καταστήματος τούτου, μοῦ ἀπήγνησε. Θέλω φέλε μοι νὰ ζῷ παντοῦ ἐλεύθερος. ἀκόμη δὲ περισσότερον διατην δένω τὸ χρῆμα μου. 'Ο εὐγενὴς ὑπάλληλος μὲ ὑπικρέώνες, μὲ πνέγες τὸ δὲ πολυτελές κατάστημα, μοῦ ἐπιβάλλει σεβασμόν. καὶ τὴν τήρησιν τύπων πρὸς τοὺς ὄποιούς δὲν εἶμαις ἐξηκειωμένοις. 'Εκεῖ δὲν μπορῶ νὰ διεκδικήσω τὸ δέκατον μοι ὅπως θέλω καὶ μὲ τὴν ἐλεύθερέν ποιού μοι ἐπιτρέπει τὸ χρῆμα ποιού δένω. 'Εντορέπομας νὰ προσθάλω. 'Εδῶ μὲ τοεῖς φωνὲς ὄλα ἐν τάξει. "Αλλωστε τὶ θά τὴν κάνω τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν μεγάλην καθαρεύτητα. "Ολα αὐτὰ πληρώνονται ἡκοινό. 'Η εὐγένεια δὲ τοῦ ὑπαλλήλου. ἀκόμη ἀκριβώτερα. "Ενας ἄλλοις ἐπεστης σπουδαῖος καὶ αὐτὸς λόγος μὲ σπορώχνεις ἐσθῶ. Φεύγω ἀπὸ τὴν διουλεία μοι στενοχωρητιένοις ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Θέλω νὰ ξεσπάσω καὶ ξεσπῶ τὰ τοῦτον τὸν μπακαλόγατο; ὁ ὄποιος δέχεται τὰς ἴδιες ποιεῖς μοι μετὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν. 'Νὰ σου πῶ καὶ τὸ ποιὸ σπουδαῖο. 'Ο πατέρας μοι ἀπέθανε Βᾶς ἔτειν καὶ ἄλλοι τόσο ἔζησε πάνω κάτω καὶ ἡ μητέρα μου. Λοιπόν, δσο καὶρὸ τοὺς ἐγνώριεσα δὲν ἔδειδον καὶ μεγάλη τημασσία στὴν ραφιναρεσμένη καθαρεύτητα. Καὶ ἐγώ τὸ ἔδειδο κάνω καὶ δοξά τὸν Θεόν εἶμαις ΑΒ χρονῶν καὶ πηγαίνω ἀριστα.

Εἰς τὰ λόγια ταῦτα τοῦ φίλου³ συνομιλητοῦ μου ἔχομεν τὴν πλέον πιστὴν εἰκόνα τῶν δπισθοδρομικῶν ἐκείνων σκέψεων μιᾶς μεγάλης μερίδος ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι δυσχεραίνουσι τὴν προσδόσιν τῶν νεωτεριστικῶν δργανισμῶν. Ο προσπαθῶν δὲ νὰ ἔδραιώσῃ τὴν θέσιν τῆς ἐπιχειρήσεώς του ἐντὸς τοιούτου περιβάλλοντος προσφέρει ἀναμφισβήτητῶς περισσότερα εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν ἥτις τὴν παροῦσαν ταμιακήν του, εὐδοκίμησιν. Παρ τούτοις τοιαῦται ἰδέαι εἰνε πολὺ διαδεδομέναι. Τό μέγιστον μέρος τῆς ὑπαίθρου χώρας καὶ εἰς ἀξιόλογος ἀριθμὸς ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων, οὐδὲν αὐτῆς τῆς πρωτευούσης ἔξαιρουμένης εὑρίσκεται εἰσέτι οὐπό τὸ σκότος τῶν δπισθορομικῶν τούτων

ἀντιλήψεων. Τὰ αἰτια εἶνε τὰ ἔξης. 1ον· Η φυσικὴ δυσκολία, τὴν δποίαν ἔκαστος ἐξ ἡμῶν ἀντιμετωπίζει, προκειμένου νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς ἓνα νέον περιβάλλον, δλως ἕνον πρὸς τὰς παλαιὰς του ἔξεις. 2ον· Υπολείμματα δουλικῶν ἴδεων, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν δποίων πόλλοι ἐντρέπονται νὰ συχνάζουν εἰς τοιαῦτα καταστήματα. Ἀντιστρόφως, ἄλλοι δὲν θέλουσι νὰ ὑποταγῷσι εἰς στοιχειώδεις τινὰς τύπους εὐπρεποὺς συμπεριφορᾶς, τὴν δποίαν ἢ παρουσία των, εἰς τοιαῦτα κέντρα ἀπαιτεῖ. 3ον Τὸ γεγονός ὅτι, εἰς τὰ καταστήματα ταῦτα, συχνάζει μία τάξις, τὰς κοινωνικὰς συνηθείας τῆς ὁποίας, δὲν ἐπιδοκιμάζει ἕνα μέγα μέρος τῶν ἄλλων τάξεων. 4ον Αἱ ἐσφαλμέναι ἰδέαι τὰς δποίας πόλλοι ἔχουν περὶ τῶν οἰκονομικῶν ὅρων. ὑπὸ τοὺς δποίους κυριεύουσι τὴν ἐπιχείρησιν. Πλεῖστοι νομίζουν ὅτι ἡ εὐπρέπεια καὶ τὸ ἀριθμὸν προσωπικόν, ἐπιθερύνουν τὴν κατανάλωσιν περισσότερον, ἢ ἢ τακτικὴ τῶν κατωτάτης τάξεως καταστημάτων. Εἰς τὰ αἰτια ταῦτα, εἰς τὰ δποία θὰ ἥδυναγτο νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ ἄλλα τινὰ δευτερευούσης σημασίας, δφείλονται κυρίως αἱ δυσχέρειαι, πρὸς τὰς δποίας παλαιῶν οἱ προσδευτικοὶ δργανισμοί.

Η ἔντασις τῆς δπισθιδρομικότητος ταύτης, τῆς δποίας δ βίος ἔστεται βραχύς, δὲν εἶνε ἢ αὐτὴ δι' δλους τοὺς δπαδούς. Ποικίλλει ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεως ἔκαστου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ ἐπικρατέστεροι εἰς ἀριθμὸν, δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν ἀκρως ἀριστεράν. Η πλειονότης ἐξ αὐτῶν ἵσταται μᾶλλον ἐπὶ βάθρου ἀσταθῶν δοξασιῶν, ἐτοίμη ὑπὸ ἐλαφρὰν ὄθησιν, νὰ μεταπηδήσῃ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν προηγμένων ἴδεων. Περὶ τούτου, φαίνεται δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία, διότι, ἐὰν ἐπεκράτουν οἱ ἀδιάλλακτοι, τότε, δὲν θὰ ἥτο δυνατόν, ἐντὸς τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν νὰ ἔξαπλωθοῦν τόσον καταπληκτικῶς αἱ νεωτεριστικαὶ ιδέαι, ἢ διάδοσις τῶν δποίων ἔξακολουθεῖ τὴν πρὸς ἐμπρὸς πορείαν τῆς, μὲ γεωμετρικὴν προσόδον, εἰς τρόπον ὥστε, ἐντὸς ἐλαχίστων ἐτῶν νὰ γίνουν κυρίαρχοι δλοκλήρου.

τῆς ἔθνικῆς γῆς. Ἐπικρατεῖ ἀληθῶς μία ἀπίστευτος εὐπά-
θης ροπή τοῦ ἔλληνος, πρὸς προσαρμογὴν του εἰς τὰς προο-
δευτικὰς κατευθύνσεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἡθικῆς.

Ο ρηξικέλευθος δὲ ἐπιχειρηματίας, δ ὅποιος δραμα-
τίζεται ἐξιδανικευμένους κερδοσκοπικοὺς ὄριζοντας, δὲν
πρέπει ποτέ, ὑπὸ τὴν τοιαύτην δρμητικὴν κλίσιν τοῦ ρεύ-
ματος τῶν προοδευτικῶν ἰδεῶν, νὰ παραπλανηθῇ ἀπὸ τὰ
ὑλικὰ θέλγητρα μερικῶν δπισθοριμικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν
ὅποιων ἄλλως τε δ βίος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε μακρό-
τερος τῆς ζωῆς τῶν καθυστερημένων ἰδεῶν.

Τούναντίον, δφείλει νὰ ἔκτείνεται ἐλαφρῶς καὶ πέ-
ραν τῶν προοδευτικῶν ἀντιλήψεων τῆς ἐποχῆς του, διότι
οὗτω μόνον θὰ δύναται νὰ διεκδικῇ τὸν τίτλον ἄλλα καὶ τὰς
ἀπολαυὰς τοῦ προοδευτικοῦ, ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ ὅποιου, θὰ
ὑπάρχουν πάντοτε πολλοὶ καὶ πρόθυμοι ὀπαδοί. Διότι εἰς τὸ
πολὺ προσεχὲς μέλλον, ὅπότε δὲν θὰ διμιούμεν πλέον πε-
ρὶ δπισθοριμικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιζήσουν
τὴν ἐπαύριον τῆς διαβάσεως τοῦ ὁδοστρωτῆρος τοῦ πολιτισμοῦ,
οἱ προοδευτικοὶ θὰ εἶνε ἔκεινοι, οἱ ὅποιοι θὰ προπορεύων-
ται τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ρεύματος, ἔκεινοι δὲ, οἱ ὅποιοι θὰ
βαίνουν παραλλήλως αὐτοῦ, θὰ δνομάζωνται συγχρονισμένοι,
τίτλος δηλαδή, δστις ἐλάχιστα θὰ διαφέρῃ τῶν σημερινῶν δ-
πισθοριμικῶν.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

• Πάντες γνωρίζομεν, δσονδήποτε ἀδαεῖς περὶ τὴν τέ-
χνην τῆς πωλήσεως καὶ ἂν εἰμεθα, δτι κάθε εἶδος διὰ νὰ
πωληθῇ εἶνε ἀνάγκη νὰ κυκλοφορήσῃ ὑπὸ συνθήκας εὐ-
νούσας τὴν πώλησίν του,

Εἰς τῶν σπουδαιοτέρων δρων μιᾶς φυσιολογικῆς πωλή-
σεως εἶνε ἡ ἐπικαιρότης, δ παραλληλισμὸς τούτεστιν τῶν
πωλητικῶν προσπαθειῶν, μὲτ ἣν ἐκδήλωσιν τῶν διαδικῶν

έκεινων ἀναγκῶν, αἵτινες ἀναφαίνονται καθ' ὅρισμένας χρονικάς περιόδους τοῦ ἔτους. Ἐπίσης, τὴν αὐτὴν περίπου θέσιν κατέχει διὰ τὴν κανονικὴν διάθεσιν τῶν εἰδῶν. καὶ ή ἀναγνωρίζεται τοῦ προσήκοντος τόπου. Ἐπικαιρότης λοιπὸν καὶ καταλληλότης τοῦ τόπου, εἰνεῖ δύο κεφαλαιοδέστερα ἀρθρα τοῦ νόμου τῆς προσαρμογῆς, καὶ ἀπὸ τὰ δύοια δὲν δύναται: ἀτιμωρητεὶ νὰ παρεκκλίνῃ η τέχνη τῆς παλήσεως.

Ἐάν τὸ θέρος ἐκθέτητε πρὸς πώλησιν γουναρικὰ καὶ τὸν χειμῶνα διαλαχῆτε τὰ φάθιγα καπέλλα σας, τότε αἱ πιθανότητες νὰ εὑρητε ἀγοραστὰς μὲ κανονικὰς τιμάς, εἰνεῖ ἐλάχισται. Ἐπίσης, ἐάν εἰς χώραν δῆν δένθει, ζητήσητε γὰ πωλήσητε τὰ ἀλεξίδροχά σας, δὲν θὰ εὑρητε οὐδένα, διστις ἥθελε δώση προσοχὴν εἰς τὴν προσφοράν σας. Ἡ πρώτη περίπτωσις ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπικαιρότητα, η δευτέρα δέ, εἰς τὴν καταλληλότητα τοῦ τόπου. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν γυμνῶν τούτων παραδειγμάτων, τὰ δύοια κατέχουν τὴν θέσιν τῶν ἀκροτήτων, ὑπάρχει, ἀπειρία διαμέσων μεταβάσεων, η παρακολούθησις τῶν δύοιων διαφεύγει πολλάκις τὴν ἀντίληψιν καὶ τῶν μᾶλλον ἐπικελῶν πωλητῶν. Ἐάν διρύσητε κατάστημα ὑφασμάτων εἰς μίαν περιφέρειαν, δῆν διπερτερεῖ ἀριθμητικῶς τὸ πτωχὸν στοιχεῖον, μεταξὺ δὲ τοῦ ἐμπορεύματός σας, πλεονάζουν τὰ μεταξωτὰ η τὰ ὑφάσματα ἐκεῖνα τὰ δύοια τὸ ἀγοραστικὸν ἐκεῖνο περιβάλλον δὲν δύναται νὰ τὸ ἀποκτήσῃ, τότε εἰσθε ἐκτὸς τῶν κανόνων τῆς καταλληλότητος τοῦ τόπου. Ἐπίσης, ἐάν τὸ ἴδιον κατάστημα πλουτίζητε μὲ εἶδη ἐκτὸς μόδας, παραβαίνετε τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπικαιρότητος.

Τὸ ἔργον δὲ τῆς ἐπικαιρότητος προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερον: ἀναλύει τὰς δικαδικὰς ἀνάγκας εἰς μικροτέρας κατηγορίας, πρὸς τὰς δύοις ἀπευθύνεται ὁ πωλητής. Απὸ τοῦ φθινοπώρου ὁ πωλητής ἀναζητεῖ τοὺς ἀναιμικούς, καχεκτικούς καὶ προσφέρει εἰς αὐτοὺς τὸ μουρουνέλαιον, ἢ ἄλλην τινα θρεπτικὴν τονωτικὴν τροφήν. Γύρω δὲ ἀπὸ τὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ τὰ δύοια φέρουν τὰ εἶδη τῆς ἐπι-

νοποιήσεως τῶν ὁμαδικῶν ἀναγκῶν, ὑπάρχει ἐνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς παραλλαγῶν, ἀναγκαίων διὰ τὴν ἴκανοποίησιν τῶν προσωπικῶν προτιμήσεων ἔκάστου.

Η ΑΠΟΚΛΕΣΤΙΚΟΤΗΣ

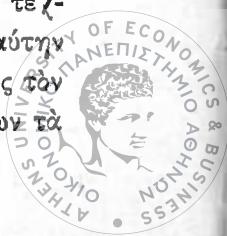
Ο πωλητὴς ὡς γνώμονα πάσης πωλητικῆς ἐνεργείας του πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς τιμὰς καὶ ποιότητας τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἀνευ τοῦ συναγωνισμοῦ, η ὅψις τοῦ κόσμου θὰ ἦτο δλῶς διαφορετική. Θὰ ὑπῆρχε μία νεκρὰ φύσις. Διότι διαναγωνισμὸς εἶναι ἐν τῶν ἀναγκαίων κινήτρων τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τὸ ἀκρογωνιαῖον ἔρε:σμα τῆς οἰκονομικῆς προσδοσού τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι η παρορμοῦσα δύναμις πρὸς πᾶσαν προοδευτικὴν πρᾶξιν, τῆς δποίας οἱ καρποὶ ὠριμάζουν ἐντὸς τοῦ τοιούτου περιβάλλοντος τῆς ἐλευθερίας.

Ἐντὸς λοιπὸν τῆς κολυμβήθρας τοῦ συναγωνισμοῦ η τέχνη τῆς πωλήσεως ἔλαβε τὸ χρισμα μιᾶς ἀναγκαίας προαγωγοῦ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, καὶ μόνον ἐντὸς αὐτοῦ δύναται νὰ ζῇ καὶ ἐνεργῇ.

Ο συναγωνισμὸς εἰς τὸν πωλητὴν δημιουργεῖ πολλάκις σοδαρᾶς ἐνοχλήσεις, ἀλλὰ κατὰ κανόνα τὸν ἐμψυχόνει πρὸς δρᾶσιν συ στηματικήν. Ἐκαστος δέ, ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς δημιουργικότητός του, προσπαθεῖ νὰ καταστήσῃ δλιγώτερον δύνηράς τὰς ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ διαταραχὰς ταύτας.

Ἐν τῶν μέσων, διὰ τῶν δποίων η τέχνη τῆς πωλήσεως, κατωρθώνει νὰ ἔξουδετερῇ τὰς δυσαρέστους συνεπείας τοῦ ἐντόνου συναγωνισμοῦ, εἶναι η ἀποκλειστικότης. Νὰ πωλήτε δηλαδὴ κάτι, τὸ δποίον οἱ ἄλλοι συναγωνισταί σας δὲν ἔχουν.

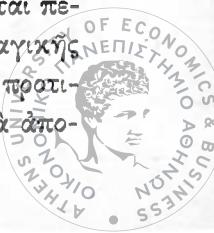
Πολλάκις διέπομεν τὰ πλέον κοινὰ τῶν πραγμάτων, νὰ παρουσιάζωνται ὡς ἔξαιρετικὰ καὶ ἀσυνήθη, διότι η τέχνη τῆς πωλήσεως κατώρθωσε νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἴδεαν ταύτην καὶ νὰ τὴν θεμελιώσῃ εἰς ἥπνεῦμα τοῦ ἀγοραστοῦ. Εἰς τὰν ακλάδον τῆς φαρμακευτικῆς, τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων τὰ

δποῖα διαλαλοῦνται ὡς θαυματουργά, εἰνε γνωσταὶ καὶ ἀπλαὶ συνθέσεις, κυκλοφοροῦσιν δμως ὑπὸ δνομασίας τοιαύτας, ὥστε νὰ πιστεύηται, δτι πρόκειται περὶ δλως νέων πρωτούπων προϊόντων.⁶ Οσίτος, δ ἀραβόσιτος, ἡ βρώμη, δὲν κάμνουν καμμίαν ἔξαιρετον ἐντύπωσιν ὅπτε ὑπολογίζονται αἱ θρεπτικαὶ τῶν ἴδιοτητες. Καὶ ἐν τούτοις, καταλλήλως συσκευασμέναι καὶ ἀπηλλαγμέναι τοῦ φλοιοῦ τῶν, πωλοῦνται μὲ τὰ πλέον στομφώδη δνόματα διὰ πλείστας χρήσεις, μεταξὺ τῶν δποίων καὶ ὡς τροφὴ τῶν μικρῶν παιδίων.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἔχομεν μίαν ἀποκλειστικότητα, ἀφ' οὗ καταστρέψαμεν τὴν προσωπικότητα τῶν εἰδῶν τούτων, τὰ ἔξωτερικά τῶν δηλαδὴ χαρακτηριστικά. Πολλάκις, κατορθοῦμεν νὰ ἐπιβάλωμεν μίαν ἀποκλειστικότητά μας⁷, χωρὶς νὰ ἀλλασσωμεν τὰ ἔξωτερικὰ γνωρίσματα τοῦ εἰδόντος μας. Διὰ νὰ γίνη τοῦτο, εἰνε ἀνάγκη τὸ περιτύλιγμά των νὶ ἔχῃ τοιαύτην δυναμικότητα, ὥστε ἡ ἔξωτερικότητα τοῦ εἰδόντος, νὰ μὴ δύναται νὰ μειώσῃ τὴν ἐκ τοῦ περιτυλίγματος σχηματισθεῖσαν ἀγαθὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἐάν, εἰς τὴν ζάχαριν τὴν πωλουμένην ἐντὸς εἰς τετραγωνίδια τῶν κιβωτίων, ἡθέλατε νὰ δώσητε ἀποκλειστικότητα καὶ νὰ πιστευθῇ ὡς ἐκλεκτότερα ποιότης, δὲν θὰ ἡτο δύσκολον νὰ τὸ ἐπιτύχητε, ἐὰν ἔκαστον τετραγωνίδιον περιεβάλατε διὰ καταλλήλου περιτυλίγματος καὶ ἐδίδωτε δνομασίαν, τὴν δποίαν διὰ ἐντόνου ἐργασίας νὰ στερεώσητε εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἐφέραμεν ὡς παράδειγμα τὴν ζάχαριν ἡ ἀποκλειστικόποιησις τῆς δποίας, ἵσως νὰ εἰνε ἡ δυσχερεστέρα ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀκόμη εἰνε κατορθωτόν.

Θὰ ἡδύνατό τις, νὰ ἀναφέρῃ πολλὰ παραδείγματα ἐμπορευμάτων ἐν κυκλοφορίᾳ, τὰ δποία πωλοῦνται ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ἔξαιρετικοτήτων, ἐνῷ ἀπλούστατα πρόκειται περὶ εἰδῶν, τὰ δποία ἐδέχθησαν τὸ βάπτισμα μᾶς μαγικῆς δνομασίας καὶ ἐγένοντο οὕτω τὸ ἀντικείμενον ζωηρᾶς πρατιμήσεως. Οἱ τρόποι δέ, διὰ τῶν δποίων δύναται τις νὰ ἀπο-

άτηση ἀποκλειστικότητα, εἶναι πολλοί. Μήτρα γραμμή εἰς ἔνα λαιμοδαίτην, εἶναι ἵκανη ὑπὸ εὐφυᾶ πωλητήν, νὰ δώσῃ ἔξαιρετικότητα.

Καὶ δὲν εἶναι μόνη ἡ τοιαύτη ἀλλαγὴ τῆς ἀτομικότητος ἐνδὸς εἰδίους ποὺ δίδει τὸν δρισμὸν τῆς ἀποκλειστικότητος. Ἡ ἀποκλειστικότης εἶναι ἔννοια εὑρυτέρας ἀξίας, περιλαμβάνει δὲ καὶ τὴν προσπάθειαν ἐκείνην τοῦ πωλητοῦ, κατὰ τὴν δποίαν οὗτος κατορθοῖ νὰ δώσῃ διακρητικότητα καὶ εἰς εἰδὴ γνωστής καὶ κοινῆς κυκλοφορίας. Κάλτσες, ἢ ἄλλα εἰδὴ τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ἐργοστασίων, μᾶς φαίνονται εἰς μερικὰ καταστήματα ἀνώτερα. Ἡ περιποίησις διτρόπος τῆς ἐκθέσεως των, αὐτὸ τοῦτο τὸ περιβάλλον τοῦ καταστήματος, τοῦ προδίδουν πλεονεκτήματα ἀνύπαρκτα. Καὶ δι οὗτω ἐνεργῶν ἔμπορος, προσπαθεῖ νὰ παρουσιάσῃ ἀποκλειστικότητα, ἡ δποία ὅμως ἐν τοιαύτη περιπτώσει, παρουσιάζεται ὑπὸ δλως ἀτονούσαν μορφήν, καὶ δὲν ἔχει θεοῖς τὴν παραγωγικότητα τῶν προαναφερθεισῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς δι ἀγοραστής, προσβάλλεται εἰς τὰ καίρια σημεῖα τοῦ ἀγοραστικοῦ του ἀριτηρίου.

Τὸ ἀληθὲς εἶναι, δτι δλοι οἱ κλάδοι τῆς πωλήσεως, στρέφονται ζωηρῶς ἵνα δημιουργήσουν ἀποκλειστικότητα τινά. Ὁσοι δὲ τῶν πωλητῶν δὲν κατενόησαν τὴν ἀνάγκην ταύτην πολὺ ἐνωρίες θὰ ὑποκύψουν εἰς τὸν τραχὺν αὐτὸν ἀγῶνα. Διότι ἡ ἀποκλειστικότης εἶναι ἡ ἀτραπὸς ἡ δποία ἀσφαλῶς μᾶς δδηγεῖ εἰς ἀνοικτὸν πεδίον δράσεως, δπου τὰ διλήμματα τοῦ ἐντόνου συναγωγισμοῦ δὲν δύνανται νὰ φθάσουν.

ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΕΑΕΥΘΕΠΑΙ ΤΙΜΑΙ

Ἡ τακτικὴ τῶν ἐλευθέρων τιμῶν εἶναι προϊὸν κατὰ μέγα μέρος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατὰ τὴν δποίαν, τὴν διαπραγμάτευσιν ἔχαρακτήριζεν, ἡ ἀσέβεια μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων. Σημαντικόν τοῦ μερού, τὰ πράγματα παρουσιάζονται ὑπὸ ἡπιωτέραν

φήν. Τότε, ή ἀπόστασις τῆς πρώτης τιμῆς τοῦ πωλητοῦ, μέχρι ἐκείνης, ἐντεῦθεν τῆς δποίας, δὲν ἥδυνατο πλέον νὰ ὑποχωρήσῃ, ἡτο ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα, ἀπὸ ἐκείνην, τὴν δποίαν Өλέπομεν ἥδη εἰς τὴν συναλλαγὴν τῆς ἐλευθέρας διαπραγματεύσεως.³ Άναλογία τοιαύτη, οἵαν ἀνευρίσκομεν συγκρίνοντες τὸν πολιτισμὸν τῶν δύο τούτων ἐποχῶν. "Οταν οἱ Μωάμεθανοὶ προσκυνηταὶ ἐπάστρεψον ἐκ τῆς Μέκας εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τὸν λιμένας ἀποδιβάσεως, ἐπρομηθεύοντο διάφορα δῶρα, τὰ δποῖα προώριζον, διὰ τὰς οἰκογενείας των. Οἱ καταστηματάρχαι τοὺς πλέοντο μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Τοὺς παρουσιάζετο λ. χ. ἐν δακτυλίδι ἐπίχρυσον. "Η τιμὴ του ὡρίζετο εἴκοσι λίρας. Ό ἀριθμὸς οὗτος συναδεύετο μὲ δρκους καὶ διαφόρους ἐπικλίσεις πρὸς τὸν Μωάμεθ καὶ μὲ ἄλλας χειρονομίας θρησκευτικῆς ἐμπνεύσεως. Ό προσκυνητής, δχι βέβαια διότι ἐγνώριζε τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ εἴδους, ἀλλὰ ἀπὸ ἔξεως, ἐδέχετο νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, μὲ τρεῖς λίρας. Τὴν ἀντιπροσφορὰν ταύτην τοῦ προσκυνητοῦ, ἐπηκολούθει κωμικὸς χείμαρρος ἐπιχειρημάτων τοῦ πωλητοῦ. "Ἐν τέλει, ή πρᾶξις ἔκλεινε γύρω ἀπὸ αὐτὴν τὴν τιμήν, καὶ δ προσκυνητῆς ἔφευγε κατευχαριστημένος διὰ τὴν θρησκευτικὴν ταύτην ἀγοράν του. Τοιαύται αγοραπωλησίαι καὶ σήμερον ἀκόμη γίνονται μεταξὺ τῶν δπισθιδρομικῶν λαῶν. Εἰς τὰ δπωσδήποτε δμως πεπολιτισμένα ἔθνη, ή ἔξωφρενικὴ αὕτη διαπόμπευσις τῆς διαπράγματεύσεως δὲν παρατηρεῖται. "Ἐπῆλ θε βαθμιαίως, συνθηκολόγησίς αγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ, ή ἐπικράτησις δὲ τῶν ὀρισμένων τιμῶν θὰ εἴνε ἔνδεξις τοῦ τέλους τοῦ μακροῦ τούτου ἀγῶνος, καὶ θὰ σημειώσῃ νέον σταθμὸν ἐν τῇ ἔξελίξει τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως,

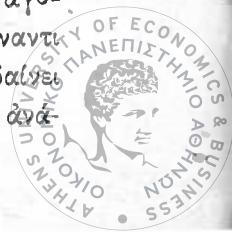
"Η ἡθικὴ ἀξία τῆς πωλήσεως μὲ τιμὰς ὠρισμένας εἴνε μεγάλη τὸ δὲ κατάστημα, τὸ δποῖον πολιτεύεται δι' αὐτῶν, δὲν δύναται, παρὰ νὰ καθέξῃ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀγοραστοῦ. Θὰ πῆτε δτι καὶ εἰς τὸν καθεστώς τῶν ἐλευθέρων τιμῶν, δ ἀγοραστῆς ἔχει πλήρη ἔλευ-

θερίαν νὰ κανονίσῃ τὰς προσφοράς του κατὰ τὴν ἀπόλυτον κρίσιν του. Μάλιστα. Ἐλλὰ δὲ πωλητὴς διαθέτει τελειοτέραν ἔξαρτησιν ἀμυντικῶν καὶ ἐπιθετικῶν μέσων ηδὸν ἀγοραστῆς, τοῦ δποίου η ἀνατροπή, ἐπιτυγχάνεται κατὰ μεγάλην πιθανότητα. Ἐν πάσει περιπτώσει, δὲ καταναλωτὴς ἔξαιρουμένου ἐνὸς ἀρκετὰ ἵκανοῦ ἀριθμοῦ ἀγοραστῶν, εὑρίσκεται σχεδὸν πάντοτε εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς διαπραγματεύσεως, κατὰ τὸν δποίον ἐν τέλει ὑποκύπτει.

*Ως ἐν τούτου, οἱ ἀδαεῖς περὶ τὰς διαπραγματεύσεις καὶ οἱ μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τοιούτου εἰδους ἀγῶνα, προτιμοῦσι τὰ καταστήματα τῶν ὥρισμένων τιμῶν. Τώρα μάλιστα, ποῦ τὰ εἰδη πολλαπλασιάζονται καὶ η γνῶσις των εἶναι πρᾶγμα δύσκολον, δὲν δύναται δὲ ἀγοραστῆς πρὸς ἀνακούφισίν του, παρὰ νὰ στραφῇ πρὸς τοὺς δργανισμοὺς ἐκείνους, οἱ δποίοι ἔχουν ὥρισμένας τιμάς. Διότι, η διὰ τοιούτου τρόπου διάθεσις τῶν εἰδῶν, εἶναι η πλέον τελειοποιημένη μορφὴ τῆς πωλήσεως, η πιστὴ δὲ τήρησίς της, καὶ φυσιολογικὴ της προσαρμογὴ πρὸς τὸ λογικὸν κέρδος, εἶνε ἀσφαλὲς προγνωστικὸν εὐημερίας τῆς ἐπιχειρήσεως.

*Ο μηχανισμὸς δμως τῶν ὥρισμένων τιμῶν, εἶναι δύσκολος, ἀσυγκρίτως δυσκολώτερος η τῶν ἐλευθέρων τοιούτων. Διότι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπαιτεῖται πλήρης καὶ ἀκριβῆς παρακολούθησις τῶν τιμῶν τοῦ συναγωνισμοῦ, πρᾶγμα τὸ δποίον, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνεται μετὰ τοιαύτης προσοχῆς, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐλευθέρας διαπραγματεύσεως. Η ἀνάγκη δὲ αὕτη, δπως παρακολούθησινται αἱ τιμαὶ τοῦ συναγωνισμοῦ, εἶνε κεφαλαιώδους σημασίας. Διότι η ἀμέλεια θὰ ἐπιφέρῃ, η τὴν χρεωκοπίαν τοῦ συστήματος, η μεγάλας ζημίας εἰς τὸ κατάστημα. Τὸ καθεστὼς τῶν ὥρισμένων τιμῶν, ἀναγνωρίζει ἔνα μόνον τύπον ἀγοραστοῦ δι' ἔκαστον εἰδος, καὶ μίαν συμπεριφορὰν ἀπέναντι δλῶν. Εἰς τὴν ἐλευθέραν δμως διαπραγμάτευσιν συμβαίγει τὸ ἀντίστροφον. Ο καθεὶς θὰ πληρώσῃ ἀντιστρόφως ἀν-

λογα μὲ τὴν ἀγοραστικήν του ἴνανότητα.

Ἐπίσης διὰ τῶν ὡρισμένων τιμῶν, ἡ προσπάθεια τοῦ πωλητοῦ ἐντοπίζεται ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς, ἀπὸ τὴν δποίαν πρέπει νὰ μείνῃ ἀκλόνητος.

Τὰ καταστήματα τὰ ἔφαρμόζοντα εἰς τὰς συναλλαγάς των τὴν ἐλευθέραν διαπραγμάτευσιν τῶν τιμῶν, δυσχεραίνουσι τὴν ἐπικράτησιν τοῦ συστήματος τῶν ὡρισμένων τοιούτων. Ὁλα δὲ τὰ κρούσματα ἀπιστίας τὰ δποῖα ἀνεφάνησαν εἰς πολλοὺς ἀποπειραθέντας εἰλικρινῶς νὰ ἔφαρμάσωσι αὐτάς, προεκλήθησαν ἀπὸ τὴν τοιαύτην μὴ συνειδητὴν ἀντίδρασιν τῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν πωλούντων μὲ ἐλευθέρας τιμάς, ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν λιποψυχίαν τῶν ἐνδιαφερομένων, οἱ δποῖοι ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει τῶν πρώτων πελατῶν, καὶ ἐν τῇ ἀνικανότητι πολλάκις νὰ ρυθμίζωσι τὰς τιμάς, ἔθεώρουν ἀσύμφορον τὸ σύστημα.

Τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ πράξει συνέβαινε ὡς ἔξης. Τὸ κατάστημα τῶν ἐλευθέρων τιμῶν, πραγματοποιεῖ τὰ κέρδη του, ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ μέσου δρον τῶν κερδῶν τὰ δποῖα διὰ τὸ αὐτὸν εἶδος, ἀπὸ ἄλλους μὲν πελάτας εἰνε μικρόν, ἀπὸ ἄλλους δὲ μεγαλείτερον. Ὁ ἀγοραστής δμως, δ ἀγοράσας μὲ μικρὸν περιθόριον, ἐπεσκέπτετο τὸν πωλητὴν τῶν ὡρισμένων τιμῶν, μὲ τὴν ἐλπίδα δτι ἐκεῖ θὰ εῦρισκεν καλλιτέρους δρους. Ἐκ τῆς συζητήσεως, ἐὰν μὲν ἐπειθετο δ πωλητὴς περιτῆς ἀκριβεῖας τῶν λεγομένων τοῦ ἐπισκέπτου του, καὶ ἐφ' δσον δὲν κατεῖχε τὴν στερρὰν ἀπόφασιν νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὰς ἀρχάς του, ἡναγκάζετο, ἀρκούμενος εἰς ἐπι μικρὸν περιθόριον κέρδους, νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἐμπόρευμα, εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του -τιμὴν. Καὶ οὕτω ἐθάπτετο τὸ σύστημα τῶν ὡρισμένων τιμῶν. Τοιουτορόπως λοιπὸν διέπομεν, πολλοὺς μὲν νὰ ἀναγράφουν ὡρισμένας τιμάς, ἀλλ' διέγοι νὰ τηροῦν αὐτάς. Τὸ τοιοῦτο μάλιστα, ἔχει γίνει ἀντιληπτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, καὶ διὰ τοῦτο καταστήματα τίγα πρὸς βεβαίωσιν δτι ἀληθῶς πωλοῦσι μὲ ὡρισμένας τιμάς, ἀναγράφουσι τὴν φράσιν Τιμαὶ ἀπολύτως ὡρισμέναι. Ἀλλὰ

καὶ ἐκ τούτων οἱ πλεῖστοι ὑποκύπτουν.

Τὸ δὲ ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ἡ τίρηγος τῶν ὥρισμένων τιμῶν εἰς ἔνα ἀγοραστικὸν περιβάλλον, δῆπου ἡ διαπραγμάτευσις ἔχει γίνει ϕύχωσις, καὶ ἡ δυσπιστία βασιλεύει μεταξὺ τῶν συναλλασσομένων, εἶνε πρᾶγμα δυσκολώτατον. Ἰδίως ἡ δυσκολία αὕτη, εἰνε ἀκόμη μεγαλειτέρα εἰς τοὺς μικροοργανισμούς, οἱ δποῖοι εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ διλέπουν κατ' ἀρχὰς πολλοὺς ἐπισκέπτας νὰ φεύγουν ἀπρακτοί, πρᾶγμα τὸ δποῖον ἀποδίδουν ἐν τέλει εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ συστήματος. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τῶν ὥρισμένων τιμῶν, ἀπαιτεῖ κατ' ἀρχὰς θυσίας, καὶ ἀπὸ τὰς θυσίας μάλιστα ἐκείνας, τὰς δποίας τὰ καταστήματα δὲν κάνουν. Εἶνε ἡ θυσία τοῦ πελάτου. Πράγματι, εἶνε πολὺ δύσκολον εἰς νεοεμφανιζόμενον μικροοργανισμόν, δ ὅποῖος μετὰ τὰς μεγαλειτέρας ἀνυπομονησίας προσβλέπει τὴν εἰσοδον ἐνδες ἐπισκέπτον, νὰ ἔδῃ τοῦτον ἀπεργόμενον χάριν ἀσημάντου διαφορᾶς, τὴν δποίαν δὲν τοῦ χορηγεῖ διὰ νὰ μείνη πιστὸς εἰς τὸ σύστημά του.

Διὰ τοὺς μεγάλους δργανισμούς, οἱ δποῖοι προμηθεύονται τὰ εἰδη τῶν ἀπ' εὑθείας ἐκ τῶν πηγῶν, καὶ οἱ δποῖοι ἔχουν τὸ πλεονέκτημα τῆς μεγάλης καταναλώσεως καὶ κυρίως τῆς ἀντοχῆς, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὥρισμένων τιμῶν δὲν εἶνε δύσκολος. Οἱ δργανισμοὶ οὗτοι κατόπιν θένταια μακρᾶς ἐργασίας κατὰ τὴν δποίαν ἔδειξαν δείγματα τῆς σταθερότητος τῶν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν ὥρισμένων τιμῶν, ἔχουσι ἀποκτήση τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ. Ἡ ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται ἐπίσης ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ποιοῦ τῶν καταναλωτικῶν στρωμάτων.

ΠΩΛΗΣΙΣ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ

Ἡ συντηρικωτέρα μορφὴ τῆς πωλήσεως, εἶνε ἀνατρισθητήτως ἡ πώλησις τοῖς μετρητοῖς. Ἡ πώλησις δμως

ἐπὶ πιστώσει εἰνέ ἡ εὐθυτέρα δόδος ἢ ἀγουσα πρὸς τὴν ἀπόκτησιν καὶ διατίρησιν πελατείας. Ἡ πρόδοδος δὲ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς θεομηχανίας, διφεῖλε περισσότερα εἰς τὴν ἐπὶ πιστώσει συναλλαγὴν ἢ εἰς τὴν μετρητοῖς τοιαύτην.
 Ἡ δημιουργικὴ ἀληθῶς δύναμις τῆς ἐπὶ πιστώσει συναλλαγῆς εἰνε τεραστία. Ὁ ἀγοράζων ἐπὶ πιστώσει παρορμάται λόγῳ τῆς εὐκολίας ταύτης εἰς αὔξησιν τῶν προμηθεῶν του, πρᾶγμα τὸ δόποιον, δὲν θὰ ἔγενετο ἐὰν ἦγόραζε τοῖς μετρητοῖς. Εἰς τὸν ἀγοράζοντα τοῖς μετρητοῖς, ἢ προσπάθεια πρὸς ἐναρμόνισμα τῶν οἰκονομικῶν του πόρων, μὲ τὴν ἴκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν του, εἰνε περισσότερον ζωηρά, ἢ εἰς τὸν ἀγοράζοντα ἐπὶ πιστώσει. Ἡ πρόχειρος παρουσία τοῦ νομίσματος κατὰ τὴν ἀγοράν, ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας περισσότερον εὐδοκιμεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πωλήσεως τοῖς μετρητοῖς, ἢ ἐκείνης ἐπὶ πιστώσει.
 Ἐκ τούτων, εὐκόλως γίνεται ἀντιληπτὸν ποίαν τεραστίαν συμβολὴν ἔξασκει ἢ ἐπὶ πιστώσει συναλλαγὴ διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀναγκῶν μας. Ἡ ἐπὶ πιστώσει πώλησις, ἐκτὸς τῶν οἰκονομικῶν της προτερημάτων, εἰνε περισσότερον ἥθικὴ ἢ ἡ τοῖς μετρητοῖς. Ἡ πρώτη, ἐμπνέεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀλλοιοθείας, ἐνῷ ἢ δευτέρα εἰνε αὐστηρῶς ἐγωιστική.

Ἡ πώλησις ἐπὶ πιστώσει εἰνε ἢ σπουδαιοτέρα ἐπινόησις τοῦ πωλητικοῦ πνεύματος, διότι δι' αὐτῆς καὶ μόνον κατώρθωσε δ πωλητὴς νὰ εὑρύνῃ τὸν κύκλον τῆς δημιουργικότητος του, ἀφ' οὗ πρῶτον δι' αὐτῆς κατέρριψε τὸ ἀδιάσπαστον ἐκεῖνο τεῖχος, τὴν σκληρότητα τοῦ ἀγοραστοῦ.

Τὰ εἶδη ἐκεῖνα τῶν δόποιων ἢ διάθεσις εἰνε δύσκολος, ἔχουσι μεγαλειτέραν ἀνάγκην τῆς ἐπὶ πιστώσει πωλήσεως. Ἐπίσης οἱ νεօφανεῖς δργανισμοὶ ἔχουσιν ἐπίσης ἀνάγκην τῆς μεσολαβήσεώς της διὰ τὴν ταχυτέραν ἀναγνώρισιν των. Ἀλλὰ καὶ πάντες δοσοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἰδωσιν εὐρύνομενον τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν των, δὲν δύνανται μετανωσι χωρὶς αὐτήν.

Ἡ παραγωγικωτέρα πώλησις ἐπὶ πιστώσει εἶναι ἔκεινη κατὰ τὴν δόποιαν αἱ τιμαὶ δὲν εἰναι ἀγώτεραι ἔκεινων τὰς δόποιας δρίζουν οἱ τοῖς μετρητοῖς πωλοῦντες. Ἡ τακτικὴ ἔκεινων, οἱ δόποιοι δχυρούμενοι δπισθεν αὐτῆς, προσπαθοῦν δι' ἔξωφρενικῶν τιμῶν, νὰ σχηματίσουν ταμεῖον προνοίας κατὰ τῶν ἐνδεχομένων κινδύνων κακῆς πίστεως πελατῶν, δὲν εἶναι δρθή. Ο πελάτης εὐκόλως ἀντιλαμβάνεται δτι γίνεται: θύμα κακῆς ἐκμεταλλεύσεως, καὶ ἀναμένει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποδώσῃ τὰ ἵδια.

Ἐν μέρος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κακῆς πίστεως πελατῶν, δφείλεται εἰς τὴν τοιαύτην διαγωγὴν τοῦ πωλητοῦ. Εἰς τὰ κατώτερα ἰδίως λαϊκὰ στρώματα ἡ ἐκμετάλλευσις μερικῶν πωλητῶν ὑπερβαίνει τὰ δρια τῆς κερδοσκοπίας διὰ νὰ λάβῃ πλέον θέσιν μεταξὺ τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων. Εἶναι δὲ ἀνυπολόγιστος ἡ ἡθικὴ καὶ ὄλικὴ ζημία, τὴν δόποιαν προξενοῦν οἱ τοιοῦτοι πωληταὶ εἰς τὴν δληγην ὑπόθεσιν τῆς πωλήσεως.

Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΩΛΗΤΗΣ

Διὰ τῆς λέξεως παραγωγὴ νοοῦμεν τὰ προϊόντα τῆς θιομηχανίας καὶ γεωργίας. Ὁ παραγωγὸς διὰ τὴν πώλησιν τῶν εἰδῶν του, ἔχει ἀνάγκην νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν μεσού λάθησιν τοῦ μεταπράτου, εἰς δλας ἔκεινας τὰς περιστάσεις κατὰ τὰς δόποιας θέλει νὰ δώσῃ εὑρυτέραν διάδοσιν εἰς αὐτά. Ἡ προσφυγὴ του ὅμιως εἰς τὸν διάμεσον τοῦτον παράγοντα πρέπει νὰ γίνηται μετὰ περισκέψεως, καὶ δχι ἀμελετήτως, διότι εὐκόλως δύναται οὕτος νὰ γίνῃ πρόδενος ἀρνητικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἀπαγοήτευσιν εἰς τὸν παραγωγόν. Αἱ προϋποθέσεις διὰ μίαν ἐπιτυχῆ διάδοσιν τοῦ εἰδούς του εἶναι οἱ ἔξῆς.

1ον Ὁ μεταπράτης πρέπει νὰ εἶναι ἀνεγγωρισμένης ἵκανότητος, δεδομένου δτι ἡ πρώτη ἐμφάνισις ἐνὸς εἰδούς καὶ ἡ εἰσαγωγὴ του εἰς τὰ καταναλωτικὰ στρώματα, ἀν-

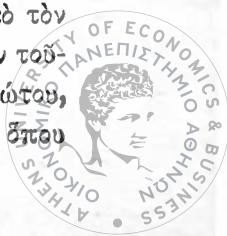
τιμετωπίζει πολλάς ἀντιδράσεις. Εἶναι φυσικόν, ὁ ἀγοραστής, πρὸς τὰ εἰδῆ τὰ δποῖα γνωρίζει διὰ πρώτην φορὰν νὰ δύσπιστη ζωηρῶς. Οἶκανδς δμως πωλητής, θὰ ἔξουδετερώσῃ τὰς ἀμφιβολίας ταύτας, δταν μάλιστα εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του ὑποθοηθῆται ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ εἶδος. Σον ο πωλητής πρέπει νὰ διαπνέεται καὶ ἀπὸ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον διὰ τὸ νεοφανὲς τοῦτο εἶδος. Ἀληθῶς οὗτος δὲν ἐνδιαφέρεται πάντοτε διὰ τὴν τύχην τῶν τοιούτων προϊόντων, διὰ πολλοὺς λόγους. Διότι εἰς τὸ πρατήριόν του ἔχει σχεδὸν πάντοτε καὶ ἄλλα εἴδη τῆς αὐτῆς κατηγορίας, εἶναι δὲ φυσικὸν νὰ προτιμήσῃ ἐκεῖνα, εἰς τὰ δποῖα εὑρίσκει περισσότερον συμφέρον. Εἰς τὸ παλαιὸν εἶδος ἔχει ηδη καταρτίσῃ τὴν πελατείαν του, εἶναι δὲ πολλάκις δύσκολον εἰς αὐτὸν νὰ τὴν μετατοπίσῃ πρὸς ἄλλο εἶδος, διὰ τὸ δποῖον οἱ μελλοντικοὶ καρποὶ εἶναι ἀδέναιοι. Δηλαδὴ, πολλάκις δ παραγωγὸς διὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐμφάνισιν τοῦ εἶδους του, παραχωρεῖ εὔρεα περιθώρια κέρδους, δταν δμως τὸ εἶδος λάβη διάδοσιν τοιαύτην ὥστε νὰ θεωρῆται δτι ἐπιθλήθη εἰς τὴν ἀγοράν, τότε δ παραγωγὸς μειώνει πολλάκις τὸ πρὸς αὐτὸν περιθόριον. Τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο ἔχων ὑπ’ ὅψιν δ πωλητής δὲν σπεύδειες τὰς ἐνεργείας του, τὴν στιγμὴν μάλιστα καθ’ ήν δὲν θὰ ἔχῃ νὰ δημιουργήσῃ νέαν πελατείαν, ἀλλ’ ἀπλούστατα νὰ μετατοπίσῃ τὴν παλαιὰν πρὸς τὸ νέον εἶδος. Ή προσπάθεια δμως αὕτη πρὸς τοιαύτη μετατόπισιν, εἶναι κινδυνώδης διὰ τὰ γενικώτερά του συμφέροντα, μένει δὲ πολλάκις καὶ ἀκαρπός, δεδομένου δτι ἡ πρᾶξις αὕτη ἀνεξαρτήτως τῶν ἡθικῶν της συνεπειῶν εἶναι καὶ πρᾶγμα δύσκολον, ἀπὸ τὰ μᾶλλον πολύπλοκα τῆς πωλητικῆς τέχνης. Έκ τούτων λοιπὸν, καταφαίνεται ἡ ἀνάγκη ὅπως δ βιομήχανος, δ παραγωγὸς λάβη μέτρα δρακόντια προκειμένου νὰ ἐπιβάλῃ τὸ εἶδος του.

ΤΟ ΧΟΝΔΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Ἡ σπουδαιοτέρα φροντίς τοῦ ἐπιχειρηματίου πρέπει νὰ στραφῇ, εἰς τὴν ἔξενρεσιν καταστήματος, εὑρισκομένου εἰς τὴν πλέον κατάλληλον διὰ τὴν εἰδικότητά του θέσιν. Τρία εἶνε τὰ σημεῖα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια πᾶσα ἐπιχείρησις ἐγκαθίσταται. Αἱ ἀγοραὶ, αἱ κεντρικαὶ ὁδοὶ, καὶ τὰ συνοικιακὰ κέντρα.

Καὶ διὰ μὲν τὸ χονδρικὸν ἐμπόριον, ἡ εἰς συνοικίας εὐδοκίμησις ἐπιχειρήσεως τινὸς, εἴνε δύσκολος, ἀν μὴ ἀδύνατος, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς περιπτώσεως ἐκείνης, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ ἔκτασις τῆς περιφερείας ταύτης εἶνε τοιαύτη ὥστε νὰ δύναται νὰ ζήσῃ ἐνα τοιοῦτον δργανισμόν. Ἐξ αὐτῆς ταύτης λοιπὸν τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἰθισταὶ ὅπως τὸ χονδρικὸν ἐμπόριον, τὸ ὅποιον συναλλάσσεται μὲ τὸν μεταπράτην νὰ ἐντοπίζηται εἰς τὰς ἀγοράς. Ἡ εἰς ἵδιαν ἐστίαν ὅχι πολὺ ἀπέχουσαν ἀπὸ τὸ κεντρικὸν ἀγοραστικὸν ρεῦμα. Ἡ προσήγλωσις ὅμως πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς πεστέκης, δὲν φρονοῦμεν διτὶ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀρθρον πάστεως τοῦ συναλλασσομένου ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ χονδρικοῦ ἐμπορίου. Η προσκόλλησις αὕτη εἰς τὴν πατροπαράδοτον φωληάν, εἶνε πρᾶξις ἀληθῶς συντηρητική, ἀλλ᾽ ἡ ὅποια προδίδει ἀρκετὸν ὀπισθοδρομισμὸν, καὶ ἔλλειψιν αὐτοπεποιθήσεως. Θὰ ἔξετάσωμεν τὰ κατὰ, καὶ τὰ ὑπὲρ, τῆς ἀρχῆς ταύτης, διὰ τὸ χονδρικὸν βέβαια ἐμπόριον. Διὰ τὴν μορφὴν ταύτην τοῦ ἐμπορίου ἡ ἔξενρεσις καταστήματος καὶ ἐκτὸς τῆς ἐστίας; ταύτης εἰς δευτερευούσης σημασίας δόδον, ὅχι ὅμως καὶ εἰς ἀπομεμαρυσμένην τοιαύτην, δὲν ἔχει τὴν σημασίαν. τὴν ὅποιαν ἔχει διὰ τὸ ἐμπόριον λιανικῆς πωλήσεως. Διδτὶ ἡ πελατεία τῶν χονδροπωλητῶν ἀπαρτίζεται κατ' ἀρχὴν ἀπὸ τὸν μεταπωλητὴν, εἴνε δὲ πολὺ εὔκολον εἰς τὸν τελευταῖον τοῦ τον νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ καταστήματος τοῦ πρώτος, ἔστω καὶ ἀν τοῦτο εὑρίσκηται καὶ πέραν τοῦ κύκλου ὅπερ

συνήθως δμοιαι εἰδικότητες ἔνοικοῦν.

Διὰ τὸ νεοϊδρυόμενον κατάστημα, ἢ προσκόλλησίς του εἰς μέρος δπου ὑπάρχουν πολαιόθεν τῆς αὐτῆς εἰδικότητος ἐπιχειρήσεις, διευκολύνει τὴν ταχεῖαν γνωριμίαν τοῦ καταστήματος τούτου μετὰ τῶν ἀγοραστῶν. ἐκείνων, οἱ δποῖοι συναλλάσσονται ἐντὸς τῆς εἰδικότητος τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.³ Απὸ τόσους ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν εἰδικότητα του διαβάτας, θὰ εὑρεθοῦν ἀρκετοὶ ἀμέσως τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς λειτουργίας τοῦ καταστήματός του νὰ ἀγοράσουν, ἵσως δὲ νὰ γίνουν καὶ τακτικοὶ πελάται του. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις δπου τὸ τοιοῦτον ὑλικὸν εἶνε ἀφθονώτερον, ἀκοπώτερον δ ἐπιχειρηματίας γενέται τῶν πρώτων καρπῶν τῆς ἐργασίας του.

Διὰ τὸν ἐμπνευσμένον δμως ἐπιχειρηματίαν, ἢ ἰδρυσις τῆς ἐπιχειρήσεως ἐντὸς τοῦ γνωστοῦ κύκλου τῆς⁴ Εστέας εἶνε ἐνίστεται πρᾶγματι. δ εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἐντοπιζόμενος ἔμπορος ἐκείνος, δ δποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ κάμηνη διὰ τῆς διαφημίσεως εὑρεῖαν γνωριμίαν τοῦ καταστήματός του, ἐργάζεται πολλάκις διὰ τοὺς ἄλλους. Πολλοὶ ἐπισκέπται ἐξ ἐκείνων οἱ δποῖοι δὲν γνωρίζουν τὰς διαφόρους πηγὰς τῶν εἰδικοτήτων καὶ οἱ δποῖοι τὰς πληροφοροῦνται διὰ τῆς διαφημίσεως, θὰ ἐγνωρίζοντο ταυτοχρόνως καὶ μὲ τοὺς συναγωνιστάς του, ἢ πρόχειρος δὲ ἐντύπωσις μιᾶς πιθανῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἔξωτερικοῦ τῶν καταστημάτων των, θὰ διεκύθευε τὴν αἰσίαν ἔκθασιν τῆς διαπραγματεύσεως.⁵ Ο ἀγοραστῆς οὗτος θὰ θελήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν καὶ μὲ τὸ παρακείμενον κατάστημα, ἀπὸ τὸ δποῖον Ἰσως νὰ εὑρισκεῖ ἐπὶ ὥρισμένων σημείων, δρους συμφερωτέρους τῶν δποίων βεβαίως δὲν θὰ ἐλάμβανε γνῶσιν, ἐὰν δ νεοϊδρυθεὶς οἶκος εὑρίσκετο ἀλλαχοῦ. Επίσης, τὸ τοιοῦτον κατάστημα θὰ παρακολουθήται ἐκ τοῦ πλησίον ἀπὸ τοὺς συναγωνιστάς του, οἱ δποῖοι θὰ δύναται εὐκολώτερον ἥδη λαμβάνουσι γνῶσιν τῶν ποικίλλων κινήσεων αὐτοῦ. Εἰς ὥρισμένας μάλιστα πόλεις δπου ἡ ἔκτασις τῆς ἐστίας ταύ-

της είνε μικρά, δ νεοϊδρυμένος δργανισμός ἀντιμετωπίζει σοβαρᾶς δυσχερείας ἐκ τῶν ἔξης λόγων. Εἰς τὰς πόλεις ταύτας δπου δὲν ὑπάρχουν εἰμὴ ἐλάχιστοι διαβατικοὶ ἀγορασταί, καὶ δπου ἡ πελατεία τῶν καταστημάτων στρατολογεῖται ἐκ τοῦ στενοῦ καὶ γνωστοῦ κύκλου των εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνων μεταπωλητῶν, πολλοὶ τούτων διστάζουν δχι μόνον νὰ ἀγοράσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰσέλθουν πολλάκις εἰς ἐν τοιούτον κατάστημα.

Ἡ ἀδιαφορία δὲ αὕτη γίνηται ἀκόμη ἐντονωτέρα σταν δ μεταπράτης είνε δεσμευμένος μὲ χρηματικὰς ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τοῦ ἐμπόρου, πρᾶγμα συνηθέστατον.

Πρέπει λοιπὸν τὸ εἰς τοιούτον σημεῖον ἐμφανιζόμενον κατάστημα, νὰ συγκεντρώνῃ τὴν δύναμιν χορηγείας; Ὁφελημάτων ἔξαιρετικῶν διὰ νὰ καταρθώσῃ νὴ ἀποσπάσῃ πελάτας τινάς. Ἐπίσης, εἰς ἓνα στενὸν κύκλον είνε εὐκολώτερον δ συναγωνιστῆς νὰ γνωρίσῃ τὴν πελατείαν, πράγματος τοῦ δποίου τὴν σημασίαν είνε περιττὸνὰ ὑπογραμμίσωμεν.

Διὰ τοῦτο, δ δραστήριος ἐμπορος χονδρικῆς πωλήσεως πρέπει νὰ ἔγκαταστήσῃ τὸ κατάστημά του ἐντὸς μιᾶς σφαίρας ξένης ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπην ἐνόχλησιν τῶν συναγωνιστῶν του. Πάντως δμως τὸ κατάστημα τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εὑρίσκεται ἔξω τῶν δρίων δπου τὸ γενικὸν ἀγοραστικὸν ῥεῦμα ἔξαπλοῦται.

ΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Ο ἐμπορος λιανικῆς πωλήσεως προκειμένου νὰ ἐκλέξῃ κατάλληλον διὰ τὸ κατάστημα του θέσιν δὲν πρέπει νὰ σκεφθῇ κατὰ τὸν ἵδιον δπως καὶ δ τῆς χονδρικῆς πωλήσεως ἐμπορον τρόπον. Εἰς τὸν τελευταίον τοῦτον ἐπιτρέπονται παρεκκλίσεις τινες δ λιανοπουλητῆς δμως, εἰνε διότι ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας μιᾶς τοιαύτης ἐκλογῆς τῆς θέσεως επίθαστηριχθῇ καὶ ἡ δλη ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὸ κατάστημα λιανικῆς πωλήσεως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοιούτον τῆς χονδρικῆς, εὐδοκιμεῖ καὶ εἰς τὰ συνοικιακὰ κέντρα, τοῦ τοιούτου βέβαια ἔξαρτομένου ἐκ τῆς φύσεως τῆς εἰδικότητος περὶ τὴν ὅποιαν τοῦτο ἀπασχολεῖται. Τὰ λιανοπουλητήρια εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, κατέχουν καὶ τὴν πρώτην σειρὰν ἐπιτυχίας εἰς τὰ ἀπομεμάκρυσμένα ταῦτα σημεῖα. Αἱ κεντρικαὶ δόδοι, καὶ αἱ ἀγοραὶ τῶν διαφόρων εἰδικοτήτων λιανικῆς πωλήσεως, εἶνε τὰ σπουδαιότερα σημεῖα πρὸς τὰ ὅποια πρέπει γὰρ στρέφεται ἡ προσοχὴ τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ κάνῃ τὴν καταλληλοτέραν ἐπιλογὴν τῆς θέσεως. Ἐκεῖ ἐγκαθιστάμενος δὲ ἐπιχειρηματίας, θὰ εὑρῃ ἀμέσως ἔτοιμον, καὶ πολὺ ὑλικὸν διὰ τὴν πρόσδοτον τῆς ἐπιχειρήσεώς του, τῆς ὅποιας τὸ πεδίον δράσεως εἶνε δλόκληρος ἢ πόλις, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν συμβαίνει διὰ τὰ συνοικιακὰ κέντρα, ἢ νεμομένη ἔκτασις τῶν ὅποιων εἶνε περιορισμένη.

Εἰς τὰ συνοικιακὰ ταῦτα μέρη, ἀνεξαρτήτως τῆς σμικρότητος τῆς καταναλωτικῆς των δυνάμεως, ἢ πρόσδοτος τῆς ἐπιχειρήσεως ἀπαιτεῖ θυσίας καὶ κόπους πολὺ τραχυτέρους, παρὰ εἰς τὰ σημεῖα τὰ εὐρισκόμενα ἐντὸς τοῦ κεντρικοῦ ἀγοραστικοῦ ρεύματος.

Ἐὰν λ. χ. τὸ συνοικιακὸν κατάστημα ἔχει δέκα πελάτας, καὶ τὸ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπίσης τοὺς αὐτοὺς, τοῦ μὲν πρώτου οἱ δέκα οὗτοι πελάται ἀπεκτήθησαν διὰ κόπων καὶ θυσιῶν πολὺ μεγαλειτέρων ἢ τοῦ δευτέρου: Ἡ κοινὴ γνώμη δυσπιστεῖ πρὸς τὰ καταστήματα τὰ λειτουργοῦντα εἰς τὰς συνοικίας. Νομίζονται δτὶ καὶ εἰς τὰς τιμὰς εἶνε ἀπαιτητικά, καὶ δτὶ προμηθεύονται ἐμπόρευμα δευτερευούσης ἀξίας καὶ ὅχι νωπὸν, ὃς μὴ δυνάμενα τὰ εἰδῆ των ταῦτα νὰ τὰ ἀγοράζουν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν πηγῶν. Τὰ συνοικιακὰ ταῦτα καταστήματα, κυρίως ἐκεῖνα τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, εὐδοκιμοῦν διὰ τῶν πιστώσεων διὰ τῶν ὅποιων κατὰ τὸ πλεῖστον κατωρθοῦν νὰ συγκρατοῦν τὸν πελάτην.

Τούναντίον τὰ εἰς τὰ κέντρα εὐρισκόμενα πρατήρια,

χαίρουν μεγάλης ὑπολήψεως ἐκ μέρους τοῦ καταναλωτοῦ, δστις ἀγοράζει τὸ πλεῖστον ἄνευ δισταγμῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ἡ ἀνάγκη, δπως δ μέλλων λιανοπουλητῆς στεραιώσῃ τὴν ἐπιχείρησίν του. ἐπὶ ἐδάφους ἵνανοῦ τὰ τοῦ ἀποδώση καρποὺς θετικούς Ποιὸν δὲ εἰνε τὸ ἔδαφος τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν ἥδη.

Ἐν πρώτοις, εἴτε εἰς τὰς ἀγορὰς θέλει νὰ ἐγκατασταθῇ δ ἐπιχειρηματίας εἴτε εἰς ἄλλα κεντρικὰ σημεῖα, πρέπει νὰ προσπαθήσῃ, δπως εὑρίσκεται πλησίον καταστημάτων τῆς αὐτῆς, ἢ συγγενοῦς, ἢ παραπλήσιας μὲ τὸ ἴδικόν του κατάστημα εἰδικότητος. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὴν γειτνίασιν εἰδῶν ἀπολύτως ἀσυμβιβάστων ἀπὸ ἀπόφεως καθαριότητος μὲ τὰ εἰδη του. Πλησίον ἐνδεικθυοπωλείου, δὲν ἐπιτρέπεται βέβαιας ἕδρας καταστήματος νεωτερισμῶν ἢ ἄλλων εὐγενῶν εἰδικοτήτων. Ἡ κατευθύνουσα τὰς ἀποφάσεις τοῦ μέλλοντος καταστηματάρχου ἴδεα, διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τόπου, πρέπει νὰ εὑρίσκεται ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὸν νόμον τῆς συσχετίσεως τῶν ἀναγκῶν. Πλησίον ἐνδεικθυοπωλείου εὑρίσκεται τὸν φυσικόν του γείτονα καὶ φίλον τὸ κατάστημα ἐνδυμάτων καὶ πίλων. Εἶνε δὲ ἡ τοιαύτη γειτνίασις προτιμοτέρα, ἢ μὲ κατάστημα τῆς αὐτῆς εἰδικότητος. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐξετάζεται, ἐὰν δ μέλλων γείτων ἀνήκει εἰς εἰδικότητα παράγωγον τῆς ἴδικῆς σας, ἢ τὸ ἐναντίον. Πλησίον τοῦ ὑφασματοπωλείου, τὸ κατάστημα πωλήσεως κλωστῶν, βελονῶν, καὶ λοιπῶν, εὑρίσκεται τὴν πλέον φυσικήν του θέσιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε παράγωγον τοῦ πρώτου.

Ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ τούτου λόγου τῆς διεπιδικτίας τῶν ἀναγκῶν ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλος φυχολογικὸς λόγος συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως, τῆς γειτνίασεως δηλαλής ὑφασματοπωλείου καὶ καταστήματος ψιλικῶν. Τὴν δόδον τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον τὴν δύομάζομεν λείαν καὶ κατωφερῆ, διότι ἡ ἀξία τῶν ψιλικῶν τῶν ἀναγκαιώντων διὰ τὴν ἀμφίεσιν εἶνε μικρο-

τέρα κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ὅλου ὑφάσματος. Καὶ ναὶ μὲν εἰς τὰς γυναικείας ἐνδυμασίας αἱ ἔξαρτήσεις εἶναι πολλάκις δαπανηρότεραι τοῦ κυρίου ὑφάσματος, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ φαντάζεται ὅχι κατὰ μέρη, καὶ εἰς ὥρισμένας μόνον περιπτώσεις.

Ἐπίσης διόλλων καταστηματάρχης ἔχει νὰ προσέξῃ καὶ ἐπὶ ἐνὸς ἄλλου σημείου. Εἰς τὰς πόλεις μας δπου δὲν ἔχουν συνηθίσην νὰ βαδίζουν ἐπὶ τοῦ ἐνὸς πεζοδρομίου οἱ ἀνερχόμενοι, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου οἱ κατερχόμενοι, παρετηρήσαμεν δτι εἰς ἔκαστον δρόμον ἡ μία πλευρά ἔχει τὴν μεγαλειτέραν προτίμησιν, τόσον εἰς τὴν κάθοδον, δσον καὶ εἰς τὴν ἄνοδον τῶν διαβατῶν. Καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κεντρικοὺς δδούς τῆς πρωτευούσης ἡ αὐτὴ τακτικὴ παρατηρεῖται. Τοὺς λόγους δὲν ἔξεταζομεν, διότι δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς παρούσης συγγραφῆς, τονίζομεν δμως τὸ φαινόμενον, διότι πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπὸ δψει κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς θέσεως.

Εἶπομεν ἀνωτέρω δτι ἡ γειτνίασις καταστημάτων τῆς αὐτῆς εἰδικότητος εἶναι ἐπιβοηθητικὴ διὰ τὸν νεοιδρυθμενον δργανισμόν. Ἡ γειτνίασις δμως αὕτη, πρέπει νὰ γίνηται μὲ προφυλάξεις. Πρέπει νὰ ἀποφεύγηται ἡ συμβίωσις μὲ καταστήματα ἀνωτέρας ἔξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς εὐπρεπείας καὶ δυνάμεως. Εἶναι προτιμότερον εἰς τοιαύτας περιπτώσεις νὰ ἀναζητήται ἀλλοῦ καταφύγιον, ἔστω καὶ εἰς θέσιν δευτερεούσης σημασίας. Ἰδίως εἰς τὰ εἰδη τῶν προοδευτικῶν ἀντιλήψεων δπου ἡ ἀφομοίωσις εἶναι γοργότερα, οἱ ἀτελεῖς δργανισμοὶ δὲν δύνανται νὰ ζήσουν παραπλεύρως τῶν ἐφοδιασμένων μὲ δλα τὰ μέσα τῆς ἔξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς μαχητικότητος.

Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ

Παραλλήλως πρὸς πᾶσαν προπαρασκευαστικὴν ἐνέργειαν διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ καταστήματος, δ καταστηματάρχης πρέπει νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ μίαν καλήν ἐπιγραφήν. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι τὸ μέτωπον τῆς ἐπιχειρήσεως, πολλάκις

δὲ δὲ γαραστὴς ἐξ αὐτῆς καὶ μόνον, μορφώνει τὸ μέγιστον μέρος τῆς γνῶμης του διὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Ἡ καλὴ ἐπιγραφὴ προσελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ διαβάτου, μακρόθεν δὲ θεομένη, διατηρεῖ ταύτην μέχρις ὅτου οὗτος πλησιάσῃ τὸ κατάστημα. Εἶνε οὕτως εἰπεῖν δὲ εἰσηγητὴς αὐτοῦ. Ἡ ἐπιγραφὴ δὲν πρέπει νὰ τίθεται εἰς τὸ ἀκρότατον σημείον τῆς ἐξωτερικῆς ὅψεως τοῦ καταστήματος, διότι δὲν γίνεται καλῶς ὅρατὴ ὅταν ἡ θύρα αὐτοῦ εἴνε πολὺ ύψηλή. Πρέπει νὰ καθέξῃ θέσιν μὴ παραβλάπτουσαν τὴν ἐξωτερικότητα τοῦ καταστήματος καὶ ταυτοχρόνως διευκολύνουσαν τὴν θέαν της. Ἡ ἐπιγραφὴ πρέπει νὰ εἴνε εὐανάγνωστος. Ἡ παρατηρουμένη τάσις διὰ τῆς ὁποίας θυσιάζεται τὸ εὐανάγνωστον χάριν τῆς πρωτοτυπίας, ζημιοῦ. Ὁ διαβάτης πρέπει: νὰ σχηματίσῃ διαυγὴν ἀντίληψην τῆς δομασίας τῆς ἐπιχειρήσεως. Διατί νὰ κουράζεται μὲ ἀκατανοήτους λέξεις; Ἐπιγραφὴ καλλιτεχνικὴ εἰς κεντρικὸν σημεῖον τοῦ Πειραιῶς ἀνεγινώσκετο ἀλλεπαλλήλως ὑπὸ πολλῶν ὡς Γρίπη ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ δλως διαφόρου δονομασίας. Πρωτοτυπίαν καὶ εὔκολον ἀνάγνωσιν πρέπει νὰ συνδυάζῃ πᾶσα ἐπιγραφὴ. Ἡ ἐλευθέρα γραφή, ἡ μᾶλλον ἡ κλίνουσα ζωηρῶς πρὸς τὴν δεξιά, δὲν εἴνε καὶ ἡ πατάλληλος δι’ ἐπιγραφὴν. Ἐὰν διὰ τὸν ἔχοντα πρὸς τὰ ἀριστερά του τὴν ἐπιγραφὴν ἡ γραφὴ αὔτη γίνηται ἀμέσως ἀντιληπτή, δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸν καὶ διὰ τὸν βαδίζοντα ἀντιστρόφως.

Τὸ μειονέκτημα τοῦτο προστίθεται εἰς τὴν ἐλαφρὰν φυσικὴν δυσκολίαν τὴν δποίαν αἰσθανόμεθα πάντες ὅταν, βαδίζοντες, ἔχομεν ἐκ δεξιῶν μας τὰς ἐπιγραφάς. Ἡ φυσικὴ δὲ αὔτη δυσκολία ἐξουδετεροῦται διὰ γραφῆς κλινούσης πρὸς τὰ ἀριστερά ἐλαφρῶς. Αἱ συνηθέστεραι ἐπιγραφαὶ εἴνε αἱ χρυσαί, ἀργυραί καὶ τινες ἄλλοι χρωματισμοὶ ἀρμονικοὶ καὶ ἔντονοι. Αἱ φωτειναὶ διὰ τὴν νύκτα εἴνε ἐξόχως κατάληλοι.

"Ας ἔξετάσωμεν ἥδη τίνα τίτλον πρέπει νὰ μήση δὲπιχειρηματίας. Ο τίτλος πρέπει νὰ εἴνε ἀλιγο-

γράμματος καὶ νὰ ἀποδίδῃ τὴν ἐσωτερικότητα τῆς ἐπιχειρήσεως. Πρέπει δὲ ταυτοχρόνως νὰ εἰναι ὑποθλητικός. Αἱ δονομασίαι Ἐλευθερίαν, Ὁλλανδίαν, γεννοῦν τὴν ἐντύπωσιν καταστήματος εἰς τὸ δρόποιον πωλοῦνται γαλακτοῦχα προϊόντα Ἐλευθερίας η Ὁλλανδίας. Ο τίτλος Παρισινὴ ἀγορά, δι' ἐπιγραφὴν καταστήματος ἀποικιακῶν, εἰναι ἀτυχής. Τοιαύτη ἐπιγραφὴ ἀριμόζει δι' εἶδη νεωτερισμῶν. Τὰ δνόματα Τιτάν διὰ τὴν Ἐλληνικὴν θιομηχανίαν ὑποδημάτων, καὶ Ἀτλας διὰ τὰ τσιμέντα τῆς Ἐλληνικῆς ἐπίσης Ἐταιρίας ὑλικῶν καὶ οἰκοδομῶν, ἔχουσι δοθῆ λίαν ἐπιτυχῶς. Ἀμφότεροι οἱ τίτλοι οὗτοι, κύριον σκοπόν ᔁχουσι, οὐχὶ τιλέον τὴν ἀπλὴν γνωριμίαν τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰς νεκρὰς δνομασίας, ἀλλὰ κυρίως νὰ διαλαλοῦν πρὸς τὸ κοινὸν τὴν τελειότητα τῶν προϊόντων των. Ὅπισθεν ἐκάστης παρομοίας δνομασίας κρύπτεται δλόκληρος κόσμος ἵδεων, τῶν δρόποιων τὴν συναρμογὴν πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἐπιχειρήσεως, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ παραβλέπῃ δὲπιχειρηματίας.

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ

Ἡ διάταξις τοῦ ἐμπορεύματος πρέπει νὰ γίνηται κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε τὸ κατάστημα νὰ μὴ φαίνεται κενόν, καὶ νὰ μὴ δυσχεράίνωνται αἱ κινήσεις τῶν πωλητῶν. Τὸ κατάστημα πρέπει νὰ φαίνεται πλήρες. Διέτι ἴσοδυναμεῖ σχεδὸν μὲ ναυάγιον τῆς ἐπιχειρήσεως, η τούλαχιστον μὲ προσπάθειαν ἀσημάντων καρπῶν, η ἕδρασις καταστήματος, τὸ δρόποιον δὲν ἐμπεριέχει τὸ ἀνάλογον μὲ τὴν ἔκτασίν του ἐμπόρευμα. Εἶναι γενικὴ η περιφρόνησις πρὸς τὰ καταστήματα τὰ δροῦα φαίνονται κενά.

Προτιμᾶτε τὰ μικρὰ καταστήματα δταν δὲν ᔁχετε δυνάμεις νὰ πληρώσητε ἐπαρκῶς τὰ μεγάλα. Τὸ κενὸν κατάστημα νομίζεται δτι διάλυνε πρὸς διάλυσιν, δ ἀγοραστῆς δὲ προτιμᾶ τὰς ἐπιχειρήσεις ἐκείνας τῶν δρόποιων τὰ οἰκονομικὰ

θεωρεῖ ὅρθια. Τὸ πλῆρες καὶ μέγα κατάστημα ἐμπνέει σε-
βασμὸν καὶ ὑπνωτίζει τὸν ἀγοραστήν. Οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὰ
τοιαύτα καταστήματα, σπανίως πρέπει νὰ ἔξερχωνται μὲ
κενάς τὰςχεῖρας. Ἡ ἀψυχος δύναμις τοῦ τοιούτου κατα-
στήματος πραγματοποεῖ τὸ πρῶτον καὶ μεγαλείτερον μέρος
τῆς πωλήσεως. Ὁ πωλητὴς συμπληρώνει τὸ ὑπόλοιπον.

Ἡ διάταξις τοῦ ἐμπορεύματος δὲν πρέπει νὰ εἴνε
σχολαστική. Πολλάκις, τοιαύτη τοποθέτησις τοῦ ἐμπορεύ-
ματος, γενιὰ τὴν ἐντύπωσιν κενότητος τοῦ καταστήματος.
Εἰς περιπτώσεις τινὰς ἡ σχετικὴ ἀταξία περὶ τὴν τοποθέ-
τησιν τοῦ ἐμπορεύματος, ἀλλὰ τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ παρεμ-
ποδίζεται ἡ καθόλου κίνησις σχηματίζει τὴν ἐντύπωσιν
ὑπερπληρότητος ἐν τῷ καταστήματι.

Ἐπίσης δ ἀγοραστὴς μορφώνει τὴν πρώτην γνώ-
μην περὶ τῆς ἐπαρκείας τοῦ καταστήματος ἐκ τῆς τοποθε-
τήσεως τοῦ ἐμπορεύματος εἰς τὴν εἰσοδον, καὶ τὰς προθήκας.
Ἡ γνώμη αὗτη παραμένει ἐπὶ μακρὸν ἡ ἴσχυουσα. Διότι
ἀπὸ τὴν ἀφθονον ἔκθεσιν ἐμπορεύματος ἐπὶ τῶν σημείων
τούτων τοῦ καταστήματος, δ ἀγοραστὴς ἐφοδιάζεται μὲ μίαν
διαυγῇ ἀντίληψιν περὶ τῆς ὑλικῆς εὐχερείας τῆς ἐπιχει-
ρήσεως σας.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

Εἰς τὰ πρῶτά της βήματα, ἡ ἐπιχείρησις είνε ἀνάγ-
κη νὰ δημιουργήσῃ ἕνα πυρήνα, ζωηρῶς διατεθειμένον νὰ
ὑποδοηθῇσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀναγνωρίσεως της εἰς τὰ κατα-
ναλωτικὰ στρώματα. Τὰ μέλη τοῦ πυρήνος τούτου, θὰ τὰ
ἀνεύρωμεν μεταξὺ τῶν φίλων μας καὶ τῶν γνωστῶν μας.

Εἴπομεν ἀλλαχοῦ, διτὶ ἡ πρόδοσις τοῦ καταστήματος
στηρίζεται ἐπὶ μιᾶς πολιτικῆς παντάπασιν προσηρμοσμένης
πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς σιωπῆς
ῥᾶς καὶ χρονίας ταύτης ἔργασίας, μέχρι τῆς ἐνεργείας ἐκεί-

νης ή δποία μὲ γοργότητα, καὶ αὐθορμήτως ἐπωφελεῖται τῆς πρώτης παρουσιαζομένης εύκαιρίας, διὰ νὰ διαλαλήσῃ τὰς ἀρετὰς τοῦ καταστήματός σας, ὑπάρχει τεραστία διαφορά. Διὰ τοιούτου πυρήνος καὶ ἐφ' ὅσον δὲν μειονεκτεῖτε τῶν ἀνταγωνιστῶν σας, φθάνετε εἰς τὸ τέρμα, πολὺ ἐνωρίτερον. Η ἄνευ αὐτοῦ.

Ο φίλος σας, θὰ εἶνε δέδαιος πελάτης σας, καὶ διαφότος τοιούτος, διότι αὐτὸς πρώτος ἔξ ὅλων θὰ ἐπισκεφθῇ τὸ κατάστημά σας. Οἱ συγγενεῖς του, οἱ φίλοι του, θὰ λάβουν τὰς ἀρίστας συστάσεις διὰ τὴν ἐπιχείρησίν σας. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὶ ἄλλο σπουδαιότερον ὑπάρχει τούτου, διὰ τὰ πρῶτα θήματα τῆς ἐργασίας σας; "Ολα τὰ μέσα τῆς πωλήσεως καὶ ἀν χρησιμοποιηθούν ὁμαδόν, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποδώσουν πελάτας βιωσίμους, δπως αἱ συστάσεις τῶν φίλων καὶ γνωστῶν μας.

Εἰς τὴν ἔρημὸν τῆς συναλλαγῆς, τὴν δποίαν διευθύνει τὸ σκληρὸν συμφέρον, ὑπάρχουν καὶ δάσεις. Εἶνε οἱ φίλοι μας. "Ολαι αἱ ἐπιχειρήσεις δὲν δύνανται νὰ διατηρήσουν καθ' δλοντῶν τὸν δίον, τὴν τακτικὴν τῶν εὔνοϊκῶν δρων. Υπάρχουν ἀσφαλῶς ἀντίσσοι περιστάσεις, ἀπροβλέπτου καὶ παρεδικῆς δίας. Ἀλλὰ τότε, δ κοινὸς πελάτης δὲν θὰ εῦρῃ οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ μεταταχθῇ ἀλλαχοῦ· δ φίλος μας δμως, θὰ συγκρατηθῇ μέχρις δτου αἱ δυσχέρειαι ἐκλείψουν, θὰ χρησιμεύσῃ δὲ καὶ τότε ὡς νέος στυλοβάτης τῆς ἐπιχειρήσεως.

Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ πυκνώσωμεν τὰς τάξεις τῶν φίλων μας διότι οὕτω πολλαπλασιάζομεν τὰς πιθανότητας ταχυτέρας ἐπικρατήσεώς μας. Αἱ μικραὶ δὲ ἐπιχειρήσεις ἔχουσιν ἀκόμη μεγαλειτέραν ἀνάγκην τῶν στελεχῶν τούτων.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗ

Η παρακολούθησις μιᾶς καὶ μόνης εἰδικότητος

τῷ λιανικῷ ἐμπορίῳ, εἰνε ἐκ τῶν ζητημάτων τὰ δποῖα πρέπει νὰ μελετήσῃ σοβαρῶς δ ἐνδιαφερόμενος. "Ολα τὰ εἰδῆ, δὲν παρουσιάζουσι ἐπαρκῆ κυκλοφοριακήν ἀγωγιμότητα, ἀλλ' οὕτε καὶ τὸ περιβάλλον εἰνε πολλάκις ἵκανὸν νὰ ζήσῃ ἵκανοποιητικῶς ἐπιχείρησιν εἰδίκευομένην περὶ ἐν μόνον εἰδος. Ἡ εἰδίκευσις εἰνε ἡ μᾶλλον προηγμένη μορφὴ τῆς πωλήσεως, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τῆς κατανομῆς τῆς ἐργασίας ἐν τῇ σφαιρᾷ τῆς πωλήσεως. Ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ εἰδίκευδενα καταστήματα εἰνε μεγάλη. Σήμερον ἡ εἰδίκευσις ἔχει λάβη εὑρεῖαν ἔκτασιν εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰς δποῖας εὐκόλως δύνανται νὰ ἐπιπλεύσουν οἱ εἰδίκευδενοι δργανισμοί. Διὰ τὰ μικρὰ κέντρα, περιττὸν νὰ εἰπωμεν δτι τοιαύτη ἀπόπειρα θὰ ισοδυνάμει μὲ πλήρη ἀποτυχίαν, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν περιπτώσεων ἑκείνων καθ' ἄς ἡ ἐξόδευσις ὥρισμένων εἰδῶν, ἐπιτρέπει τὴν τοιαύτην εἰδίκευσιν. Ἡ εἰδίκευσις εἰνε στενὴ καὶ εὐρεῖα. Ἡ μὲν πρώτη ἀναφέρεται εἰς τὴν πώλησιν ἐνὸς εἰδούς, ἡ δὲ εὐρεῖα διαφόρων εἰδῶν τοῦ αὐτοῦ γένους.

"Ο δφασματοπώλης μὲ τὰ μεταξωτά, μάλλινα καὶ θαμβακερὰ ὑφάσματά του, ἀνήκει εἰς τὴν εὐρεῖαν εἰδικότητα, δ πωλῶν δμως μίαν μόνον ἐκ τῶν ἄνω παραλλαγῶν, ἀνήκει εἰς τὴν στενήν. Ἡ εἰδίκευσις δὲν σταματᾷ μέχρις ἐδῶ· συμπεριλαμβάνει καὶ τὰς ὑποδιαιρέσεις τῶν παραλλαγῶν τούτων, διὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον ἀκόμη περισσότερον.

Εἰδίκευσιν μέχρι τοιούτου θαθμοῦ, θλέπομεν ἦδη εἰς τὰ ἐργαστήρια κατασκευῆς τῶν ἀντιστοίχων εἰδῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ καθέξῃ δμως αὕτη τοιαύτην θέσιν καὶ εἰς τὸ φροντιστήριον τοῦ πωλητοῦ, ἀπαιτεῖται μακρὰ ἐργασία, γενικὴ στροφὴ τῶν κλίσεων δλοκλήρων κοινωνῶν.

"Ἡ εἰδικότης δμως παρ' δλην τὴν καλὴν δπωσδήποτε φήμην τῆς δποῖας χαίρει ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, παρουσιάζει μειονεκτήματα τινὰ ἀναφερόμενα εἰς σχέσεις τῆς μὲ ἐνα θεμελιώδη νόμον τῆς πωλητικῆς

λογίας. Τὸν νόμον τῆς συσχετίσεως τῶν ἀναγκῶν. Ἐὰν παραδείγματος χάριν ὑποθέσωμεν ὅτι εἰδικεύεσθε εἰς τὴν πώλησιν μόνον γραβατῶν, καὶ ὅτι ἔτερον κατάστημα πωλεῖ τὸ εἶδος τοῦτο ἀλλ' ἐπίσης κολλάρα καὶ ὑποκάμισα, σεῖς μὲν θὰ ἔχετε τὸ γνωστὸν πλεονέκτημα τῆς εἰδικότητος, τὸ ἔτερον δμῶς κατάστημα θὰ ἔχῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν στενὴν σχέσιν καὶ ἀλληλοθοήθειαν τῶν εἰδῶν ποῦ πωλεῖ. Διότι εἰς τὸν ἀγοράζοντα ἵποκάμισον ἢ κολλάρον γεννᾶται ἀμέσως ἡ ἰδέα τῆς γραβάτας τὴν δποίαν θὰ εὑρῃ εἰς τὸ ἴδιον κατάστημα. Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς πολλὰς κατηγορίας ἐμπορευμάτων, δ συσχετισμὸς οὗτος τῶν ἀναγκῶν, ἀποφέρει περισσότερα ἢ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς στενῆς εἰδικεύσεως. Ἡ εἰδικότης διὰ νὰ ἐπιτύχῃ πρέπει νὰ παρουσιάζῃ ὑπεροχὴν ὠφελημάτων. Ἐν ἵσοις δροῖς ἡ στενὴ εἰδίκευσις εἶνε ματαιοπονία. Τὸ μειονέκτημα τὸ δποίων φέρει, νὰ στερῇται δηλαδὴ τὸ στενῶς εἰδικευόμενον εἶδος τοῦ φυσικοῦ του συντρόφου, πρέπει νὰ ἀντισταθμισθῇ δι' ὅρων εύνοϊκῶν.

Ἡ εἰδίκευσις ἄλλως τε νοεῖται μὲ τὰς δύο θεμελιώδεις ἴδιότητάς τηρ. Βαθεῖαν δηλαδὴ γνῶσιν τοῦ εἶδους, καὶ ἵκανότητα· δπως ἡ πώλησις γίνηται ὑπὸ συμφερωτέρους δρους ἢ εἰς τὸ πολυπραγμονοῦν κατάστημα. Τὰ εἰδικευόμενα καταστήματα ἔνα ἔχουσι μόνον ἔχθρον. Τοὺς μεγάλους πολυπραγμονοῦντας δργανισμούς, δπως εἶνε λχ. τὰ καταστήματα Ἀδελφῶν Λαμπροπούλου, Χρυσικοπούλου τὸ κατάστημα «Κόσμος» καὶ ἄλλα.

Τὰ καταστήματα ταῦτα κατέχουσι δλην τὴν εὐχέρειαν τοῦ τόπου καὶ τῶν οἰκονομιῶν μέσων, δύνανται δὲ οὕτω νὰ συμπεριλάβωσι πολλὰς εἰδικότητας χωρὶς τοῦτο νὰ δυνηθῇ νὰ γεννήσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὰς αὐτὰς σκέψεις τὰς δποίας θὰ ἔκαμψε προκειμένου νὰ συγκρίνῃ ἔνα εἰδικευόμενον, καὶ ἔνα πολυπραγμονοῦντα μικροοργανισμόν.

Εἰς τοὺς τοιούτους δργανισμοὺς ἔχομεν σύζευξην τῶν δύο κυρίων δυνάμεων ποῦ ἐμψυχώνουν τὴν πώλησιν. Τὸν Τα-

θεσμαίστητα τοῦ κοινοῦ ὅτι καὶ οὗτοι δύνανται νὰ πωλοῦν
ὑπὸ εὐνοϊκοὺς δρους, ὅπως καὶ ὁ στενῶς εἰδικευόμενος, καὶ
δεύτερον τὴν παραγωγικότητα τῆς συσχετίσεως τῶν ἀναγ-
κῶν. Τὸ φαινόμενον δὲ τῆς φυσικογενῆς ἄγοραστεκῆς
παραφορᾶς ἐκδηλοῦται ἐντονώτερον εἰς τοὺς τοιούτους δρ-
γανισμούς, καὶ τοῦτο, δταν ὁ ἀγοραστής δὲν εἶχε εἰμή τὴν
ἀπόφασιν νὰ προμηθευθῇ ὥρισμένον μόνον εἰδος.

Οἱ τοιοῦτοι δὲ πολυπραγμονοῦντες ἡργανισμοὶ εἰνε
φαινόμενον τῆς οἰκονομικῆς ἔξελίξεως ἀληθῶς περίεργον.

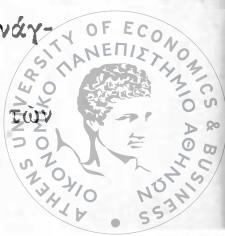
Αντιπροσωπεύουν τὴν ὑστάτην φάσιν καὶ τὴν ἀπε-
γνωσμένην προσπάθειαν τοῦ παλαιοῦ συστήματος, τὸ δποῖον
θὰ διαδεχθῇ ἢ εἰδίκευσις, ἢ εἰνε ὁ τελειοποιημένος τύπος
πωλητικοῦ δργανισμοῦ τὸν δποῖον ἐδημιούργησεν ἢ ἀσυνεί-
δητος ἀπαίτησις τῶν μυχαίων καὶ ἀνεξελέγκτων κλίσεων
τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἢ δποῖα διὰ τὴν ἐπαγωγικωτέ-
ραν ἵκανοποίηστν τῶν ἀναγκῶν της, ἀπαιτεῖ τὴν στενὴν
συμβίωσιν τῶν ἀντιστοίχων εἰδῶν; Ἡ ἀπάντησις εἰνε δύ-
σκολός ἀλλὰ καὶ ἔξω τῆς δικαιοδοσίας τῆς παρούσης συγ-
γραφῆς.

ΤΑ ΔΥΟ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΣΥΣΧΕΤΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Οἱ οἰκονομικοὶ πόροι τοῦ ἀτόμου, ἐπίσης ἢ φυσικὴ καὶ
κοινωνικὴ αὐτοῦ ἀγωγή, εἰνε ἐπόμενον, νὰ δρίζωσι καὶ τὸν
τρόπον τῆς ἵκανοποίησεως τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Οὕτω, ἢ
ἀγοραστικὴ τάσις τοῦ συνόλου, τρέπεται πρὸς δύο κατευ-
θύνσεις. Ὑπάρχουν, δύο ἀγοραστικὰ ρεύματα. Τὸ μὲν ἐν,
ἀναζητεῖ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν του, εἰδὴ κα-
λῆς ποιότητας, τὸ δὲ δεύτερον, ἐμπόρευμα κατωτέρου ποιοῦ.
Τὸ δικαίον τῆς πρώτης κατηγορίας συλλέγεται.

1ον Ἐπὸ ἔκεινους, οἱ δποῖοι δι' δλας τῶν τὰς ἀνάγ-
κας, προτιμοῦσι εἰδη καλῆς ποιότητος.

2ον Ἐπὸ ἔκεινους, οἱ δποῖοι, δι' ἐν μόνον μέρος

ἀναγκῶν των, χρησιμοποιοῦσι τὴν καλὴν ποιότητα. Τῆς δευτέρας δὲ κατηγορίας :

1ον Ἐπὸ τοὺς χρησιμοποιοῦντας πάντοτε εἰδη δευτερεύοντος ποιοῦ καὶ

2ον Ἐπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι διὰ μίαν κατηγορίαν ἀναγκῶν των ἀγοράζουσι κατωτέραν ποιότητα.

Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δι’ ὅλας των τὰς ἀνάγκας προτιμοῦν τὴν καλὴν ποιότητα, εἴνε οἱ ὀλιγαριθμότεροι, δεδομένου ὅτι οὗτοι προέρχονται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν εὐποροῦσαν τάξιν καὶ τὴν ἔχουσαν ταύτοχρόνως προηγμένας αἰσθητικὰς συνηθείας. Ἐξ ἀλλου, εἴνε εὐάριθμοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι παρὰ τὴν οἰκονομικήν των δυσπραγίαν, προτιμοῦν νὰ ἴκανοποιοῦν ὅλας των τὰς ἀνάγκας, δι’ εἰδῶν ἐκλεκτῆς ποιότητος, καθότι μία τοιαύτη τακτικὴ θὰ ζοδυνάμει μὲ στέρησιν. Τυγχάνει λοιπὸν ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἀπὸ τὴν κατηγορίαν τῶν μικτῶν, τροφοδοτεῖται τὸ μέγιστον μέρος καὶ τῶν δύο ἀγοραστικῶν ρευμάτων. Ἐκ τούτων πάλιν, τὸ ἐπικρατέστερον, παρ’ ἡμῖν τούλαχιστον, εἴνε τὸ δεύτερον.

Ἐκ τῶν ἀναγκῶν ἡ σπουδαιότερον τροφοδοτοῦσα τὸ πρώτον ἀγοραστικὸν ρεῦμα εἴνε ἡ ἐξωτερικὴ ἀμφίσεις. Καὶ αὐταὶ αἱ μᾶλλον πτωχαὶ τάξεις εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀκολουθοῦν τὴν ἀγορὰν εἰδῶν ἐκλεκτῶν, εἰς βάρος τῶν ὑπολοίπων προμηθειῶν των. Εἰς τὰς πόλεις, καὶ τὰ χωρία ἀκόμη, δυσκόλως σήμερον θὰ ἥδυνατο τις νὰ διακρίνῃ ἀπὸ τὴν ἀμφίσειν τὸν πλούσιον καὶ τὸν πτωχόν.

Ο τελευταῖος οὗτος δύναται νὰ στερηθῇ τῶν πάντων, τροφῆς, καταλλήλου κατοικίας, καὶ ἀλλων συνδεομένων μὲ τὴν ὑγείαν του, ἀλλ’ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξωτερικῆς ἀμφίσεως, δὲν εἴνε διατεθειμένος νὰ ὑποστῇ εὑδεμίαν στέρησιν.

Θὰ μᾶς ἔφερεν δὲ εἰς πολὺ σφαλερὰ συμπεράσματα ἡ προσπάθεια τοῦ νὰ θέλωμεν νὰ κρίνωμεν τὰς ἀγοραστικὰς κλίσεις τοῦ ἀτόμου, ἐκ μόνης τῆς ἀμφίσεως. Διότι ἀκριβῶς αὕτη τίθεται ὡς τὸ κατ’ ἔξοχὴν σκοτεινὸν διάφοραγ-

μα πρὸ τοῦ πωλητοῦ, ὅστις διερωτᾶται, εἰς ποίαν τάξιν ἀγοραστικῶν συνηθεῖσῶν ἀνήκει ὁ συνομιλητής του. Διὰ τὸν πωλητὴν δέ, ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις τόσον διὰ τὴν ἀρχικὴν ἐμφάνισιν τοῦ καταστήματός του, ὃσον καὶ διὰ τὴν ἐπίλυσιν πολλῶν ψυχολογικῶν προβλημάτων τοῦ καθ.² ἡμέραν πωλητικοῦ του θίου.

Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐφαρμογὰς τῆς τοιαύτης ἀνάλυσεως τοῦ ἀγοραστοῦ, εἶναι ἡ ἑξῆς:

Προτοῦ ἴδρυσητε κατάστημα, εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετήσητε πῶς ἡ ἐπιχείρησίς σας ἡμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ μὲ τὸ περιβάλλον.

Διὰ νὰ δυνηθῆτε ὅμως νὰ ἔξαγάγητε θετικώτερα συμπεράσματα, πρέπει νὰ παρακολουθήσητε ἐπὶ μακρὸν τοὺς συχνάζοντας τὴν ὅδὸν ἐκείνην, καὶ ἀπὸ τοὺς δποίους βέβαια θὰ καταρτίσητε τὴν μέλλουσαν πελατείαν σας.³ Ἐκ μόνης τῆς ἀμφιέσως, δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ μορφώσητε γνώμην ὅρθηγιν προκειμένου δι'⁴ εἰδη, μὴ σχετιζόμενα μὲ αὐτήν. Εἶνε ἀνάγκη νά παρακολουθήσητε τὸν διαβάτην καὶ πέραν αὐτῆς.

Ἐὰν λόγου χάριν ἡ παρατήρησίς σας γίνηται εἰς παντοπωλεῖον, ἡ γνώμη σας πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὴν πραγματικότητα προκειμένου νὰ ἴδρυσητε ζαχαροπλαστεῖον ἢ ἄλλο συγγενὲς κατάστημα.⁵ Ἐπὶ τῶν ποικίλων ἀναγκῶν δ ἀγοραστῆς ἀκολουθεῖ τὸν αὐτὸν τύπον προτιμήσεως διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς στενῶς συνδεομένας μεταξὺ ἀλλήλων. Ο ἀγοράζων καλὰ ὑποδήματα τὸ θεβαιότερον εἶνε δι⁶ θὰ προμηθευθῇ καλῆς ποιότητος κάλτσες.

Εἰς τὴν τρέχουσαν ἐργασίαν τοῦ πωλητοῦ, παρουσιάζονται μύρια προβλήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάλυσιν τῶν ἀγοραστῶν.

Τοιοθέσωμεν δι⁷ εἰσθε παντοπώλης καὶ ἔχητε δύο ποιότητας ἀλεύρου.⁸ Εξωθι ἀπὸ τὸ κατάστημά σας εἰς ἀγοραστῆς ἐν διά σᾶς λέγει νὰ τοῦ δώσητε μίαν δικῶν ἀλεύρου.⁹ Ο ἀγοραστὴς οὗτος, κρατεῖ ἔνα τεμάχιον χοιρομερίου, καὶ τυρὸν ἐκλεκτόν. Χωρὶς δισταγμόν, πρέπει νὰ τοῦ ζυγίσῃτε

τὴν καλλιτέραν σας ποιότητα καὶ νὰ τὴν προσφέρητε.
Ἐὰν δμως τὸν ἐρωτήσῃς, ποίαν ποιότητα προτιμᾶ, τὸ τοιοῦτον εἶνε σοθαρὸν λάθος. Ὁ ἀγοραστὴς οὗτος δύναται τότε νὰ δώσῃ, χωρὶς νὰ σφάλῃ, δυσμενῆ χαρακτηρισμὸν διὰ τὴν πωλητικήν σας ἵκανδητητα.

Τὸ μόνον τὸ δποίον ἐπιτρέπετο νὰ λεχθῇ, ἡτο ἡ ἔξῆς φράσις. **Θέθατε θὲ θέλετε** ἢ πὴ τὴν καλλιτέραν ποιότητα.

Οὕτω μόνον, ἡ περιττὴ ἄλλως τε ἀβεβαιότης σας περὶ τῶν πρωτιμῆσεων ταῦθι τοιούτου ἀγοραστοῦ, θὰ ἐκολάζετο.

Εἰς τὸ παραδειγμά μας τοῦτο, διὰ πωλητῆς ἔχει ἔνα κλασικὸν τύπον ποιοτικῆς συσχετίσεως τῶν ἀναγκῶν, τύπον τὸν δποίον ἐν τῇ πράξει τακτικῶς ἀπαντῶμεν. Ἐὰν διὰδιστει τοιούτου προσφέρεται ἄλευρον καλῆς ποιότητος, καὶ σᾶς ἔζητει τυρόν, χωρὶς νὰ σᾶς κατονομάσῃ ποιότητα, θεβαίως, πάλιν θὰ ἐπρεπε νὰ τοῦ προσφέρητε τὴν καλήν σας· ἐν τῇ περιπτώσει δμως ταύτῃ, ἡ πιθανότης, δτι τοιαύτη θὰ εἶνε ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀγοραστοῦ, εἶνε μικροτέρα ἐκείνης τοῦ προηγουμένου μας παραδειγματος. Ὁ προηγούμενος μας κανὼν, κατὰ τὸν δποίον, διὰ προστῆς, διὰ μίαν συγγενῆ κατηγορίαν ἀναγκῶν ἀκολουθεῖ τὸν αὐτὸν ποιητικὸν τύπον ἵκανον ποιήσεως αὐτῶν, θὰ ἡδύνατο νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῶν ἔξῆς παρατηρήσεων. "Οτι ἐκ τοῦ χοιρομερίου ἡ τοῦ ἐκλεκτοῦ τυροῦ ἀγόμεθα εὐκολῶτερον θεβαίως νὰ ὑποθέσωμεν, δτι διὰ προστῆς θὰ θελήσῃ καλὸν ἄλευρον παχὺ ἐάν συνέσσεται τὸ ἐναντέον." Ἐὰν τὸ χοιρομέριον ἡτο δύο ὅκαδες, καὶ τὸ ζητούμενον ἄλευρον μία δκά, τότε ἡ θεβαίότης θὰ ηὔξανε κατὰ μεγαλειτέραν πιθανότητα.

Οὕτω εἰς τὸν κανόνα μας, προστίθενται δύο δροι. Τὸ ποσὸν καὶ ἡ ἀξία τῶν συσχετιζομένων εἰδῶν. Ἐκ τῶν γυμνῶν τούτων παραδειγμάτων ἡρέμα διὰγνώστης θὰ ἀνεγνώρισεν δτι ἡ προσεκτικὴ ἔξέτασις τῆς συσχετίσεως τῶν ἀναγκῶν ἀπλοποιεῖ εἰς μέγαν βαθμὸν πολλὰ προσθλήματα τῆς πωλήσεως.

Η ΠΡΟΘΗΚΗ

"Εν τῶν σπουδαιοτέρων μέσων τῆς συγχρόνου πωλητικῆς τέχνης εἶνε ἡ διακόσμησις τῆς προθήκης. Παρ' ἡμῖν, ἐσχάτως μόνον ἀνεγνωρίσθη ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ δργάνου τούτου, πολλὰ δὲ καταστήματα, εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἴδιας, ἐπιμελοῦνται τῆς διακόσμησεως τῶν προθηκῶν των κατὰ τρόπον ἐφάμιλλον μὲ τὰ Εὐρωπαϊκά. Ο μεγαλείτερος δῆμος ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνικῶν προθηκῶν ἔχει ἐμπιστευθῆνεὶς τὴν φροντίδα τῶν παλαιῶν μεθόδων, ἐνῷ ἥδυναντο καταλλήλως διακοσμούμεναι νὰ ἀποδῶσουν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν περισσότερα παρὰ οἱαδήποτε ἀλλη διαφημιστικὴ ἐνέργεια.

Εἰς τὰς πλείστας τῶν Ἑλληνικῶν προθηκῶν κυριαρχεῖ ἡ ποικέλλη ἐντυπωσιας ἡ ἐπίδειξις δηλαδή πολλῶν καὶ ἀνομοιογενῶν ταῦτοχρόνως εἰδῶν, ἐκαστον τῶν δποίων διεκδικεῖ ἴδια ὡφέλη. Τὸ τειοῦτον ἀποδίδομεν τόσῳ εἰς τὴν ἄγνοιαν τῶν προόδων τῆς διαφημιστικῆς τέχνης, δσῳ καὶ εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ χώρου εἰς τὸν δποῖον δ καταστηματάρχης εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ παρουσιάζῃ ἐν σμικρογραφίᾳ τὸ περιεχόμενον τοῦ καταστήματός του.

Η διακόσμησις εἶνε κλάδος τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως. Διὰ τοῦτο δ διακοσμητής πρέπει νὰ εἶνε ποωτίστως καλὸς πωλητής καὶ κατὰ δευτερεύοντα λόγον καλιτέχνης. Η ψυχρὰ ἐπίδειξις ἐκείνη εἰς τὴν ἐξωτερικότητα καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς δποίας δὲν ὑπάρχει ἡ ἔλξις πρὸς ἀγορὰν, δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν. Πολλάκις θλέπομεν τοιαύτας ἀρίστας ἐπιδείξεις ἀλλὰ ἡ προσοχὴ μας ἐκτρέπεται τοῦ σκοποῦ της διὰ νὰ προσηλωθῇ πρὸς ἀντιαγοραστικὰς ἐντυπώσεις. Κάποιο κατάστημα πρὸς διαφήμισιν τοῦ σάπωνός του εἴτε κατασκευάσῃ ἐντὸς μιᾶς προθήκης ἐν ὧραιον σπιτάκι κανεζικοῦ ρυθμοῦ. Η ὠραιότης του ἦτο τοιαύτη γάστερις ἡ προσοχὴ τοῦ παραπτηρητοῦ ἀπερροφάτο ἐξ δλοιδήρου ὑπὸ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ δμοιώματος τούτου, χωρὶς

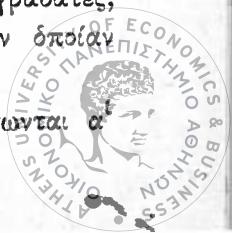

νὰν νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὸν σάπωνα. Μία τοιαύτη διαισχυμησις δὲν ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τὸν προορισμόν της. Καμμιὰ φορὰ μάλιστα δὲν ἀποφέρει τίποτε. Ἡ δυναμικότης ἐν τῇ προκειμένῳ περιπτώσει ξῆτο ἑτεροδιαρήγεις, καὶ πρὸς τὴν πλευρὰν ἔκεινην ἥ δύοια εἶχε μικροτέραν ἀνάγκην αὐτῆς. Ἐνῷ ἔπειτε νὰ συμβαίνῃ τὸ ἐναντίον.

Ἡ ποικιλία τῶν ἐντυπώσεων περὶ τῆς ὁποίας ἐκάμα-
μεν ἀνωτέρῳ λόγῳ, εἶναι ἐλάχιστα παραγωγικὸν μέσον δια-
κοσμήσεως. Ἐχει πολλὰ μειονεκτήματα ἐκ τῶν ὁποίων
ἀναφέρομεν δύο τὰ σπουδαιότερα : Ὁ παρατηρητὴς συ-
σκοτίζεται ἐκ τῆς πολλαπλότητος τῶν ἐντυπώσεων τῶν ἐκθε-
τομένων εἰδῶν, καὶ οὕτω αὗται οὕτε ἔκεινην τὴν στιγμὴν
δύνανται νὰ τὸν παρορμήσουν πρὸς ἄγορὰν, ἀλλ’ οὕτε καὶ
δύνανται ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν συνεί-
δησίν του. Ἡ οὕτω κατακερματισθεῖσα προσοχὴ του εἶναι
ἀνίσχυρος νὰ ἐπιβάλλῃ οὕτε τὸ ἐν, οὕτε τὸ ἀλλο. Ἐκτὸς
τοῦ ψυχολογικοῦ τούτου λόγου εἶναι καὶ δ ἑτερος, δ
κοινωνικός. Ὁ παρατηρητὴς τῆς συγχρόνου ἐποχῆς,
τῆς δραστηριότητος, δὲν θαματᾶ ἵνα προσέξῃ εἰμὴ μόνον
εἰς ἐντυπώσεις εὐκολοαφομοιωσίμως. Ὁ διαβάτης εἶναι βια-
στικός, πολυάσχολος τὸ δὲ διλέμμα του τὸ διεκδικοῦν κατὰ
τὴν πορείαν του ἐκατοντάδες ἀντικειμένων.

Τὸ περιεχόμενον λοιπόν τῆς προθήκης πρέπει νὰ
συμπυκνούται περὶ ὃς μέχν ἴδεαν. Ἐάν τυχὸν ὑπάρχουσι
καὶ ἀλλα εἰδη, ταῦτα πρέπει νὰ χρησιμεύωσι ὡς δορυφόροι
τοῦ κυρίου εἰδους, καὶ νὰ ὑποδοθῶσι τὴν πληρεστέραν κα-
τανόησιν του. Πολλάκις διέπομεν προθήκας εἰς τὰς ὁποίας
ἐκτίθενται ἐνδυμασίαι πλησίον δὲ αὐτῶν ὑπάρχουν γραβ-
βάτες, γάντια καὶ ἀλλα συναφῆ. Ἡ τοιαύτη διάταξις δὲν
ἀνήκει εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ποικέλων ἐντυπώσεων
ἀλλὰ εἰς τὴν τῆς ἐνεκάρας ἴδεας. Τὰ γάντια, οἱ γραβάτες,
ἐπιρρωνύουν τὴν ἴδεαν τῆς ἐνδυμασίας, μὲ τὴν ὁποίαν
ἀλλως τε συσχετίζονται.

Εἰς τὴν διαισχυμησιν πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται α-

μεγάλης ἀλληγορικῆς θαύματος συνθέσεις διέτι κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν κατανοοῦνται ἀπὸ τὸ κοινόν. Ἐπιτρέπεται μόνου εἰς εἶδη τῶν ὁποίων κάμψει χρῆσιν ή ἀνεπτυγμένη τάξις. Ἡ ὠραιοτέρα καὶ πραγματικωτέρα διακόσμησις εἶνε ἐκείνη ἡ ὁποία γίνεται ἀμέσως κατανοητή. Τὸ ἔκτιθέμενον εἶδος πρέπει νὰ ἐμψυχοῦται ὡς νὰ ἥτο παρὸν ὁ πωλητής. Πρέπει διὰ τῆς διακόσμησεως νὰ ἴκανοποιήσται η λογικὴ καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ παρατηρητοῦ.

Ἡ χρῆσις τοῦ εἴδους, η τιμὴ του εἰ δυνατόν, καὶ τὰ πλεονεκτήματά του πρέπει νὰ τὰ μάθῃ ἐκεῖ ὁ ἀγοραστής, εἴτε δι’ εἰκόνων ὑποβλητικῶν, εἴτε ἐγγράφως. Τὸ σύνολον πρέπει ήτα εἶνε τοιούτως συναρμολογημένον, ὥστε νὰ προβλέπωνται δλαι αἱ πιθαναὶ ἀντιρρήσεις τὰς ὁποίας θὰ ἐκαμψεν ὁ παρατηρητής διὰ τὸ ἔκτιθέμενον εἶδος. Μὴ λησμονῶμεν δτο η ἀψυχος αὔτη διάταξις ἀντιπροσωπεύει τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν πωλητὴν μετὰ τοῦ ὁποίου νοερῶς διαπραγματεύεται ὁ παρατηρητής. Περαίνοντες, τονίζομεν τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν η ὁποία εἶνε τὸ ἀπαντον τῆς διακόσμησεως τῶν προθηκῶν. Πρέπει νὰ ἔκτιθηται ἐν μόνον εἶδος. Ἡ διακόσμησις πρέπει νὰ ἔχῃ πωλητικὴν ἴκανότητα η ὁποία δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μειοῦται ἐν τῆς καλλιτεχνικῆς ἐμφανίσεως. Διὰ τοῦτο, τὴν διακόσμησιν πρέπει νὰ τὴν διευθύνῃ ὁ πωλητής.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΓΙΑΛΛΗΛΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΥΛΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

‘Ονπάλληλος πωλητὴς ἐν τῇ διεξαγωγῇ τοῦ ἔργου του, νοεῖται μὲ δικαιώματα τῆς μεγαλειτέρας πρωτοβουλίας. Καὶ ναὶ μὲν εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ὀρισμένων τιμῶν, ὁ ὑπάλληλος εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ πειθαρχῇ πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ καταστήματος, πέραν ὅμως τούτου, δύναται ἐλευθέρως νὰ κινηθῇ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς πωλήσεως. Έν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλας μορφὰς τοῦ παραγωγικοῦ

ὅπου δ ἄνθρωπος περιβάλλεται στενῶς ἀπὸ τὸν κλοιὸν τῆς σιδηρᾶς πειθαρχίας, καὶ τείνει εἰς τὴν μηχανοποίησιν δλῶν του τῶν κινήσεων, δ ὑπάλληλος πωλητὴς θὰ παραμείνῃ μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων δργάνων, τὸ δποῖον δὲν θὰ περικλεισθῇ ἐντὸς τοῦ περιφράγματος τοῦ σχεδίου.

Ἡ προσωπικότης τοῦ ὑπαλλήλου παῖζει τοσοῦτον σπουδαίον ρόλον εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς πωλήσεως, ὥστε θεμελειώδεις τινὲς ἀρχαὶ τοῦ καταστήματος ἀποδεικνύονται, πολλάκις παρεμποδίζουσαι τὴν μείζονα πρόοδον αὐτοῦ, πρᾶγμα τὸ δποῖον δὲν θὰ συνέθαινε, ἐὰν δ ὑπάλληλος δὲν ἡτο δέσμιος ὡρισμένων κανόνων πολλάκις ἔξηγμένων ἀπὸ ἐπιπολαίαν ἔξετασιν τῶν πραγμάτων. Πόσοι ὑπάλληλοι δὲν εἶνε προικισμένοι μὲν μίαν ὑπέροχον οικανότητα νὰ δύνανται νὰ πωλοῦν ἀκριβὰ καὶ νὰ πείθουν ταυτοχρόνως τὸν ἀγοραστήν, δτι ἡ τιμὴ ἡτο ἡ μᾶλλον συμφέρουσα; Διὰ τοῦτο προτοῦ μία πωλητικὴ ἐπιχειρησις θέση εἰς ἐφαρμογὴν γενικάς τινας ἀρχὰς δεσμευτικάς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ὑπαλλήλου, πρέπει πρωτίστως νὰ μελετήσῃ τὴν δυναμικότητα τοῦ ὑπαλληλικοῦ της προσωπικοῦ καὶ μόνον ἐπὶ τοιαύτης μελέτης νὰ ἀποφασίζῃ. Κάθε ὑπάλληλος ὑπηρετῶν εἰς κατάστημα ἐπιθέτει κατ' ἀνάγκην τὴν σφραγίδα τῆς ἰδίας του ἀτομικότητος, καὶ ἡ δποῖα ἐπὶ μακρὸν παραμένει ἀνεξάλειπτος.

Εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις δὲ ἐκείνας, αἱ δποῖαι ἀποζοῦν ἀπὸ τὴν τακτικὴν πελατείαν, ἡ ζωὴ πολλάκις αὐτῶν συνδέεται μὲ τὴν εἰς αὐτὰς παραμονὴν τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐχομεν πολλὰ παραδείγματα κατὰ τὰ δποῖα δ ἀποχωρῶν ὑπάλληλος παρέσυρε μεθ' ἔσαυτοῦ καὶ τὴν πελατείαν τοῦ καταστήματος. Θὰ ἐπρεπε μᾶλλον νὰ εἴπωμεν, δτι ἡ πελατεία ἥκολούθησεν αὐτόν: Διότι εἶνε τόση στενὴ ἡ ἐπαφὴ καὶ γνωριμία μεταξὺ ἀλλήλων, ὥστε εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας δ ἴδιοκτήτης εἶνε δευτερευούσης πλέον σημασίας παράγων.

Ἡ ἀνάγκη ὑπάλληλων μὲ τοιαύτην πρωτοβουλίαν κα-

θέσταται ἥδη ἐπιτακτικωτέρα. Μὲ τὴν ἔξαπλωσιν δὲ τῶν προοδευτικῶν ἀντιλήψεων εἰς δλους τοὺς κλάδους τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, διόπου μύριαι δσαι ἀνάγκαι ἀναφαίνονται, ἄλλα δὲ τόσα εἴδη διαλαλοῦνται διατὴν ἴκανοποίησίν των, ἡ παρουσία τοῦ πωλητοῦ μὲ δικαιώματα εὑρείας πρωτοβουλίας καθίσταται ἀνάγκαιοτάτη.

Ἄπατῶνται δὲ δσοι νομίζουν δτι διαίνομεν εἰς τὴν δγμιουργίαν πωλητοῦ μὲ ἀμορφὸν προσωπικότητα, εἰς τὴν ἀντικατάστασιν δηλαδὴ τοῦ ἐλευθέρως δρῶντος δι' ἐκείνου δστις μηχανικῶς θὰ ἀπεστήθῃς ὡρισμένα πράγματα πρὸς, δλους τοὺς πελάτας.

Οἱ προβλέποντες τοιαύτην κατάστασιν στηρίζονται ἐπὶ τοῦ γεγονότος δτι πολλὰ εἴδη πωλοῦνται σήμερον δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου. Ἀλήθως εἴδη τινὰ διεθνοῦς ἡ ἐπιτοπίου ἐκτιμήσεως διατίθενται σήμερον ἀνευ τῶν συνήθων προσπαθειῶν τῶν καταναλωτῶν. Ἀλλὰ προτοῦ τὰ εἴδη ταῦτα φθάσουν εἰς τὸ ἐπίζηλον τοῦτο τέρμα, προηγγύθη κολοσσιαίᾳ ἐργασίᾳ, προϊὸν τῆς πλέον ἀδεσμεύτου πρωτοβουλίας τοῦ ἴκανοῦ πωλητοῦ.

ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΟΥ ΠΩΛΗΤΟΥ

Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ δ πωλητῆς τὸ ἀντεῖ ἀπὸ τὴν διολογίαν τοῦ εἰδούς ποῦ πωλεῖ. Ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἀνευ τῆς γνώσεως ταύτης. Οἱ πωληταὶ οἱ ἀγνοοῦντες τὴν γέννεσιν, τὴν χρῆσιν, καὶ τὸν οἰκονομικὸν δίον τῶν εἰδῶν των, στεροῦνται τοῦ πηδαλίου τῆς διαπραγματεύσεως. Αἱ κεναὶ φράσεις «**κιένε ωραίο,** εἶνε πρώτης τάξις δσάκις μᾶς ἀπευθύνονταν

ἐρωτήσεις διὰ τὴν πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ εἰδούς; ἦχοῦν ἀποκρουστικῶς εἰς τὸν ἀγοραστὴν δ δποῖος ἔχει κορεσθῇ ἀπὸ τὴν τοιαύτην δχληρὰν κοινοτοπίαν. Ο πωλητῆς δφείλει νὰ γνωρίζῃ νὰ δίδῃ σαφῆν καὶ πλήρη ἀνάλυσιν τοῦ ὑπὸ διαπραγμάτευσιν εἰδούς, δταν τοῦτο

δ ἀγοραστής. Τοιουτοτρόπως, ἐκτὸς τῆς στενῆς γνωριμίας τὴν δύοιαν οὕτος θὰ κάμηνη μὲ τὸ εἶδος, θὰ σχηματίσῃ καὶ ἀρίστην γνώμην, τόσον διὰ τὴν ἴκανότητα τοῦ πωλητοῦ, δύον καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἀγωγὴν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἡ τοιαύτη δὲ ὑποδολὴ τῶν γνωρισμάτων τοῦ εἰδούς γενομένη μὲ μεθοδικότητα καὶ παραστατικότητα, ζωογονεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἴκανοπειήσεως τῆς ἀντιστοίχου ἀνάγκης, καὶ ἡ δύοια ἐπιθυμία δὲν ἀργεῖ νὰ λάβῃ τὴν μορφὴν ἀποφάσεως δριστικῆς. Εἰς τὰς περιπτώσεις μάλιστα ἐκείνας κατὰ τὰς δύοις δ πωλητὴς ἀντιμετωπίζει ἀγοραστὴν μὲ προθέσεις ἀβεβαίας, μία τοιαύτη ἀνάλυσις τοῦ εἰδούς, δὲν δύναται παρὰ νὰ μεταβάλῃ τὰς σκέψεις τοῦ ἀγοραστοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐπιμάχου ἐμπορεύματος.

Ο ἀγοραστὴς κατὰ κανόνα ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίζῃ δύον τὸ δυνατὸν πληρέστερον τὸ εἶδος ποῦ ἀγοράζει. Ἐὰν δέ τινες ἀποστέργουν νὰ τοὺς δοθοῦν ἐπεξηγήσεις, τὸ τοιοῦτον δφείλεται κυρίως, εἰς τὸ δτὶ οἱ ἀγορασταὶ οὕτοι ἐγένοντο μάρτυρες, ἢ ἔπεσαν θύματα γελοιωδῶν γνώσεων ἀναφερομένων εἰς τὴν τεχνολογίαν τῶν εἰδῶν. Ο ἔλλην ἀγοραστὴς καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο τρέφει τὴν προκατάληψιν, δτὶ δ πωλητὴς στερεῖται τῆς ἴκανότητος ταύτης. Τὸ ἀλγθὲς εἰνε, δτὶ πολλοὶ τῶν πωλητῶν δὲν γνωρίζουν πολλάκις τὶ πωλοῦν. Φρονοῦμεν μάλιστα δτὶ ἡ ἀκατατάσγετος φευδολογία ἐκαλλιεργήθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς τοιαύτης ἀγνοίας τοῦ πωλητοῦ, δστις δσάκις ἐπροκαλεῖτο, ἔδιδε ὅλως ἀναληθῆ εἰκόνα τοῦ διού τοῦ εἰδούς. Παρατηρήσαμεν μάλιστα δτὶ πολλοὶ τῶν ἀπλοϊκῶν ἀγοραστῶν διατηροῦσι ἐπὶ μακρόν τοιαύτας ἐσφαλμένας γνώσεις, προϊὸν βέβαια τῆς σφαλερᾶς διδαχῆς τοῦ πωλητοῦ των.

Η ΓΥΝΗ ΩΣ ΠΩΛΗΤΗΣ

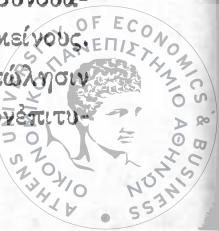
Εἰς ωρισμένας εἰδικότητας, ἡ γυνὴ ἔχει ἐξελιχθῆ^{εἰς} πωλητὴν ἀνώτερον τοῦ ἀνδρός. Εἰς τὰ εἰδη νεωτερισμῶν καὶ

γυναικείας ἐν γένει ἀμφιέσεως, ή γυνὴ εἶναι ἀπαράμιλλος διότι εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ οἰκείου τῆς ἔδαφους. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς πελατείας τῶν εἰδῶν τούτων, ἀπάρτιζεται ἀπὸ γυναικάς, εἶνε δὲ φυσικὸν η ὑπάλληλος γυνὴ νὰ δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὰς ἴδιαιτέρας προτιμήσεις τῆς πελάτιδος τῆς μὲ μεγαλειτέραν εὔκολίαν, ἢ δ ἀνήρ πωλητής.

Ἄλλὰ καὶ ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν η γυνὴ πωλητὴς ἀποφέρει περισσότερα. Εἰς τὰς μνημονευθείσας εἰδικότητας ἐὰν δ ἀγοραστὴς εἶνε ἀνήρ, οὕτος εὐκόλως πιστεύει εἰς τὰς γνώμας τῆς γυναικὸς πωλητοῦ. Τὴν θεωρεῖ δρμοδιωτέραν τοῦ τοῦ ἀνδρός. Αἱ δονομασίαι τῶν εἰδῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς νεωτερισμούς, προφέρονται ὑπὸ τῆς γυναικὸς πωλητοῦ μὲ ἔνα ἴδιόρρυθμον τόνον,η δὲ συσχέτισις τῶν ἴδιοτήτων των μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ πωλητοῦ, ἐξηγεῖται μὲ γλυκύτητα η ὅποια δὲν δύναται εἰμὶ νὰ ἀποφέρῃ καρπούς. Ή ιδία δμως διαπραγμάτευσις γενομένη ὑπὸ ἀνδρὸς δσηνδήποτε σοφίαν καὶ ἀν ἔχη,δὲν θίγει τὰς αἰσθηματικὰς χορδὰς τοῦ ἀγοραστοῦ, δστις οὕτω δυσκόλως ὑποκύπτει. Ή τοιαύτη δὲ τῆς γυναικὸς πωλητοῦ συμπεριφορὰ εἶνε ἀνεπιτγήδευτος, καὶ διευθυνεται μόνον ἀπὸ ἐν δρμονιὸν σύνολον δυνάμεων, αἱ ὅποιαι ἐκπηγάζουν ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν τῆς. Εἰς τὰς εἰδικότητας ταύτας δ ἀνδρας πωλητὴς δύναται νὰ εἶνε τελείως γνώστης τῆς τεχνολογίας τοῦ εἰδους καὶ ἵσως ἀριστα γνώστης τῆς γυναικείας φυχολογίας, δὲν ἔχει δμως τὴν φυσικὴν ἐλαστικότητα νὰ εἰσδύσῃ διὰ μέσου τῶν στενωτάτων ἀτραπῶν αἱ ὅποιαι δδηγοῦν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν. Τὰ εἰδη ταῦτα ἐμψυχοῦνται, εὐθὺς ὡς τὰ παραλάβη η γυνὴ πωλητὴς καὶ ἀρχίσῃ νὰ σᾶς ἀποδείξῃ τὴν χρησιμότητά των.

Ἡ γυνὴ πωλητὴς ἐπιτυγχάνει περισσότερον τοῦ σκοποῦ τῆς, ἐὰν εἰς τὰ πωλητικὰ ταῦτα προτερήματα συνδυάζῃ καὶ τὴν ὥραιότητα. Δὲν μένομεν σύμφωνοι μὲ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι διδάσκουν δτι τὸ τοιοῦτον βλάπτει τὴν πωλησίαν. Αφ' οὐ η ἔκφρασις τῆς ὥραιας γυναικὸς παίζει ρόλονέπιτι-

χῇ ἐπὶ ὑψίστης σπουδαιότητος ζητημάτων δὲν θὰ δύναται νὰ θαρύνῃ ἐπὶ τῆς ἐκδάσεως μᾶς ἀγοραπωλησίας τοῦ λιανικοῦ ἰδίως ἐμπορίου; Δέγουν δτι ἀπέναντι τῆς ὥραίας πωλητοῦ ἡ προσοχὴ τοῦ πελάτου στρέφεται πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὸ ἐμπόρευμα.

Ἄλλα καὶ τί ἄλλο περισσότερὸν ἐπιδιώκει ὁ πωλητὴς ἀπὸ τοῦ νὰ κατωρθῶσῃ νὰ ἀφαιρέσῃ ἐν ἔστω καὶ μικρὸν μέρος ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν αὐστηρότηταν ἡ ὅποια εἶναι τὸ φόρητρον αὐτοῦ; Μήπως τὰ πλεῖστα μέσα τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως δὲν ἔχουσι σκοπὸν τὴν ἔξασθένησιν τῆς αὐστηρότητος ταύτης τοῦπελάτου, ἡ ὅποια ὅπως εἰς ἄλλο κεφάλαιον εἴπομεν διευθύνεται ἀπὸ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ἐνστάτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως; Ἄλλ, ἐκτὸς τούτου μήπως ἡ πρὸς τὴν ὥραιότητα ἀπεσπασμένη προσοχὴ τοῦ πελάτου δὲν τοῦ γεννᾷ ὑποχρεώσεις καὶ σεβασμὸν τοιοῦτον, ὡστε νὰ καμφθῇ πρὸ τῆς προσταγῆς τῆς ὥραίας πωλητοῦ, δταν θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὅποιαν θὰ προφέρῃ τὴν λέξιν ἀγοράσατε;

Ἡ τοιαύτη ὅμως πωλητὴς πρέπει νὰ εἴνε κυρία τοῦ θέματός της καὶ νὰ μὴ ἐπιδεικνύῃ οἰκειότητα ἵκανην νὰ μειώσῃ τὸν σεβασμὸν τοῦτον. Ἄλλως τε ἡ οἰκειότης θὰ ἀποκαλύψῃ ἐνα μέγα μέρος τῶν ἐλαττωμάτων τῆς πωλητοῦ ἀπὸ τὰ ὅποια πάντοτε δρίθει ἡ γυναικεία ψυχή.

Παρ’ ὅλην ὅμως τὴν τοιαύτην ἔμφυτόν της ἵκανότητα ὡς πωλητοῦ, ἡ γυνὴ δὲν εἴνε κατάλληλος διὰ τὴν πρόσοδον τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ παρουσία τῆς ἴδιαιτέρως ζημιοὶ τὸ σύνολον, αὐτὴν ταύτην τὴν ἔθνικὴν οἰκονομίαν. Διότι ἡ γυνὴ δὲν ἔχει ἐπαγγελματικὸν ἴδεωδες, στερεῖται δηλαδὴ τοῦ σπουδαιοτέρου ὄργανου ἀγενοῦ τοῦ ὅποιου ἀκινητεῖ ἡ μηχανὴ τῆς πρόσδου. Ὁλη ἡ πειρά της καὶ αἱ προσπάθεια τοῦ ἐπιχειρηματίου ἵνα καταρτίσῃ στελέχη παραγωγικὰ καὶ βιώσιμα καταστρέφονται εὐθὺς ὡς αὕτη πραγματοποιήσῃ τὸ μόνον της ἴδεωδες. Τὸν γάμον.

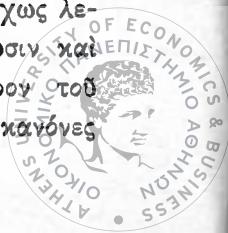
Ο ἐπαγγελματικός της είος εἶναι μέσον πρὸς κάλυψιν προσωρινῶν ἀναγκῶν της, αἱ δόποιαι τῆς εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὸν σκοπὸν τὸν δόποιον ἐπιδιώκει.

Διὰ τοῦ ἀνδρὸς ὅμως δὲν σπαταλᾶται τίποτε, ἀλλὰ τουναντίον διαιωνίζεται πλούτιζομένη ἡ κτήσις πεῖρα. Μόνον δταν αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι πιέσουν τὰ πράγματα ὥστε ἡ γυνὴ καὶ μετὰ τὸν γάμον της νὰ ἐπαγγέλλεται, θὰ εἶναι χρήσιμος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ εἰς τὴν καθόλου ἔθνικὴν οἰκονομίαν τὴν δόποιαν κυρίως ἥδη πλήγεται.

Ο ΓΕΡΩΝ ΩΣ ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ

Ο γέρων εἶνε κατ' ἔξοχὴν λεπτολόγος, παρατηρητής ἀκόραστος. Οὐδέποτε τερματίζει μίαν ἀγορὰν χωρὶς βαθύτητα. Τὴν γνώμην του μορφώνει μόνον κατόπιν ἐπισταμένης ἐξετάσεως πολλῶν πηγῶν, καὶ ἐπὶ τῇ θάσει μόνον τοιούτων στοιχείων ἀποφασίζει. Εἶναι ἔξαιρετικῶς δύσπιστος καὶ ἀκαμπτος ἀπὸ τὰς ἔξωτερικὰς ἐπιδράσεις τοῦ πωλητικοῦ περιβάλλοντος. Τὸν ἐνδιαφέρει μόνον ἡ οὖσία. Πᾶσα πολυτελής φαινομενικότης δλίγον ἐπηρεάζει τὰς ἀποφάσεις του. Ή φυσικὴ ψυχρότης, καὶ ἀταραξία τοῦ δργανισμοῦ του, ἡ κρίσις του, καὶ ἡ σμικρότης τῶν αἰσθηματικῶν του ὑπολογισμῶν, τοῦ χορηγεῖ δληγη τὴν δυνατότητα νὰ ἐνεργῇ ἀγοραστικὰς πράξεις ἀμέμπτου συνθέσεως. Εἶνε δὲ ιδεώδης τύπος τοῦ ἀγοραστοῦ, τὸ μέγιστον δὲ μέρος τῆς ἐπιθετικότητος τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως, ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ἀνάγκην δπως ἀντιμετωπίση τὴν τοιαύτην ἀγοραστικὴν ἀγωγὴν τοῦ γέροντος.

Πᾶσα πωλητικὴ προσπάθεια ἀπέναντι αὐτοῦ πρέπει νὰ καθοδηγήσῃ τὰς ἀπὸ ἔξαιρετικὴν ὑπομονὴν. Η δγκουμένη παρ' αὐτῷ ἀγάπη πρὸς τὴν ζωὴν τὸν καθιστᾶ ἔξοχως λεπτολόγον εἰς τὰ εἰδη τροφῆς διὰ τὴν διαπραγμάτευσιν, καὶ ἐκλογὴν τῶν δποίων εἶναι ἀφθαστος καὶ τὸ φόβητρον τοῦ πωλητοῦ. Εν προκειμένῳ δὲν ὑπάρχουν ἀληθῶς καγάδες

πωλητικῆς συμπεριφορᾶς ἵκανοι νὰ παρασύρουν τὸν γέροντα, εἰμὴ μόνον ἡ σιωπὴ τοῦ πωλητοῦ καὶ ἡ εὐγλωττία τοῦ εἴδους τοῦ δποίου τὴν γλῶσσαν ἀριστα οὗτος γνωρίζει.

‘Η μακρά του πεῖρα τὴν δποίαν πάντοτε προβάλλει κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ δῆθεν ἀλαθήτου του, τοῦ ἔχει ἐπισωρρεύσει ἀπειρίαν περιπτώσεων ἐπὶ τῇ θάσει τῶν δποίων οὗτος δίδει διαφορετικὴν ἐξήγησιν τῶν πραγμάτων ἢ δ ἄλλος ἀγοραστής.

Η ΓΥΝΗ ΩΣ ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ

‘Η γυνὴ ώς ἀγοραστὴς παρουσιάζει μίαν ἰδιότυπον προσωπικότητα ἡ ἀνάλυσις τῆς δποίας εἶνε ἐκ τῶν δυσχερεστέρων προβλημάτων τῆς συναλλακτικῆς φυχολογίας. Ὁλίγοι εἶνε οἱ πωληταὶ ἐκεῖνοι οἱ δποίοι κατώρθωσαν νὰ γνωρίσουν καλῶς τὴν γυναικα ἀγοραστὴν. Οἱ τοιοῦτοι εἶνε οἱ ἥρωες τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως. Ἡ σπουδὴ τῆς γυναικὸς ώς ἀγοραστοῦ ἔπειρεν ἐν τούτοις νὰ ἀπορροφήσῃ τὸ μέγιστον μέρος τῶν προσπαθειῶν ἐκείνων οἱ δποίοι καταγίνονται περὶ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τῆς τέχνης τοῦ πωλεῖν, λαμβανομένου δπ’ ὅφει ὅτι δ μεγαλήτερος ἀριθμὸς τῶν ἀγοραστῶν - καταναλωτῶν προέρχεται ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ γυναικείου κόσμου.

“Οπως δλαι της αἱ πράξεις οὗτω καὶ ἡ ἀγοραστικὴ ἀγωγὴ τῆς γυναικὸς ρυθμίζεται ἀπὸ τῆς συνεπείας τῆς σκληρᾶς ὑποταγῆς τοῦ νοῦ εἰς τὴν θιαίσητα τῶν αἰσθημάτων της. Κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν ἡ ξηρὰ μόνον παρένθεσις καὶ τῶν πλέων λογικῶν ἐπιχειρημάτων ὀλίγον προαγάγει τὸ ἔργον τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκβάσεως αὐτῆς, δταν ταῦταστεροῦνται δυνάμεις ἵκανῆς νὰ κινήσῃ τὴν αἰσθηματικότητα τῆς γυναικός, ἡ δποία εἶνε τὸ κατ’ ἔξοχὴν κίνητρον ὅλων τῆς τῶν πράξεων. Ἀν καὶ οἱ ἴδιοι λόγοι συμβάλλουσιν εἰς τὴν εὔτυχη πρόοδον τῆς διαπραγμάτευσεως προκειμένου καὶ περὶ ἀνδρῶν ἀγοραστῶν, ἐν τούτοις εἰς τὴν περίπτω-

σιν τῆς γυναικὸς δὲ προσήκων τόνος τῶν αἰσθηματικῶν κρούσεων διαφέρει καταπληκτικῶς. Ἡ θεραπεία αὗτη εὐπάθεια τῆς αἰσθηματικότητος τῆς γυναικὸς ἐκδηλοῦται κύριως εἰς τὴν ἀγορὰν εἰδῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἰδίων της ἀναγκῶν τῶν δποίων ἡ σπουδαιοτέρα εἶναι ἡ ἀμφίστις.

Δεπτὴ ἔξωτερικὴ ἐμφάνισις, συμπεριφορὰ ἀκράτου εὐγενεῖας, εἶναι τὰ ἔξωτερικὰ προσόντα τοῦ πωλητοῦ τοῦ ἐντεταλμένου νἀξέλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν γυναικείαν λογικήν. Ο τοιοῦτος πωλητὴς εἶναι ὑποχρεώμένος πολλάκις ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του νὰ παρεκκλίνῃ τῶν ὑπαγορεύσεων τοῦ χαρακτῆρος του εἰς τὸν δποῖον πρέπει νὰ δώσῃ εὐπλαστία ἵκανὴν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀναρριθμήτους ἐκδηλώσεις τῆς ματαιοδοξίας τῆς γυναικός. Ο πωλητὴς πανταχοῦ διεξάγει τραχὺν ἀγῶνα. Εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἐπιταγῶν τοῦ καθήκοντός του νὰ ἀπαρνηθῇ προσωπικὰς ἀρχάς, νὰ ὑποκριθῇ σκληρὰν καὶ δλως ἀντικρυς πρὸς τὸν χαρακτῆρά του ὑπόκρισιν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως τῆς ἐπαφῆς του μετὰ τῆς γυναικός, τὰ καταθλητικὰ ταῦτα πρὸς τὴν συνείδησίν του μέτρα, εἶναι τοιαῦτα, ὡστε νὰ ἐπιφέρωσιν πολλάκις ἀνιάτους ἀλλοιώσεις εἰς τὸν χαρακτῆρα του.

Ἡ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀγοραστοῦ, ἐπαναλαμβάνομεν συνομιλίᾳ τοῦ πωλητοῦ πρέπει νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ ἔξαιρετικὴν εὐκαμψίαν καὶ ἀνοχὴν εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, κατὰ τὰς δποίας θήγονται αἱ ματαιοδοξοὶ καὶ ἐγώιστικαὶ ἀντιλήψεις αὐτῆς. Τρύναντίον δὲ ἵκανὸς πωλητὴς ὁφείλει νὰ προωθῇ αὐτὰς καὶ πέραν τῶν ἐκδήλων ἐπιθυμιῶν τῆς πρᾶγμα τὸ δποῖον ἀνέχεται ἡ διαστατικότης καὶ ἀντοχὴ τοῦ νοσηροῦ τούτου συναισθήματος τῆς γυναικός. Ὁταν ἡ γυνὴ γίνη αἰχμάλωτος τοῦ πωλητοῦ εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦτο σημεῖον, τότε ἡ διαπραγμάτευσις δὲν δύναται παρὰ νὰ καταλήξῃ εἰς αἴσιον πέρας.

Ο ΠΛΑΣΙΕ ΚΑΙ Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ

’Απὸ προσωπικὴν ἐπιστολὴν μεγάλου Εδρωπαῖκου οἰκου διὰ τὴν τηρητέαν ὑπὸ τοῦ πλασιὲ συμπεριφορὰν ἀποσπῶμεν τὴν κάτωθι περικοπήν :

Παρουσιάζεσθε μὲ τὴν θεβαιότητα ἐνδὶς δστις ἔρχεται νὰ προσφέρῃ μίαν καλὴν καὶ συμφέρουσαν ἐργάσιαν. Βεβαιώθητε δτι ἔχετε κάτι ὡφέλιμον γὰ εἴπητε εἰς τὸν πελάτην σας, καὶ ἡ θεβαιότης σας αὔτη θὰ σᾶς δπλίσῃ μὲ τὴν δύναμιν τὴν ἀναγκαιοῦσαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σας. Μὴν ἔχητε τὴν δειλίαν τοῦ ἐκλιπαροῦντος δστις φοβεῖται μήπως ἀποβληθῇ ἀλλὰ τούναντίον εἴπατε εἰς τὸν ἑαυτόν σας δτι δ ἀντιπρόσωπος καὶ δ πλασιὲ εἶνε δύο μεγάλαι δυνάμεις τῆς κοινωνιῆς προόδου, οἱ ἀκούραστοι προαγωγοὶ τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τοῦ Ἐθνους. Μὴν ἔχετε τὸ δύφιος ἐπαιτῶν διότι περιφρονοῦν ἐκεῖνον δστις παραπονεῖται, δλος δὲ δ κόσμος πηγαίνει πλησίον τοῦ ἐπιτυχάνοντος. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν πρέπει νὰ εἰσθε αἰσιόδοξοι.

’Η αἰσιοδοξία εἶνε ἡ τάσις ἐκείνη ἥτις κάνει νὰ βλέπωνται δλα τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν εὐνοϊκήν των δψιν. Εἶνε μία ἰδιότης τοῦ πνεύματος ἡ δποτα ἐնυοεῖ τὴν δρᾶσιν καὶ προσελκύει τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν θαυμασμόν. Η αἰσιοδοξία πολλαπλασιάζει τὴν ἐνέργειαν, δίδει μεγαλειτέραν ἔντασιν εἰς τὴν δρμὴν καὶ ὑποδαστάζει τὴν προσπάθειαν.

’Εστε αἰσιόδοξοι καὶ θὰ ἐπιτυχάνεται εἰς δλας τὰς ὑποθέσεις τοῦ βίου σας. Καὶ τὰ πλέον πολύπλοκα προβλήματα τῆς σταδιοδρομίας σας εύκολωτατα θὰ λυθοῦν διὰ τῆς μεσολαβήσεως της. Μὴ λέγετε ποτε εἰς μέλλοντα πελάτην σας δτι δὲν κάμγετε ἐργασίαν. ’Ἐὰν τοῦ δώσητε τουναντίον ἐπιδεξίως νὰ ἐννοήσῃ δτι οἱ συνάδελφοὶ των σᾶς ἔκαμψαν καλὴν ὑποδοχήν, δὲν θὰ θελήσουν νὰ μείνουν πλισι καὶ θὰ σᾶς ἐπιστευθῇ πολὺ εύχαριστως μίαν παραγγελίαν

Ἐπιμένετε χωρὶς διαισθηα ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἀδυνα-
μίαν καὶ ἔστε θέσθιος διτὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε εὐτυχὲς.
Θὰ ἐκτιμήσουν τὰ ἐπαγγελματικάς σας χαρίσματα δύον
καὶ τὰ πλεονεκτήματα ποῦ προσφέρετε, καὶ θὰ εἴπουν δταν
φεύγετε ἵδου εἰς ἀνθρωπος ποῦ ξεύρη νὰ ζήσῃ.

Πάντοτε πρέπει γὰ ἔχητε εἰς τὴν μνήμην σας τὸ ἀξιώ-
μα τοῦτο τὸ δόποιον εἶνε καὶ δ σκοπός σας. Πρέπει νὰ ἐ-
πειτυγχάνετε παραγγελέας. Πρέπει νὰ ἐπειτυγχάνετε
περιεσσοτέρας. Ἡ μεγάλη τέχνη εἶνε νὰ μὴν ἔχετε κα-
θόλου ὄφος διαστικὸν καὶ νὶ μὴ κάμνετε νὰ πιστεύῃ δ πε-
λάτης διτὶ ἐπισκέπτεσθε μόνον αὐτόν. Ἐχετε τὸ διλέμμα εὑ-
θὺ καὶ σταθερὸν καὶ μὴ ἀποτρέπετε τοὺς δφθαλμοὺς ἀπὸ
τὸν ἀντίπαλόν σας δταν ἐπιβεβαιῆτε ἐν πρᾶγμα.

Προσπαθήστε νὰ γνωρίζητε κάθε πελάτην, τὰς ἀδυναμίας
του τὰς συνδιαλέξεις ποῦ προτιμᾶ, σημειώσατε ἐὰν ἀγαπᾶ
νὰ κάμνῃ ἀμέσως ἐργασίαν ἢ δχι, ἐὰν προθύμως δμιλῇ, ἐὰν
εἶνε φυχρός, ἢ ἀκοινώτητος. Ἐστὲ δμιλητής ἀπέναντι τῶν
θειλῶν, εնθυμος ἀπέναντι τῶν δψιπλούτων, σοδαρὸς ἀπέναντι
τῶν ἀναποφασίστων, περιφρονητικὸς ἀπέναντι τῶν ἀπί-
στων.

Ἐχετε ἀφελῆ εὐγλωττίαν καὶ πνεῦμα πρακτικόν. Ὁλί-
γα: φράσεις τοῦ πελάτου πρέπει νὰ σᾶς πληροφορήσουν
ἐκεῖνο τὸ δόποιον πρέπει νὰ τοῦ πῆτε, καὶ περὶ ἐκείνου διὰ
τὸ δόποιον δφείλετε νὰ σιωπᾶτε.

Ἀπαντάτε μὲ εὐθυμίαν. Ἐκθέσατε ταχέως τὸ αἴ-
τιον τῆς ἐπισκέψεώς σας, δεῖξατε ἐν ἢ δύο δείγματα καλῆς
ποιότητος καὶ ἀναμένετε τὰς παρατηρήσεις αἱ δοποῖαι θὰ
σᾶς γίνουν διὰ νὰ ἀπαντήσητε μὲ εὐθυμίαν σταθερότητα καὶ
εὐγένειαν. Ἐὰν σᾶς ζητοῦν ἐξηγήσεις ἢ ἐὰν σᾶς κάνουν
κρίσεις ἐπὶ τῶν εἰδῶν ποῦ προσφέρετε, ἐστὲ καλὰ κα-
ταρτισμένοι διὰ νὰ τὰς δώσητε ἀμέσως καὶ μὲ εύ-
γένειαν.

*περισσαπέξεσθε. Ἀλλ' ἐὰν σᾶς ἀπευθύνουν παρα-
τηρήσεις ἀναξίας λόγου, ἢ ἀν ἔχουν τὸ ὄφος, νὰ δμφιάλ-

λουσι περὶ τῆς καλῆς σας πόστεως, ἢ τοῦ οἴκου ποῦ ἀντιπροσωπεύετε, μείνατε ἥρεμοι καὶ ἀδιάφοροι. Αἱ παρατηρήσεις αὗται θὰ πέσουν μόναι τῶν. Δὲν ἀποκλείεται ὁ οἶκος σας νὰ ἀπατᾶται δπως δῆλος δ κόσμος, ἀλλὰ εἰσθε ἐντεταλμένος νὰ τὸν ὑπερασπίσητε, καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονήτε ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ πελάται ποῦ κάμνουν παρατηρήσεις ἀδικαιολογήτους.

Συζητήτε χωρὶς ἀγριότητα, μὲ ἐπιδεξίας δὲ παρατηρήσεις θὰ κοπάσητε τὴν πλέον ἔντονον δργήν. Δύνασθε τότε νὰ εἰσθε δέσμαιος δτι θάρθητε εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀγοραστῶν σας καὶ τοῦ οἴκου ποῦ ἀντιπροσωπεύετε, διότι καθεὶς θὰ ἐννοήσῃ δτι κάνετε τὸ καθῆκον σας, δτι γνωρίζετε τὴν δουλειά σας, καὶ δτι ἔχετε κρίσιν καὶ χαρακτήρα. Αὐτὴ ἡ ἐκτίμησις θὰ σᾶς κάμνῃ συχνὰ νὰ συλλέγητε παραγγελίας ἐπὶ τῶν δποίων δὲν ὑπελογίζατε, διότι δ πελάτης σας θὰ ἔχῃ τὸ αἰσθημα δτι ἐπλεόνασε εἰς παρατηρήσεις καὶ θὰ θελήσῃ νὰ μετριάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα.

Μὴ λέγετε κακὸ γιὰ τὸν συναδέλφους σας. Ἐστὲ ἐργατικοί. Ἐὰν θυσιάζετε δλον τὸν καιρὸν τὸν δποῖον διαθέτετε εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν οἰκων, οἵτινες δύνανται νὰ σᾶς ἐμπιστεύωνται παραγγελίας, θὰ ἐκπλαγήτε βλέποντες τὰ ἀποτελέσματα ποῦ θὰ ἐπιτύχητε, διότι ἡ ἐπιμονὴ καὶ λελογισμένη ἔργασία εἶνε δ ἀσφαλέστερος δρόμος πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν.

ΤΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ

Ἐκάστη ἀγοραπωλησία διατρέχει τρία ψυχολογικὰ στάδια. Τὸ πρῶτον ἀρχεται ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ παρουσία τῆς ἀνάγκης ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον νὰ προμηθευθῇ τὸ εἶδος. Κατὰ τὸ δεύτερον δ ἀγοραστὴς ἐπιμελεῖται τῆς ἔξετάσεως τοῦ εἶδους, καὶ κατὰ τὸ τρίτον λαμβάνει χώραν ἡ διαπραγμάτευσις καθ' ἥν ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν

μερῶν συζητεῖται ἡ τιμὴ τοῦ εἰδούς. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον στάδιον, ἀποτελοῦσι τὴν προδιαπραγματευτικὴν περίοδον, ἡ δόποια εἶνε καὶ ἡ σπουδαιοτέρα φάσις τῆς ἀγοραπωλησίας. Εἰς τὸ πρῶτον ψυχολογικὸν στάδιον διακρίνομεν τον ἐκείνους οἱ δόποιοι ἔχουν ἀποκρυσταλλωμένην ἀπόφασιν νὰ προμηθευθοῦν, ὥρισμένον εἰδος ἡ ἀπόφασίς των δὲ αὕτη ἐξέλισσεται κατὰ τρόπον ὡστε νὰ μὴ παρεκκλίνῃ ἐκ τῆς γραμμῆς τὴν δόποιαν ἀρχικῶς ἔχαρξαν. Σον' ἐκείνους τῶν δόποιων ἡ ἐπιθύμια — ἀπόφασις εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν συσκοτισμένων λεπτομερειακῶν ἰδεῶν, ἔχουν δὲ οὗτοι ἐπίγνωσιν τῆς κεντρικῆς μόνον ἰδέας τοῦ εἰδούς. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι μορφώνουν τὴν ἀπόφασίν των κατόπιν ἐξετάσεως διαφόρων ποικιλιῶν τοῦ εἰδούς ποὺ προτίθενται νὰ ἀγοράσουν.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀγοραστῶν τῶν ἔχόντων διαυγὴν ἀπόφασιν νὰ προμηθευθοῦν ὥρισμένον εἶδος, ἀνήκουν ἐκεῖνοι οἱ δόποιοι προμηθεύονται τὰ εἰδη ταῦτα ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς συνηθείας πρὸς τὴν δόποιαν συμβαδίζει πάντοτε ἵκανοποιητική χρῆσις τῶν ἀντιστοίχων ἀναγκῶν. Ἡ κατηγορία αὕτη τῶν ἀγοραστῶν διηλθε μακράς ἀμφιταλαντεύσεις, καὶ περιόδους προσεκτικῆς ἐπιλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου εἰδούς.

Ο πωλητὴς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν τοιούτων ἀγοραστῶν εὑρίσκεται ἀπέναντι ἔργου τοῦ δόποιου τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον μέρος ἔχει λήξη, ἐναπομένει δὲ μόνον τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὴν πλειονότητα τῶν περιπτώσεων ἡ ἀγοραπωλησία ἡ ρυθμιζόμενη μὲ τοιαύτα δεδομένα δὲν προσκώπει ἐπὶ δυσχερειῶν δεδομένου δτι τόσον δ ἀγοραστὴς, δσον καὶ δ πωλητὴς ἔχουν ἐπίγνωσιν τῆς στάσεω τὴν δόποιαν πρέπει νὰ τηρήσουν. "Οταν λόγου χάριν ζητήσητε ἀδιστάκτως ἀπὸ ἔνα οἰονδήποτε παντοπώλην ἐν κυτίον συμπεπυκνωμένου γάλακτος ἐκ τῆς περιφήμου μάρκας «Βλάχις» δ πωλητὴς πολὺ καλὰ γνωρίζει δτι δ συνομιλητῆς του κατὰ μίαν μεγάλην πιθανότατα κάμνει τακτι-

καὶ χρῆσιν τοῦ εἰδούς τούτου καὶ ὅτι οὗτος θὰ εἶνε ἐνήμερος τῆς τρεχούσης του τιμῆς. Δὲν δύναται δὲ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις του, παρὰ νὰ ὑπολογίσῃ τὰ περιστατικὰ ταῦτα.

Εἰς τὴν κατηγορίαν λοιπὸν ταύτην ἔνηκει κυρίως ἡ τάξις ἐκείνη ἡ ὅποια ἐκ μιᾶς ἵνανοποιητικῆς χρήσεως τῶν εἰδῶν ἐμονιμοποίησε τὴν ἰδέαν τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν.

Ἡ περίοδος δὲ αὕτη τῆς σταθερωποιεύσεως τῶν ἐπεθυμιατῶν εἶνε καὶ ἡ τελευταία φάσις τῆς ἐσωτέρας ἐκείνης λειτουργίας κατὰ τὴν ὅποιαν τὸ ἀγοραστικὸν κριτήριον θαίνει εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν μᾶλλον συμφερόντιων εἰδῶν διὰ τὴν ἵνανοποιησιν τῶν ἀναγκῶν.

“Οπως εἴπομεν ἀνωτέρω, αἱ ἐν τῇ προκειμένῃ κατηγορίᾳ ἀγοραὶ εἶνε ἀπλαί, ἀπηλλαγμέναι τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῶν δυσκολιῶν τὰς ὅποιας ὁ πωλητὴς ἀντιμετωπίζει ὅσάνις ὁ ἀγοραστὴς ἔχει ἀδιαμόρφωτον τὴν ἀπόφασίν του. Πολλάκις ὅμως διὰ τὸν ἵνανὸν πωλητὴν ἡ ἄμεσος εἰσαγωγὴ του εἰς τὸ διαπραγματευτικὸν στάδιον τὸν στερεῖ ἀναγκαίων στηριγμάτων τὰ ὅποια οὗτος πάντοτε ἀνευρίσκει ἐν τῇ προόδῳ τῆς προδιαγραμματευτικῆς περιόδου, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ ἀγοραστὴς ἔχει ἐστραμμένην τὴν φροντίδα εἰς τὴν ἔξέτασιν τοῦ εἰδούς. Ἐπὶ τῶν ἐρεισμάτων δὲ τούτων κατὰ τὸ πλειστον θεμελιοὶ ὁ πωλητὴς τὴν αἰσιὰν ἔκβασιν τῆς δληγούσας διαπραγματεύσεως.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ ἀγοραστὴς ἐπιμελεῖται τῆς ἔξετάσεως τοῦ εἰδούς. Ἡ περίοδος αὕτη δύναται νὰ εἶνε δραχυτάτη, δι’ ἐνὸς μόνον θλέμματος ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐνδέχεται νὰ ἔσχημάτισεν δριστικὴν γνώμην περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ, δὲν δύναται ὅμως ποτὲ νὰ ὑπερπηδηθῇ ἡ τοιαύτη ἐπισκόπησις τοῦ ἐπιμάχου ἐμπορεύματος δεύτερος οὗτος δραχίων τοῦ διαπραγματευτικοῦ τοίποδος εἶνε τὸ μᾶλλον σπουδαῖον ὑποβάσταγμα τῆς ζωῆς τῆς

ἀγοραπωλησίας. Ἡ στιγμὴ αὕτη διὰ τὸν πωλητὴν εἶναι ἡ κρισιμοτάτη, χάριν δὲ ταύτης καὶ μόνον ἀναλίσκεται ἡ γιγανταία προσπάθεια καὶ ἔγων τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως. Οἱ συνομιλητής σας εἰναι ἀδεξερεύνητος ἀβυσσος σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν, τὴν δποίαν φωτίζουν ἀπὸ καὶ ροῦ εἰς καὶ ρὸν ἀμυνθροὶ μόνον σπινθῆρες. Λέστε ὁ ἀγοραστὴς ὅχι μόνον διὰ σᾶς ἀποκαλύπτει ἐκουσίως τὰς ἀληθεῖς δουλάς του ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ διψη τὴν σύγχησιν ἐκεὶ ὅπου φρονῇ δτι ἀνεύρετε στοιχεῖα ἕκανὰ νὰ φέρουσι εἰς φῶς τὰς προθέσεις του.

Μεταξὺ τῶν εὐγοϊκῶν διὰ τὸν πωλητὴν περιπτώσεων εἶναι εἰναι ἐκείνη κατὰ τὴν δποίαν ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἔχει μορφώση παγίαν γνώμην περὶ τοῦ ἀγοραστέου εἰδούς. Ἡ παρουσία τότε πολλῶν ποικιλιῶν τοῦ καθιστᾶ ἔξοχῶς εὐπαθῆ τὴν προτέμησιν, ἡ δποία διὰ να λάβῃ τὴν δριστικὴν τῆς δψην πρέπει νὰ μεσολαβήσῃ ὁ πωλητὴς. "Οσον δὲ χαλαρὰ καὶ εὐπαθῆς εἰναι ἡ τοιαύτη ἐκλεκτικὴ ἐκανόνης τοῦ ἀγοραστοῦ τόσον εὐκολώτερον ὁ πωλητὴς καθίσταται κύριος τῶν τυχῶν τῆς ὅλης ἀγοραπωλησίας. Διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἀγοραστικὴ συνεκτικότης τοῦ συνομιλητοῦ ἔχει διασπασθῆ καὶ ἔχει ἀποκτήση ρευστότητα τοιαύτην, ὥστε ὁ πωλητὴς νὰ δύναται νὰ τῆς δώσῃ τὴν συμφέρουσαν εἰς αὐτὸν φόρμιαν.

Ο Πωλητὴς πολλάκις δυσανασχετεῖ ἀντιμετοπίζων ἀγοραστὴν μὲ ἀδεβαίας κλίσεις, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ τοιούτου κυρίως ἐδάφους δύναται ἀποτελεσματικώτερον νὰ ὑφάνῃ τοὺς συνδιασμούς ἐκείνους διὰ τῶν δποίων θὰ κατωρθώσῃ νὰ κάμψῃ αὐτόν. "Οσῳ δὲ περισσότερον ἰδιότροπον ἀγοραστὴν ἀντιμετωπίζετε τόσῳ δεβαιοτέρᾳ πρέπει νὰ εἰναι καὶ ἡ πτῶσίς του. Εἴνε ἀνάγκη δμως νὰ ἀνεύρητε εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν ἐκείνην τὴν κατάλληλον θέσιν διὰ νὰ καλλιεργήσητε τοὺς σκοπούς σας.

Μεταξὺ τῶν ποικίλων ἀμφιταλαντευομένων προτιμήσεων τοῦ συνομιλητοῦ σας ἴπτάρχουν καὶ τινες αἱ δποίαι εὔνοοι γένονται

ὅπὸς καὶ πνεύματός του καὶ αὐτὰς ἀκριβῶς πρέπει εὑθύς
ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀναζητήσῃτε.³ Αφοῦ δὲ τὰς ἀνεύρητε εἰνες ἀνά-
γκαν νὰ τοῖς δώσητε ὥσθησιν καὶ προαγωγὴν τοιαύτην ὥστε
δριστικῶς πλέον νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν συνθήσιν του.
Ἡ παρουσία διαφόρων ποικιλιῶν τοῦ αὐτοῦ εἰδους τὰς
δριστικῶς πλέον νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν συνθήσιν του.
Ἐντοῦ τῶν ποικιλιῶν τούτων καὶ ἄλλων τινῶν μὲν οὐσιώδεις
διαφορὰς ὥστε εὐκόλως νὰ κατανοήται νὴ ἀντίθεσις.
Ἐὰν λόγου χάριν παρουσιάσητε εἰς τὸν ἀγοραστὴν ζεύγην ὑπο-
δημάτων διαφόρων ποικιλιῶν μεταξὺ δημως τῶν
δριστικῶν ὑπάρχουν ἐλάχισται διαφοραὶ νὴ ἀβεβαιότης τοῦ
ἀγοραστοῦ σας θὰ ἐπιμηκύνεται.
Ἐὰν δημως εἰς τὰς αὐτὰς ποικιλίας παραθέσητε τινὰς μὲν ἔξεχούσας διαφορὰς τότε
ὑπάρχει καταλληλότερον ἔδαφος διὰ νὰ κατατοπισθῇ οὗτος
εὐκολώτερον πρὸς μίαν δριστικὴν ἀπόφασιν.
Ἐπίσης καὶ σεῖς δὲδιος ἔχετε πρὸς δημῶν μίαν βάσιν διπωσδήποτε ίκα-
νήν νὰ σᾶς ἀποκαλύψῃ τὴν ἀληθῆ φορὰν τῶν προθέσεων
τοῦ ἀγοραστοῦ σας.

Εἴπομεν ἀνωτέρω δτὶ νὴ προσπάθεια ἔγκειται
εἰς τὸ νὰ προαγάγητε τὰς ἰδέας ἐκείνας αἱ δριστικά
λαμβάνεσθε δτὶ ἔχουν ποιάν τινὰ προτίμησιν εἰς τὴν ἀρύ-
φιον ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγοραστοῦ. Τονίζομεν τὴν ἀνάγκην τῆς
τακτικῆς ταύτης καὶ ἐφιστώμεν τὴν προσοχὴν τῶν πω-
λητῶν ἐκείνων οἱ δριστικοὶ ἀφ' οὗ ἀνεγνώρισαν δτὶ οἱ συνομι-
ληταὶ των φέρονται προτίμοις μίαν παραλλαγῆν, προ-
σπαθοῦν κακῶς ποιοῦντες νὰ τοὺς ἀποσπάσουν ἀπὸ ἐκεῖ
διὰ νὰ τοὺς ἐντοπίσουν εἰς ἄλλο σημεῖον.
Ἡ τοιαύτη τακτικὴ
ἔχει ὡς ἐπακολούθημα τὸ πλήρες ναυάγιον τῆς ἀγοραπω-
λησίας.

‘Ο πωλητὴς δρεῖται νὰ δώσῃ δι³ εἰκόνων ίκανῶν
διεγέρουν τὴν φαντασίαν τοῦ ἀγοραστοῦ πλήρη κα-
τανόησιν τῶν εἰδῶν ποῦ παρουσιάζει πρὸς πώλησιν. Άλιεικό-

νες αὗται πρέπει νὰ εἶγαι ὅσον τὸ δυνατὸν συγγενεῖς μὲτὰς πεποιθήσεις τοῦ συνομιλητοῦ, τοῦ δποίου πρέπει νὰ σχηματίσῃ γενικὴν ιδέαν τῆς καθόλου καταστάσεώς του.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ σπουδαιότης τῆς δευτέρας ταύτης περιόδου εἶναι ἔκτος πάσης ἀμφισβητήσεως. Ἐὰν διὰ τοῦ ἐπιμάχου ἐμπορεύματος δὲ ἀγοραστῆς ἴκανοποιήθῃ πλήρως, τότε τὸ ἔργον τῆς ἀγοροπωλησίας ἔχει κατὰ τὰ τρία τέσταρτα λήξην. Βεβαίως μία τιμὴ ἐμπορικῶς παράλογος δὲν δύναται παρὰ νὰ κρημνίσῃ ὅλην τὴν γενομένην ἐργασίαν ἀλλ’ ὑπὸ συνθήκας φυσιολογικὰς κατὰ τὰς δποίας τὸ κατάστημα λογικεύεται, ἡ πραγματοποίησις τῆς πωλήσεως μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῆς δευτέρας ταύτης περιόδου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔξησφαλισμένη. “Οσον δὲ περισσότερον δὲ ἀγοραστῆς εὐχαριστηθῇ” ἐκ τοῦ ἐμπορεύματος τόσον δἰλιγώτερον αὐστηρῶς θάκατέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς διαπραγμάτευσεως τῆς τιμῆς.

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΦΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ

Κατὰ τὸ τελευταίον τοῦτο στάδιον δὲ καρπὸς τῆς ἀγοραπωλησίας ἔχῃ πλέον ἀρκούντως ὠριμάση. Ὁ πωλητὴς ὑποβάλλει τοὺς δρους τῷ. Ὁ ἀγοραστὴς θὰ ἀποδεχθῇ τούτους ἐὰν ἡ πρεηγούμενη περίοδος ἐπέδρασε εὔνοϊκῶς ἐπὶ τῶν σκέψεών του. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δὲ πωλητὴς διείλει νὰ διαγνώσῃ τὴν στιγμὴν κατάτην δποίαν ἔχουν πλέον καρποφορήση τὰ ἐπιχειρήματά του καὶ ἔχει δριστικῶς καμφθῇ ἡ διστακτικότης τοῦ συνομιλητοῦ του. Ἐκεῖ δὲ πωλητὴς πρέπει νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἐφευρετικότητά του καὶ τὴν παρέλασιν νέων τόνων πειθοῦς διότι οὗτοι ὄχι μόνον εἶναι πειττοὶ ἀλλὰ δύνανται νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγοραστοῦ ὅλους τοὺς δισταγμοὺς διὰ τὴν ἐκμηδένισιν τῶν δποίων ἔχρειάσθη τόση προσπάθεια. Τὴν στιγμήν κατὰ τὴν δποίαν δὲ καρπὸς ἔχει ὠριμάσῃ περίπει νὰ κοπῇ. Μακροτέρα παραμονὴ του θὰ ἐπιφέρῃ τὸν

σύψιν του. 'Ο πωλητής τότε δὲν πρέπει νὰ ἀναμένῃ, ἀλλ' ὅφείλει νὰ θεωρήσῃ τὸ ἔργον του λῆγαν, καὶ διὰ καταλλήλου τρόπου νὰ περιτυλέξῃ τὸ ἐμπόρευμα, νὰ διατάξῃ τὴν παράδοσίν του νὰ πράξῃ δ, τι τέλος εἴθισται νὰ γίνηται διὰ τὰ διάφορα εἰδη, δταν ἡ διαπραγμάτευσις ἔχει πλέον λήγη. 'Εὰν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγοραστοῦ σας ὑπάρχουν εἰσέτι ἔχη δισταγμῶν, καὶ ἐφόσον δὲν γνωρίζετε τὴν φύσιν των, τότε πάλιν μὴ κάμνετε χρῆσιν νέων ἐπιχειρημάτων. 'Η ἐπανάληψις τῶν παλαιῶν, εἰς τὰ δποῖα ὅφειλεται ἄλλωστε ἡ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐπιτυχία σας, εἶνε ἵκανη νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν κατάστασιν ἀπὸ τὰ μικρὰ ταῦτα ὑπολείμματα τῶν ἀμφιβολιών τοῦ συνομιλητοῦ σας.

Μέπομεν προηγουμένως δτι ἡ κρισιμοτέρα στιγμή τῆς διαπραγματεύσεως εἶνε ἡ τῆς ὠριμάνσεως. 'Εὰν τότε δ πωλητής δὲν κάμνει τὴν χειρονομίαν νὰ κόψῃ τὸν καρπὸν τὸ παιγνίδι εἶνε χαμένο. Πράγματι πολλαὶ διαπραγματεύσεις χάνονται διότι δ πωλητής παρ' ὅλην τὴν ἵκανότητά του νὰ παρατάσσῃ ἐπιχειρήματα μὲ μίαν ἰδεώδη λογικήν σειρὰν, δὲν εἶνε ἐν τούτοις τολμηρὸς κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν του ταύτην διὰ μιᾶς εὐστρόφου προσταγῆς, ἡ δποῖα καὶ μόνον δίδει τὴν νίκην

'Ο πελάτης δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λαμβάνῃ μόνος του τὴν ἀπόφασιν πρέπει νὰ διαταχθῇ ἀπὸ τὸν πωλητήν.

Πωληταὶ τινες κακῶς ποιοῦντες ἔξακολουθοῦν νὰ ἀπίχειρηματολογοῦν καὶ δταν ἀκόμη δ πελάτης φαίνεται δτι ἐπεισθῇ νὰ ἀγοράσῃ. 'Επίσης ἐπιθλαβή ἀποτελέσματα ἔχεινὰ ἐπιδεῖξῃ ἡ τακτική τῶν πελατῶν ἐκείνων, οἱ δποῖοι, ἐνῷ δ πελάτης δὲν ἐμόρφωσεν οὐδεμίαν εἰσέτι γνώμην, σπεύδουν νὰ θεωρήσουν τὴν πρᾶξιν λήξασαν. 'Ο ἀγοραστής ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔξανίσταται διότι θεωρεῖ ἔαυτὸν ἐκβιαζόμενον.

ΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Τόσον πρὸς τοὺς ἀγοραστὰς ἐκείνους οἱ δποῖοι

ἀναποφάσιστοι, ὅσον καὶ πρὸς τὴν κατηγορίαν τῶν σταθερωτέρων εἰς τὰς ἀγοραστικάς των πεποιθήσεις, ὁ πωλητὴς πρέπει νὰ ἐκφράζεται κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς διαπραγματεύσεως, πάντοτε μὲ τόνον καταφατικὸν, εἴτε δὲ ἵδιος διευθύνει τὴν συζήτησιν, εἴτε δὲ συνομιλητής του. Εἰδικῶς κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον κατὰ τὸ δποίον ὁ ἀγοραστὴς εἶνε περισσότερον εὐπαθής καὶ μᾶλλον διατεθειμένος νὰ μεταβάλῃ σκέψεις, ὁ πωλητὴς πρέπει νὰ προσέχῃ μήπως ἀρνητικοῦ περιεχομένου φράσεις ματαιώσουν τὴν ἀγοράν. Ἐπίσης αἱ ἐκφράσεις ἔκειναι αἱ δποίαι. οὕτε ἀρνητικῶς ἀλλ’ οὕτε καὶ καταφατικῶς προδιαθέτουν, ζημιοῦσι τὴν ἀγοραπλησίαν, διότι δὲν ἔχουσι τὴν ἴκανότητα νὰ ἐπηρεάσωσι εὐνοϊκῶς τὸν ἀγοραστήν. Ἡ φράσις «Μήπως δὲν σᾶς ἀρέσουν τὰ ὑποδήματα ταῦτα;» εἶνε ἀρνητική καὶ προδιαθέτει δυσμενῶς τὸν συνομιλητήν σας ἀπέναντι τοῦ εἰδούς. Τοιοῦτοι πωλητικοὶ μαργαρῖται ἀκούονται πολλάκις τὴν στιγμὴν καθ’ ἥν ὁ πωλητὴς πρωτοπαρουσιάζει τὸ ἐμπόρευμα. Εἶνε περιττὸν νὰ τονίσωμεν τὴν δλεθρίαν ἐπιδρασιν τὴν δποίαν ἔξασκον ἐπὶ τῆς ἀποφασιστικότητος τοῦ ἀγοραστοῦ Εἰς τὴν περίπτωσιν ἔκεινην κατὰ τὴν δποίαν παρουσιάζετε εἰς τὸν πελάτην σας τὸ ἐμπόρευμα πρέπει νὰ τοῦ ὑποδάλλητε τὰς πλέον αἰσιοδόξους ἐντυπώσεις. «Σάς παρουσιάζω τὰ ὑπιδήματα ταῦτα, τὰ δποία εἴμαι βέβαιος ότι εἶνε τοῦ πλήρους ἀρεσκείας σας. Εἶνε ὁ τύπος ὁ δποίος σήμεροιν εἶνε περιζήτητος» εἶνε φράσις ἀντίστροφος τῆς πρώτης, καὶ ἡ δποία ὑποδογθεῖ τὸν ἀγοραστήν νὰ μορφώσῃ καλήν ἰδέαν διὰ τὸ συστηνόμενον εἶδος. Ἐπίσης αἱ φράσεις «Ἐπιθέτω δὲν εἶνε ἄξειν περιφρουνήσεως τὸ ἐμπόρευμα τοῦ» φέρει τὰ σπέρματα ἀρνητικότητος καὶ ὡς τοιαύτη δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιηται.

Κατὰ κανόνα πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐκφράσεις ἔκειναι αἱ δποίαι προδιαθέτουν τὸ πνεῦμα τοῦ συνομιλητοῦ σας νὰ σκεφθῇ ἀρνητικά. Καὶ ὅχι μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς

διαπραγματεύσεως, ἀλλὰ καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ στάδια πρέπει νὰ καταβάληται μεγάλη προσοχή, διπλας τὸ νῆμα τῶν διαθέσεων τοῦ ἀγοραστοῦ μή διασπασθῇ ἀπὸ τόνους ἀρνητικοὺς, δότι οὕτω εἰσθε ἡγαγκασμένος νὰ ἐπαναρχίσητε τὸν ἀγῶνα σας.

ΔΙΣΤΑΓΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΕΙΟΤΗΣ

‘Ο πωλητής καθ’ ὅλην τὴν διαδρομήν τῆς διαπραγματεύσεως δσάκις ἔρωτάται, πρέπει νὰ ἀπαντᾶ ἀνευ δισταγμοῦ. Ή ὅλη στάσις του κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, πρέπει νὰ ἀποπνέῃ ἐνθουσιασμὸν καὶ πίστιν πρὸς τὴν χρησιμότητα καὶ τελειότητα τοῦ εἰδούς ποῦ πωλεῖ. Ό δισταγμὸς εἶνε δι μεγαλείτερος ἔχθρὸς τῆς πράγματοποιήσεως τῆς ἀγοραπωλησίας, ἢ δλεθρία δὲ ἐπίδρασις του ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγοραστοῦ εἶνε πολλαπλή. Ἐκτὸς τῆς ματαιώσεως τῆς ἀγορᾶς τὴν δποίαν δισταγμὸς συνεπάγεται, δ ἀγοραστής μορφώνει δυσμενή γνώμην καὶ διὰ τὴν καθόλου ἀγωγήν τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς τὴν δποίαν οὕτω δυσπιστεῖ. Ό πωλητής εἶνε δι’ αὐτόν, ἢ δ ἀνίκανος προαγωγὸς τοῦ καταστήματος, ἢ τὸ δργανον ἐκεῖνο τὲ δποίον διὰ τοῦ δόλου ἑτάχθη πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων του.

‘Ἐπίσης χειρίστην ἐντύπωσιν προξενεῖ ἢ διαγωγὴ τινῶν οἱ δποίοι πρὸς τὸν πρῶτον τυχόντα καὶ ἄγνωστον ἀγοραστήν προθαίνουν εἰς δῆθεν ἐκμυστηριεύσεις ἀναφερομένας εἰςζωτικὰ ζητήματα τῆς ἐπιχειρήσεώς των, νομίζοντες οὕτω δτι θὰ κατωρθώσουν νὰ παραπλανήσουν αὐτόν.

‘Ο πωλητής εἶνε πολλάκις ὑποχρεωμένος νὰ κάμηνη ἀποκαλύψεις τινας λογικὰς καὶ μετρημένας, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς ἐκμυστηριεύσεως πρὸς ἀνθρώπους τοὺς δποίους διὰ πρώτην φορὰν ἀντιμετωπίζει, ὑπάρχει τεραστία διαφορὰ. Ό συνομιλητής του διονδήποτε πγευματίτης ἀνάπτηρος καὶ ἀν εἶνε, εὐκόλως θὰ ἀντιληφθῇ δτι ἀντιμετωπίζει ἀνθρώπων ἀνειλικρινῇ καὶ προσπαθοῦντα διὰ τῆς

μεθόδου τῆς ἐκμυστηριεύσεως νὰ τὸν σύρη πρὸς τὴν ἀπόγτην. Μου ἔδθη γί εὔκαιρία νὰ εὑρεθῶ μάρτυς τοιούτων ἀντιπωλητικῶν ἐφευρέσεων, ἔξεπλάγην δὲ ἀληθῶς μὲ τὴν τόλμην καὶ ἀνικανότητα τῶν τοιούτων πωλητῶν.

ΑΙ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΑΙ ΤΙΜΑΙ

Κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν ὁ πωλητὴς θεωρεῖ φρόνιμον πολλάκις νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τιμᾶς ἔξωφρενικὰς, ἐλπίζων οὕτω δτὶ ὁ ἀγοραστὴς καὶ αὐτὸς μὲ τὴν σειράν του θὰ φθάσῃ εἰς ἓν δριον εἰς τὸ δποῖον θὰ κλεισθῇ ἐπὶ τέλους γί πρᾶξις. Πρὸς ἑκείνους οἱ δποῖοι ἀρέσκονται εἰς τοιούτου εἴδους διαπραγματεύσεις τὸ πρᾶγμα δὲν προξενεῖ καμμίαν ἐντύπωσιν τούναντίον μάλιστα ἐπιβάλλεται γί τακτικὴ αὕτη διότι ὁ ἔξι ἐπαγγέλματος πολὺ διαπραγματεύων αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν ἡδονὴν εἰς τὰς περικοπὰς μέχρις ὅτου πείσῃ ἑαυτὸν δτὶ ἐν τέλει ὑπῆρξε νικητής. Εἰς τὸν ἀγοραστὴν δμώς ἑκείνον ὁ δποῖος δὲν δύναται νὰ ἀκολουθῇ τὴν μέθοδον τῶν μειοδοσιῶν ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ἐπιζήμιος, διότι ἀναγκάζῃ αὐτὸν νὰ μὴ δεχθοῦν οὐδεμίαν διαπραγμάτευσιν καὶ νὰ ἀποχωρήσουν τοῦ καταστήματος. Ἀλλ’ καὶ ἐὰν ἀκόμη παραμένῃ εἰς τὴν θέσιν του, θὰ διαπνέται μέχρι τέλους τῆς διαπραγματεύσεως, ἀπὸ ἀδιάκοπον δυσπιστίαν πρὸς πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πωλητοῦ προβαλλόμενα ἐπιχειρήματα, εἰς τὰ δποῖα θὰ εὕρῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ κάποιο ἐσφαλμένον σημεῖον ἔστω καὶ ἀσήμαντον διὰ νὰ δυσηγθῇ νὰ ματαιώσῃ τὴν πρᾶξιν.

ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ ΚΑΙ KENON ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Παρατηρεῖται πολλάκις δτὶ κατὰ τὰς ὥρας ἑκείνας κατὰ δποῖας καταστήματά τινα εἶνε κενὰ ἀπὸ ἀγοραστὰς, οἱ ὑπάλληλοι ἵστανται ἀκίνητοι εἰς τὰς θέσεις τῶν ἀναμένοντες τὴν δφιξιν αὐτῶν. Ἡ τακτικὴ αὕτη τῆς ἀκινησίας, ἐπίσης καὶ γί συνήθεια ἑκείνη κατὰ τὴν δποῖαν ὁ ὑπάλληλος ἐκ τῆς θέσεώς του προσβλέπει ἀκίνητος πρὸς τὰ ἔξι τῆς θύρας, εἶνε πολὺ κακή. Ο πωλητὴς πρέπει νὰ φαίνεται καὶ κατὰ

τὰς στιγμάς ταύτας πάντοτε ἀπασχολούμενος περὶ τὰ εἰδη ἐκεῖνα διὰ τὴν πώλησιν τῶν ὅποιων εἶνε ἐντεταλμένος. Ἀνεξαρτήτως τῆς πραγματικῆς ταύτης ἀνάγκης, ή ὅποια ἐπιθάλλει εἰς αὐτὸν τὴν περιποίησιν τῶν εἰδῶν τοῦ τμήματός του, δ ϕυχολογικὸς παράγων εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἐν προκειμένῳ παιζει τὸν σπουδαιότερον ρόλον. Χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τοὺς γενεσιοργοὺς λόγους, παρετηρήσαμεν ὅτι ὁ ἀγοραστὴς δσάκις ἔντιμετωπίζει κατά τὴν διάθασίν του κατάστημα ἀπὸ τοῦ ὅποιου ρίπτονται διλέμματα ὑποδοχῆς, καὶ τὸ ὅποιον τυγχάνει κενὸν ἀπὸ ἄλλους ἀγοραστάς, ἀποτρέπεται πολλάκις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Τούναντίον οὐδὲν ἐμπόδιον τίθεται εἰς τὴν ἀπόφασίν ὅταν τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν εὑρίσκεται κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπασχολούμενον εἰς κάτι τι. Ἀμα τῇ εἰσόδῳ δμως τοῦ ἀγοραστοῦ πρέπει οὗτος νὰ ἔντιμετωπίσῃ τὴν ὑποδοχήν, ή ὅποια θὰ ἐκφράζηται διὰ ταπεινοῦ μειδιάματος εἰς τὴν λάμψιν τοῦ ὅποιου πρέπει νὰ διακρίνεται ή προθυμία πρὸς ἔξυπηρέτησίν του.

ΟΙ ΕΝΟΧΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΟΡΑΣΤΑΙ

Μεταξὺ τῶν φυσιολογικῶν ἀγοραστῶν ὑπάρχουν καίτινες εἰς ὄχιρον ἐνοχλητικοὶ τῶν ὅποιων αἱ ἀπαιτήσεις φθάνουν μέχρι σγημέσου ὥστε ή ἐπιχειρήσις νὰ μὴ δύναται νὰ ἀποκομίσῃ κέρδος. Τινὲς μάλιστα προσπαθοῦν μὲ πάντα τρόπον νὰ ἔξαπατήσουν, φθάνουν δὲ ἔγιοτε καὶ μέχρι τῆς ὑπαιξερέσεως. Ἐν προκειμένῳ ή θέσις τοῦ πωλητοῦ εἶνε πολὺ δύσκολος. Πρέπει νὰ ὑπομένῃ τὴν τοιαύτην διαγωγὴν των;

Ἡ ὑπομονὴ εἶνε δ ἀκρογώνιαῖος λίθος τῆς πωλητικῆς συμπεριφορᾶς, δφείλει δὲ δ πωλητὴς νὰ ὑποτάσσῃ τὸν ἔγωγισμόν του εἰς τὴν ἔξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Πρόκειται λοιπὸν νὰ ἔξετασθῇ μήπως η τάξις αὕτη τῶν ἀγοραστῶν προσφέρῃ τι εἰς τὴν ἐπιχείρη-

σιν. Φρονοῦμεν δτι τὸ μόνον τὸ δποίον προσφέρει εἰς τὸ κατάστημα εἶνε ἡ παρουσία τῆς εἰς αὐτὸν. Ὁ πωλητὴς δφείλει μὲν νὰ ὀπλισθῇ μὲ χαλύδινον ὑπομονήν, ὑπογρεοῦται ὅμως ἀφ' ἔτέρου νὰ προχωρήσῃ ἄνευ περισπασμῶν εἰς τὸ ἐπίμοχθον ἔργον του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἴμεθα τῆς γνώμης δτι πρέπει, δι' ἐμμέσου βέβαια τρόπου, νὰ θέσῃ τοὺς τοιούτους ἀγοραστὰς ἔξω τοῦ κύκλου τῶν πελατῶν του. Ὁφείλει δ πωλητὴς νὰ ἐκκαθαρίζῃ τὸ ἔδαφος τῆς ἐπιχειρήσεώς του ἀπὸ τὰ τοιαῦτα παράσιτα τὰ δποία οὐδὲν προσφέρουν εἰς αὐτὸν.

Εἶνε σοθαρὸν πρόσκομμα διὰ τὴν εὔρυθμον λειτουργίαν τοῦ καταστήματός του. Ἡ συμπεριφορὰ των, ἡ στάσις των, δ τρόπος μὲ τὸν δποίον διαπραγματεύονται, ἔξαναγκάζουν τὸν πωλητὴν νὰ προσηλούται μόνον εἰς αὐτοὺς εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς δποίας δφείλει νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν περιποίησιν τῶν καλῶν του πελατῶν. Διότι οἱ τοιούτους ἀγοραστάι ἐπισκέπτονται τὰ καταστήματα τὰς ὥρας ἐκείνας κατὰ τὰς δποίας ταῦτα εὑρίσκονται ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἐργασίας των.

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα κεφάλαια τῆς συνεταιρικῆς ἐπιχειρήσεως, εἶνε ἡ ἴκανότης δπως ἔκαστος συνεταίρος δυνηθῆ νὰ προσηλωθῇ καὶ ἀφομοιωθῇ πρὸς δτι συμβάλλει εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς.

Ἡ ἴκανότης, ἡ ἀντιμότης, αὗτὰ τὰ κεφάλαια, εἶνε ἀνεπαρκῆ μόνα διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὁ συνεταίρος ἔκτος τῶν ἄνω προσόντων πρέπει νὰ εἶνε προικισμένος μὲ τὸ χάρισματῆς ἀνοχῆς, ὑποχωρητικότητος, σεβασμοῦ πρὸς τοὺς, ἀλλούς, συναδέλφους του.

Αἱ ζωγραὶ ἀντιθέσεις τῶν ἀντιλήψεων, αἱ λογομαχίαι καὶ ἀλλα τινὰ ἐλαττώματα εἶνε οἱ κύριοι δημιουργοὶ τῶν διαφόρων χρεωκοπιῶν καὶ ὅχι τόσον ἡ ἐλλειψις ἴκανότη-

τος. Ἐπὶ τῶν κακῶν τούτων καλλιεργοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται ὅλαις αἱ φθοροποιαὶ ἐκεῖναι δυνάμεις αἰδοῖοις κρημνίζουν ἐν τέλει τὴν ἐπιχείρησιν. Ἡ ἀρμονικὴ συμβίωσις τῶν συνεταῖρων εἶνε οερά, ὅταν δὲ τις γίνη συνεταῖρος, πρέπει νὰ λάβῃ ὅπ' ὅφιν ὅτι ἡ κεφαλαιώδης προσπάθειά του πρέπει νὰ τείνῃ εἰς τὴν στενωτέραν σύνδεσιν τῶν ἀντιλήψεών του μετ' ἐκείνων τῶν συναδέλφων του.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΗΜΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

Ἡ φήμη τῆς ἐπιχειρήσεως εἶνε μία τῶν σπουδαιοτέρων πωλητικῶν δυνάμεων. Ὄταν ἡ ἐπιχείρησις στερεώσῃ τὴν φήμην της οὐδὲν πλέον ἐμπόδιον δύναται νὰ τεθῇ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν της.

Οἱ ἐπιχειρηματίας ὅμως οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐπαναπαύεται ἐπ' αὐτῇ. Πρέπει νὰ ἀνανεώνῃ ταύτην ἐντονώτερα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κοινοῦ.

Πλανῶνται δοι νομίζουν ὅτι μόνον ἐπὶ τῆς κτηθείσης παλαιᾶς φήμης δύναται ἡ ἐπιχείρησις νὰ προσθεύσῃ.

Ἡ ἀπόκτησις φήμης εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ σκοπὸς πρὸς τὸν δποῖον φιλοδοξεῖ νὰ φθάσῃ πᾶσα ἐπιχείρησις. Διότι ἐκτὸς τῶν ὑλικῶν ὀφελημάτων τῶν δποίων οὔτως ἀνέτως ἀπολαμβάνει, ἡ ἀναγνώρισίς της ὡς ἡθικοῦ παράγοντος ἔχει μεγαλειτέραν ἀνθρωπιστικὴν ἀξίαν. Θέλομεν μὲ τοῦτο νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ φήμη δὲν πρέπει νὰ εἶνε τὸ μέσον πρὸς κερδοσκοπίαν, ἀλλὰ ὁ τελικὸς σκοπὸς, πρὸς τὸν δποῖον κατ' ἀνάγκην συμβαδίζει πάντοτε καὶ ἡ πρόσκτησις ὑλικῶν ὀφελημάτων. Αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις τῶν δποίων τὰ προϊόντα ἀνεγγνωρίσθησαν ὑπὸ τῆς παγκοσμίου συνηθείσεως εἰχονώς σκοπὸν ὅχι μόνον τὴν ἀπόκτησιν τοῦ κέρδους μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναγνώρισίν των ὡς παραγντῶν ἐκπολιτιστικῶν. Πᾶσα ἐπιχείρησις εἶνε πρωτίστως δημοσίᾳ λειτουργία καὶ κατὰ δεύτερον λόγου ὅργανον ἴδιας τικῆς ἀπολαυῆς, ὡς τοιαύτη δὲ ἔχει ὑποχρεώσεις καὶ

θήκοντα διὰ τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ἔξυψωσιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ο ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Εἰς ἄλλο κεφάλαιόν μας ἐλέγομεν ὅτι τὸ συμφέρον εἶναι ἡ μοναδικὴ σχεδὸν ἐκείνη δύναμις, δὸς διόπει: τὰς τύχας τῆς ἀγοραπωλησίας. Τὸ τὸ εἶναι δμῶς τὸ συμφέρον ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἐμπορικῆς συναλλαγῆς δὲν ὠρίσαμεν. Εἶναι αἱ εὐνοϊκαὶ τιμαὶ, ἡ συμφέρουσα ποιότης, ἡ περιποίησις, ἡ εὐχαρίστησις τοῦ νὰ συχνάζῃ τις εἰς ἐν κατάστημα, εἶναι τέλος μία σειρὰ πλεονεκτημάτων ἔκαστον τῶν δποίων ἀντλεῖ τὴν ἀξίαν του ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀγοραστοῦ. Δι’ ἐκείνον μὲν τὸν ἀγοραστὴν εἶναι ἡ τιμὴ ποῦ διδεῖ τὸν δρισμὸν τοῦ συμφέροντος, διὰ τὸν ἄλλον ἡ περιποίησις ἢ ἄλλο τι πλεονέκτημα τὸ δποίον ἀπολαμβάνει ἀπὸ τὸν πωλητήν. Φαίνεται ὅτι τὸ μεγαλείτερον μερίδιον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀγοραστοῦ ἔχουν αἱ εὐνοϊκαὶ τιμαὶ, αὐταὶ δμῶς καὶ μόνον δὲν δύνανται πολλάκις νὰ δυθμίσωσι τὴν ἀγοραπωλησίαν. Εἰς τὸ λιανικὸν ἴδιας ἐμπόριον ἡ ἀνικανότης τῶν εὐνοϊκῶν μόνον τιμῶν νὰ φέρουν εἰς αἴσιον πέρας τὴν διαπραγμάτευσιν εἶναι φαινόμενον τὸ δποίον πλειστάκις εἰς τὸν καθ’ ἥμέραν βίον τοῦ πωλητοῦ διαπιστεύται.

Διὰ νὰ κατέληθετε εἰς τὸν συναγωγισμὸν ἐν τῷ λιανικῷ κυρίως ἐμπορίῳ δὲν ἐπαρκεῖ μόνον ἡ ἀνικανότης τοῦ δυθμίζειν τιμὰς συιφερούσας, ἀλλ’ εἶναι ἀνάγκη ὅπως συντρέξουν καὶ ἄλλαι δυνάμεις (περιποίησις κ. λ. π.) ἃνευ τῶν δποίων πᾶσα προσπάθεια μένει ἀτελέσφορος. Πολλοὶ πωληταὶ κατέρχονται εἰς τοιούτους ἀγώνας δπλισμένοι μὲν πολογισμούς εὐνοϊκῶν ὄλικῶν δρων νομίζουν δὲ ὅτι δι’ αὐτῶν καὶ μόνον θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀποσπάσουν πελάτας ἀλλαχθέν. Οἱ ἀγορασταὶ δμῶς οἱ προσκενολαγημένοι εἰς ἔνα κατάστημα δὲν παραμείουν ἐκεῖ διότι ἀλλὰ καὶ δι-

ἄλλους λόγους ἡθικοὺς τῶν ὁποίων ἡ συνεκτικὴ ἴδιότης εἰνε πολλάκις μεγαλειτέρα ἢ ἐκείνη τῶν ὑλικῶν χορηγιῶν. Οὕτω ἐξηγεῖται τὸ πῶς πολλάκις ἐπιχειρήσεις δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐπιλεύσουν ἀν καὶ εἰς τὰ πρῶτα στάδια τοῦ βίου των ἀφιέρωσαν ὅγκους ὑλικῶν θυσιῶν. Αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται θὰ ὑστέρουν εἰς ἡθικὰ πλεονεκτήματα. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων, συγκαταριθμοῦνται ἡ εὐγενής συμπεριφόρα, ἡ εὐθύτης, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ πελάτου.

Ἐφ' ὅλων τούτων τῶν ἡθικῶν ἀξιῶν πρέπει νὰ ὑπερέχῃ ὁ κατερχόμενος εἰς τὸν συναγωνισμὸν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ὑποσκελέσῃ τὸν ἀντίπαλόν του. Οσάκις δὲ παρατηρεῖται ὅτι οἱ πελάται εἰνός καταστήματος διαρρέουν πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις τοῦτο συμβαίνει, διότι ἡ ἐπιχειρησίς αὕτη ὑστερεῖ ἄλλων αἱ ὁποῖαι ἀοράτως ἔργαζονται διὰ νὰ ἐπικρατήσωσι εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

ΑΙ ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΑΙ ΤΙΜΑΙ

Ἡ τέχνη τῆς πωλήσεως θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πωλητοῦ τὰ ἀναγκαῖα μέσα διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ μίαν πώλησιν ὑπὸ δρους ἐπωφελεῖς. Πώλησις ἡ ὁποία δὲν ἀποφέρει τίποτε δὲν εἰνε πώλησις, ἀλλὰ δωρεὰ. Ὁ πωλητὴς διεφέλει νὰ μάθῃ νὰ κερδίζῃ περισσότερα. Διὰ τῶν ἐξευτελιστικῶν τιμῶν δι'? ἐκείνης δηλαδὴ τῆς πωλητικῆς συμπεριφορᾶς ἡ ὁποία δὲν ἀποκομίζει τίποτε εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ πρόδοσ· δ ἐπιχειρηματίας ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔργαζεται διὰ τοὺς ἄλλους.

Αἱ ἀγορασταὶ δὲ οἱ ἀγοράζοντες ὑπὸ ταιαύτας συνήκας εἰνε οἱ πλέον ἀπιστοὶ πελάται τῆς ἐπιχειρήσεως.

Αἱ ἐξευτελιστικαὶ τιμαὶ δὲν γεννῶσι διὰ πολλὰ τῶν εἰδῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεώς των, διότι τὸ εὐθηγόννομίζεται δευτερευούσης ἀξίας ἐμπόρευμα. Εἰς ὥριαμένας μάλιστα εἰδικότητας αἱ ἐξευτελιστικαὶ τιμαὶ δὲν δύνανται

νὰ πραγματοποιήσωσι τίποτε. Αἱ εἰδικότητες αὗται εἶνε
έκειναι αἱ ἀναφερόμεναι: εἰς τὴν πώλησιν εἰδῶν σχετικού
νων μὲ τὴν ἴκανοποίησιν τῶν ματαιοδόξων ἐπιθυμιῶν τοῦ
ἀνθρώπου. Εἰς τὰ εἰδη ταῦτα ἡ τιμὴ ἔχει ἐλαχίστην σχέ-
σιν μὲ τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν αὐτῶν.

Η ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ

Τόσον διὰ τὰ καταστήματα λιανικῆς πωλήσεως, δοσον·
καὶ δὶ’ ἔκεινα τοῦ χονδρικοῦ ἐμπορίου, ἢ κατεικὴ τῆς προ-
σελκύσεως ἀριθμοῦ περιέργων θεατῶν εἰς τὰς προθίκας, εἴτε
εἰς ἄλλο σημεῖον τοῦ καταστήματος, εἶνε πρώτης τάξεως
πωλητικὴ πρᾶξις. Λαμβανομένου δὲ ὑπὸ ὅψει διτό διαθρω-
πος εἶνε ἔξαιρετικὰ εὐπαθῆς εἰς τὸ ζήτημα τῆς περιεργείας,
δικαστηματάρχης πρέπει νὰ ἐπωφελήσῃ: πάσης εὐκα-
ρίας, ἵνα εἰς τὸ κατάστημά του σχηματίζῃ τοιοῦτον κύκλον
περιέργων. Δὲν ὑπάρχει ἀληθῶς καλλίτερος τρόπος ἀπο-
σπάσεως τῆς προσοχῆς τοῦ διαβάτου ἀπὸ τὴν μέθοδον ταύ-
την. Τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον καὶ κατὰ τοῦτο, καθότι εἰς
τὰς περιπτώσεις τῆς τοιαύτης παρατηρήσεως, ἢ γνώμη τοῦ
παρατηρητοῦ ἔχει τὴν ἐπίδρασιν καὶ τοῦ περιβάλλοντος. Τὰ
ποικίλλα δὲ σχόλια τὰ δόποια γίνονται τὴν στιγμὴν ἔκει-
νην, ἀν καὶ ἐνίστε στρέφονται ἐναντίον τοῦ ἐπιμάχου εἰ-
δους, ἐν τούτοις ἔχουν μεγάλην πωλητικὴν ἴκανότη-
τα, διότι ἡ ζωηρὰ προσοχὴ ἡ δόποια ἀναλίσκεται: ἔκει δὲν
εἶνε δυνατὸν γὰρ μὴ καρποφορήσῃ ἐν καιρῷ τὸ δέοντι. Ἐπίσης,
ἀνεξαρτήτως τῶν μελλοντικῶν καρπῶν τοὺς δόποιούς ἀπο-
φέρει μία τοιαύτη ἔργασία, κατὰ κανόνα αὕτη ἐπιτυγχάνει
κατ’ ἔκεινην τὴν στιγμὴν ἐν μέγα μέρος τοῦ προφορισμοῦ
τῆς. Πολλάκις λαμβάνει τὴν μορφὴν ἀγοραστικῆς παρα-
φορᾶς. Τὸ περιβάλλον τότε εἶνε ἥλεκτρισμένον καὶ ζη-
τεῖ ἀνυπομόνως τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐπιμάχου ἐμπο-
ρεύματος. Ἡ τοιαύτη ἀλληλοεπίδρασις τῶν συσσωρευομέ-
νων περιέργων ὑπερβαίνει τὰ δρια τῆς λογικῆς. Ἀστή-

μαντα ἀντικείμενα τὰ δόποια ἡ μεμονομένη παρατήρησις δὲν τοῖς ἀποδίδει ἀξίαν ἀλλ’ οὔτε καὶ ἡ παραμικρὰ προσοχὴν ὑπὲρ τῶν ἴδιων ἐνδιαφέρεται, εὑρίσκεται εἰς τὸ κράτος τῆς δημαρχικῆς περιεργείας τὴν πλέον πρόθυμον ὑποστήριξιν καὶ ἀναγνώρισιν.

‘Ο ἀγοραστής δοτικς εἶνε πολὺ δύσπιστος πρὸς τὸν πωλητήν του γίνεται τότε τὸ πλέον εὕπιστον παιδίον δσάκις ὁ ἀλλος τοῦ ὑποβάλλῃ μίαν ἴδεαν διὰ τοῦ παραδείγματος. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ ως ἐν προκειμένῳ νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πολλῶν τότε αὐτομάτως παρασύρεται πρὸς τὴν τὴν ἀγορὰν. Καταστήματά τινα ἔχουν εἰδικοποιηθῇ εἰς τὴν δημιουργίαν τοιούτων περιέργων κύκλων, κατώρθωσαν δὲ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ ἐπιτύχουν πολλὰ. Καὶ ἐκεῖνοι τῶν θεατῶν οἱ δποῖοι τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἀγοράζουν θὰ εἶνε ὄλιγώτερον πρόθυμοι νὰ τὸ πράξωσιν δταν δ καιρὸς τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀντιστοίχου ἀνάγκης παρουσιαθῇ.

Ο ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τὸ κατάστημα πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπαρκέστατον φωτισμὸν. Τὰ καταστήματα ἐκεῖνα τὰ δόποια φωτίζονται διὰ τῶν ἀρχεγόνων μεθόδων δυσκόλως δύνανται σύμμερον νὰ προσεκλύσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ διαβάτου. ‘Ο φωτισμὸς ἔλαβεν ἐσχάτως μέρος μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων δυνάμεων τὰς δόποιας ἡ τέχνη τῆς πωλήσεως ἔθεσεν ἐπὶ ποδὸς διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν της. Τὸ φῶς δημως δὲν πρέπει ποτὲ νὰ εἴνε εἰς ἐκθαμβωτικόν, διότι τοῦτο ζαλίζει τὸν παρατηρητήν. Τὸ ἔξωθεν τῶν καταστημάτων ζωηρὸν φῶς εἶνε ἀριστον μέσον ἀποσπάσεως τῆς προσοχῆς. Τὸ χρωματιστὸν φῶς εἶνε κατάλληλον διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν προθηκῶν δσάκις εἰς τὸ περιεχόμενόν των θέλομεν νὰ δώσωμεν ἴδιαιτέρων φυσιογνωμίαν, καὶ δταν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ἴδιας μας προθήκης καὶ τῆς τοῦ γειτονός μας. Τὸ διαλείπον φῶς εἶνε ἐπίσης ἀριστον μέσον ἀποσπάσεως τῆς προσοχῆς.

Η ΑΠΟΜΙΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ

‘Η ἀπομίμησις τῶν σημάτων εἶνε πρᾶξις ἀνήθικος, ἀπα-
τῶνται δὲ δοἱ νομίζουν δτὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης θὰ εἶνε
δυνατὸν νὰ καταστήσωσι τὴν ἐμπορικήν των θέσιν ἀληθῶς
βιώσιμον. Ο ἀπομιμητὴς εἶνε ταυτοχρόνως σφετεριστὴς τῶν
δικαιωμάτων τοῦ ἄλλου καὶ ἀτομον στερούμενον αὐτοπεπο-
θῆσεως, ἐπιχειρηματικοῦ ἐγωῖσμοῦ, καὶ προσπαθοῦν νὰ ἔξοι-
κονομηθῇ ἐκ μιᾶς φευγαλέας περιόδου.

‘Η ἀπομίμησις τῶν σημάτων εἶνε δύο εἰδῶν; ή ἀτελῆς
καὶ ή πλήρης. Η ἀτελῆς ἀπομίμησις εἶνε καὶ ή μᾶλλον
διαδεδομένη, Παρετηρήσαμεν δτὶ αὕτη ἐλάχιστα κατορθοὶ
νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ της, εἰς πολλὰς μάλιστα περιστάσεις
ὑποσθούμει τὴν διάδοσιν τῶν γνησίων σημάτων διὰ τὰ δποῖα
προϋπάρχει ή ἀγαθὴ ἐντύπωσις εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ κοινοῦ.

‘Η πώλησις τῶν ἀναληθῶν τούτων εἰδῶν κατορθοῦται
μόνον τῇ συνεργείᾳ τοῦ μεταπράτου, δστις ἐν τοιαύτῃ πε-
ριπτώσει εἶνε ἡναγκασμένος νὰ ἀπατήσῃ τὸν ἀγοραστὴν.

· Παρ’ ἡμῖν η ἀπομίμησις εἶνε πολὺ διαδεδομένη δφείλε-
ται δὲ μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς τὴν σκληρὰν τυραννίαν τὴν
δποῖαν ἔξασκον τὰ γνησία καὶ διεθιούς φήμης εἰδῆ ἐπὶ
τοῦ περιθορίου κέρδους τοῦ μεταπωλητοῦ.

‘Η ἀπομίμησις εἶνε ἐμπορικὸς τυχοδιωκτισμὸς ἐπιβλα-
βέστατος εἰς τὴν ἔθνικὴν οἰκονομίαν, διότι δὲν εἶνε μόνον
ἡ εἰς τὸ ἀπομιμούμενον εἰδος προσγενομένη ζημία, ἀλλ’ ἐκεί-
νη κυρίως η δποία προξενεῖται εἰς βάρος τῆς ἡθικῆς τῆς
συναλλαγῆς.

‘Ο ἀπομιμητὴς διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς σκοποὺς
του εἶνε ἀνάγκη νὰ διαφθείρῃ, νὰ ὑποστῇ θυσίας, αἱ δποῖαι
θὰ ἀντιστάθμισθοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς βάρος τῆς ποιό-
τητος τοῦ προϊόντος του.

Ο ΜΕΤΑΠΩΛΗΤΗΣ

Κάθε εἶδος διὰ ἀναγνωρισθῆ καὶ ἐπιβληθῆ εἰς τὰ καταναλω-
τικὰ στρώματα εἶνε ἀνάγκη νὰ μεσολαβήσῃ διὰ ζώσης δι-

φήμισις, τό πρόσωπον τοῦ πωλητοῦ. Χωρὶς τὸν μεταπωλητὴν τὸν παράγοντα δηλαδὴ ἐκείνον τὸν ἐπικοινωνοῦντα ἀμέσως μετὰ τοῦ καταναλωτοῦ οὐδὲν εἶδος εἶνε δυνατὸν νὰ τύχῃ εὔρείας ἐπιτυχίας ὁ σηνδήποτε ἔκτασιν καὶ ἀν λάθῃ ἡ ἄψυχος διαφημιστικὴ προσπάθεια τοῦ ἐνδιαφερομένου. Εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἀκροθιγῶς ἐσημειοῦμεν ποῖαι δυσκολίαι παρουσιάζονται ἐκ μέρους τοῦ μεταπωλητοῦ. διὰ τὴν διάδοσιν διαφόρων εἰδῶν. Λόγῳ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θέματος ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν, ἵνα ἔκτενέστερον μελετήσωμεν τὸ σπουδαίον τοῦτο κεφάλαιον.

‘Ο μεταπωλητὴς κατέχει ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς εἰδους. Γνωρίζει τοῦ πελάτου τὰς ἴδιατέρας προτιμήσεις, τὰς ἀγοραστικάς του ἀντιλήψεις, γνωρίζει δηλαδὴ διὰ ἀπαιτεῖται διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν ὥθησιν εἰς τὸ εἶδος ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ εύνοήσῃ. Εάν διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου. Ο καταναλωτὴς τυφλῶς θὰ δεχθῇ τὴν σύστασιν διὰ τὸ νεοεμφανιζόμενον εἶδος. Καὶ ἐν τοιαύτῃ δύμως περιπτώση διὰ μεταπωλητὴς πρέπει νὰ εἶνε καλδὲ γνώστης τοῦ συνιστουμένου εἶδους διότι κινδυνεύει ἐκ μιᾶς ἐπιπολαίας εἰσηγήσεως νὰ χάσῃ δῆλην τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀγοράστου διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς δόποιας ἔχει δοκιμάσῃ μακρὰς ἀπαγορεύσεις.

‘Ας λάβωμεν ἐν εἶδος καὶ ἄς εἶδωμεν ποίαν τροχιὰν πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν αἱ προσπάθειαι τοῦ μεταπωλητοῦ διὰ νὰ τὸ εἰσαγάγῃ εἰς τοὺς πελάτας του. Θὰ ὑποθέσωμεν διὰ διὰ μεταπωλητὴς οὗτος ἔχει εἰς τὸ κατάστημά του τὸ αὐτὸν εἶδος ἀλλ’ ἄλλου σήματος καὶ κατασκευῆς

‘Ἐν πρώτοις εἴνε ὑποχρεωμένος εἰς τὸ νεοεμφανιζόμενον τοῦτο εἶδος νὰ ἀποδώσῃ ἴδιότητα, ἀνωτέρας ἐκείνων τοῦ πρώτου. Δὲν πρέπει ποτὲ δύμως νὰ δυσφημῇ ἀπροκαλύπτεις τὸ παλαιὸν διότι οὕτω στρέφει τὰ διπλά ἐναντίον του. Καὶ δόσον μὲν ἀφορᾶ τὴν τάξιν ἐκείνων τῶν πελατῶν τῶν διπλών

ἔχει κατακτήσει τὴν ἐμπιστοσύνην, εἰπομένῳ ἀνωτέρῳ ὅτι αὗτῇ τυφλῶς θὰ ὑπακούσῃ τὰς συστάσεις του, ἔλαν δὲ τὸ συστηνόμενον εἶδος συμπέσῃ νὰ εἴνε τῆς αὐτῆς ποιότητος μὲ ἐκεῖνο τὸδποίον μέχρι τοῦδε ἐπρομηθεύετο, ἢ ὑποβολὴ ἡ ἀσκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ εἴνε ἐπαρκής ἵνα πείσῃ τὸν καταναλωτὴν τοῦτον νὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς τὸ νέον εἶδος ἰδιότητας ἀνωτέρας τοῦ πρώτου. Οἱ πελάται ἐκεῖνοι οἱ δποίοι δὲν τρέφουν τὴν γυμνὴν ταύτην ἐμπιστοσύνην, καὶ οἱ δποίοι ἔχουν ἀνεπτυγμένον ἀγοραστικὸν κριτήριον δὲν θὰ προθάλλουν ἵσως ἀντιρρήσεις διὰ τὴν δοκιμήν του, ἀλλ’ ἡ ἔξετασίς του θὰ εἰναι προσεκτικὴ καὶ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων τῶν συστάσεων τὰς δποίας θὺ τεωρήσουν περιττὰς καὶ ὑπαγορευμένας ἀπὸ τὴν στενὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ πωλητοῦ.

Ο μεταπωλητὴς διμաς εἰς τὰς προσπαθείας του ἀντιμετωπίζει καὶ μίαν ἄλλην τάξιν πελατῶν του. Ἐκείνους οἱ δποίοι ἀφ’ οὗ ἀπαρτεῖται μείνουν εὐχαριστημένοι εἰς ἓνα εἶδος δὲν ἔννοούν νὰ μεταβάλλουν συνηθείας. Οἱ πελάται οὗτοι δὲν θὰ δεχθούν ἵσως νὰ ὑποβληθούν οὐδὲ εἰς τὸν κόπον τῆς δοκιμῆς. Ἀπέναντι τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν τῶν πελατῶν του πᾶς πρέπει νὰ συμπροφεύθῃ ὁ πωλητής; Μία τὴν πρώτην τάξιν εἰπομένη δὲν χρειάζεται οὐδεμία προσπάθεια. Διὰ τὴν δευτέραν κατηγορίαν τὴν τάξιν δηλαδὴ ἐκείνην ἡ δποία συγκεντρώνει προηγμένας αἰσθητικὰς δρεπάς καὶ εἴνε προικισμένη μὲ ἀγοραστικὸν ἐγωϊσμόν, ὁ πωλητὴς πρέπει νὰ λάβῃ εἰδικὰ μέτρα. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ εἴνε ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένος καὶ βαθὺς γνώστης τοῦ εἶδους τὸ δποίον συνιστᾶ. Πρέπει νὰ παρακολουθῇ τὸν πελάτην του νὰ ἀποκαλύπτῃ τὰς μικρὰς δυσταχεσκέιας τὰς δποίας τυχόν, νὰ ἔχῃ οὗτος διὰ τὸ πρώτον εἶδος, καὶ ἐν γένει νὰ μὴν ἀφίνη οὐδεμίαν εὐκαιρίαν κατὰ τὴν δποίαν, χωρὶς νὰ γίνῃ ἐνοχλητικός, ήθελεν ἀποδείξῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ εύνοουμένου του εἶδους. Ή μεγάλη τέχνη εἴνε δπως ὁ ἀγοραστὴς ἀγαγ-

νωρίση δι τοι αἱ παραπειστικαὶ αὗται προσπάθειαι τῶν πωλητῶν ἔχουν ως αἰτίαν τὴν ὑψηλὴν ἀγωγὴν τῆς ἐπιχειρήσεως τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ πωλητοῦ νὰ ἔξυπηρετήσῃ ἐπιφελέστερον τὸν πελάτην. Πέριξ μόνον αὐτῆς τῆς ἴδεας πρέπει νὰ συσπειροῦται ἀπασα ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ πωλητοῦ. "Οσον δὲ πλησιέστερον πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην συγκρατεῖ δὲ πωληλής τὰ ἐπιχειρήματά του τόσον εὐκολώτερον θὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ἐπιθυμητοῦ.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν πιθανὴν ἐπιτυχίαν τὴν ὅποιαν ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ὁ πωλητὴς εἰς τὰς προσπαθείας του ταύτας, ἡ πρᾶξις αὕτη ἐν τῇ εὑρυτέρᾳ της ἐκτάσει εἶνε ἀσύμφορος δι' αὐτὸν. Ο οὕτω συμπεριφερόμενος πωλητὴς διαφθείρεται ἡ πολύτιμος δὲ ἐκείνη πίστις του πρὸς τὴν συνήθειαν, γίνεται εὔθραυστος καὶ τοῦτο πάντοτε εἰς θάρος τοῦ πωλητοῦ. Διότι τὸ συμφέρον τοῦ πωλητοῦ εἶνε, ἀφ' ὃν ἀπαξ κατωρθώσῃ νὰ ἐπιβάλῃ ἐν εἴδος, νὰ ἔχῃ πειθαρχημένην πελατείαν τῆς δποίας ἡ τελειοτέρα μορφὴ εἶνε ἡ τάξις τῶν μὴ μεταβαλόντων εὐκόλως συνηθείας.

'Εκ τῆς τάξεως δὲ ταύτης κυρίως εὑρίσκει τὴν μεγαλειτέραν του ἀνακούφισιν διότι κερδίζει ἀνευ περισπασμού.

'Η προσπάθεια λοιπὸν διαδόσεως ἐνὸς εἴδους τῆς αὐτῆς ποικιλίας τοῦ δποίου εἶνε κάτοχες ὁ πωλητὴς καὶ τὴν δποίαν ἔχει ἥδη εἰσαγάγη εἶνε πρᾶξις δύσκολος καὶ ἀσύμφορος, διότι τοιουτορόπως κινδυνεύει νὰ στερηθῇ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πελάτου του.

Η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ.

'Ο συμφερώτερος τύπος πελάτου εἶνε ἀναμφισβητήτως ἐκείνος δστις δὲν δυσπιστεῖ πρὸς τὸν πωλητὴν. Η ἀπόκτησίς τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀγοραστοῦ εἶνε τὸ ὑψιστὸν πωλητικὸν ἴδαινικὸν τοῦ ἐπιχειρηματίου. Κατά κανόνα ὁ δεῖς ἀγοραστής, δταν διά πρώτην φοράν γνωρίζεται μὲ τὴν ἐπιχείρησιν, χαρίζει τὴν ἐμπιστοσύνην του. Η χορηγεία

της γίνεται πολὺ φειδωλὰ καὶ κατόπιν αὐστηροτάτου ὑπολογισμοῦ. Ή φυσιολογικὴ δυσπιστία εἶνε τὸ μέσον ἐκείνο τὸ δόποιον δίδει εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν ἴκανότητα νὰ ἀμυνθῇ ἀπὸ ἐνδεχομένης ἐπιθύμησις τοῦ πωλητοῦ, καὶ νὰ ἀνεύρῃ τὸν δρόμον δόποιος δόδηγει εἰς τὸ πραγματικὸν του συμφέρον. Εἶνε ἡ ἀσφαλιστικὴ δεικλίς τῆς ἀγοραπωλησίας. Οὐδέποτε δὲ ἀγοραστὴς ἀποδάλλει τὴν δυσπιστίαν, ἀτονεῖ μόνον τὴν ἐνεργητικότητά της. Ή ἐμπιστοσύνη δὲ ἐν τῇ ἐμπορικῇ συναλλαγῇ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο εἴμιτος ἢ δυσπιστία μὲ τόνον ἡλαττυμένον. Υπάρχουν δὲ ἀπειροί διαθημίσεις δυσπιστίας. Ή παθολογικὴ δυσπιστία παραλύει τὴν ἀγοραπωλησίαν ἐν τῇ γεννέσει, καὶ καθ.στῷ ἀδύνατον τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἐνδιαφερομένων μερών εἰς τὰ στάδια τοῦ συμβιβασμοῦ. Ή φυσικὴ τάσις τῆς δυσπιστίας εἶνε νὰ καταλαμβάνῃ τὰς ύψη λοτέρας κλίμακας ἐντάσεως, καὶ μὲ ταχύτητα πολὺ δυσανάλογον ἐκείνης ἡ δόποια ἀπαιτεῖται διὰ νὰ φθάσῃ τὰς κατωτέρας. Θὰ μοχθήσητε δέλδηληρα ἔτη διὰ νὰ κερδίσητε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πληγίον σας ἐνώ ἀρκεὶ ἐλαφρὰ ἀβλεφία μιᾶς στιγμῆς διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ αὕτη τὴν ἀπειλητικὴν ἐμφανισίαν της. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπαξὲ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπαναφέρητε εἰς τὰ ἐπίπεδα ἐκεῖνα εἰς τὰ δόποια διὰ τόσων κόπων τὴν εἴχατε δημηγήση. Εἶνε τόση τετραστία ἡ ἐπιδρασίς τῆς ἐπὶ τῆς τύχης τῆς συναλλαγῆς, ὥστε δῆλοι οἱ κανόνες τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως κινοῦνται περὶ τὸ παράγγελμα «Ἀποκτήσατε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀγοραστοῦ».

ΜΗ ΘΙΓΕΤΕ ΤΟΝ ΕΓΩ·Ι·ΣΜΟΝ ΤΟΥ
ΣΥΝΟΜΙΑΝΤΟΥ ΣΑΣ

‘Ο εἰσερχόμενος εἰς τὸ κατάστημά σας τιμᾷ αὐτό. Ὁ φείλετε καὶ σεῖς, καθ’ ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς ἐπαφῆς σας μετὰ τοῦ τοιούτου ἐπισκέπτου, νὰ ἀνταποδώσητε εἰς αὐτὸν τὰ ἵσα. Ἡ διαγωγὴ σας αὗτη θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς παγία παράκαπταθήκη ἐκτιμήσεως τῶν ἀρετῶν τῆς ἐπιχειρήσεώς σας. Ἡ προθυμία πρὸς ἔξυπηρέτησιν, η ταχύτης εἰς τὴν διεκπεραίωσιν, η εἰλικρίνεια, εἶνε ἀναμφισθητήτως ἄριστοι πωλητικοὶ παράγοντες. Ὑπεράνω δύμας τῶν δυνάμεων τούτων ἴσταται η ἱκανότης ἐκείνη, διὰ τῆς δποίας δ πωλητῆς κατόρθοι ὅχι μόνον νὰ μὴ θέξῃ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ θωπεύσῃ αὐτὸν. Θέσατε εἰς ἐνέργειαν δλας τὰς προμνημονευθείσας πωλητικὰς ἀρετὰς, προσφέρατε τοὺς εὔνοικωτέρους τῶν δρων, δὲν θὰ κατορθώσητε τίποτε, ἐὰν κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐπιχειρηματολογίας σας, διαφύγῃ κάτι τὸ δποίον ἥθελε θέξῃ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ συνομιλητοῦ σας. Ὅταν σᾶς πρωτεαντιμετωπίσῃ δ ἀγοραστῆς δείξατε δείγματα τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπολήψεώς σας, μιᾶς εὑμενοῦς δηλαδὴ ἰδέας τὴν δποίαν ἐμόρφωσατε διὰ τὸ ἀτομόν του. Ἐὰν δ ἀγοραστῆς οὗτος σᾶς ζητήσῃ λ. χ. νὰ τοῦ παρουσιάσητε τὰς διαφόρους ποικιλίας τοῦ εἴδους ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀγοράσῃ, δφείλετε νὰ τοῦ ἐπιδείξετε δλας. Ἐὰν τοῦ παρουσιάσητε τὰς εὐθηνὰς μόνον, καὶ σᾶς ἐρωτήσῃ τότε ἐὰν ἔχετε καλλιτέρας, σεῖς δὲ τοῦ ἀπαντήσητε δτι ἔχετε μέν, ἀλλ’ εἶνε πολὺ ἀκριβαῖ, καὶ δτι δὲν κάνουν γιαυτὸν, τότε διεπράξατε ὑψιστον πωλητικὸν λάθος. Ὁ ἀγοραστῆς οὗτος δικαιούται ὅχι μόνον νὰ μὴ σᾶς τιμήσῃ δι’ ἀγορᾶς ἀλλὰ καὶ νὰ σᾶς προσβάλῃ. Ἐδώσαμεν τὸ γυμνὸν τοῦτο παράδειγμα τὸ δποίον ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὴν τοιαύτην του ἀπλὴν καὶ ἀγροτικὴν μορφὴν, πολλάκις παρατηρεῖται εἰς πολλοὺς πωλητάς

Δὲν εἶνε ὅμως μόνον ὁ τύπος οὗτος τῆς προσβολῆς διὰ τῆς ὁποίας δύναται νὰ κτυπηθῇ ὁ ἐγωῖσμὸς τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἐὰν παρουσιάσητε μόνον τὰς κατωτέρας ποικιλίας καὶ σᾶς ζητήσῃ τὰς καλλιτέρας τοιαύτας, αὐτὸ μόνον ἀρνεῖ καὶ χωρὶς νὰ ἐκπομπήσῃτε τὴν ἀνωτέρω φράσιν, νὰ προσβάλητε τὸν ἐγωῖσμὸν αὐτοῦ. Ἐὰν οὗτος ἔχει δλίγην ἀντίληψιν θὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἔχετε μορφώση εὔτελη ἰδέαν διὰ τὰς κλίσεις του.

Ο ἐγωῖσμὸς τοῦ ἀγοραστοῦ δὲν θίγεται διὰ τοῦ ἀμέσου τούτου μόνον τρόπου. Ἐὰν οὗτος σᾶς ζητήσῃ ὡρισμένον εἰδος κατωτέρας ποιότητος καὶ τοῦ παρούσιάσητε ἔτερον ἀνωτέρας, τὸ δποίον οὗτος δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ, ἢ ἀπλούστατα διότι δὲν τὸ θέλει, ή πρᾶξις αὕτη θίγει ἐπίσης καὶ ἔμμεσον τρόπον τὸν ἐγωῖσμὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς πρέπει νὰ προσέχῃ πολὺ ὁ πωλητὴς τοῦ δποίου τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκφράσεών του πρέπει νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένον ἀπὸ πᾶσαν ἰδέαν ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἀγοραστὴς ἦθελε ἀντλήσῃ ὑπονοίας ὅτι ὁ πωλητὴς τὸν ὑποτιμᾷ.

ΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΟΥ

Ο καταστηματάρχης ἔχει καθῆκον νὰ παραμένῃ πάντοτε εἰς τὴν θέσιν του. Εἰς τὰς μικρὰς ἴδιας ἐπιχειρήσεις ποὺ τὸ ἄτομόν του εἶνε στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὴν πελατείαν του, δφείλει νὰ κάμνῃ τὴν μεγαλειτέραν φειδῶ ἀπουσιῶν ἐκ τοῦ καταστήματός του. Ο ὑπάλληλος δποιανδήποτε πρωτοδουλίαν καὶ ἂν ἔχῃ ἀναπτύξῃ, ὁσονδήποτε ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπην διὰ τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἂν τρέψῃ, δὲν δύναται εἰς πολλὰς περιπτώσεις νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν λύσιν ζητημάτων τινῶν, διὰ τὸν διακανονισμὸν τῶν δποίων ἀπαιτεῖται ἡ προσωπικὴ ἐμφάνισις τοῦ ἰδιοκτήτου. Η τακτικὴ παρουσία τοῦ καταστηματάρχου, καθίσταται ἀναγκαιοτέρα δταν τὸ ὑπαλληλικόν του προσωπικόν δὲν ἔχει καλῶφαρμοιωθῇ μὲ τὴν ἐπιχείρησιν. Οἱ Τούρκοι λέγουν, στὲ ὁ ἔμ-

περού πρέπει νὰ είνε μὲ τὸ ἔνα πόδι, θέλουν δὲ μὲ αὐτὸν τὸν σου τὴν μεγάλην σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὸν καταστηταρχην ἡ ἀνελλειπτής παρουσία του εἰς τὸ κατάστημα. Ο πολὺς ἐμπορικὸς κόσμος δικαίως ἔχει τὴν γνώμην δι: ἑκάστη ἀπούσια τοῦ ἐπιχειρηματίου ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ἀμείβεται μὲ ἀνάλογον ζημίαν κατ' ἔκεινην τὴν στιγμήν. Ἐχομεν τὴν γνώμην δι: δὲν ὑπάρχει ὑπερβολὴ εἰς τὰς ἀντιλήψεις ταύτας, ἡ ἀλήθεια τῶν ὅποιων καθημερινῶς πιστοποιεῖται. Ἐξαιρετικαὶ εἰνε αἱ περιπτώσεις ἔκειναι κατὰ τὰς ὅποιας δὲ ὑπάλληλος δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν κύριόν του εἰς δλα τὰ σημεία τῶν ἐμπορικῶν του δοσοληψιῶν. Λὲν θέλομεν μὲ τοῦτο νὰ εἴπωμεν δι: λόγοι ἀνικανότητος εἰνε ἔκεινο: οἱ ὅποιοι θέτουν εἰς τοιαύτην ἀνεπαρκῆ μοιραν τὸν ὑπάλληλον. Ἡ ἴνανότης ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δὲν εἰνε ἔκεινη ἡ ὅποια δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὰ δημιουργούμενα ἐκ τῆς ἀπούσιας τοῦ κυρίου κενά. Ο ὑπάλληλος δύναται νὰ είνε ἴνανότατος, νὰ είνε προικισμένος μὲ πρωτοβουλίαν μεγάλην, φθάνει νὰ παραδεχθῶμεν δι: περιβάλλεται μὲ τὴν πλήρη ἔξουσιοδότησιν καὶ ἐμπιστούνην τοῦ καταστηματάρχου, ἐν τούτοις εἰς περιπτώσεις τινὰς κατὰ τὰς ὅποιας θὰ ἔνδιμοι εἰν δι: οὕτω πράττων θὰ ἥδύνατο νὰ κινήσῃ ὑπονοία: εἰς βάρος του, ποτὲ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ τερματίσῃ μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ὅποια ἐν τούτοις ἥδύνατο νὰ ἥτο ἐπωφελεστάτη διὰ τὴν ἐπιχειρησιν.

Ο κύριος τῆς ἐπιχειρήσεως διαθέτει τὰ τῆς περιουσίας του κατὰ τρόπον δλως διάφορον ἔκεινου τὸν ὅποιον θὰ ἀκολουθήσῃ δὲ ὑπάλληλος. Ἀλλὰ καὶ εἰς περιπτώσεις τινὰς κατὰ τὰς ὅποιας δ πελάτης ἀπέναντι τοῦ ὑπαλλήλου, δὲν θὰ εἴχε καμμίαν δυσκολίαν νὰ ναυαγήσῃ τὴν ἀγοραπωλησίαν, δὲν θὰ ἔπρατε τὸ ἴδιον ἀπέναντι τοῦ προσώπου τοῦ ἴδιοκτήτου τῆς ἐπιχειρήσεως. Εἰνε ἄπειρος δ ἀριθμὸς τῶν περιπτώσεων ἔκεινων κατὰ τὰς ὅποιας τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου δὲν δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ὑπαλλήλου, ἀδιάφορον ἀν δ τελευταῖος οὗτος εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς δρά-

σεώς του; ὑπέρτερεὶ τοῦ κυρίου του. Ἐνταῦθα ἐλάθομεν ὡς πρὸ ὑπόθεσιν, ἀμεπτον ἡθικήν, καὶ ἕκανότητα τοῦ ὑπαλληλικού προσωπικοῦ. Εἰς τὰς περιπτώσεις δημιας ἔκεινας κατὰ τὰς δοποίας δὲν ἔχει κριθῆ ὅδιες ἡ ἕκανότητης τοῦ ὑπαλλήλου οὕτε ἡ ἡθικὴ αὐτοῦ, τὶ θὰ ἀποκομίσῃ δὲπιχειρηματίας ἀπὸ τὰ ἐπακόλουθα τῶν ἀπουσιῶν του; Τὸν ὅλεθρον.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ

Ἡ τέχνη τῆς πωλήσεως δὲν εἶναι ἐντεταλμένη νὰ δίδῃ φευδῆ εἰνόνα τῶν ἴδιοτήτων ἐνὸς πράγματος, ἀλλὰ νὰ ἀνευρίσκῃ τὰς πραγματικὰς τοιαύτας, καὶ νὰ τὰς μεταξίδη μὲ τρόπον πειστικὸν καὶ ἕκανὸν νὰ προσελκύσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ ἀγοραστοῦ. Εἰς κάθε εἰδος ὑπάρχει ἔνας τόσον μέγας ἀριθμὸς κεκρυμμένων πλεονεκτημάτων, ὥστε ἀρκεῖ νὰ τροφοδοτήσῃ τὴν πλέον διφαλέαν φαντασίαν καὶ δημιουργικότητατοῦ πωλητοῦ. Ὁ πωλητὴς λοιπὸν δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ δώσῃ ἀγαληθῆ ἵδεαν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας ἐνὸς πράγματος. Μία τοιαύτη προσπάθεια, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀρνητικῶν τῆς ἀποτελεσμάτων, θὰ ἡτο περισσότερον κοπιώδης ἢ ἡ ἀληθῆς ἔκθεσις τῶν πραγμάτων. Τὸ φεῦδος ἔχει πάντοτε ἀνάγκην ἐνὸς διαφοροῦς καὶ ἐντόνου μόχθου διὰ τοῦ δοποίου μόνον κατορθούται νὰ συγκρατηθῇ ἀδιάσπαστον τὸ νῆμα τῶν ἵδεων τοῦ ἐπιχειρηματολογοῦντος. Καὶ ὅχι μόνον αὐτό. Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ φευδολογοῦντος δὲν πρέπει νὰ ῥέουν μόνον ἀρμονικὰ διὰ νὰ ἀποφεύγηται ἡ ἀντίφασις, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταβάλληται ἵδειατέρα προσπάθεια δπως ταῦτα συμφωνοῦν μὲ τὰς πεποιθήσεις τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἄλλ' εἰνε τόσον ἀνώμαλος καὶ κοπιώδης δ δρόμος ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ τοιαύτη ἐπιχειρηματολογία ὅταν μάλλιστα ἐκτραπεῖ, ὥστε πολὺ δυσκόλως κατορθοῖ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ διπλοῦν τοῦτο ἔργον. Τὸ φεῦδος εἶναι ἀφαντάστως ἀγίκανον νὰ διευκαλύψῃ τὸν πωλητὴν εἰς τὸ ἐπιμοχθόν ἔργον του. Διὰ τῆς ἀληθείας τοῦ πανεπιστημίου ασκούμενην τὸν ἔργον του ἀπλοποιεῖται, τὸ πινεῦμά του ἀκούμα-

στον, είνε πάντοτε πρόθυμον για διαλύση πᾶσαν ἄμφιβολίαν τοῦ ἀγοραστοῦ. "Ηδη δὲ δπότε δ ἀγοραστῆς ἔχει ἀναπτύξῃ τὸ ἀγοραστικόν του κριτήριον, δὲν δύναται νὰ ἀπατηθῇ τόσον εὐκόλως διὰ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ εἰδούς. Ή μορφὴ δμως τῆς ἀληθείας, τὴν δποίαν ἐν προκειμένῳ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ δ πωλητῆς, δὲν πρέπει νὰ ἀφίσταται τοῦ τύπου ἐκείνου τὸν δποῖον ἔδωσαμεν εἰς τὸ περὶ ἡθικῆς κεφάλαιον τῆς παρόνσης συγγραφῆς.

ARMONIA EN TH PΩΛΗΣΕΙ

Εἰς τῶν συντελεστῶν τῆς προόδου τοῦ καταστήματος, είνε καὶ ἡ ἀρμονία εἰς τὴν πωλητικὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως. "Απαντα τὰ μέλη τῆς πωλητικῆς οἰκογενείας πρέπει νὰ είνε πληρώς ἐν γνώσει τῆς πολιτικῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. "Οταν εἰσέλθῃ δ ἀγοραστῆς ἐντὸς τοῦ καταστήματος δὲν πρέπει ν ἀντιμετωπίσῃ πολυγνωμίαν δσον ἀφορῷ τὰς τιμὰς ἢ τὰ ἄλλα μέρη τῆς ἀγοραπωλησίας. Ο ἀγοραστῆς πρέπει νὰ εὔρῃ ἔδαφος διαλόγον τὸ δποῖον νὰ μὴ διαταράξῃ τὰς ἀγοραστικάς του σκέψεις ἵνα, οὕτωαύται ἔξελιχθοιν ἀνευ ἐμποδίων πρὸς εὐνοϊκὴν λύσιν.

Μόνον εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις ἐπιτρέπεται ἡ τακτικὴ ἐκείνη, τῆς δποίας ἄλλως τε δὲν πρέπει νὰ γίνεται κακὴ χρῆσις, κατὰ τὴν δποίαν εἰς ἑκάστην ἀγοραπωλησίαν δ προϊστάμενος διορθώνων δῆθεν τὸν ὑπάλληλόν του, τοῦ ὑποδεικνύει διαφορετικὴν εὐνοϊκὴν τιμήν. Η μέθοδος αὕτη τῶν δῆθεν διορθώσεων είνε σχετικῶς καλὴ εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς δποίας δ ἀγοραστῆς ἐκ χαρακτήρος δὲν δύναται νὰ σταθῇ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πεδίου τῆς διαπραγματεύσεως ἄλλα. Ζητεῖ νὰ δώσῃ ἄλλην διεύθυνσιν εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς εἰδικὰς ταύτας περιπτώσεις ἡ διαθετέρα ἐπενέργεια τῆς δυσαρμονίας ταύτης είνε ἐπιζημία, διότι δ ὑπάλληλος δὲν δύναται τοῦ λοιποῦ νὰ ἔχῃ οὐδὲν κύρος τόσον ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν τιμῶν, δσον καὶ εἰς τὴν ἐν γένει τύχην τῆς ἀγοραπωλησίας, ἀλλ ὑποχρεούται νὰ προστρέ-

χη δσάκις συναντηθῇ μὲ τὸν ἴδιον πελάτην, εἰς τὴν μέθοδον τῆς διορθώσεως.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ

Μία πολὺ καλὴ πωλητικὴ μέθοδος, εἶνε ἐκείνη κατὰ τὴν διποίαν καταστήματά τινα, καθ' ὧρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, πωλοῦν τὰ εἰδῆ τῶν εἰς ἔξαιρετικὰς τιμάς. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἐκτὸς τῆς πραγματοποιήσεως ἐνὸς μεγάλου κύπρου ἐργασιῶν, κατορθοῦν νὰ ἀποκομίζουν παρ' ὅλην τὴν στενότητα τοῦ περιθορίου κέρδους, σεβαστὰ ὡφέλη, ἐπίσης ἐπιτυγχάνουν νὰ διαφημίζουν τὰ προϊόντα τῶν. Ο προσδιορισμὸς τῶν τιμῶν εὐκαιρίας, δύναται νὰ γίνῃ εἰς δλους τούς κλάδους τοῦ ἐμπορίου, Εἴθισται δημως νὰ γίνηται κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ εἰδῆ νεωτερισμῶν καὶ τινας ἄλλας εἰδικότητας. Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει ἀναδείξη πωλοῦν δργανισμούς. Αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι κατὰ τὰς διποίας λσχύσυν αἱ ἔξαιρετικαὶ τιμαὶ, εἶνε ἡμέραι πανηγύρεως διὰ τὰ καταστήματα ταῦτα, τὰ διποία κατακλύζονται ἀπὸ διαπληκτικούς ἀγοραστάς. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐπιτυγχάνει ἄριστα ἐκεῖ, διότι πρὸς τοὺς δργανισμούς τούτους τὸ κοινὸν τρέφει μεγάλην ἐμπιστοσύνην.

Τούναντίον τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν πρὸς τὴν τακτικὴν ταύτην τρέφει μικρὰν δυσπιστίαν. Πολλάκις τοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ πιστοποιήσῃ τὴν χρῆσιν ἀνειλικριγῶν μεθόδων ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ συστήματος τούτου. Βλέπετε αἴφνης εἰς τὴν βιτρίνα ἐνὸς τοιούτου καταστήματος μανδήλια ἢ ἄλλα εἰδῆ νὰ τιμολογοῦνται εἰς τιμὰς ἀληθῶς εὔνοϊκάς. Αἱ τιμαὶ δημως αὗται παραμένουν ἐκεῖ δι' ἔξωτερηκὴν μόνον χρῆσιν διότι τὰ ἴδια μανδήλια θὰ σᾶς ζητήσουν ἐντὸς τοῦ καταστήματος εἰς τιμὰς πολὺ ἀνωτέρας ἐκείνων, τὰς διποίας θὰ εὑρητε εἰς φυσιολογικὰ στιγμάτα.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ὅπου τὰ αἰσθητήρια τῶν περισσοτέρων ἔχουν ἀμβλυνθῇ δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον καὶ

παρά ταῦτα γὰ τὸ ιδῆτε πολλοὺς ἀγοράζοντας, οἱ δποῖοι μάλιστα πιστεύουν ὅτι οἱ ἀγοραὶ τῶν ἡσαν ἐπιτυχεῖς. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ τοιαύτας ἀρχὰς ἀκολοθοῦντες πωληταί, στηρίζονται ἐπὶ τῆς τάξεως ταύτης τῶν εὐκόλων δυναμένων νὰ παραπλανηθοῦν. Τὴν ἐφαρμογὴν δηλαδὴ τῶν τιμῶν εὐκαιρίας τὴν βλέπουν ἀπὸ τῆς χυδαίας τῶν πλευρᾶς, τῆς ἐφημέρου λειχασίας τῶν βαλαντίων τῶν εὐπίστων.¹ Η διαγωγὴ τῶν διλίγων τούτων ἐκμεταλλευτῶν, ζημιοὶ εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν τὸ σύνολον τῶν πωλητῶν, τῶν δποίων αἱ προσπάθειαι πρὸς διοργάνωσιν καὶ ἐπιτυχῇ ἔκβασιν μιᾶς ἐπιδείξεως τιμῶν εὐκαιρίας ἀντιμετωπίζει τὴν δυσπιστίαν τῆς μεγαλειτέρας μερίδος τοῦ ἀγοραστικοῦ κοινοῦ. Γὰ αὐτὰ ἔχομεν νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τοὺς διαλαλοῦντας φευδεῖς διαλύσεις τῶν καταστημάτων τῶν.

Τὴν Ἑλλάδι δ ἀληθῶς ἐπιθυμῶν νὰ δργανώσῃ μίαν ἐπίδειξιν τιμῶν εὐκαιρίας, πρέπει μετὰ πειθοῦς νὰ διακηρύξῃ διὰ τῶν καταλλήλων διαφημιστικῶν μέσων, ὅτι ὅντως αἱ τιμαὶ του θὰ εἰνε ἐξαιρετικαὶ καὶ ὅτι δὲν ἀποδλέπη εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν μιᾶς παρόδιης καταστάσεως. Οφείλει δὲ διὰ νὰ ἐπιτυγχάνῃ, νὰ μένῃ ἑνάστην φόραν, συνεπής πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις του.

Τονίζομεν τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀναγράφηται εἰς τὰς διαφόρους εἰδοποιήσεις ὅτε ἀληθῶς αἱ τιμαὶ θὰ εἴνε εὐκαιρέας. Επίσης εἰ δυνατὸν τὸ κοινὸν πρέπει νὰ μάθῃ ποῖοι λόγοι εἰνε ἐκεῖνοι οἱ δποίοι ἐπιτρέπουν εἰς τὸν δργανοῦντα τιμὰς εὐκαιρίας νὰ πωλῇ εὐθηνότερον. Μία ἀπὸ τὰς κλασσικὰς δικαιολογίας τὰς δποίας δ πωλητῆς δύναται νὰ ἀναφέρῃ καὶ ἡ δποία γίνεται πιστευτή, εἰνε ὅτι ὡς ἐκτῆς μεγάλης καταναλώσεως τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δυθμίζῃ τιμὰς εὐγοϊκάς. Τινὲς δικαιολογούμενοι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης κανονίζουν τὸ ἀπόργευμα εὐγοϊκωτέρας τιμάς, ή τὴν πρωῖαν, δπότε καὶ προβλέπουν περισσοτέραν συρροήν ἀγοραστῶν. Ο τρόπος οὗτος τοῦ προσδιορισμοῦ εὐγοϊκωτέρων τιμῶν καὶ τὰ τὸ ἔτερον γῆμισυ τῆς γῆμέρας, εἰνε πολὺ ψυχολογημένος,

ἀποφέρει δὲ ἐν τῇ ἑφαδμογῇ ἄριστα ἀποτελέσματα.

Τὸ σύστημα τιμῶν εὐκαιρίας δύναται καλῶς δργανούμενον νά ἀποφέρῃ μεγάλα ἥθικὰ καὶ ὑλικὰ ὠφέλη εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ γίνεται κατὰ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα μόνον.

ΔΕΙΛΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΡΟΠΗ

‘Ο μεγαλείτερος ἔχθρος τῆς πωλήσεως εἶνε ἡ δειλία. Αὕτη παρατηρεῖται κατὰ κανόνα εἰς τοὺς μαθητευομένους, πωλητὰς, οἱ δποιοὶ ἐντρέπονται νὰ διαπραγματευθοῦν καὶ νὰ προκαλέσουν τὸν ἀγοραστὴν νὰ ἀγοράσῃ. Εύτυχῶς δὲ δι-ος τῆς εἶνε θραχὺς, διότι δὲ νεοσύλλεκτος πολὺ ταχέως ἀποβάλλει τὸ ἔνδυμα, τῆς ἐντροπῆς, ἵνα οὐδέποτε πλέον τὴν ἐπανίδη. ’Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ δειλία εἰς τὴν συναλλαγὴν καὶ διὰ τὸ δλιγοχρόνιον τοῦτο διάστημα εἶνε ἐπιζημία, δφείλει δὲ δὲ προϊστάμενος εὐθὺς ὡς προσλάβη τοιούτον θοηθὸν, νὰ ἐφιστήσῃ τὴν προσοχήν του ἐπὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν δποιον θὰ δυνηθῇ νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο νόσημα. Διὰ τῆς διδασκαλίας, τοῦ παραδείγματος, τῆς προτροπῆς καὶ ἐν τέλει διὰ τοῦ ἔξαναγκασμοῦ, θὰ κατορθώσῃ νὰ τοῦ καταστρέψῃ τὴν συστολὴν καὶ τοὺς μικροὺς φόβους. ’Απὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲ μαθητευόμενός μας δύναται νὰ ὠνομασθῇ πωλητής. Περισσότερον δειλοὶ εἶνε οἱ δπωσδήποτε μορφωμένοι εἰς τοὺς δποίους ἐπικρατεῖ ἡ ἐσφαλμένη καὶ καταστρεπτικὴ δι’ αὐτὸν καὶ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀντίληψίς, δτι ἡ πωλητικὴ τέχνη εἶνε δευτερευούσης ποιότητος κοινωνικὸς παράγων. ’Ἐὰν δὲ τοιοῦτος νέος ἀναγκασθῇ νὰ ἐπαγγελθῇ τὸν ὑπάλληλον πωλητὴν θὰ ὑποφέρῃ πολὺ μέχρις δτου διαζευχθῇ τὴν δειλίαν.

ΑΙ ΑΠ. ΕΥΘΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΙ

‘Ο ἀγοραστὴς προδιατίθεται δυσμενῶς πρὸς τὰ καταστη-

ματα ἔκεινα, τὰ δποία φρονεῖ δτι τὰ εἰδη των προμηθεύονται ἀπὸ διαφόρους διαιμέσδους παράγοντας. Τούναντίον τρέψει μεγάλην ἐμπιστούνην πρὸς ἔκεινα, τὰ δποία κάμνουν τὰς προμηθείας των ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πηγάς. Ὁ οὕτω ἐμπορευόμενος λιανοπουλητὴς εἶνε διὰ τὸν ἀγοραστὴν διδεώδης τύπος προμηθευτοῦ, δστις δύναται νὰ τοῦ πωλῇ εἰδη εὐθηνὰ καὶ πρόσφατα. Ἡ πεποίθησις αὕτη κάμνει τὸν ἀγοραστὴν νὰ εἶνε ἐνδοτικὸς εἰς τὸ ζήτημα τῶν τιμῶν.

Τοῦτο συμβαίνει κυρίως εἰς τὰ τρόφιμα δπου ἡ νωπότης εἶνε τὸ κεφαλαιώδες πλεονέκτημα τοῦ ἐμπορεύματος.

Ο πωλητὴς πρέπει εἰς κάθε στιγμὴν νὰ ἀποδεικνύῃ δτι τὰ εἰδη του τὰ προμηθεύεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πηγὰς καὶ εἰς ποσότητας ἴκανάς. Πολλοὶ εὑφεις πωληταὶ κατορθοῦν δι' ἐμμέσων φράσεων εἰς τὰς συνδιαλέξεις των μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ ἢ ἀλλων φίλων των, νὰ γεννοῦν τὴν δεβαιότητα δτι αἱ προμηθειαὶ των γίνονται εἰς εὑρεῖαν κλίμακα καὶ ἀνευ διαιμέσων χειρῶν.

Τινὲς μάλιστα δσάκις τοὺς ζῆτεῖται ἐν εἰδος τὸ δποίον ἐξηντλήθη, ἀποστέλλουν τὸν ὑπάλληλόν των δῆθεν πρὸς τὴν ἀποθήκην ἐνῷ κατὰ πραγματικότητα μεταβαίνει νὰ τὸ προμηθευθῇ ἔκεινην τὴν στιγμὴν ἀπὸ ἄλλον μεταπωλητὴν.

Α ΚΡΙΒΟΛΟΓΙΑ

Εἰς τὸ λιανικὸν καὶ χονδρικὸν ἐμπόριον τῶν εἰδικοτήτων ἔκειγων εἰς τὰς δποίας ἡ πώλησις δὲν γίνεται κατὰ τεμάχιαν, πωληταὶ τινες κατὰ τὴν μέτρησιν ἢ ζύγισιν τοῦ ἐμπορεύματος, προσπαθοῦν νὰ τηροῦν τὴν μεγαλειτέραν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους ἢ τοῦ μέτρου.

Ἡ τοιαύτη τακτικὴ εἶνε ἀντιπωλητική. Ὁ ἀγοραστὴς δὲν σχηματίζει ἀγαθὴν ἐντύπωσιν διὰ τὸ τοιοῦτον πωλητὴν του. Ὅσονδήποτε δικαία καὶ ἀν εἶνε ἡ πρᾶξις αὗτη, ἐν τούτοις διὰ λόγους ἀγνώστους οἱ πλεῖστοι τῶν ἀγοραστῶν ἀποστρέφονται.

Πολλοὶ ἀκριβολόγοι πωληταὶ ἔπεσαν θύματα τῆς ακρι-

θεολογίας των ταύτης. Πάντες ἔχομεν γίνει μάρτυρες τῆς ἀληθῶς ἐκνευριστικῆς ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν δποίαν, δταν ἡ πλάστιγξ αλίνει ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ, δ πωλητής προσπαθεῖ νὰ ἰσοσταθμίσῃ τὸ ἐμπόρευμα μετὰ τῆς στενωτέρας ἀκριβείας. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ταύτη, τύχη νὰ ἀποβάλῃ ποσὸν ἐμπορεύματος τοσοῦτον, ὥστε δ ζυγὸς νὰ οὐλίνη ἐλαφρῶς πρὸς τὰ σταθμά, τότε δ ἀγοραστής ἐσωτερικῶς ἀναστατώτααι. Ἰσως νὶ μὴν ὑπάρχῃ ἄλλη πρᾶξις περισσότερον θίγουσα τὸν ἀγοραστὴν ἀπὸ τὴν ἐλαφρῶς ἄδικον κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ δεύτερον ἀπὸ τὴν ἀκριβῶς δικαίαν ζύγισιν ἢ καταμέτρησιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Ο πωλητής εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ προσδοκισμοῦ τοῦ ἐμπορεύματος πρέπει νὰ ἀφίνη ἐλαφρὸν περιθόριον ὑπὲρ τοῦ πωλητοῦ ἃς προσπαθίσῃ δὲ νὰ τὸ καλύψῃ ἀλλαχθεν ἐὰν φρόνη δτι ἡ μικρά του αὕτη γενναιοδωρία τὸν ζημιοῖ. Ο ἀγοραστής διὰ τὸν τοιοῦτον ἔστω καὶ φαινομενικῶς γενναιόδωρον πωλητὴν σχηματίζει τὴν ἀρίστην ἐντύπωσιν.

Η ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΦΟΡΑ

Παρατηρεῖται πολλάκις δτι ἀγορασταί τινὲς ἐνῷ ἀρχικῶς εἶχον ἀπόφασιν νὰ προμηθευθοῦν ὥρισμένον εἶδος, μεταβάλλον τακτικὴν καὶ προβαίνουν εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ πρώτοτο τυχόντος εἶδους τὸ δποίον τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀντιμετωπίζουν. Αἱ ἀγοραὶ αὗται προχωροῦν μέχρις πλήρους ἐξατλήσεως τοῦ βαλαντίου τοῦ τοιούτου ἀγοραστοῦ.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο δνομάζομεν ἀγοραστικὴν πάραφορὰν παρατηρεῖται δὲ κυρίως ἐντὸς τῶν μεγάλων πωλητικῶν ὅργανισμῶν λιανικῆς πωλήσεως.

Τὸ περιβάλλον, ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀτόμου εἶνε οἱ παράγοντες τοῦ ἀγοραστικοῦ τούτου φαινομένου. Τὰ σπέρματα δμως τῆς τοιαύτης ἐκδηλώσεως εὑρίσκονται κυρίως εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου, οἱ ἀλλοι δὲ λόγοι προάγουν τὴν τοιαύτην εὑπάθειαν αὐτοῦ. Τὸ πῶς δμως ἐπενεργοῦν αἱ ἔξωτερικαὶ δυνάμεις, ποιὰ εἶνε τὰ εἰδικὰ σημεῖα τοῦ

ψυχικοῦ δργανισμοῦ τὰ δποία κρούουν αῦται, μᾶς εἶνε ἄγνωστον. Φαίνεται δτι λαμβάνει χώραν μία αἰφνιδία καὶ διαδική ἀφύπνισις τῶν ἀναγκῶν, τὴν ἴκανοποίησιν τῶν δποίων δὲν δύναται ν' ἀναχαιτίσῃ δ πρεσβαλλόμενος. Τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο δὲν λαμβάνει χώραν μόνον μεταξὺ τῶν εὑπορούντων, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ ἐκείνων οἱ δποίοι γνωρίζουν ὅτι η τοιαύτη ἴκανοποίησις τῶν ἐπιθυμιῶν των θὰ τοὺς ὑστέρη ἄλλων σπουδαιοτέρων καὶ ἐπιτακτικωτέρων ὑποχρέωσεων.

Εἴπομεν ἀνωτέρω δτι διὰ νὰ λά�ῃ χώραν τὸ φαινόμενον τῆς ἀγοραστικῆς παραφορᾶς πρέπει νὰ ἐπενεργήσῃ τὸ περιβάλλον. Ἀληθῶς τὸ περιβάλλον ἔξασκει τοιαύτην διαφθορὰν καὶ ἐπιφέρει τοσοῦτον ιλονισμὸν εἰς τὴν ἀγοραστικὴν ἐγκράτειαν, ὥστε καὶ οἱ μᾶλλον αὐστηροὶ καὶ μετρημένοι εἰς τὰς ἀγοράς των ὑποκύπτουν ἐν τέλει. Οὐδεὶς δὲ ἀπολύτως, δστις εὑρέθη ἐντὸς θελκτικοῦ πωλητικοῦ περιβάλλοντος, ἔμεινεν ἄτρωτος ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν του ἔλξιν. "Οσφ δὲ περισσότερον ἐπιβλητικὸν εἶνε τοῦτο, τόσῳ η ἐπίδρασίς του εἶνε δραστηριωτέρα.

Η ὡραία ταξινόμησις τοῦ ἐμπορεύματος, η πολλαπλότης τῶν ποικιλιῶν, εἶνε ἐκεῖνα ποῦ δδηγοῦν τὸν ἀγοραστὴν πρὸς μίαν τοιαύτην πρᾶξιν. Τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο παρατηρεῖται μᾶλλον εἰς τοὺς πολυπραγμονοῦτας δργανισμοὺς η εἰς τοὺς εἰδικευομένους τοιούτους.

Πᾶς ἀγοραστὴς ἔχει τὴν προδιάθεσιν νὰ προσβληθῇ ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν παραφορὰν ἀλλὰ διάφοροι λόγοι συνδεδεμένοι μὲ τοὺς μυχίους ὑπολογισμούς αὐτοῦ, θέτουν χαλινὸν εἰς τὴν φυσικὴν ταύτην ροπήν.

Εἰς τὰς τάξεις τοῦ γυναικείου κόσμου ἀριθμοῦνται περισσότερα κρούσματα τῆς ἀγοραστικῆς παραφορᾶς. Μακραὶ μελέται μὲ ἔπεισαν δτι δὲν ὑπάρχει γυνὴ η δποία νὰ ἔμεινε ἀπρόσβλητος ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν ταύτην νόσον. Ἐρωτᾶτε τὴν γυναικα τὶ πηγαίνει νὰ ἀγοράσῃ; Σᾶς ἀπαντᾶ: "Υπόδηματα μόνον. Ἐπιστρέφουσα τὴν θλέπετε κατάφορτον ἀπὸ εἰδη διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν δποίων δὲν εἶχε σκεψθῇ. Η ἀγο-

ράστική παραφορὰ εἶνεπολὺ μεταδοτική. Η μετάδοσίς της δμως γίνεται ἐντὸς τοῦ ἀγοραστικοῦ περιβάλλοντος ὅπου καὶ μόνην ἐπενεργεῖ.

Η ΠΑΛΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ

¶ Ο πωλητὴς ἐλέγομεν εἰς προηγούμενν μας κεφάλαιον διαξάγει τραχὺν χρῶνα. Εἶνε ἡγαγκασμένος εἰς πὰς πλείστας τῶν περιστάσεων νὰ ὑποκριθῇ σκληρὰν καὶ ὀλως ἀντικρυς πρὸς τὰς πεποιθήσεις του ὑπόκρισιν. Ἀπέναντι ιδίως τῆς γυναικὸς ἀγοραστοῦ τὰ καταθλιπτικὰ πρὸς τὴν συγείδησιν του μέτρα εἶνε τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἐπιφέρουν ἀνιάτους ἀλλοιώσεις εἰς τὸν χαρακτῆρά του. Δυστυχῶς ή ἀγοραπωλησία εἶνε μία ἔκδηλωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας ή δποία κινεῖται ὑπὸ τὰς πλέον αὐστηρὰς ἐμπνεύσεις, τοῦ διὰ τὴν ἐπικράτησιν, ἀγῶνος.

Ἐχει δ πωλητὴς ἔγνωριζεν ὅτι θὰ ἥδυνατο νὰ διαθέσῃ ἄνευ ἀντιστάσεως τὸ ἐμπόρευμά του εἰς τὴν πλέον ἔξωφρενικὴν τιμήν, βεβαίως θὰ τὸ ἔπραττε. Ἐπίσης δ ἀγοραστὴς δὲ διστάζει νὰ ἀγοράσῃ καὶ ἐκεὶ ὅπου εἶνε βέβαιος ὅτι δ πωλητὴς ζημιοῦται διὰ λόγους, οἱ δποίοι τὸν ἀναγκάζουν νὰ πωλῇ τοιουτορόπως. Εἶνε ἀνάγκη λοιπὸν ἐφόσον αἱ ἔχθροι πραξίαι δὲν ἔληξαν ἀλλ' οὔτε καὶ φαίνονται διε εὐκόλως θὰ λήξουν, νὰ δπλισθῇ ἔκαστος μὲ τὰ ὅργανα ἐκεῖνα διὰ τῶν δποίων θὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν συντήρησιν. Ἐὰν κατὰ τὴν ἀγοραπωλησίαν ἐπικρατήσῃ, ὡς ἔξαιρεσις τοῦ γενικοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ καὶ ἐπιθετικότητος, τὸ μετριόφρων πνεῦμα τῆς ἀμύνης μόνον τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀντιπάλων, τὸ καθεστὼς τῆς συναλλαγῆς θὰ παρουσιασθῇ ὡς ή ἀγνοτέρα κοινωνία τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Ή ἀγοραπωλησία δμως διευθύνεται εἰσέτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἐπικρατήσεως μιᾶς δηλαδὴ φυχικῆς τάσεως τῆς δποίας τὰ κύρια γνωρίσματα εἶνε ή ἐπιθετικότης καὶ ή ἔξοντωσις. Ποιος δμως εἶνε ἐν τῇ ἀγοραπωλησίᾳ δ πρωτεπιθέμενος; Ἀσφαλῶς δ ἀγοραστὴς. Ο πωλητὴς εἶνε δ ἀμυνόμενος, ἐν τῇ προσπαθείᾳ του δ

πρὸς ἀμυναν τῶν δικαιωμάτων του νομίζεται ὅτι λαμβάνει τὴν στάσιν τοῦ ἐπιτιθεμένου.

Ἐὰν ζητήσῃς ἀπὸ ἔνα πωλητὴν ἐν ζεῦγος ὑποδημάτων ἀξίας 100 δραχμῶν καὶ σᾶς ζητήσῃ 120, κάμνει τοῦτο κυρίως διότι γνωρίζει ὅτι ὁ ἀγοραστὴς μὲ τὴν δύναμιν τὴν ὅποιαν κατέχει νὰ διευθύνῃ τὴν ἀγοραπωλησίαν, θὰ προσπαθήσῃ νὰ τὰ προμηθευθῆ εἰς τὴν πλέον ἀσύμφορον δι’ αὐτὸν τιμήν. Ἀν καὶ ὁ πωλητής, ὅπως καὶ εἰς προηγουμένου μας κεφάλαιον ἐλέγομεν, κατέχει δυνατὰ ἀμυντικὰ μέσα, ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ μὴ ὑπολογισθῇ ἡ σημασία τῆς πρωτοβουλίας τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ ὅποια τόσον θαρύνει ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς ἀγοραπωλησίας. Ἡ ἀμυνα δὲ τῶν συμφερόντων τοῦ πωλητοῦ δὲν δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ θέσῃ ἐπὶ ποδὸς μερικὰς ψυχικὰς ἴδιότητας, ἀνευ τῶν ὅποιων δὲν δύναται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν σκληρὸν ἀντίπαλόν του. Ἐν τῶν μέσων τούτων εἶνε ἡ προσποίησις, ἢ ὅποια εἶνε μία ἡπιωτέρα καὶ μᾶλλον συγχρονισμένη μορφὴ τῆς ὑποκρίσεως τῆς ὅποιας ἔκαμνον χρῆσιν οἱ πρόγονοί μας καὶ ἥδη πολλὰ τιμήματα τοῦ μὴ πεποιητισμένου κόσμου. Τὰ φευδῆ δάκρυα καὶ οἱ ἔξορκισμοὶ τῶν παλαιῶν πωλητῶν, τὰ ἀντικατέστησαν οἱ διάφοροι τύποι εὐγενείας καὶ μία ἀλυσσος πράξεων τὰς ὅποιας διευθύνει ἡ προσποίησης. Πρέπει δὲ μετὰ πικρίας νὰ δμολογήσωμεν ὅτι δλη ἡ σειρὰ τῶν διδαγμάτων τὰ ὅποια ἐκπέμπονται ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς τέχνης τῆς πωλήσεως ἐπλάσθησαν κατὰ πλειονότητα ἀπὸ τὴν δύναμιν ταύτην. Ἄλλως τε ἡ τέχνη τῆς πωλήσεως δὲν κάμνει περισσότερον ἀπ’ ὅτι συμβαίνει εἰς δλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Τούναντίον ἵσως αὕτη, πρώτη νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἔξαγνισμὸν τοῦ ἔγωγεσμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν του ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ὑποκρίσεως.

† Ἡ ἐπικράτησις τοῦ συστήματος τῶν ὄρισμάνων τιμῶν θὰ δώσῃ τεραστίᾳ ὕθησιν εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ *χαρακτήρος* τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ τοὺς ὅποιους θέλει ἀπαλέξει ἀπὸ τὴν φθοροποιὸν ἐπίδρασιν τῶν μικροπονηρῶν.

Ο πωλητής λοιπὸν δὲν δύναται νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀνάγκης τῆς προσποιήσεως ἐὰν θέλῃ τὸ ἔργον του νὰ μὴ ναυαγήσῃ. Ἡ χρῆσις ὅμως τῆς δυνάμεως ταύτης πρέπει νὰ γίνηται εἰς δόσεις τοιαύτας, ὥστε νὰ μὴ ἐκληφθῇ ὁ πωλητής ὡς κόλαξ ἢ ὑποκριτής. Ἡ χρῆσις τῆς πρέπει νὰ εἴναι συγχρονισμένη.

Η ΠΕΛΑΤΕΙΑ

Πελάτης εἶναι ὁ τακτικὸς ἀγοραστής, ὁ φίλος τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ ἀπόκτησις πελατείας πρέπει νὰ εἶναι τὸ ὑπατον πωλητικὸν ἴδαικὸν τοῦ ἐπιχειρηματίου. Ὁ ἀγοραστής ὁ τυχαῖος, ὁ διαβατικὸς, εἶναι στοιχείον πολύτιμον, διὰ τὸν κύριον λόγον, ὅτι ὑπάρχει πιθανότης νὰ γίνη πελάτης.

Κάθε ἐπιχειρηματίας ἀποθλέπει εἰς τὴν πρόσδον τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ἀλλὰ τὴν πρόσδον του ταύτην ἔννοει καὶ ἀποδέχεται: ὑπὸ ὥρισμάς προϋποθέσεις, στενῶς σχετιζομένας μὲ τὴν σύνθεσιν τῆς ἀτομικότητός του. Μία τῶν προϋποθέσεων τούτων, ἵσως ἡ σπουδαιότερα, εἶναι καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπαύσεως, ἡ προσπάθεια ἑκάστου ἀτόμου νὰ ἐναρμονίζῃ τὴν ἐνεργητικότητά του μὲ τὴν φυσικήν του ἀντοχήν. Ἡ πελατεία ἡ ληθῶς εἶναι διὰ τὸν ἐπιχειρηματίαν ἡ σανίς ἀναπαύσεως, μέσα εἰς τὴν κοπιώδη καὶ πολυτάραχον ἀτμόσφαιραν εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος διαβιοῖ. Ἀνάπτασις σωματικὴ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ εἶναι τὰ χορηγήματα τὰ δοποῖα προσφέρει εἰς τὸν πωλητὴν ἡ πελατεία. Τούναντίον ὁ ἐπιχειρηματίας δὲκτεθειμένος εἰς τὸ ρεῦμα τῶν τυχαίων ἀγοραστῶν, εἶναι ἡναγκασμένος νὰ εὑρίσκηται ὑπὸ τὰ δεσμά μιᾶς ἀδιαπτώτου ἡθικῆς, σωματικῆς, καὶ πνευματικῆς ὑπερντάσεως. Εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἔξευρίσκῃ νέας μεθόδους προσαρμογῆς του πρὸς ἓνα ἀδιακόπως ἀνανεούμενον ἀγοραστικὸν περιβάλλον, τοῦ ὁποίου, παρ' ὅλην τοιαύτην προσπάθειάν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μαντεύῃ τὰς ακίσεις-

Διαρκῶς, ἀγῶν πρωτοτύπων ἐπινοήσεων καὶ ποταμὸς χίψυ-
κῶν οἰλονισμῶν. Καὶ εἰς τὰς πειθαρχουμένας κοινωνίας, ὅπου αἱ
ἀγοραστικαὶ ροπαὶ ἔχουν ὑπαχθῇ εἰς ὄρισμένους καταναλω-
τικὸς τύπους, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν.³ Άλλ'
εἰς τὰ ἀγοραστικὰ ἔκεινα τμῆματα διπού κυριαρχεῖ κατανα-
λωτικὴ ἀναρχία καὶ δπού τὸ περιβάλλον εἰνε τόσον εὐπα-
θὲς ὥστε νὰ ἐπηρεάζηται ἀπὸ τὴν ἐλαφροτάτην κίνησιν τοῦ
ἄλλου, ἐκεὶ τὸ μαρτύριον τοῦ πωλητοῦ εἰνε μέγα. Μία δὲ
ἀπὸ τὰς ἀναρχουμένας καταναλωτικὰς κοινωνίας, εἰνε καὶ ἡ
Ἐλληνική. Εἰς τὰς πρωτευούσας καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας πό-
λεις της εὑρίσκεται τὸ περισσότερον ἀναρχούμενον ὄλικόν.
Ἡ ὑπαιθρος χώρα ἔχει περισσότερον ὅμοιομόρφους οἰλίσεις.

Ἡ δημιουργία ἐπαναλαμβάνομεν πελατείας, πρέπει νὰ
εἰνε τὸ βασικὸν ἴδαινικὸν τοῦ πωλητοῦ, ἡ δὲ διατήρησίς της,
διὰ τὴν ὅποιαν δὲν γρειάζεται καὶ ἔκτακτος κόπος, πρέπει
νὰ εἰνε ἡ κεφαλαιώδης προσπάθειά του. Ο μὲ πελατείαν κι-
νούμενος πωλητικὸς δργανισμὸς ρυθμίζει ψυχραιμότερον τὰς
ἀνάγκας του, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον γνωρίζει αὐτάς. Η
αὔριον δὲν ἐρθεῖσι ἀπειλγτικὴ καὶ μὲ ἀδεβαίας ἀπολαυάς
δπως εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν δργανισμῶν τῶν συντηρουμέ-
νων ἐκ μόνου τοῦ τυχαίου διαβάτου. Υπάρχει ἀρκετὸν ὄλικὸν
διὰ νὰ ὑπολογίσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡτον βασίμως, καὶ νὰ
κανονίσῃ οὕτω ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον τὴν πορείαν τῶν βλέψε-
ών του.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ

ΝΑ ΔΙΑΦΗΜΙΖΕΤΕ

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ

‘Η διαφήμισις είνε κλάδος τής τέχνης τής πωλήσεως, δοτις σκοπὸν ἔχει τὴν διὰ δημοσιότητος διάθεσιν τῶν εἰδῶν. Διὰ γὰρ δώσωμεν σαφέστερον δρισμὸν τῆς διαφημίσεως, λέγομεν, διὰ πᾶσα ἐνέργεια τοῦ πωλητοῦ, ἡ δποὶα ἐκτείνεται πέραν τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἐπαφῆς μετὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, εἰνε διαφήμισις. Οὗτω λοιπὸν ἡ ἔννοια τοῦ δρου τούτου περιλαμβάνει ἔνα ἀπέραντον ἀριθμὸν πωλητικῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν εὐδοκίμησιν τῶν δποίων δύνανται νὰ διατεθῶσιν ὅλα τὰ δργανα διάδοσεως τὰ δποὶα κατέχει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

‘Ο παραγωγικώτερος δόλος τῆς διαφημίσεως, δὲν εἰνε ἐκεῖνος κατὰ τὸν δποῖον κατορθοὶ αὕτη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν διάθεσιν τῶν εἰδῶν χωρὶς τὴν μεσολάθησιν τῆς προσωπικότητος τοῦ πωλητοῦ. ‘Η διαφήμισις δρᾶ ὡς δύναμις κυρίως πληροφοριακὴ, προπαρασκευάζει τὴν δημιουργίαν ἀγοραστῶν τῶν δποίων ἡ ἀγοραστικὴ ἀπόφασις δὲν διεμορφώθη, ἀλλ’ εὑρίσκεται εἰς μίαν προκαταρκτικὴν κατάστασιν. ‘Ο οὕτω προητοιμασμένος ἐπισκέπτης θὰ γίνη ἀγοραστὴς μετὰ τὴν ἐπισταμένην ἔξέτασιν τοῦ εἰδους, καὶ κατόπιν τῆς ἐπαφῆς του μετὰ τοῦ πωλητοῦ. Διδτὶ διὰ νὰ τεμαρτισθῇ μία ἀγοραπωλησία εἰνε ἀνάγκη, δπως δ ἀγοραστὴς εἰνε κάτοχος ὅλων τῶν στοιχείων τὰ δποὶα τοῦ εἰνε ἀναγκαῖα διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον. ‘Ἐπίσης πολλαὶ ἀμφιθολίαι προσωπικῆς προελεύσεως εἰνε ἀνάγκη νὰ διαλυθοῦν διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀγοραπωλησίας. Τέτοιο ἔργον δμως ποτὲ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀναλάθῃ ἡ διαφήμισις ἡ δποὶα δὲν ἀποτείνεται πρὸς τὰς προσωπικὰς κλίσεις ἐνδεικνύεται, ἀλλὰ πρὸς τὰς πιθανὰς τοιαύτας τῶν δμάδων.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ διαφήμιστικὴ ἐκείνη τάσις ἡ δποὶα προσπαθεῖ νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν πνευματικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πωλητοῦ, δὲν εἰνε δυνατὸν νὰ φθάσῃ, τούλαχιστον ἐπὶ τοῦ

παρόντος, εἰς τὸν σκοπὸν τῆς. Τὸ πρόσωπον τοῦ πωλητοῦ θὰ παραμείνῃ ἡ μοναδικὴ ἐκείνη δύναμις ἀνευ τῆς διοίας πᾶσα διαφημιστικὴ προσπάθεια θὰ μείνῃ ἀτελέσφορος. Εἰς τὴν παραγνώρισιν τῆς ἀληθείας ταύτης διφεύλεται ἡ ἀποτυχία πολλῶν παραγωγῶν καὶ εἰσαγωγέων, οἱ διοίοι παρὰ τὴν ἐκτεταμένην διαφήμισιν δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν, διότι ἐνδιմισαν διτὶ τὴν πώλησιν πραγματοποιεῖ ἡ διαφήμισις καὶ ὅχι ὁ πωλητής.

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ KOINON

Ἡ διαφημιστικὴ συνείδησις ἐν Ἑλλάδι εὑρίσκεται εἰσέτι εἰς τὰ πρῶτα στάδια τῆς διαμορφώσεώς της. Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον, πολὺ ἀργὰ κατενόησαν τὸν δημιουργικὸν ῥόλον τῆς διαφημίσεως, ἐσχάτως δὲ μόλις πρωτωστατούντων τῶν ξένων προϊόντων, ἥρχισαν νὰ ἐπιδεικνύουν ζῆλον διὰ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν εἰδῶν των. Ἡ ποιοτικὴ ὅμως ἔξελιξις τῆς διαφημίσεως ἐν Ἑλλάδι, δὲν παρουσιάζει τῆς αὐτὰς ἀναλογίας προσδόου μὲ τὴν ποσοτικήν της ἐμφάνισιν. Τοῦτο δὲ συνέβη, διότι ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀνυποληφίας τὰς διοίας ἔχαιρεν, μετεπήδηγε πρὸς μίαν ὑπέρμετρον αἰσιόδοξον ἀντίληψιν, κατὰ τὴν διοίαν ἐπιστεύετο διτὶ αὕτη ἡδύνατο νὰ κάμνῃ θαύματα. Πέντε ἔκλεξεις εἰς ἓν ὅργανον διαδόσεως ἥρκουν νὰ ἀλλάξουν τὴν δψιν τῶν πωλητικῶν πραγμάτων. Ὁνομάζομεν δὲ ποιοτικὴν ἐμφάνισιν ὅχι μόνον τὴν προσήκουσαν σύνθεσιν ἐνδές κεχωρισμένου διαφημιστικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς διαδόσεώς του, τὴν δλην ἃς εἴπωμεν πολιτικὴν τὴν διοίαν διφεύλει νὰ ἀκολουθήσῃ πᾶσα διαφημιστικὴ προσπάθεια. Ἡ ἄγνοια δὲ τῆς πλοκῆς τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, ἔφερε τὴν ἀποτυχίαν καὶ ἔκει, δπου ἀφθονος κατηγαλώθη ποσοτικὴ διαφημιστικὴ ἐνέργεια.

ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Πρὸ δὲ δλίγων εἰσέστι ἐτῶν, ἡ διαφήμισις ἔχαιρε μεγάλης ἀνυποληγότητος ἐκ μέρους τοῦ Ἐλληνος καταναλωτοῦ. Ἡ λέξις δεκλάμα διὰ τῆς δποίας ἡγνόδουν τὴν διαφήμισιν, ἵτο ἐπαρκής νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς δυσπιστίας. πρὸς πάσας τὰς πράξεις, πωλητικὰς ἢ μή.

Ἡ διαφήμισις ἔθεωρεῖτο ὡς δέλεαρ διὰ τοῦ δποίου τὰ εὔπιστα θύματα ἐφέροντο πρὸς τὴν ἀπάτην. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἔνα μέγα μέρος τοῦ κοινοῦ, διαβλέπει εἰς τὴν διαφήμισιν σκοποὺς ἀρπακτικούς. Ἡ ἰδέα αὕτη ἡ δποία σὺν τῷ χρόνῳ ἐκφυλίζεται, ἐκλγρονομήθη διαμορφωθεῖσα ἀπὸ περιστατικὰ πραγματικά. Πάντες ἐνθυμούμεθα, δτι πρὸ τινῶν ἀκόμη ἐτῶν, ἡ διαφήμισις ἵτο τὸ δπλον κυρίως τῶν ἀταξιῶν ἐκείνων δργανισμῶν, οἱ δποίοι οὗτω κατέρθουν νὰ σύρωσιν εἰς τὴν ἀπάτην πλείστους δσους εὐπίστους.

Προϊόντος τοῦ χρόνου δμως, ἡ διαφήμισις ἐγένετο τὸ δργανον τῶν φιλοδοξούντων νὰ ἐπικρατήσωσι τιμίως εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ γενικοῦ συναγωγμοῦ.

Ἡ δυσπιστία τοῦ Ἐλληνικοῦ κοινοῦ ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐπὶ τῆς ἀνικανότητος τῶν διαφημιζόντων, οἵτινες ἔδιδον ἐπιπολαίως ἔξογκωμένην ἰδέαν τοῦ καταστήματός των, τῶν εὔνοιῶν των τιμῶν κ.λ.π. Ὁ ἀγοραστής τοῦ δποίου τὸ πνεῦμα εἶχε προετοιμασθῆ μὲ ἄφθονα ὑπερθετικά, ἀντιμετώπιζε ἐν τῇ πραγματικότητι κατάστημα πενιχρόν, ὑποσχέσεις ἀνεκπληρώτους, ἔνα σύνολον καταπληκτικῶς δυσανάλογον μὲ τὰ ὅπλα τῆς διαφημίσεως διαλαλούμενα. Δὲν εἶνε δμως μόνον οἱ λόγοι οὗτοι οἱ δποίοι ἐγέννησαν τὴν δυσπιστίαν. Ὁ ἀνθρώπος ἐκ φυσικῆς κλίσεως ἀπαιτεῖ δπως δ ἴδιος, προσωπικῶς, γίνη κοιτής τῆς ἀξίας ἐνὸς πράγματος. Ἡ διαφήμισις λοιπὸν ἔθεωρεῖτο ὡς περιαυτολογία, καὶ ὡς τοιαύτη ἵτο ἀντιπαθής πρὸς πολλούς. Ἐπίσης διὰ τῆς διαφημίσεως πα-

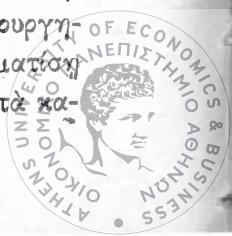

στεύεται διτι έπιβαρύνεται πολὺ τὸ ἐμπόρευμα, καὶ διτι τὰς δαπάνας· ταύτας πληρώνει δικαίωναλωτής. "Ετερος ὡσαύτως λόγος διτις ἔτασσετο εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐχθρῶν τῆς διαφημίσεως, ἥτο καὶ ἡ ἴδεα διτι τὸ καλὸν ἐμπόρευμα δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς, καὶ διτι ἡ διαφήμισις γίνεται διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ δικτυορος ἀπὸ τὸ ἐμπόρευμα ἐκεῖνο τὸ διποίον δὲν ἔξοδεύεται, διότι δὲν εἶναι καλόν. "Ἐν μέρος τῶν λόγων τούτων παραβλέπεται ἀκλόνητον εἰς τὰς πεποιθήσεις μιᾶς μεγάλης μερίδος τῶν κατάναλωτῶν, οἱ διποίοι τρέφουν μεγάλην περιφρόνησιν πρὸς διτι συνδέεται μὲ τὴν διαφήμισιν. Τινὲς ἔχουν τόσον ἐφριζωμένας τὰς προλήψεις ταύτας, ὡστε ἔπαυσαν νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ τὸ διαφημίζων κατάστημα τοῦ διποίου ἥσαν πιστοὶ πελάται, προτοῦ τοῦτο ἀρχίσῃ τὴν διαφήμισιν.

"Η διαφήμισις λοιπὸν ἔνταῦθα διπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου ἔχει πολλοὺς πολεμίους, διχι μόνον τοὺς θεωρητικούς της ἐπικριτάς, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ μιᾶς μεγάλης μερίδος κατάναλωτῶν ἔκαστος τῶν διποίων δικαιολογεῖ τὴν πρὸς αὐτὴν περιφρόνησίν του ἀπὸ ἕνα εἰδικὸν λόγον, τὸν διποίον οὗτος θεωρεῖ βάσιμον. Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἔκκαθαρισθῇ τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰς ἐσφαλμένας ταύτας προλήψεις καὶ νὰ πεισθῇ δικαίωναλωτής διτι ἡ διαφήμισις ἐπιτελεῖ διπλοῦν σπουδαῖον σκοπόν. Νὰ διευκολύνῃ τὸ ἔργον τοῦ πωλητοῦ, καὶ ταύτοχρόνως νὰ ἔξυπηρετῇ τὸν ἀγοραστὴν ὑπὸ ποικίλλας μορφάς.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

"Οταν ἡ διαφήμισις ἀναφέρεται εἰς τὴν γνωριμίαν ἐνδεκατάστηματος, τότε αὕτη δὲν πρέπει ποτὲ νὰ δίδῃ ἔξογκωμένην ἴδεαν αὐτοῦ, διότι γεννᾶται εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἐπιζημία ἀντιδρασις μεταξὺ τῆς ἐκ τῆς διαφημίσεως δημιουργηθείσης ἴδεας, καὶ τῆς ἐντυπώσεως τὴν διποίαν θὰ σχηματίσῃ οὗτος ἐκ τοῦ πραγματικοῦ. Η ἀντιδρασις αὕτη κα-

νόνα ἀποτρέπει τὸν ἀγοράστην νὰ ἀγοράσῃ ἢ τούλαχιστον, τοῦ μειώνει ζωηρῶς τὴν ἀγοραστικήν του ἐπιθυμίαν. Ὁ διαφημίζων διφείλει νὰ ἐναρμονίζῃ τὴν ἐσωτερικήν καὶ ἔξωτερην παράστασιν τοῦ καταστήματός του, μὲ πᾶσαν διαφημιστικήν του πρᾶξιν, εἰς τὴν δρούσαν δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἔννοιαι διδούσαι ἔξογκωμένην ἰδέαν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ. Πόσοι δὲν ἔπεισαν θύματα τῆς ἀλογίστου ἐκείνης τακτικῆς, διὰ τῆς δρούσας κατεβάλλετο τόση προσπάθεια νὰ σχηματισθῇ ἰδέα δυσανάλογος μὲ τὴν πραγματικότητα.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΟΥ ΔΙΑΦΗΜΙΖΟΝΤΟΣ

Ἡ πρώτη μέριμνα τοῦ πωλητοῦ προτοῦ οὗτος διφθῆρι εἰς τὸν διαφημιστικὸν ἀγῶνα, πρέπει νὰ στραφῇ εἰς τὴν μελέτην τοῦ εἰδούς τὸ δροῦσον προτίθεται νὰ διαφημίσῃ. Ποία ἡ θέσις τοῦ εἰδούς ἐν τῷ συναγωνισμῷ, ποῖαι αἱ πιθαναὶ προτιμήσεις τοῦ κοινοῦ, ποῖας τιμὰς δύναται νὰ κανονίσῃ, ἵδοὺ τὰ τρία σημεῖα τὰ δρούσα πρέπει νὰ μελετήσῃ προσεκτικῶς ὁ πωλητὴς πρὸ πάσης διαφημιστικῆς του ἐνεργείας.

Ἡ ἔξέτασις τῆς θέσεως τοῦ εἰδούς ἐν τῷ συναγωνισμῷ εἶνε τὸ πρῶτον μέλημα τοῦ πωλητοῦ. Εἰς ποῖας τιμὰς προσφέρεται τὸ εἰδος τοῦτο, τὶ πλεονεκτήματα ἥθικὰ χορηγοῦν οἱ συναγωνισταί, ποῖας ἰδιότητας ἀποδίδουν εἰς αὐτὸν, ποῖας πωλητικὰς μεθόδους ἀκόλουθοῦν, δλα τὰ σημεῖα ταῦτα πρέπει νὰ μελετηθοῦν ἐπισταμένως.

Ἡ γνῶσις τῶν τιμῶν τοῦ συναγωνισμοῦ, ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον πάσης διαφημιστικῆς προσπαθείας. Ὅχι διότι διφείλετε νὰ κανονίσητε τιμὰς χαμηλοτέρας διὰ νὰ ἐπιτύχητε εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ διότι ἡ γνῶσις τῶν τιμῶν θὰ σᾶς καταστήσῃ ἴκανονς νὰ ἔξενύρητε συγδυασμοὺς ἄλλων χορηγειῶν, ἐὰν δὲν θέλετε νὰ παλαιίσητε ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν τιμῶν. Διότι δι᾽εἰδη τινα ἐπιβάλλεται ἡ τοιαύτη πάλη, ἐνῷ διὸ ECONOMICS & BUSINESS EDUCATION ΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ATHENIAN UNIVERSITY OF

Θὰ καλύψητε εἰς τοῦ περισσεύματος τῶν τιμῶν. Ἐπίσης ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν καὶ ἡ γνῶσις τῶν πλεονεκτημάτων τὰ δποῖα χορηγεῖ δ συναγωνισμός. Διέτι τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἔχωσιν τὴν προέλευσίν των ἀπὸ θυσίας ὑλικὰς αἱ δποῖαι στενώτατα συνδέονται μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐμπορεύματος. Ἐὰν λόγου χάριν εἰς μίαν τιμὴν δ συναγωνισμὸς χορηγεῖ πάστωσιν τριῶν μηνῶν τὸ πλεονέκτημα τοῦτο δὲν εἶναι τι τὸ αὐτοτελές, ἀλλὰ συνδέεται θένθαια μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ εἴδους. Ἡ ἐκτίμησις τῶν πλεονεκτημάτων τὰ δποῖα παρουσιάζει δ συναγωνισμὸς ἔχουν μεγαλειτέραν πολλάκις ἀξίαν ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῶν τιμῶν εἰς τὰς δποῖας πωλεῖ αὐτός. Πολλοὶ δὲν θὰ ἡγοράζον ἐν ἐμπόρευμα οὔτε εἰς τὰ $\frac{1}{4}$ τῆς τιμῆς του τοῖς μετρητοῖς. Μὲ πίστωσιν ὅμως θὰ ἐδέχοντο νὰ πληρώσωσι εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ ἰδιον ἐμπόρευμα: "Αλλοι πάλιν θὰ ἐπροτίμουν τὴν πρώτην περίπτωσιν. Ἡ μελέτη λοιπὸν ποία ἐκ τῶν δύο εἶναι ἡ προτιμουμένη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τακτική, ἐπίσης πῶς θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀντικαταστήσητε τὰ πλεονεκτήματα τοῦ συναγωνιστοῦ σας δι' ἄλλων περισσότερον παραγωγικῶν καὶ δλιγάτερον ἐπιβαρυντικῶν διὰ τὰ συμφέροντά σας, εἶναι θέμα μεγάλης σπουδαιότητος.

"Ο συναγωνιστής εἰς τὸ εἴδος ποὺ πωλεῖ ἀποδίδει διαφόρους ἴδιότητος. Εἰσθε ὑποχρεωμένος νὰ γνωρίζητε ποῖαι εἶναι αἱ ἴδιότητες ἐκεῖναι τὰς δποῖας οὗτος διαλαλεῖ. Εἰς τὴν ἐπιχειρηματολογίαν σας δὲν πρέπει νὰ παραλείπητε νὰ ἀναφέρεται τὰς ἴδιας, ἀλλὰ καὶ ἄλλας τὰς δποῖας πολὺ εὐκόλως θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀνεύρητε, χωρὶς νὰ ἀναγκασθῆτε νὰ φευσθῆτε. "Οπως εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἐλέγομεν εἰς κάθε εἴδος ὑπάρχει μέγας πλὴν κεκρυμμένος ἀριθμὸς ἴδιοτήτων μέρος τῶν δποίων, δύναται νὰ ἀποκαλύψῃ δ ἵνανδς πωλητής. Τονίζομεν τὴν ἀνάγκην δπως εἰς τὴν ἐπιχειρηματολογίαν σας ἐπαγαλαμβάνετε τὰς ἴδιότητας τοῦ συναγωνιστοῦ σας, διότι ἐὰν παραλείψητε νὰ τὸ κάμηντε, δ ἀναγνώστης θὰ σχετισῇ τὴν γνώμην δτι τὸ διαφημιζόμενον εἴδος σας,

ρεῖται τῶν ἴδιοτήτων τοῦ εἰδούς τοῦ συναγωνιστοῦ σας.

Ποίας πολητικὰς μεθόδους ἀκολουθεῖ ὁ συναγωνιστής σας, πρέπει ἐπίσης καλά νὰ εἰσθε ἐνίμερος. Ή γνώσις αὕτη δὲν ὑστερεῖ καθόλου τῶν ἄλλων εἰς σπουδαιότητα, εἰς πολλὰς μάλιστα περιπτώσεις ἔχει μεγαλειτέραν ἀξίαν. Διὰ τοῦ δρου πωλητικὴ μέθοδος δὲν ἔννοει μεν τὰ διλικὰ πλεονεκτήματα περὶ τῶν δποίων ἐκάμναμεν ἀνωτέρω λόγον, ἀλλὰ τὴν τακτικὴν τῆς πωλήσεως ἐν γένει. Ἐὰν δο συναγωνισμὸς διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ ἐπιμάχου εἰδούς χρησιμοποιεῖ ἔκεινα τὰ διαφημιστικὰ ὅργανα, πρέπει καὶ σεῖς ὅχι μόνον νὰ πράξῃτε τὸ ἰδιον ἐφόσον δέδαια σχηματίζητε τὴν γνώμην δτι ταῦτα εἶνε παραγωγικὰ ἀλλὰ καὶ νὰ κινηθῆτε ἔκει δποι αὐτὸς δὲν ἔχει πράξη τίποτε. Πρέπει δημια πρὸς βῆμα νὰ παρακολουθῆτε τὰς κινήσεις του, μὲ δλας δέδαια ἔκεινας τὰς προφυλάξεις αἱ δποῖαι ἐπιβάλλονται ἵνα μὴ παρασυρθῆτε εἰς ἕνα διαφημιστικὸν ἀγῶνα τοιοῦτον ἀπὸ τὸν δποῖον θὰ γθέλατε ἔξελθη συντετριμμένος. Βέβαια ἐνταῦθα δὲν ὑπολογίζομεν τὰς περιπτώσεις ἔκεινας κατὰ τὰς δποίας, δ πωλητῆς εἰς δάρος ἄλλων του εἰδῶν κανονίζει τιμᾶς ἢ ἀλλα πλεονεκτήματα ὑπὲρ τοῦ εἰδούς τὸ δποῖον θέλει νὰ διαδόσῃ. Ή περίπτωσις αὕτη δὲν εἶνε συχνὴ ἔλλος αὐτὴ καθ' ἔαυτὴν εἶνε ἀντιοικονομικὴ, διότι μία τοιαύτη τακτικὴ δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπὶ τόσον διάστημα δσον πολλάκις ἀπαιτεῖται ἵνα ἔν εἰδος ἐπιβληθῇ εἰς τὴν κατανάλωσιν. Διότι δούτω σκεπτόμενος συναγωνιστής σας δὲν θὰ δυνηθῇ κατὰ μίαν μεγάλην πιθανότητα νὰ ἀντιπαλαίσῃ ἐπωφελῶς. Μόνον ἔκει δποι ὑπάρχει παραλληλισμὸς τῆς διαδόσεως τοῦ διαφημιζαμένου εἰδούς καὶ ἔκεινου εἰς δάρος τοῦ δποίου ἐπιδιώκεται ἡ ἐπικράτησις τοῦ πρώτου, εἶνε δυνατὸς ἐπιτυχῆς συνδυασμός. Ἐν τοιαύτῃ δμως περιπτώσει, τὸ διαφημιζόμενον εἰδος λόγῳ τῆς μεγάλης κυκλοφορίας θὰ παρέσυρε σὺν τῷ χρόνῳ ὅχι μόνον τὸ κέρδος τοῦ ἄλλου ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀξίαν του.

Η ΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ

Πρὸ τοῦ δίψητε ἐν εἶδος εἰς τὸν διαφημιστικὸν ἀγῶνα, εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰσθε τελείως κάτοχος αὐτοῦ. Ἡ τεχνολογία του εἶνε ἡ θεμελιώδης γνῶσις καὶ δποῖαι πρέπει νὰ κατέχητε διὰ νὰ δυνηθῆτε νὰ κάνετε παραγωγικωτέραν τὴν προσπάθειάν σας.

*Ἀλλως τε μὲ τὶ ἐνθουσιασμὸν θὰ μπορέσῃ νὰ ἐνεργήσῃ διαφημίζων τὸ εἶδος του δταν δὲν γνωρίζει τὴν βιολογίαν του; Ποια ἐπιχειρήματα διὰ τὴν ποιότητά του θὰ ἐπικαλεσθῇ; Πόθεν θὰ ἀνεύρῃ τὰς ἴδιότητας ἐκείνας τὰς δποίας πρέπει νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸ κοινόν; Ὁ διαφημίζων δστις δὲν εἶνε κάτοχος τῆς βιολογίας τοῦ εἶδους του, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἰδρύσῃ τὸ δ αφημιστικὸν του ἔργου ἐπὶ τοῦ φεύδους, ἐπὶ ἀνακριθεῶν αἱ δποῖαι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διάφυγουν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἐκεῖνο τὸ δποῖον εἴπομεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου τούτου διὰ τὸν πωλητὴν τὸν ἀγνοοῦντα τὸ εἶδος ποῦ πωλεῖ, ἐφαρμόζεται ἀλλὰ μὲ μεγαλειτέρας κακὰς συνεπείᾳς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς διαφημίσεως. Διότι ἡ ἀπὸ τοῦ στόματος μετάδοσις μιᾶς σκέψεως ἀνακριβοῦς, διαφέρει πολὺ ἐκείνης τὴν δποίαν ἔχετε πρὸ δφθαλμῶν ἐγγράφως. Ἐκεὶ δ πωλητὴς δύναται νὰ λοξοδρομίσῃ πρᾶγμα τὸ δποῖον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ δταν αἱ σκέψεις του προβάλλονται γραπτῶς. Ἡ γνῶσις αὕτη τοῦ εἶδους του δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὴν τεχνολογίαν του, διότι ἡ γνῶσις αὕτη μόνη εἶνε ἀνεπαρκής δι' ἓνα τραχὺν ἀγῶνα δπως εἶνε δ διαφημιστικός. Ὁ διαφημίζων πρέπει προσέτι νὰ γνωρίζῃ καὶ τὸν ἐμπορικὸν δίον τοῦ εἶδους του, ἐὰν τοῦτο δέδαια εἶνε γνωστὸν εἰς τὴν κατανάλωσιν. Διότι διὰ τὰ εἴδη τὰ δποῖα δέδαια διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανίζονται εἰς τὴν ἀγορὰν ἡ γνῶσις αὕτη εἶνε ἀδύνατος.

ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ

Δὲν δύνασθε ποτὲ νὰ ἐπιτύχητε εἰς τὰς προσπάθειας σας, ἐὰν δὲν γνωρίζετε τὰς πιθανὰς κλίσεις τοῦ κοινοῦ. Ἐὰν βίψητε εἰς τὴν κατανάλωσιν ἐν εἶδος τὸ ὄποιον εἶναι ἀσυμβίβαστον μὲ τὰς εἰθισμένας ἀνάγκας αὐτοῦ, τότε κατὰ μίαν μεγάλην πιθανότητα δὲν θὰ κερδίσητε εἰς τὸν ἀγῶνα σας. Ἐὰν τὸ εἶδος τοῦτο ἀπομακρύνεται πολὺ ἀπὸ τὰς ἔξεις τοῦ καταναλωτοῦ, τότε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία διτὶ θὰ καταβαραθρώθητε. Τὸ νὰ ἐπιθάλητε ἔνα τοκοῦτον εἶδος, δὲν εἶναι ἀδύνατον, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται προσπάθεια τεραστία, τοιαύτη, οἵαν μόνον μεγάλοι οἰκονομικοὶ δργανισμοὶ δύνανται νὰ ἀναλάβουν.

Ἄνεξαρτήτως τῆς τοιαύτης προσαρμογῆς τοῦ εἶδους πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινοῦ, δι πωλητῆς πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὴν νοοτροπίαν τοῦ περιβάλλοντος πρὸς τὸ ὄποιον ἀπευθύνεται. Τὸ πνεῦμα τῆς διαφημίσεως πρέπει νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰς σκέψεις, καὶ αἰσθηματικὰς κλίσεις τοῦ καταναλωτοῦ. Τὰ ἐπιχειρήματά σας θὰ μεταβάλλονται δσάκις εὑρεθῆτε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀπευθυνθῆτε πρὸς ἄλλην κατηγορίαν καταναλωτῶν. Αἱ σκέψεις σας αἱ ἀρισταὶ διὰ τὸν ἐπιστήμονα δὲν θὰ εὑρουν καμμίαν ἀπήχησιν εἰς τὸν ἐργάτην ἢ τάναπαλιν.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον αἱ μεγάλαι κοινωνικαὶ τάξεις τὰς δόποιας πρέπει νὰ ὑπολογίζῃ διαφημίζων. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀντίληψις ἀνήκει εἰς μίαν ἰδιαιτέραν τάξιν νοοτροπίας ἥ δόποια παρακλάσσει ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος. Ἄλλὰ τακτικὴ ἔκει, ἄλλη ἔδω.

Τὸ δυσχερέστερον ἔργον τοῦ διαφημιστοῦ, εὑρίσκεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου. Μὰ γνωρέζῃ πῶς πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν τάξιν πρὸς τὴν ὄποιαν ἀπευθύνειται. Παρετηρήθη διτὶ εἰς τὰς κατωτέρας διαγονητικὰς τά-

ξεις, διὰ νὰ εἶνε ἡ διαφήμισις παραγωγικὴ πρέπει νὰ εἶνε
θιαία καὶ ἐπιθετικὴ. Ἡ ὕδρις πολλάκις πρὸς τὸν ἀνταγω-
νιστήν, ἀπετέλεσε τὸ παραγωγικότερον σημεῖον τῆς διαφη-
μίσεως, μία τοιαύτη διαφήμισις ὅμως ἀπέναντι τοῦ διανοου-
μένου, ὃχι μόνον θὰ ἔμενεν ἄγονος, ἀλλὰ θὰ ἐκρίνετο ὡς
ἔξωφρενικὸν δημιούργημα. Τοῦναντίον μία λεπτὴ διαφημί-
στικὴ πρᾶξις κατάλληλος διὰ τὸν διανοούμενον θὰ ἦτο διὰ
τὸν ἄλλον νεκρά, ἀνίκανος νὰ τὸν ὑποκινήσῃ πρὸς ἄγοράν.
Ἐὰν ἐρωτήσῃς τὸν πρῶτον διὰ τὴν ἀξίαν τῆς διαφημίσεως
τῆς λαϊκῆς, θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ διὰ τῆς λέξεως: Χυδαιότης.
Ἐὰν τὸν δεύτερον διὰ τὴν διαφήμισιν τὴν ἀναφερομένην εἰς
τὸν διανοούμενον, θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ ὅτι δὲν λέγει τίποτε.
Βλαπίζει.

Ὑπάρχει ἔνας γενικὸς καὶ ἀπόλυτος νόμος πρὸς τὸν
ὅποιον πρέπει νὰ συμμορφωθῇ τοῖς διαφημιστικῇ κίνησις.
• Ο νόμος τῆς προσαρμογῆς Δι' αὐτοῦ δλητὸν ἡ ἀναρ-
χία ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τὰς πράξεις τοῦ καλοῦ δια-
φημιστοῦ δύναται εὐκόλως νὰ δικαιολογηθῇ.

ΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ

Ἡ βαθεία γνῶσις τοῦ εἴδους καὶ τῆς ψυχολογίας τοῦ
ἄγοραστοῦ θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν διαφημιστὴν νὰ κάμην τὴν
σκοπιμωτέραν χρῆσιν τῶν ποικίλων διαφημιστικῶν μεθό-
δων. Ἡ μελετωμένη δὲ αὕτη κατεύθυνσις τῶν ἐνεργειῶν
του, θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ ἐπίσης, δπως αἱ δαπάναι διὰ τὸν σκο-
πὸν τοῦτον εἶνε φυσιολογικαὶ. ἐναρμονισμέναι μὲ τὴν ἀντο-
χὴν τῶν πόρων τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Διὰ τῆς σπατάλης
δὲν ἔχει νὰ κερδίσῃ τίποτε. Τοῦναντίον ἀργότερον θὰ ἀναγ-
κασθῇ διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ὑπερδαπάνας ταύτας, νὰ τηρήσῃ
πολιτικὴν καθορισμοῦ τιμῶν τοιούτων, ὥστε εὐκόλως νὰ
ὑποσκελισθῇ ὑπὸ τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἡ ἀκάθετος ἄλλωστε
διαφημιστικὴ δρμὴ ἡ ὁποία πολλάκις παρατηρεῖται εἰς νεο-

φανεῖς δργανισμοὺς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δημιουργήσῃ περισσότερα τῆς λελογισμένης ἐκείνης ἐνεργείας κατὰ τὴν δποίαν ὑπολογίζεται ἡ κοταναλωτικὴ ἀντοχὴ τοῦ εἰδους, καὶ τὸ πλανὸν κέρδος τὸ δποίον τοῦτο θὰ ἀποκομίσῃ. Πολλάκις δι’ εἰδὴ δὶα τὰ δποία ἡ Ἑλληνικὴ ἀγορὰ δὲν τρέφει συμπαθείας, ἀλλ’ οὕτε καὶ εἶνε δυνατὸν δι’ οἰασδήποτε ἐνεργείας νὰ ἐπικρατήσουν εἰς αὐτὴν, παρατηρήσαμεν δτι δαπανῶνται μεγάλα ποσὰ, καταπληκτικῶς δύσανάλογα μὲ πᾶσαν αἰσιόδοξη πρόβλεψιν. Οἱ τοιοῦτοι θέλουν νὰ μιμηθοῦν τὴν ὁρμητικότητα τῆς τακτικῆς τῶν Ἀμερικανῶν. Ἐκεῖ οἱ δροὶ ὑπὸ τοὺς δποίους γίνεται ἡ διαφήμισις εἶνε ὅλως διάφορος τῶν ἔδω. Ὁ πολὺς πληθυσμὸς, αἱ πολλαὶ ἐπιχειρήσεις ἡ ἐκπαντος δραστηριότης τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ἡ ἐκτίμησις τὴν δποίαν ἀποδίδουν εἰς τὸν χρόνον, ἡ κοινωνικὴ του ἀγωγὴ, ἡ πίστις του πρὸς τὴν διαφήμισιν, καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι δμοίους τῶν δποίων δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ εὑρωμεν ἐνταῦθα, δίδουσι μίαν ὅλως ἰδιαιτέραν ὅψιν εἰς τὰς ἐν γένει διφημιστικὰς μεθόδους τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Ἀλλως τε ἡ τέχνη τῆς διαφημίσεως, δὲν ἔφθασεν εἰς τοιούτον δαθμὸν τελειότητος ὥστε νὰ δύναται νὰ κάμην θαύματα. Ὑπάρχουν δρια εἰς τὴν δυναμικότητά της καὶ τὰ ὄρια ταῦτα δυστυχῶς εἶνε εἰσέτι περιωρισμένα.

Η ΕΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αἱ κινήσεις τοῦ διαφημίζοντος τὸ εἶδος του πρέπει νὰ εἶνε συνδυασμέναι καὶ δμαδικαί, ἄλλως τε ἔνα μέγα μέρος τῶν προσπαθειῶν του θὰ μείνῃ ἀνευ καρπῶν. Εἰδικῶς εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς πρώτης ἐμφανίσεως ἐνδεικνύεται ἡ ἐνέργεια τοῦ δργανισμοῦ, ἡ σποραδικὴ καὶ κατατετμημένη ἐνέργεια ἵσσοδυναμεῖ μὲ ματαιοπονίαν. Συνδεδιασμένη εἶνε ἡ ἐνέργεια δταν διαφημίζων δὲν περιορίζει τὰς προσπαθείας του εἰς μίαν μόνον διαφημιστικὴν μέθοδον ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται ὅλα τὰ δργανα τὰ δποία ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς τάξεις

έκείνας εἰς τὰς ὁποίας θέλει, νὰ εἰσαγάγῃ τὰ εἰδη του, ἢ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἐπιχείρησίν του. Ἐπίσης ἡ ἐνέργεια αὗτη πρέπει νὰ εἶναι διμαδική, νὰ τίθενται δηλαδὴ εἰ δυνατὸν δλα τὰ μέσα ταύτοχρόνως εἰς κίνησιν πρὸς ἔξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ. Ἡ τακτικὴ τῆς διμαδικῆς ἐγεργείας κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἄρθρον πίστεως τοῦ διαφημίζοντος.

Ἐνα μόνον ὄργανον διαδόσεως, δσηνδήποτε μεγάλην κυκλοφορίαν καὶ ἀν ἔχη, εἶναι ἀνεπαρκὲς νὰ γνωρίσῃ τὴν ἐπιχείρησίν σας εἰς τὸ κοινόν. Ἐκαστον τοιοῦτον ὄργανον ἐξηπρετεῖ ἔνα ἰδιαίτερον σκοπὸν καὶ ὑπολογίζεται ἀπὸ ὠρισμένην κοινωνικὴν τάξιν. Μόνη ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων διαφήμισις, ἡ τοῦ περιοδικοῦ ἡ τῆς τοιχοκολλήσεως, ἐκάστη λαμβανομένη κεχωρισμένως, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δρθή καὶ παραγωγικὴ διαφημιστικὴ ἐνέργεια. Ὁλα τὰ ὄργανα εἶναι δημιουργικὰ ἀλλ᾽ ἐκαστον συνεισφέρει ἐν τῷ μέτρῳ τῆς δυνάμεως του, καὶ ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ συμπεριλαμβάνῃ δλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις καὶ κλίσεις. Οὕτω μᾶς εἶναι συγήθως ἀγγωστος ποία εἶναι ἡ παραγωγικότης ἐνδὲς ἐκάστου. Τὸ μόνον τὸ ὄποιον γνωρίζομεν εἶναι ὅτι ἡ μεγάλη κυκλοφορία, συγκεντροῦ τὰς μεγάλας πιθανότητας παραγωγικότητος ἀλλὰ μεταξὺ τῶν αὐτοῦ εἰδησις ὁργάνων. Ἐνα τεχνικὸν περιοδικὸν θὰ ἥδύνατο νὰ παραγάγῃ δι εἰδη τῆς εἰδικότητός του, πολὺ περισσότερα παρὰ οἰονδήποτε ἄλλο ἀνομοιογενὲς ὄργανον μεγαλειτέρας κυκλοφορίας.

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΡΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Ἐνας μέγας ἀριθμὸς τῶν μεγάλων πωλητικῶν ὄργανισμῶν διφείλουν τὴν ἀνάπτυξιν των εἰς τὴν διαφήμισιν. Εἰς τὸ μέλλον δὲ δὲν θὰ ὑπάρξῃ οὐδεμία παραγωγικὴ ἐπιχείρησις ἡ ὁποία θὰ δυνηθῇ νὰ κατσιχύσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπικρατήσεως ἀγενού αὐτῆς. Ἡ παρουσία τῆς διαφημίσεως

καθίσταται σήμερον ἐπιτακτικὴ διὰ τὸν ἔξῆς λόγους. Η δόσημέραι αὕτησις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων καθιστᾶ δύσκολον τὴν ἐπικοινωνίαν τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ, πρᾶγμα τὸ δόποιον κατορθοῦται διὰ τῆς διαφημίσεως. Εἰς τὸν ἀγοραστὴν οὕτω δίδεται ἡ εὐκολία νὰ εὑρῃ τὰς διαφόρους πηγὰς ἐκ τῶν δποίων ἥθελε προμηθευθῆ τὰ εῖδη ποὺ τοῦ ἀναγκαίουν.

Π διαφήμισις τείνει νὰ κλονίσῃ τὴν μεγάλην προτίμησιν τῆς δποίας ἀπολαμβάνουν οἱ εἰς κεντρικὰ σημεῖα πωλητικοὶ ὁργανισμοὶ, διότι διευκολύνει τὴν προσέλευσιν τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ δλας τὰς πλευράς, καὶ διαμοιράζει τὸ ἀγοραστικὸν φεῦμα εἰς τρόπον ὥστε διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν συγκοινωνιῶν νὰ ἐπέλθῃ ἀνακούφισις εἰς τὰ φθίνοντα καταστήματα τὰ εὑρισκόμενα ἔξω τῶν κεντρικῶν ἀρτηριῶν. Εἶνε δηλαδὴ ἡ διαφήμισις τὸ ὅργανον τῆς δημοκρατοποιήσεως τῆς πωλητικῆς κοινωνίας. Σήμερον δὲ, εἶνε δ κυριώτερος συντελεστὴς τῆς προόδου τῆς παραγωγῆς.

Η διαφήμισις ἀνευρίσκει καὶ δημιουργεῖ πολλάκις τὴν ἀνάγκην ἐκεὶ δποὺ δὲν δύναται νὰ φθάσῃ ἡ παλαιὰ μέθοδος τῆς παθητικότητος καὶ ἀναμονῆς. Ἀνευ τῆς διαφημίσεως οἱ ἐκ τῆς ὑπερπαραγωγῆς ἐμπορικαὶ κρίσεις θὰ ἥσαν συχνότερα καὶ καταστρεπτικότερα. Ἀληθῶς δὲν ὑπάρχει ἀποτελεσματικότερον φάρμακον πρὸς ἀντιμετώπησίν των ἀπὸ τὴν διαφήμισιν.

Η διαφήμισις εἶνε τὸ βάθρον ἐπὶ τοῦ δποίου εὐκολώτερον δύναται νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἵκανότης δταν αὕτη στερεῖται τῆς ἴσχυρᾶς προστασίας τοῦ μεγάλου κεφαλαίου. Διαγύομεν περίοδον παραγωγικοῦ ὁργασμοῦ δστις ἐπιβάλλει τὴν χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως ταύτης, ἀνευ τῆς δόποιας κινδυνεύουν νὰ μαρανθοῦν ἐν τῇ γεννέσει των, οἱ νεοεμφανιζόμενοι δργανισμοί.

Ο ΗΘΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ

Μιὰ μορφὴ τῆς διαφημίσεως εἶνε ἡ τῆς ἀποκτησεως πελατείας ἐκ τοῦ κύκλου ἐκείνου τῶν καταναλωτῶν οἱ δποίοι γνωρίζουσι τὸ διαφημιζόμενον εἰδος, καὶ οἱ δποίοι πρό-

μηθεύονται αὐτὸς ἀλλαχοῦ. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἀγοραστῶν ἀνήκουσι. Αον Ἐκεῖνοι οἱ δποίοι μένουσιν εὐ-χαριστημένοι ἀπὸ τοὺς πρόμηθευτάς. Ἐκεῖνοι οἱ δποίοι εύ-ρισκονται εἰς μίαν κατάστασιν διάμεσον μεταξὺ ἵκανοποιή-σεως καὶ μή. Ἐκ τῆς πρώτης κατηγορίας οἱ καρποὶ τῆς διαφημίσεως εἰνεὶ ἴσχνοι. Ἡ διαφήμισις ἐν τοιαύτῃ περιπτώ-σει πρέπει νὰ εἰνε ἔντονος καὶ νὰ θίγῃ τὰ πιθανὰ σημεῖα ἐ-πὶ τῶν δποίων ἡ κατηγορία αὕτη τῶν ἀγοραστῶν στηρίζει τὴν πρὸς τοὺς πωλητὰς προσήλωσίν των. Υπάρχουν εἰδικαὶ συνθήκαι σύμφωνοι μὲ τὰς ὁδιαιτέρας κλίσεις ἐνάστου ἀγο-ραστοῦ αἵτινες πρέπει νὰ ἀνατραποῦν διὰ νὰ ἀποκτήσητε ἔνα πελάτην ἀνήκοντα εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν. Βε-βαίως δ ἀρχικὸς καὶ κεφαλαιώδης δεσμὸς δστις κατέστησεν στενὴν τὴν ἐπαφὴν τοῦ τοιούτου ἀγοραστοῦ πρὸς τὸν πω-λητήν του εἰνε οἱ οἰκονομικοὶ δροὶ δηλαδὴ, τιμὴ καὶ ποιότης. Ἐκτὸς διμως τῶν οἰκονομικῶν λόγων οἱ ἡθικοὶ λόγοι παί-ζουν σπουδαιότατον δόλον καὶ χρησιμεύουσιν πολλάκις ὡς τὸ μόνον συγεντικὸν ὄλικὸν ἀγοραστῶν καὶ πωλητῶν. Οἱ ἡθικοὶ οὗτοι λόγοι διπλαὶ εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἐλέγομεν εἰνε τόσον δυνατοὶ ὥστε πολλάκις δ ἀγοραστῆς ἐν πλήρῃ ἐπι-γνώσει διείνει θύμια ὑπερβολικῶν τιμῶν δέχεται αὐτάς, διότι ταύτας θεωρεῖ δευτερευούσης σημασίας ἐν ἀντιπαρα-βολῇ πρὸς τὸν ὅγκον τῶν πλεονεκτημάτων τὰ δποία πιστεύει διετοί απολαμβάνει, ἀγοράζων ἐκεῖ. Ἀλλ' ἡ ἀνίχνευσις τῶν εἰ-δικῶν τούτων δυνάμεων αἵτινες διαμορφοῦσι μίαν τοιαύτην ἀγοραστικὴν συνείδησιν, εἰναι ἀδύνατος, καὶ οὕτω ἀποδεκνύ-εται ποσὸν δυσχερὲς ἀν μὴ ἀδύνατος εἰνε δ καταρτισμὸς μι-ᾶς διαφημίσεως ἡ δποία, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ καταστῇ καρποφόρος. Πολλάκις μία ἔξαιρετηνὴ χαμηλὴ τιμὴ δημι-ουργεῖ ἀληθῆ ἀναστάτωσιν εἰς τὸ ἀγοραστικὸν δουλητικὸν καὶ δύναται νὰ ἐλκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν τοιούτων ἀγορα-στῶν. Ἀλλ' ἡ κατάρτισις τοιούτων τιμῶν εἰνε κάτι τι τὸ δυσχερὲς διότι εἰς τὸ καθεστώς τοῦ συναγωγοῦσμοῦ τὰ πάντα τείγονυ πρὸς ἴσορρόπισιν, διότι πάντες λαμβάνουν τὰ κατά-

ληλα μέτρα πρὸς εὐχερῆ ἀντιμετώπισίν του.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἄνω μνημονεύθεῖσα τακτικὴ, τῆς προσφορᾶς δηλαδὴ ἔξαιρετικῆς τιμῆς, ἵκανῆς νὰ ἀναστατώσῃ τὴν ἀγοραστικὴν πίστιν τοῦ τοιούτου πελάτου. δύναται νὰ μὴν ἔχῃ ἀποτελέσματα. θετικά. Ἐὰν λόγου χάριν ἐν γνωστὸν εἴδος, ἰδίως ἐξ ἑκείνων τὰ δόποια ἀνήκουν εἰς τὰ τρόφιμα, διαλαλήσητε δτὶ τὸ πωλεῖτε εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τρεχούσης του τιμῆς, νομίζετε δτὶ ἡ τοιαύτη σας ἐνέργεια θὰ δυνηθῇ νὰ καρποφορήσῃ μεταξὺ τῆς τάξεως ταύτης τῶν ἀγοραστῶν; Ἀναμφιβόλως ἐλάχιστα, διότι θὰ γεννηθῇ ἡ ὑπόνοια, δτὶ τὸ δέμπορόρευμά σας δὲν εἶναι νωπὸν, δτὶ ἔχει ὑποστῆ ἀλλοιώσεις, καὶ δτὶ ὡς ἐκ τῶν λόγων τούτων θέλετε νὰ ἀπαλλαγῆτε αὐτοῦ.

Βεβαίως ἡ δυσπιστία αὕτη δὲν θὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἔκτασιν προκειμένου δι' εἴδη μὴ ἀναγόμενα εἰς τὰ τρόφιμα, διὰ τὰ δόποια ἡ τακτικὴ τῶν ἔξαιρετικῶν τιμῶν εὐκολώτερον δύναται νὰ παρασύρῃ τὸν πελάτην.

Εἰδικῶς διὰ τὰ εἴδη ἐκεῖνα τῶν δποίων ἡ γνῶσις καὶ ὁ ἔλεγχος εἶναι δυσκολώτατος διὰ τῶν αἰσθήσεων, δ τοιούτος ἀγοραστῆς μένει πιστὸς πρὸς τὸν παλαιὸν προμηθευτήν του. Πολλάκις δχι μόνον ἡ ἀμορφοζδύναμις τῆς διαφημίσεως δὲν δύναται νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ προσωπικὴ καὶ διὰ ζώσης, ἐπαφὴ τοῦ πωλητοῦ ἀποδεικνύεται ἀνίσχυρος.

Ἄς ἔλθωμεν ἢδη εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων τῶν ἀγοραστῶν, οἱ δποίοι δὲν ἔχουσι μόνιμον ἀγοραστικὴν ἐστίαν, ἀλλὰ πραγματοποιοῦσι τὰς ἀγοράς των δπουδήποτε εὑρουσι συμφέροντας δρους.

Ἡ τάξις αὕτη τῶν ἀγοραστῶν, εἶναι ἀναμφισθητή-τεις ἡ πωλυπληθεστέρα, καὶ ἐκείνη ἀπὸ τὴν δποίαν στρατολογοῦνται οἱ πελάται τῶν νεοφανῶν δργανησμῶν. Ἡ διαφήμισις ἀπὸ τὴν κατηγορίαν ταύτην ἔχει νὰ ἀντλήσῃ τὰς μεγαλειτέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας

της, διότι ἀπὸ τὴν τάξιν ταύτην τῶν ἀγοραστῶν ἡ διαφήμισις γίνεται προσεκτή. Οἱ ἀγοραστὴς οὗτος θὰ ἐπικεφθῇ τὸ κατάστημά σας, διότι συμφώνως μὲ τὴν ἀγέραστικήν του τακτικὴν διφείλει νὰ σπεύδῃ εἰς ἀναζήτησιν τῶν συμφερωτέρων ὅρων.

Η ΑΛΗΑΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ παρὸν κεφάλαιον ἀν καὶ θὰ ἥδυνατο νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ παρόντος βιβλίου, ἐν τούτοις συνεπεῖς πρὸς τὸν ὄρισμὸν τὸν ὅποιον ἐδώσαμεν εἰς τὴν διαφήμισιν, ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ τὸ ὑπαγάγωμεν εἰς τὸν κύκλον διὰ διαφημιστικῶν μέσων. Ἐν πρώτοις, ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς γνωστοὺς πελάτας σας, διαφέρει καταπληκτικῶς ἐκείνης τὴν ὅποιαν διὰ πρώτην φορὰν θὰ ἀποστέλητε πρὸς ἕνα ἄγνωστον. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν εὑρίσκεσθε ἀπέναντι γνωστῶν πλέον εἰς ὑμᾶς διαθέσεων καὶ νοοτροπίας, ἀν καί, ὡς συνήθως συμβαίνει, δὲν γνωρίζετε προσωπικῶς τὸν τοιοῦτον συνεργάτην σας. Ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ ὅμως ἐπαφῆς ἔχετε σχηματίση εἰκόνα τῆς ἐν γένει ἡθικῆς καὶ ὀλικῆς του καταστάσεως, πολλάκις ἀρτιωτέραν ἐκείνης τὴν ὅποιαν ἡθέλατε μορφώση ἐκ τῆς προσωπικῆς μετ' αὐτοῦ γνωριμίας. Ἐχετε μορφώση γνώμην τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ δυτέρητος, μιᾶς καταστάσεως δηλαδὴ ἡ ὅποια κυρίως ἐνδιαφέρει ὑμᾶς, καὶ τῆς διποίας τὴν μορφὴν θέλετε σαφῶς ἐμπορικὴν, ἀνεπιρέαστον ἀπὸ τὰς γνώμας αἱ ὅποιαι τυχὸν ἡθελον συσκοτίσῃ τὰ ἐνδιαφέροντα ὑμᾶς σημεῖα τῆς ἐμπορικῆς του ἀτομικότητός.

Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι διὰ τῆς ἀλληλογραφίας κατορθοῦμεν νὰ μορφώσωμεν ἐντελεστέραν γνώμην περὶ τῆς ἡθικῆς καὶ ὀλικῆς θέσεως τῶν συναλλακτικῶν διαθέσεων τοῦ μεθ' οὐ ἀλληλογραφοῦμεν, ἡ ἐκ τῆς προσωπικῆς μετ' αὐτοῦ ἐπαφῆς μας.

Οὕτω λοιπὸν ή μετὰ γνωστῶν ἀλληλογραφία δὲν παρουσιάζει δύσκολίας, διότι ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρῳ μᾶς εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττὸν γνωσταὶ αἱ διαθέσεις τῶν.

2 Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

· Ή ἔξωτερηκή παράστασις τῆς ἐπιστολῆς εἶνε τὸ πρῶτον σημεῖον τὸ ὅποιον πρέπει νὰ δύοκινήσῃ τὴν προσπάθειαν τοῦ συναλλασσομένου. · Η ἐπικεφαλὶς εἰς τὴν ὅποιαν εἶνε διατεταγμένη ή ἐμπορική ἐπωνυμία καὶ τὸ εἶδος τῆς ἑργασίας, πρέπει νὰ εἶνε καλλιτεχνική. Μετὰ ἐπιστολὴν μὲ τοιαύτην προμετωπίδα, προξενεῖ ἀρίστην ιδέα διὰ τὴν ἐπιχείρησιν της. Καὶ διπλέον δύσπιστος ἀναγνώστης της εἶνε δύσκολον νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ εὑμενῶς ἀπὸ τὴν τοιαύτην ὥραιαν ἐμφάνισίν της. Κατὰ μίαν μεγάλην πιθανότητα ή ἔκβασις τῆς πρώτης γνωριμίας σας μὲ τὸν οἶκον πρὸς τὸν ὅποιον ἀπευθύνετε τὴν ἐπιστολήν σας, θὰ ἔξαρτηθῇ ἐκ τῆς ἔξωτερηκῆς αὐτῆς ἐμφανίσεως. Εἶνε ἄλλως τε φυσικὸν ἐφόσον δὲν σᾶς γνωρίζει ἐξ ἄλλης πηγῆς, νὰ μορφώσῃ τὴν γνώμην του, τούλαχιστον διὰ τὴν συναλλακτικήν σας ἀγωγὴν, ἀπὸ ἓνα τοιοῦτον πειστήριον. Μόνον κάκη συμπεριφορά σας κατὰ τὴν διαδρομήν τῶν σχέσεών σας, δύναται νὰ διαψεύσῃ τὴν σχηματισθεῖσαν καλὴν ἐντύπωσιν.

· Σήμερον δόποτε σχεδὸν κατηργήθη τὸ χειρόγραφον, τὸ ὅποιον ἀντεκατέστησεν ή γραφομηχανή, δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον νὰ παρουσιάσητε μίαν εὔπρεπισμένην ἐπιστολήν.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Βεβαίως η ἔξωτερικότης τῆς ἐπιστολῆς ὅπως κάθε πράγματος, παίζει σπουδαῖον ρόλον στὴν δημόσιην ουργίαν εύνοϊκῶν ἐντυπώσεων.

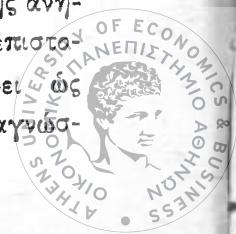
’Αλλ’ αὐτὴ μόνη δὲν ἀρκεῖ. Ή κτηθεῖσα αὕτη εὐ-
μενῆς ιδέα ἐκ τῆς ἔξωτερικότητος τῆς ἐπιστολῆς σας,
θὰ ὑποστῇ δοκιμασίας μακράς, καὶ θὰ δεχθῇ τὸν ἐ-
λεγχὸν τῶν πλέον αὐστηρῶν ὑπολογισμῶν. Οἱ ἄν-
θρωπος εἶνε μὲν ἐπιδεκτικὸς καὶ εὑπαθής εἰς τὰς φαι-
νομενικὰς ἐπιδράσεις, ἀλλ’ εἶνε ἐπίσης καὶ φύσει κα-
χύπτοτος καὶ ἔτοιμος νὰ καταρρίψῃ παταγωδῶς τὰς
εἰκόνας ἐκείνας, αἱ δόποιαι ὑποπτεύεται ὅτι ἐπλάσθη-
σαν διὰ νὰ τὸν ἔξαπατήσουν.

Εἰδικῶς δὲ ἐμπορευόμενος, δὲ ἄνθρωπος δηλαδὴ ἐ-
κεῖνος δὲ δόποιος ἔχει περισσότερον ἀπὸ οἰονδήποτε
ἄλλον σπουδαίους λόγους νὰ εἴνε προσεκτικὸς καὶ
αὐστηρὸς εἰς τὰς ἐκτιμήσεις του, εἴνε πολὺ ἐγκρατῆς
εἰς τὴν ἀποδοχὴν ιδεῶν, ὅταν αὗται μόνον φαινομε-
νικὰ ἐρείσματα ἔχουσι. Διὰ τοῦτο γὰρ ἔξωτερικότης τῆς
ἐπιστολῆς θὰ εἴνε δημιουργικὴ εἰς ιδέας εὐτυχεῖς,
ὅταν γὰρ ἐσωτερικὴ αὐτῆς ἀξία εἴνε τοιαύτη, ὥστε νὰ
παρουσιάζεται: ἔνα σύνολον ἀρμονικὸν, ίκανὸν νὰ ἐπι-
θάλῃ τὴν πειθώ. Δὲν πρέπει ποτέ γὰρ ἔξωτερικότης
τῆς ἐπιστολῆς νὰ εὑρίσκεται: εἰς δυσανάλογα ἐπίπεδα
ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν μορφὴν αὐτῆς. Μία ώραία ἔξω-
τερικῶς ἐπιστολὴ, θὰ ἐδημιούργη τὴν πλέον ζωηρὰν
ἀντίδρασιν ὅταν γὰρ ἐσωτερικότης της ἦτο ἐλαττωμα-
τική.

’Αλλὰ τὶ εἴνε λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ δόποιον χαρακτη-
ρίζει τὴν ἐσωτερικότητα τῆς ἐπιστολῆς; Ή κατα-
σκευὴ τοῦ λόγου, ή ἡθικὴ καὶ η λογικὴ αὐτῆς.

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

’Η κατασκευὴ τοῦ λόγου δὲν εἴνε ιδιότης ἀνη-
κουσα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐσωτερικότα τῆς ἐπιστο-
λῆς, ἀλλὰ διάμεσον ὅργανον τὸν δόποιον χρησιμεύει
ἀγωγὸς πρὸς εὐχερεστέραν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀναγνω-

του εἰς τὰς βαθυτέρας καὶ οὐσιωδεστέρας ἐπιδιώξεις αὐτῆς. Εἶνε δηλαδὴ καὶ αὐτὴ, μᾶλλον ίδιοτης τῆς ἔξωτερικότητος αὐτῆς, σπουδαιοτάτη δύμως, διότι πολλάκις καὶ μόνη αὐτῇ γίνεται δικύριος ἐκπρόσωπος τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς. Καὶ ἀληθῶς, η κατασκευὴ τοῦ λόγου παιίζει προτεύοντα δόλον εἰς τὴν καθόλου ἐμφάνισιν αὐτῆς. Πόσαι εὑφύεσταται καὶ ηθικώταται ίδεαι δὲν ἐθεωρήθησαν γελοῖαι, διότι ἔτυχε νὰ μεταδοθῶσι διὰ γλώσσης ἀνικάνου νὰ ἔξωτερικεύσῃ τὴν διανοητικότητα αὐτῶν;

Τούναντίον πόσαι ημιτελεῖς, ἄνευ βάθους σκέψεις ἐθεωρήθησαν ἀριστούργηματα λογικῆς καὶ ἔτυχον διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως, διότι ἀπλούστατα ἔξωτερικεύθησαν μὲν γλώσσαν ὡραίαν καὶ ἐπαγωγικήν; Εἶνε πράγματι καταπληκτικὴ η ἐκτίμησις εἰς τὴν γλωσσικὴν ταύτην δύναμιν. Ἡ ἀνθρωπότης εἶνε δεσμία τῶν ἔξωτερικῶν τύπων ὅχι μόνον εἰς τὰς ὑλικὰς αὐτῆς σχέσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ὑψηλὰς καὶ ἔξιδνικευμένας αὐτῆς κατευθύνσεις. Πολλάκις μᾶς παρουσιάζεται η εὐκαιρία νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν γενικὴν ταύτην προσήγλωσιν πρὸς τὴν εὐπρέπειαν τὴν γλωσσικήν.

Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

‘Οσονδήποτε τυπικὸν χαρακτῆρα καὶ ἂν ἔχῃ η ἐπιστολή, πολὺ εὔκολως θὰ ηδύνατο τις νὰ διακρίνῃ εἰς τὴν ἔσωτερικότητά της τὰς ηθικὰς ἀρχὰς ὑπὸ τὰς δοποίας ἐμπνέεται δ συντάκτης της ἐπιχειρηματίας. Εἶνε φυσικὸν τόσον διὰ τοῦ λόγου, δσον καὶ εἰς τὰς γραπτὰς ἐκφράσεις τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἀποκαλύπτεται ἔνα μέρος τῆς ηθικῆς συνθέσεως τῆς ἀτομικότητός του.

Διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἐμπορικὴν συναλλαγὴν δποὺ και σχέσεις τῶν συναλλασσομένων ἔξελίσσονται ὑπὸ τὸ πρά-

τος τῆς μεγαλειτέρας προσοχῆς καὶ καχυποφίας, δ συναλασσόμενος ὁφείλει νὰ θέτῃ ὑπὸ ἔλεγχον τὴν δύναμιν τῆς ἀσυνειδήτου ἐκμυστηρεύσεως τῶν ἡθικῶν του ἀρχῶν. Ὁ γράφων πρέπει νὰ εἴνε κύριος ἕαυτοῦ καὶ ἐν πλήρει συνειδήσει καὶ προσοχῇ μήπως εἰς τὸ βάθος τῶν γραφομένων του εὑρεθοῦν ἵδεαι ἵκαναὶ νὰ φανερώσωσι ἐλαττωματικάς, καὶ ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν αριστιμότητα τῆς στιγμῆς, προσώπωνάς του ἡθικὰς ἀρχὰς. Διότι ὁσονδήποτε σκληρὰν καὶ ἐγωϊστικὴν προέλευσιν καὶ ἄν ἔχῃ ἡ συναλλαγὴ, ἐν τούτοις, δ συναλλασσόμενος εἰς τὰς ἐγγράφους του ἵδιως σχέσεις πρέπει νὰ φαίνεται ὅτι ὑψώνεται ὑπεράνω τῶν στενῶν ἐγωϊστικῶν ὑπολογισμῶν, καὶ ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν τὴν ἐννοεῖ ὡς ὅργανον ὅχι μόνον ἐξυπηρετήσεως τῶν ἵδιων σύμφερόντων, ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον προαγωγῆς τοῦ κοινοῦ καλοῦ. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ τήρησις τῶν ἀρχῶν τούτων εἴνε ἀσυμβιβάστος, πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς συναλλαγῆς, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς λέγομεν ὅτι δ συναλλασσόμενος ὁφείλει διὰ καταλλήλων ἐλιγμῶν. νὰ ἀποφεύγῃ πᾶν ὅτι ἥθελε γεννήση ἵδεας ἀποκάλυπτούσας τὴν φυσικὴν σκληρότητα τῶν ὑπολογισμῶν του. Οἱ ποικίλοι δὲ τύποι ἐνγενείας οἱ δόποι οἱ καθιερώθησαν εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἀλληλογραφίαν, ἐξευρέθησαν δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπόν, νὰ μετριάσωσι δηλαδὴ τὴν βαρβαρότητα τὴν δόποιαν ἀποδίδει ἡ γυμνὴ παρουσία τῶν προθέσεων τοῦ συναλλασσομένου.

Μόνον οἱ τύποι δημως οὗτοι τῆς εὐγενείας εἴνε ἀνίκανοι νὰ δώσωσιν εὐπρέπειαν εἰς τὴν ἐπιστολήν, ἐφόσον τὸ κύριον περιεχόμενόν της στερεῖται αὐτῆς. Τούναντίον μάλιστα οἱ τύποι οὗτοι εἰς μίαν ἐπιστολὴν τῆς δόποιας τὸ κύριον σῶμα στερεῖται λεπτότητος, δημιουργοῦν τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν. Ἰδοὺ μία ἐπιστολὴ τοιούτου εἴδους.

Κύρε,

Μετ' εὐχαριστήσεως ἐγενόμην κάτοχος τῆς

μέας σας ΣΦ τοέχοντος τής ὁ πούεις τὸ περιεχόμενον ἀνέγνωσα προτεκτικῶς.

Η πρότασές σας, ὅπως ἀναλάβητε τὴν ἀντιπροσωπεύονταν τοῦ αἰκατοῦ μου, δὲν δύναται νὰ γένη δεκτή, λαμβανομένου ὡς ὅψεις ὅτι αὐτὸν ἐγγυήσεις τῆς ὁποίας δεῖστε εἶναι ἀνεπαρκεῖς ὥτε νὰ μὲν ἐξασφαλίσωσεν ἢ ποὺ ἐνδεχομένην δυσάρεστον τροπήν τῶν σχέσεών μας.

Δεχθῆτε τὴν διεκθετικώσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἀπὸ ἀπόψεως ἡθικῆς τραγελαφικῆς. Ἡ παρουσία τοῦ ἐπιτελευταίου τύπου εὐγενείας προσδίδει εἰς κύτην, μορφὴν εἰς τὴν δοπίαν ἀπεικονίζεται ἀπροκάλυπτος περιφρόνησις. Ἡ φράσις « δεκθῆτε τὴν διεκθετικήν συντῆξις ἐξαιρέτων πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως » ὑστερα ἀπὸ τὴν δλοφάνερην ἔκδήλωσιν τῆς δυσπιστίας πρὸς τὴν ἐντιμότητα τῶν προτάσεών του, ἐπιβάλλει εἰς τὸ σύνολον τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἴκανην δόσιν εἰρωνείας καὶ σαρκασμοῦ.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἡ ζωηρότης τῶν τύπων εὐγενείας ἡτο μετρία, ἐναρμονισμένη πρὸς τὸ κύριον περιεχόμενόν της, τότε εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην θὰ ἡδυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἄλλον χαρακτηρισμόν. Θὰ ἡτο τύπος ἐπιστολῆς ἐγωϊστικῆς μὲν, δημοσίᾳ ἄλλως τε εἶναι καὶ τώρα, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινοῦς παραστάσεως. Ἐπιστολὴ δημοσίη προκιμένη μὲ τὴν ἀνυπόκριτον γλώσσαν τῆς εἰλικρινείας δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἔχῃ θέσιν εἰς τὴν συναλλαγὴν. Διὰ τὴν εἰλικρίνειαν δὲν ἔδόθη εἰσέτι οὐδεμία θέσις εἰς τὸ καθεστώς τῆς συναλλαγῆς, εἰς τὸ δοποῖον θασιλεύει μία δλως ἰδιότυπος σειρὰ ἡθικῶν ἀρχῶν.

Ολαὶ δὲ αὗται ἡθικαὶ ἐπιγοήσεις ἔκεινοῦν ἀπὸ τὸν ἀτομικὸν ἐγωϊσμὸν δοποῖος ἐπὶ τοῦ παρόντος τούλαχιστον, παραμένει κυρίαρχος τῆς συναλλαγῆς. Ο δρόμος τὸν δοποῖον ἀκολουθεῖ δὲ γωϊσμὸς διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του, δὲν εἶναι εὐθύς, ἀλλ' ἐκ συστήματος σκολιδές ἀφαντάστως δόλιος. Ἀλλωστε οὕτος δὲν κυριαρχεῖ μόνον τοῦ συναλλασσομένου ἀλλ' ἔχει πανταχοῦ ἐπικρατήσῃ. Εἶναι

τάχα ὑπερβολὴ ἐὰν εἰπωμεν ὅτι δλαι αἱ ἡθικαι ἀρχαι (θρησκεῖαι κοινωνικὰ συστήματα κ.λ.π.) ξεκίνησαν ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἴνανοποιήσεως τῶν δρέξεων αὐτοῦ, τὸ ὅποιον παραμένει μοναδικὴ ἔξηγησις τῆς ἐμφανίσεώς των, καὶ πολλῶν σημείων τοῦ βίου των τὰ ὅποια ἀφελῶς θεωροῦμεν ὡς ἐμπνευσθέντα ἀπὸ ἀλτρουιστικᾶς ἀρχᾶς;

Εἰς ἕνα κεφάλαιον δπως τὸ παρὸν ἦτο ἀναγκαία ἡ ὑπόμνησις ἡθικῶν τινων κανόγων. Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε τὸ δυνατώτερον ὅργανον τὸ δποῖον διαθέτει δ συναλασσόμενος, ἡ ἡθικὴ ~~ἀλλα~~ αὐτῆς, εἶνε τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τῆς ἐσωτερικότητός της. Ὁ ἀλληλογράφος ὑποχρεούται νὰ μένῃ δσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερα πρὸς τὰς συμβατικὰς ἀρχὰς τῆς ἡθικῆς, τῆς δποίας αἱ ἐνδιαφέρουσαι τόν συναλλασσόμενον ἐκφάνσεις εἶνε ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ἐπίδειξις ἀλτρουουτικῶν αἰσθημάτων καὶ δλαι ἐκεῖναι αἱ ἐκδηλώσεις τὰς δποίας ἡ σύγχρονος ἡθικὴ δνομάζει ἀρετάς, ἀδιάφορον ἀν ταῦτα τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν πρὸς παραπλάνησιν. Διὰ τοῦτο οἱ διάφοροι τύποι εὐγενείας τὰς δποίας χρησιμοποιεῖ ἡ κλασικὴ μέθοδος τοῦ ἀλληλογραφεῖν, εἶνε ἀναγκαία ἐφόσον δέν λαμβάνουσι θέσιν τοιαύτην οἵαν κατέλαθον εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ παρόντος κεφαλαίου. Πρέπει δηλαδὴ νὰ εἶνε ἐναρμονισμένοι μὲ τὸ γράμμα· τῆς ἐπιστολῆς. Οἱ τύποι οὔτοι ἐφόσον συνέχονται ἀρμονικὰ μὲ τὸ δλον τῆς ἐπιστολῆς εἶνε ἀναγκαιοι διότι ἐξασκοῦν εὑμενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν διαθέσεων του ἀναγγώστου τὸν δποῖον ὥθοιν νὰ πιστεύσῃ ὅτι αἱ προτάσεις σας εἶνε φιλικαι εὐνοϊκαι κλπ. Δὲν μένομεν δὲ καθόλου σύμφωνοι μὲ τὴν γνώμην ἐκείνων οἱ δποῖοι ὑποδεικνύουν τὴν σύνταξιν τῶν γυμνῶν ἐπιστολῶν ἄνευ τῶν τύπων εὐγενείας καὶ ἄνευ τῶν προσχημάτων τῶν καθιερωμένων. Τὴν γνώμην ταύτην τὴν θεωροῦμεν ἐπιζημίαν διὰ τὰ συμφέροντα τῆς συναλλαγῆς διότι εἶνε ἐξηκριβωμένον ὅτι παρ' δλην τὴν δεδαιότητα τὴν δποίαν ἔχομεν διὰ τὴν ἐσωτέραν ἀνειλικούνειαν τῶν κινήσεων τοῦ ἀλλού, εἴμεθα ἐν τούτοις ἐκτάκτως

εύπαθεῖς νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν ἀγνότητα τῶν προθέσεών του, δταν καταλήλως μᾶς ὑποθάλλει δτι αὐταὶ αὗται εἶνε ἀγναὶ.

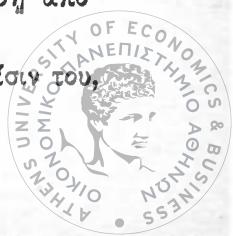
Ἄπὸ γενικωτέρας δὲ ἀπόψεως ἡ ἐπικράτησις τοῦ τοιούτου τύπου ἐπιστολῶν εἶνε ἔνδειξις τῆς ἐσχάτης ἀναιδείας τοῦ μερκαντιλισμοῦ δστις θέλει νὰ μὴ σεβασθῇ οὐδὲ αὐτὰ τὰ προσχήματα τὰ δποῖα ἄλλως τε εἶνε ὅχι μόνον ἀνώδυνα καὶ ἀβλαβῆ, ἀλλὰ καὶ τὸ μόνον ἀσφαλὲς μέσον ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς συναλλαγῆς.

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Ο συντάκτης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ προηγουμένου μας κεφαλαίου, δὲν ὑπέπεσε μόνον εἰς λάθος ἥθικόν, ἀλλὰ καὶ λογικόν. Τὸ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐναρμονήσῃ τὰς φιλοφρονήσεις τῆς τελικῆς φράσεως (δεχθῆτε τὴν διεθεβαίωσιν τῆς ἐξαερέτου πρὸς 'Ἐμαῖς ὑπολήψεως), μέ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστολῆς του, εἶνε ἀπόδειξις δτι στερεῖται τῆς ἰκανότητος τοῦ λογικεύεσθαι εἰς τὴν συναλλαγήν. Η λογικὴ εἶνε ἡ δύναμις ἐκείνη τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς δποῖας κατορθοῦμεν νὰ δώσωμεν ἀρμονίαν, εὐρύτητα, καὶ πειστικότητα εἰς τὰ ἐπιχειρήμάτα μας, τὰ δποῖα οὔτω γίνονται καρποφόρα. Μὲ τὴν δοήθειαν τῆς γλωσσικῆς εὑπρεπείας, ἡ λογικὴ κατορθοὶ νὰ κάμη θαύματα, νὰ μεταβάλλῃ ἀποφάσεις, καὶ νὰ σύρῃ πρὸς τὴν πλευράν της τὸν πλέον δύσπιστον καὶ ἀναποφάσιστον χαρακτῆρα.

Ἐὰν εἰς τινὰ προσφέρητε τὰ εἰδη σας ἢ τὰς ὑπηρεσίας, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὅψει τοὺς πιθανοὺς ἐνδοιασμοὺς τοὺς δποίους θὰ ἔχῃ οὗτος διὰ τὴν χρησιμότητα τῆς προσφορᾶς σας. Ἐπίσης πρέπει νὰ γνωρίζετε δτι ἐν μέρος τῶν δρων σας θὰ συμπίπτῃ μὲ τὰ συμφέροντά του. Σπανίως μία προσφορὰ μέσης δυνάμεως εἶνε δυνατὸν νὰ εῦρῃ ἀπόλυτον τὴν ἀποδοκιμασίαν του.

Η ἐπικράτησις δὲ τῶν μὲ ἢ τῶν δὲ εἰς τὴν κρίσιν του, θὰ κατευθύνη τελικῶς τὰς ἀποφάσεις του.

Ἐκ τῶν ἰδεῶν ἐκείνων τοῦ ἀναγγώστου τῆς ἐπιστολῆς σας, αἱ δποῖαι ἐκ πρώτης ἔξετάσεως ἀνήκουν εἰς τὴν τάξιν τῶν δυσμένῶν, ἕνα μέγα μέρος δὲν ἔχει λάβει εἰς τὸ πνεῦμα του τὴν δριστικήν του μορφὴν, ἀλλ' εὑρίσκονται εἰς μίαν μεταβατικὴν κατάστασιν. Πρὸς τὴν κατηγορίαν τῶν πιθανῶν τούτων ἰδεῶν πρέπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῆς ἐπιστολῆς σας. Νὰ μετατάξῃ δηλαδὴ ταύτας πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν δρῶν ἐκείνων τῶν δποίων ἡ ωφελιμότης εἶναι ἔκδηλος.

Ἄς ἔλθωμεν ἐπὶ συγκεκριμένου παραδείγματος. Ὅποθεσμεν δτι συνετάξατε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

Κ Ι Ρ Ι Ε

Κατόπιν συστάσεων τοῦ καινοῦ φέλυυ Α ἔχω τὴν εὐχαρέστησεν νὰ ἡπιστεέλω ὑμεῖν ταχυδρομικῶς δεέγματα σάπωνος τοῦ ἐργοστασίου μας τοῦ δποίου τὴν τεμὴν ὡρέσαιμεν πρὸς δρ. 20 τὴν ὥκαν.

Εὔεπιστοῦντες δτι θέλετε εῦρες συμφέρουσαν τὴν προσφοράν μνου.

Διατελῶ μεθ' ὑπιλήψεως

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, δπως ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀρχικῆς της φράσεως διὰ πρώτην φορᾶν κάμψει τὴν γνωριμίαν τῶν δύο ἐνδιαφερομέγων, καὶ ἀποδέσπει εἰς τὴν πώλησιν σάπωνος. Ὁ παραλήπτης τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἵσως νὰ εῦρῃ τὴν τιμὴν συμφέρουσαν, πρᾶγμα τὸ δποίον εἶνε ἴσχυρὸν νὰ τὸν φέρῃ πρὸς μίαν καταφατικὴν ἀπάντησιν· ἐν τούτοις δμως τὸ πνεῦμα αὐτοῦ μένει κατάφορτον ἀπὸ σκοτεινὰ σημεῖα ἐκ τοῦ δποίου οὐδὲν δ συντάκτης τῆς ἐπιστολῆς μας κατώρθωσε νὰ προδέψῃ. Εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς τὴν δποίαν ἀποστέλλεται πρὸς εἰσαγωγὴν δ σάπων δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιδολία δτι καὶ ἄλλοι σάπωνες θὰ διεκδικοῦν τὴν ἐπικράτησιν. Ποιότητες τινὲς θὰ ἔχουν θέσαια ἀνάγνωρισθῇ δι' ὧρισμένας ἰδιότητας των, ἐκ τῶν δποίων ἄλλαι μὲν εἶνε πραγματικαὶ ἄλλαι δὲ φανταστικαὶ ἐπιβληθεῖσαι κατόπιν καταλλήλου δι' αφημίσεως. Ὁ παραλήπτης δμως τῶν δειγμάτων, δσονδήποτε ἱκανὸς καὶ ἀν εἰνε περὶ τὴν διάγνωσιν τῆς ποιότητος τοῦ σάπωνος, ἵνα οὗτω μόνος του μορφώσῃ γνώμην περὶ τῆς ἀξίας του, δὲν δύναται ποτὲ ἐν τῷ συνόλῳ φ νὰ σχηματί-

ση ἀρτίαν ἀντίληψιν ἐφόσον δὲν ὑποθεῖσται ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως.

Οὗτω λοιπὸν ἡ ἐπιστολὴ μας, ἀφίνει τὸν παραλήπτην τοῦ δείγματος ἀδέσμευτον νὰ εὔρῃ μόνος του καὶ κατ' ἴδιον τρόπον τὴν ἀλήθειαν, εἶνε δὲ γνωστὸν τί ἐπικινδύνους διακυμάνσεις καὶ κλονισμοὺς ὑφίσταται μία τέτοια προσπάθεια, λαμβανομένου ὑπὸ ὅψει διτὸ πνεῦμα τοῦ ἀγοραστοῦ ἐκ φυσικῆς αλίσσεως τείνει νὰ ἀνευρίσκῃ ἐλαττώματα εἰς τὰ προσφερόμενα εἰς αὐτοὺς εἴδη. Καὶ τοιουτορόπιας ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὅχι μόνον δὲν κατορθοῖ νὰ δημιουργήσῃ τι καὶ πέραν τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ ἀπόκρυπτει καὶ αὐτὰ τὰ δλίγα τυχὸν πλεονεκτήματα τῆς προσφορᾶς.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη στέρειται εύρυτητος εἰς τὴν λογικὴν ἐπεξεργασίαν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, καθότι παραβλέπει τὰ κεφαλαιώδη σημεῖα χάριν τῶν ὅποιων ἐπρεπε νὰ ἔξαντλήσῃ τὴν προσπάθειάν της. Ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ ἔξαρῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἐκδήλων πλεονεκτημάτων τῆς προσφορᾶς του, καὶ νὰ μειώσῃ τὴν σημασίαν τῶν πιθανῶν ἀντιρρήσεων τὰς ὅποιας δ ἀγοραστῆς θὰ ἐσχημάτιζε διταν θὰ ἔκρινε αὐτήν. Ὅσα σημεῖα τῆς ὑποθέσεως μένουν ἀνέπαφα ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς, θὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἀρχικῶς μέν, ὑπὸ δὲ μορφὴν ἀμφισβητιῶν, τελικῶς δμως θὰ λάθουν τὴν ὅψιν ἀρνητικῆς θεβαίδητος. Ἀλλωστε καὶ αὐτὴ ἡ ἀπλὴ ἀμφιθοίλα εἶνε ἵκανη νὰ καταβαραθρώσῃ τὴν ὑπόθεσιν, δεδομένου διτι αὕτη εἰς τὴν συναλλαγὴν ἰδίως, δὲν εἶνε κάτι τι τὸ διόδετερον, ἀλλὰ τὸ ἐνεργετικῶς ἀρνητικόν. Ὅσυναλλασσόμενος προκειμένου νὰ ταχθῆπρὸς μίαν ἀπόφασιν μὲ τὴν δποιαν συνδέεταιτὸ προσφιλέστερον του συμφέρον, ἀπορρίπτει πᾶν διτι τοῦ γεννῆτην ἀβεβαιότητα, κλίνει δὲ πρὸς τὰς προτάσεις ἐκείνας αἱ δποιαι τοῦ διδουν σαφέστερον τὴν εἰκόνα τοῦ συμφέροντος του. τόλμη ἡ δποια κρίνεται εἰς τὴν συναλλαγὴν δρος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σημειοῦ, δὲν στηρίζεται ἐπὶ ἀβεβαιών ὑπολογι-

σμών, ἀλλ' εἶνε προϊὸν σκέψεως κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεκρά-
τησαν αἱ μᾶλλον θέσαιαι ἵδεαι, αἱ ὁποῖαι καθοδηγοῦνται
ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως.

3 Η ΑΓΓΕΛΙΑ-

“Η ἀγγελία εἶνε τὸ μᾶλλον διαδεδομένον διαφημιστικὸν
μέσον τῆς στργχρόνου ἐποχῆς, οὗτον δὲ τυγχάνει καὶ τὸ
προσφιλέστερον ὅργανον τῆς συναλλαγῆς. Ἡ τεραστία ἀνά-
πτυξις τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν,
ἔδωσε εἰς τὴν ἀγγελίαν ἔξαιρετον δυναμικότητα ὡς ἐκ τῆς
ὁποίας, δικαίως θεωρεῖται τὸ μᾶλλον δημιουργικὸν τέ-
κνον τῆς διαφημίσεως.

“Ἐν Ἑλλάδι κατόπιν ἐπιμόνου ἔργασίας τῶν διαφόρων
δργάνων διαδόσεως (ἐφημερίδες, περιοδικά), ἐναντίον τῆς δ-
ποίας ἀπὸ μακρὸν ζωηρῶς ἀντετάχθη ἡ δυσπιστία
καὶ ἡ διπισθοδρομικότης τοῦ κοινοῦ, ἡ ἀγγελία κα-
τώρθωσε νὰ παραμείνῃ τὸ μοναδικὸν διαφημιστικὸν μέ-
σον πρὸς τὸ ὄποιον δ ἔλλην πωλητής στηρίζει τὴν ἐπιτυ-
χίαν τῶν βλέψεών του.

Διὰ τῆς λέξεως ἀγγελία νοοῦμεν πᾶσαν διαφήμισιν γε-
νομένην εἰς ἐφημερίδας περιοδικά, θιδία, ἐφ' ὅσον αὕτη εἰ-
νε ἔκδηλος δὲν ὑπάγεται δηλαδὴ εἰς τὴν κατηγορίαν ἔκει-
νην τῶν ἐμμέσων καὶ πλαγίων διαφημιστικῶν προσπαθειῶν
αἵτινες παρουσιάζονται ὑπὸ μορφὴν χρονογραφημάτων πλη-
ροφοριῶν κλπ. Διὰ τῆς ἀγγελίας δηλαδὴ πρέπει νὰ γεννᾶ-
ται ἀμεօος καὶ σαφῆς ἀντίληψις διτὶ πρόκειται περὶ διαφημί-
σεως. Κατόπιν τοῦ δρισμοῦ τὸν ὄποιον ἔδωσαμεν θεωροῦμεν
περιττὸν νὰ εἴπωμεν διὰ τῆς λέξεως ταύτης δὲν ἐννοοῦ-
μεν μόνον τὰς συμπαγεῖς, ἔκείνας πληροφορίας τὰς ὁποίας
βλέπομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὑπὸ τὸν τίτλον μικραὶ ἀγγε-
λίαι περὶ τῶν ὁποίων θὰ διμιλήσωμεν εἰς τὸ ἀμέσως ἐπό-
μενον κεφάλαιον.

ΑΙ ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ολίγαι ελληνικαὶ ἐφημερίδες κατώρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν ἀπὸ τὸ κοινὸν, τὴν τακτικὴν ἀνάγνωσιν τῶν μικρῶν των ἀγγελιῶν. Μεταξὺ ἐκείνων αἱ δόποιαι εἰργάσθησαν ἐπιμόνως καὶ ἐν τέλει ἐπέτυχον νὰ γίνωνται προσεκταῖ αἱ μικραὶ αὗται διαφημίσεις, εἰνε, μεταξὺ τῶν ἑσπερινῶν ἐφημερίδων ἡ Ἐστία καὶ ἡ Βραδυνή. Ήμακρὰ καὶ καρποφόρος σταδιοδρομία τῆς πρώτης, ἡ στενὴ ἐπαφή της μὲ τὰς κοινωνικὰς ἐκείνας τάξεις ἀπὸ τὰς δόποιας ἡ διαφήμισις χαίρει ἀρκετῆς ὑπολήψεως, τὴν κατέστησεν διαφημιστικὸν ὅργανον τοῦ δόποιου ἡ ποιοτικὴ καὶ ποσοτικὴ ἀπόδοσις τοῦ ἐπιτρέπει νὰ διεκδικήσῃ πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὸν οὐλάδον τῶν μικρῶν ἀγγελιῶν. Η ἑτέρα ἐφημερίς, ἡ Βραδυνὴ παρουσιάζει φαινόμενον διαφημιστικῆς δραστηριότητος ἀξιοθαύμαστον. Δὲν εἰνε ποσῶς ὑπερβολή ἔχει εἴπωμεν, ὅτι δλίγαι ἐφημερίδες, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐύρωπαικῶν ἐργάζονται τόσοι μεθοδικῶς καὶ μὲ τόσην πίστιν διὰ τὴν διαφημιστικὴν ὑπόθεσιν.

Η συμβολὴ τῆς Βραδυνῆς εἰς τὴν διαμόρφωσιν διαφημιστικῆς συνειδήσεως ἐν Ἑλλάδι εἰνε μεγάλη. Τὸ "Εθνος" τοῦ δόποιου ἡ κυκλοφορία εἰνε πράγματι γιγαντιαίᾳ δὲν ἐπεδίωξεν ἀτυχῶς νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ ἔξαιρετου τούτου προσόντος της, διὰ τοῦ δόποιου θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ προσεταιρεσθῇ χιλιάδας πιστῶν δπαδῶν ἡ διαφημιστικὴ ἵδεα. Ἐπίσης πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὸ ἐσχάτως παρατηρούμενον ζωγρόν ἐνδιαφέρον τῆς ΕΣΠΕΡΙΝΗΣ περὶ τὰ διαφημιστικὰ πράγματα.

Αἱ ἑσπεριναίμαξεφημερίδες εἰς τὴν εἰδικότητα τῶν μικρῶν ἀγγελιῶν ὑπερβάλλουν τὰς πρωϊνὰς τοιαύτας. Τοῦτο ἀποδίδομεν εἰς τὸ δτι αἱ πρώται κατώρθωσαν νὰ ὑποβάλλουν εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἴδεαν ὅτι ἡ μικρὰ ἀγγελία εὐδοκιμεῖ περισσότερον τὴν ἑσπέραν ἢ τὴν πρωΐαν. Η ἴδεα δὲ αὐτῇ, ἔχει λάθει τὴν μορφὴν πεποιθήσεως ἀκλονήτου, διότι παρὰ

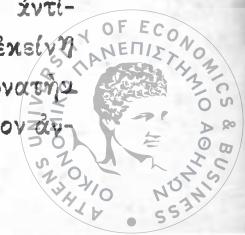
τὰς ζωηρὰς προσπαθείας τὰς δύοις κατέβαλλον κολοσσοὶ τῶν πρωΐων ὀργάνων δπως λ. χ. τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα», αἱ ἑσπεριναὶ ἐφημερίδες παραμένουν κύριαι τῆς καταστάσεως.

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Ἡ ἀγγελία δύο τιγὰ διεκδικεῖ. Νὰ γίνει πρώτον ὁρατὴ καὶ δεύτερον προσεκτήτη. Τοῦτο θὰ ἔξαρτηθῇ δέβαια, ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς προσωπικότητός της. Μεταξὺ τῶν τόσων αἱ δύοις ἐπικαλοῦνται τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν, θὰ ἐπιτύχουν ἐκεῖναι αἱ δύοις συγκεντροῦν τὰ περισσότερα πρὸς τοῦτο προσόντα.

Τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος ἢ θέσις τῆς ἀγγελίας, ἐπίσης καὶ ἄλλοι τινες παράγοντες, ἀπαρτίζουσι τὸ σύνολον τῶν ἰδιοτήτων τῆς προσωπικότητος αὐτῆς.

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία στις ἡ μεγάλη ἀγγελία εἰνεξίνη ἡ δύοια συγκεντρώνει καὶ τὰς μεγαλειτέρας πιθανότητας νὰ γίνῃ δρατή. Ἐπίσης ἐκείνη μὲ ἕνα πρωτότυπον σχῆμα δὲν ἔχῃ μικροτέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας. Ἡ ἀγγελία ἐκείνη ἡ δύοις λόγῳ τῆς ἐκτάκτου φυσιωγνομίας της κατορθοῖ νὰ ἀποσπάσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου, ἐλαττόνειτάς πιθανός γηταξέπιτυχίας τῶν ἀλλων, ἵδιως δτάν αὐταὶ δὲν ἔχουσι δυνατήν προσωπικότητα. Ἡ προσοχὴ τοῦ παρατηρητοῦ ἡ δύοις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε ἔντονος, ἀφίνει καθηλωμένον τὸ πνεῦμά του πρὸς τὰς ἴδεας τῆς ἀγγελίας ταύτης, καὶ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν του ἀπ' αὐτήν. Εἶνε δὲ φυσικὸν ἐκάστη τοιαύτη προσπάθεια τοῦ παρατηρητοῦ νὰ μείωνῃ καὶ τὴν ἴκανότητα αὐτοῦ πρὸς νέαν ἐπιμελῆ παρατήρησιν. Δὲν εἶνε δῆμος μόνον αὐτὸ ποῦ κάμνει ἡ δυνατή προσωπικότης, τῆς ἀγγελίας. Ἐὰν διὰ τὸ αὐτὸ εἶδος διαγωνίζωνται δύο ἀγγελίαι, ἐπιτύχουν δὲ ἀμφότεραι τὴν ἔντιληψιν τοῦ ἀναγνώστου, θὰ παραγάγῃ περισσότερον ἐκείνη ἡ δύοις εἰχε δυνατωτέραν προσωπικότητα. Ἡ μὲ δυνατή ἐμφάνισιν ἀγγελία αὕτη, ὅχι μόνον γίνεται εύκολώτερον ἀ-

τιληπτή, ἀλλὰ καὶ μειόνει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παρατηρητοῦ τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τοῦ εἰδούς τὸ ὅποιον ἀντιπροσωπεύεται διὰ τῆς ὑστερούσης εἰς παράστασιν, διαφημίσεως. Οὕτω, ἡ ζωηρὰ καὶ ἐπιθλητικὴ ἀγγελία, δημιουργεῖ καὶ ἀνάλογον ἰδέαν τῆς ἀξίας τοῦ διαφημιζομένου ἀντικειμένου. Συνιστῶμεν λοιπὸν νὰ προτιμῶνται αἱ μεγάλαι ἀγγελίαι, παρὰ μιμικραὶ καὶ μὲ περισσοτέρας καταχωρήσει. Ἐὰν δηλαδὴ προτίθεσθε νὰ καταχωρήσητε ἔξαντας τὴν ἀγγελίαν σας διπλασιάσετε την καὶ δημοσιεύσατε την μόνον τρεῖς. Θὰ σᾶς ἀποδώσῃ πειρασσότερα ἢ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν.

ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΙΩΝ

‘Ο ἀριθμὸς τῶν ἀναγνωστῶν τῶν ἀγγελιῶν δὲν ὑπερβαίνει περίπου τὰ 50 ἑκατοστὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀναγνωστῶν τῶν ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν εἰς τὰ ὅποια καταχωροῦνται αὗται. Τὰ πεντήκοντα ἑκατοστὰ σπανίως ἢ καθόλου ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν διαφήμισιν, ἔξαιρουμένων εἰδικῶν τινων περιστάσεων κατὰ τὰς ὅποιας ἢ ἑκτακτος προσωπικότητης τῆς ἀγγελίας κατορθοῖ νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Εἰς τὰ πεντήκοντά ἑκατοστὰ τῶν προσεχόντων τὴν διαφήμισιν ἀνήκουν. 1ον) Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀναζητοῦνται σμένην ἐνδιαφέρουσαν εἰς αὐτοὺς κατηγορίαν ἀγγελιῶν καὶ 2ον) ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐσυνήθησαν νὰ ἀναγινώσκουν δλας μετὰ προσοχῆς. Εἰς τὰ ἵδια ποσοστὰ τῶν 50 ο) ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη τάξις ἀναγνωστῶν τῶν ἀγγελιῶν. Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐπιπολαίως ἀφαρπάζουν τινάς ἐκ τοῦ συνόλου, πρὸς τὰς ὅποιας ἄλλωστε δὲν καταβάλουν εἰμὴ ἐλαχίστην προσοχήν. Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι θεωρηθοῦν ἀκριβεῖς. Εἶνε ἀποτέλεσμα προσωπικῆς μου μόνον παρατηρήσεως κατὰ τὴν ὅποιαν ἄλλωστε κατέβαλλον μεγάλην προσοχὴν διὰ νὰ φθάσω σὲ πιθανότητας πλησιαζούσας τὴν ἀλήθευτην

‘Υποθέτω δτὶ δὲν φανῇ περίεργον, διότι ἵσως καὶ ἄλλοι ἐνωρίτερον ἐμοῦ νὰ τὸ διεπίστωσαν, δτὶ οἱ πειρασσότεροι ἀμε-

λεῖς καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὰς ἀγγελίας, εὑρίσκονται εἰς τὰς πόλεις παρὰ εἰςτὴν ὑπαιθρὸν χώραν.

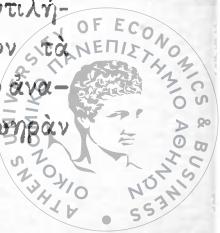
Οἱ εἰς τὴν ὑπαιθρὸν ἀναγνῶσται τῶν ἐφημερίδων μας εἶγε κατὰ 90 καὶ πλέον τοῖς ἐκατὸν ἀναγνῶσται καὶ τῶν ἀγγελιῶν των. Εἰς τὰς μεγάλας μας πόλεις τὸ ποσοστὸν τῶν ἔχθρῶν τῶν ἀγγελιῶν εἶνε πολὺ μεγάλο. Ὁ χωρικὸς μας ἀναγνώστης, ἀρχίζει ἀπὸ τὸ κύριον ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος καὶ κατασταλάζει μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐσχάτης φράσεως τῆς τελευταίας σελίδος, πρᾶγμα τὸ δποίον πολὺ δύσκολα γίνεται εἰς τὰς πόλεις. Ἀθηνῶν Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης.

“Ωστε οἱ τῆς δευτέρας κατηγορίας, δηλαδὴ οἱ συνειθυμένοι νὰ ἀναγνώσκουν τὰς ἀγγελίας δλας, καὶ προσεκτικῶς τὰ 60έκατοστὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν ἐπαρχιῶν μας καὶ μόνον τὰ 40 ο)ο ἐκτὸς τῶν μεγάλων πόλεων.

ΠΟΙΟΣ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΉΤΟ Ο ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

“Η σύγχρονος μορφὴ τῆς ἀγγελίας εἶνε δ μᾶλλον προηγμένος τύπος αὐτῆς, διὰ τοῦ ὅποίου προϋποτίθεται κοινὸν μὲ ἀνεπτυγμένην διαφημιστικὴν συνείδησιν, μὲ ἀγάπην καὶ πίστιν πρὸς τὴν χρησιμότητα τῆς διαφημίσεως.

Εἶνε ἀπαγορευτικὸν νὰ φαντασθῇ τις πόλις ὑποδοχῆς τυγχάνει ἡ ἀγγελία ἀπὸ τὸ πολὺ κοινόν. “Ο, τι πόλεμον. ἀντιμετωπίζει κάθε νεωτεριστικὴν ἰδέαν, δταν αὕτη ἀπομακρύνεται πολὺ ἀπὸ τὴν ψυχοσύνθεσιν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν δποίον θέλει νὰ εἰσαχθῇ. Δοιπὸν ἡ ἀγγελία εἶνε μία μορφὴ τῆς διαφημίσεως ἡ δποία εἶνε πολὺ μπροστὰ ἀπὸ τὴν συναλλακτικὴν μας ἀγωγῆν. Η ἀγγελία ἔπειτε νὰ κυκλοφορῇ ὑπὸ πολὺ κεναλυμμένην ὄψιν, νὰ μὴ διακρίνεται ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως δτι πρόκειται περὶ διαφημίσεως. Τούλαχιστον τὰ ἔξωτερικὰ γνωρίσματα ἔπειτε νὰ εἶνε τοιαῦτα ὅστε ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται ὡς ἥδη, τὴν λίαν ζωηρὰν

διαφημιστικήν της φυσιογνωμίαν. Τὸ κύριον πρεσόν τῶν διαφημίσεων τούτων, θὰ ἥτο γῆ ἵνανότης των πρὸς ἔμμεσον εἰσαγωγὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Θὰ ἥτο περίπου εἰς τύπος διαφημίσεως ὅπως ἐκείνη γῆ ὅποια φαίνεται ὅτι γίνεται ὑπὸ τῆς συντάξεως τῶν ἐφημερίδων, καὶ τὴν ὅποιαν πολλάκις χρησιμοποιοῦν διάφορα εἶδη μεταξύ τῶν ὅποιων ἀναφέρομεν τὰ καταπότια Πίνκ. Ὁ τύπος ὅμως τὸν ὅποιον ἡμεῖς ἔχομεν ὑπὸ ὅψει, θὰ ἥτο πολὺ σύντομος. Διὰ τοῦ τρόπου λοιπὸν τούτου, θὰ κατωρθοῦτο νὰ προσεταιρισθῇ πολλοὺς θιασώτας ἥδιαφρήμισις, καὶ ἕξ ἐκείνων ἀκόμη τῶν ζωηροτέρων περιφρονητῶν αὐτῆς. Διότι αἱ μεγαλήτεραι δυσχέρειαι τὰς ὅποιας ἀντιμετωπίζει αὕτη, εἰνε γῆ ἐπίμονος ἀρνησις τῶν πολλῶν νὰ προσέξουν εἰς αὐτήν. Ἀφοῦ ἄπαξ ὅμως μία καλὴ γελία γίνη προσεκτή, ἀνοίγει τὸν δρόμον διὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἄλλων ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀναγνώστου της, δστις ἔκτοτε ἀφιερόνει ἐν μέρος τοῦ χρόνου του διὰ τὴν τακτικήν ἀνάγνωσιν τῶν ἀγγελιῶν. Ὁ σημερινὸς ὅμως τύπος τῆς ἀγγελίας εἰνε ἀνίκανος νὰ φέρῃ τοῦτο εἰς πέρας. Ἡ φύσις τῶν ἐπιχειρημάτων του, ἰδίως ὅμως γῆ ἵταμη ἐμφάνισίς του τὸν καθιστᾶ ἀντιπαθή εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πολλοῦ κοινοῦ.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Ἡ τοποθέτησ.ς τῆς ἀγγελίας εἰς τὴν κατάλληλον σελίδα τῆς ἐφημερίδος, γῆ περιοδικοῦ, εἰνε ζήτημα ἀπὸ τὰ πρωτεύοντα. Εἰς τὰς τετρασελίδους ἐφημερίδας εἰθισταὶ αἱ ἀγγελίαι νὰ καταχωροῦνται εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην σελίδα, σπανίως γῆ οὐδέποτε εἰς τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν ὅπου ὑπάρχει γῆ κυρία ὅλη τῆς ἐφημερίδος. Φαίνεται δτὶ γῆ καταχώρησις μιᾶς ἀγγελίας εἰς τὰ ἀσύχναστα ταῦτα ἀπὸ διαφημίσεις μέρη, εἰνε περίσσοτερον παραγωγική.

Καὶ ἐν τούτοις γῆ γνώμη αὕτη δὲν θὰ ἥδυνατο νὰ ἔχῃ ἀπολύτους ἀξιώσεις διὰ τὸ ἀλάθητον της, ἀπὸ τὴν τάξιν ἐκείνην, τῶν ἀναγνωστῶν οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν τὴν διαφημίσιν

καὶ οἱ ὅποιοι προτοῦ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἄλλης
ὕλης τῆς ἐφημερίδος, ἀναγινώσκουν πρῶτον τὰς διαφημίσεις
τὰς ὅποιας ἀνευρίσκουν εἰς ὥρισμένον μέρος. Ἀπὸ τὴν τάξιν
ταύτην αἱ οὖτα διασπαριμέναι ἀγγελίαι δὲν ἐλπίζουν πολλά.
Οἱ τακτικὸς οὗτος ἀναγνώστης τῶν διαφημίσεωνθά προτιμήσῃ
τὴν σελίδα ἐκείνης τὴν ὅποιαν ἀπὸ μακροῦ προμηθεύεται
τὴν διαφημιστικήν του τροφήν. Εἰς τὴν τάξιν λοιπὸν ταύτην
τῶν ἀναγνώστῶν ἡ μὴ διαφημίζουσα συστηματικῶς σελὶς
δὲν ἔχει παραγωγικότητα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μέγα μειο-
νέκτημα, διότι φρονοῦμεν διτὶ ἡ τάξις αὕτη εἶναι ποιοτικῶς
ἀνωτέρα τῆς κατηγορίας ἐκείνης τῶν ἀναγνώστῶν ἡ ὅποια
ἀποτρέπει τὸ βλέμμα τῆς ἀπὸ τὴν διαφήμισιν, διότι ἡ ἀγ-
γελία ἡ καταχωρουμένη εἰς τὰ ἀσύχναστα ἀπὸ διαφημί-
σεις μέρη ἐνῷ δύναται νὰ ἔχῃ διπλασίαν πιθανότητα νὰ γίνῃ
θεατή, δὲν διατήρει δμως τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ ἀπὸ
ἀπόψεως παραγωγικότητος.

Τὸ ἀξίωμα κατὰ τὸ ὅποιον ἡ ἀγγελία εἶναι μᾶλλον πα-
ραγωγικὴ τοποθετούμενη πρὸς τὰς σελίδας ὅπου δὲν κατα-
χωροῦνται διαφημίσεις, εἶναι ξένης προελεύσεως. Ηὕλη
τῶν ἀγγελιῶν ἀπὸ τὰς ὅποιας εἶναι κατάφορτοι αἱ μεγάλαι
εὑρωπαῖαι καὶ ἀμερικαῖαι ἐφημερίδες, καὶ τὸ ἀδύνατον
τῆς ἀναγνώσεως τῶν καὶ ἀπὸ τοὺς καλλίστους ἀκόμη φί-
λους τῆς διαφημίσεως, ἢτοι φυσικὸν νὰ ὑποτιμήσουν τὴν
ἀξίαν τῆς θέσεως ταύτης, καὶ νὰ ἀναζητηθοῦν ἀλλα σημεῖα
περισσότερον ἔξασφαλίζοντα τὸ προσεκτὸν αὐτῶν. Ηὕλη-
νικὴ δμως διαφημιστικὴ παραγωγὴ δὲν δύναται ποτὲ νὰ
παραβληθῇ μὲ ἐκείνην τῶν δργάνων τούτων, συνεπῶς, τοι-
οῦτον ζήτημα διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑφίσταται, εἰς τὴν ὅποι-
αν ὑπάρχει μόνον ἔλλειψις ἀναγνώστῶν τῶν ἀγγελιῶν ὅπου-
δήποτε καὶ ἀνευρίσκονται αὕται. Ἀλλωστε εἰς τὸν Ἑλληνι-
κὸν τύπον διάσος δρος τῶν ἀγγελιῶν ἐκάστης ἐφημερίδος δὲν
ὑπερβαίνει τὰς 15-25 ἀριθμὸς δ ὅποιος, δὲν δύναταινὰ χρη-
σιμεύσῃ ὡς ἐπιχειρημα κατὰ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀγγελιῶν
τῶν καταχωρουμένων εἰς ὥρισμένα μέρη: Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν

ἄποφιν ἐπαναλαμβάνομεν δφίσταται ἡ ἀνεπαρκής διαφημιστικὴ ἀγωγὴ ἡ δοσία καὶ μόνον προβάλλεται ὡς ἐμπόδιον

· Η κατηγορία ἐκείνη τῶν ἀγγελιῶν τῶν δποίων τὸ περιεχόμενον συγγενεύει μὲ τὸ κείμενον τῆς σελίδος εἰς τὴν δποίαν ἔχει καταχωρηθῆ ἀυτῇ, δύναται νὰ παραγάγῃ καλλίτερον παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον σημείον τῆς ἐφημερίδος.

· Εὰν λόγου χάριν πλησίον τῆς στήλης ἐ κ λ ε κ τ ο ἵ σ τ ἵ χ ο ι παρείθετο ἀγγελία διαφημίζουσα ἔργα τοῦ ποιητοῦ ἐκείνου τοῦ δποίου οἱ στίχοι δημοσιεύονται ἐκεῖ, ἡ τοιαύτη ἀγγελία ἔχει μεγάλας πιθανότητας ἐπιτυχίας, διδτὶ εὑρίσκει τὴν πλέον φυσικήν της θέσιν. · Εκ συμπαθείας δὲ ἀγγελία ἄλλου ποιητοῦ θὰ εἴχε κατὰ δεύτερον λόγον ἐπίσης νὰ ἐλπίζῃ. · Ωσαύτως πλησίον τῆς στήλης κ ο σ μ ι κ ἡ κ ι ν η σ ι σ δπού συνήθως παρελαύνει ἡ πλέον ζωηρὰ κριτικὴ τῶν διαφόρων ἀμφιέσεων, μὲ δλας ἐκείνας τὰς λεπτομερείας αἱ δποίαι διεγείρουν τὴν φαντασίαν τῆς γυναικός, θὰ ἡμποροῦσε ἀριστα νὰ ἐπιτύχῃ ἀγγελία δι' εἰδή ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἴκανοποίησιν τῆς γυναικείας ματαιοδοξίας.

Η ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς σελίδος, πρέπει νὰ φροντίσωμεν νὰ εὑρωμεν ὡς γείτονα καλὴν ἀγγελίαν. · Η κακὴ γειτνίασις εἶνε ἐπιζημία. Τί ἐννοοῦμεν λοιπὸν κακὴν συντροφίαν; · Εὰν ἡ ἀγγελία σας συνορεύημε ἀγγελίαν θανάτου ἢ ἔργολάδου κηδειῶν, ἡ ἄλλη τινὰ ἀποκρουστικὴν διαφήμισθαι, τότε αὗτη εὑρίσκεται μὲ κακοὺς γείτονας, καὶ συνεπῶς δὲν θὰ ἀναγνωσθῇ. Τὸ βλέμμα τοῦ ἀναγνώστου μετατοπίζεται ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη μακρὰν ἀπὸτὰ σύνορα τῶν ἀντιπαθῶν ἀγγελιῶν.

· Επίσης κακὴ συντροφία δύναται νὰ χαρακτηριθῇ, διταν ἡ ἀγγελία σας εὑρίσκεται παραπλεύρως ἀγγελίας ἐκτακτου δυναμικότητος. Εἰνεψικὸν εἰς τὴν περίπτωσιν ταῦ-

την, νὰ προσηλοῦται ἡ προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστου πρὸς τὴν ἀγγελίαν ταύτην εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἀπομείνῃ γιὰ σὰς τίποτε. Ἀλλὰ καὶ ἂν κατωρθωθῇ καὶ ἡ ἴδική σας νὰ γίνῃ δρατή, θὰ ἀντιμετωπίσῃ ὑποτιμητικὴν ἐκτίμησιν τοῦ τοιούτου ἀναγνώστου, λόγῳ τῆς ἐπερτροφίας τῆς φαντασίας του ἐκ τῶν παραστάσεων τῆς γείτονος ἐπιβλητικῆς ἀγγελίας.

Περισσότερον ἔπιζημια εἶνε ἡ φιλία μὲ ἀγγελίαν δη-
αφημέζουσαν τὲ αὐτὸ μὲ τὸ ἴδικόν σας εἶδος, ἐφόσον αὕτη
ἔχει δυνατωτέραν φυσιογνωμίαν.

ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Τὸ σχῆμα τῆς ἀγγελίας πρέπει νὰ εἴνε τοιοῦτον, ὥστε νὰ ιαθίσταται εὔκολον τὸ δρατόν, καὶ τὸ εὐανάγνωστον αὐτῆς. Τὸ περιθόριον εἴνε τὸ σπουδαιότερον μέλος τῆς ἀτομικότητος τῆς ἀγγελίας. Ως γνώμονα, ἐκλογῆς ἐκείνου ἡ τούτου τοῦ περιθορίου, πρέπει νὰ ἔχωμεν τὰ ἐπικρατέστερα εἰς ἀριθμὸν σχήματα τῶν ἄλλων ἀγγελιῶν. Ἐὰν ταῦτα λ.χ. εἰς μίαν διαφημιστικὴν σελίδα τῆς ἐφημερίδος εἴνε τετράγωνα, πρέπει νὰ προτιμήσωμεν τότε περιθόριον διαφέρον τῶν ἄλλων. Τὸ περιθόριον ἐκτὸς τοῦ κεφαλαιώδους του προορισμοῦ δστις εἴνε τὸ θεατὸν τῆς ἀγγελίας, πρέπει νὰ ἐκπληρῇ καὶ ἄλλον σκοπόν. Νὰ δίηῃ, εἰ δυνατὸν, εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν ἔννοιαν τοῦ εἶδους τὸ δποῖον διαλαλεῖ. Ἐχω δπ' ὅψει μου ἀγγελίαν διαφημέζουσαν κινάτια ταξειδιωτῶν τῆς δποίας τὸ περιεχόμενον περικλείετο ἐντὸς καλλιτεχνικοῦ σχήματος ἐνδει τοιούτου κινωτίου. Ο ἀναγνώστης εὐθὺς ἀμαῶς ἕρριπτεν εν τὸλέμημα ἐκεῖ, ἔχημάτιζε τὴν γνώμην, καὶ χωρὶς νὰ ἀναγνώσῃ τὸ περιεχόμενό της, δτι ἡ ἀγγελίασαυτὴ ἀφεώρα εἰς τὴν πώλησιν κινωτίων ταξειδιωτῶν. Ἐπίσης ἡ κατασκευὴ τοῦ συνόλου τοῦ τοιούτου περιθορίου, ἢτο τόσον ἐπιτυχής, ὥστε τοῦτο μόνον, ἀνευ προσφυγῆς εἰς τὴν σχετικὴν ἐπιχειρημα-

τολογίαν, ώμιλει διὰ τὴν τελειότητα τοῦ διαφημίζομένου εἰδους.

Τὸ σχῆμα ὅμως τῆς ἀγγελίας δσηνδήποτε πρωτοτυπίαν καὶ ἐν ἔχῃ, δὲν θὰ ἴδύνατο νὰ θεωρηθῇ καὶ παραγωγικὸν, ἐφόσον δὶ αὐτοῦ παρεμποδίζονται τὸ εὐανάγνωστον τοῦ κειμένου. Πρὸς τοῦτο δ συνθέτης τῆς ἀγγελίας πρέπει νὰ ἔχῃ ὥπ' ὅψει ὅτι δ ἀναγνώστης αἰσθάνεται κόπωσιν ἀναγνώσκων ἀγγελίας τῶν δποίων τὸ πλάτος εἶνε ἐκτεταμένον. Ἐπίσης μεγάλως ουράζεται δ δφθαλμὸς δταν τοῦτο εἶνε πολὺ στενὸν καὶ ἡ ἀγγελία αὕτη ἔχει πολλὰς σειρὰς μὲ μικρὰ γράμματα.

Τὰ κενὰ διαστήματα δίδουν εἰς τὴν ἀγγελίαν ἔξαίρετον φυσιογνωμίαν, ἔχουσιν ὅμως τὸ μειονέκτημα τῆς σπατάλης τοῦ χώρου δ δποίος βέβαιος εἶνε πολύτιμος εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας κατὰ τὰς δποίας εἰμεθα ὑποχρεωμένοι εἰς ἕνα τέτοιον χώρον νὰ ἐκθέσωμεν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά μας. Εἰς τὰς περιπτώσεις ὅμως ἐκείνας κατὰ τὰς δποίας τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε ἀναγκαῖον, δπως λ. χ. συμβαίνει εἰς τὴν ἀναγραφὴν μόνον ὄνομασιῶν εἰδῶν ἢ καταστημάτων. ἢ εἰς ἀλλας περιπτώσεις συμπυκνωτικῆς διαφημίσεως, καὶ κατὰ τὰς δποίας δέσμαια δὲν μποροῦμεν νὰ συμπτέσωμεν τὰς λέξεις μας, τότε τὰ λευκὰ διαστήματα κρησιμεύουσιν ὡς ἰδεῶδες μέσον, τὸ δποίον, ἐνῷ ἀφ' ἐνδὸς δὲν εἶνε δαπανηρὸν, προσδίδει εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἀγγελίας ἀγαπητὴν μορφήν.

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΣΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Τὶ μέγεθος γραμμάτων πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἀγγελίαν, ποίας καὶ πόσας οἰκογενείας αὐτῶν πρέπει νὰ προτιμήσωμεν, εἶνε ἀπὸ τὰ πλέον πρωτεύοντα ἐρωτήματα τὰ δποία γεννῶνται κατὰ τὴν κατασκευὴν αὐτῆς. Πρόσηγη κακὴν ἐντύπωσιν προξενοῦν αἱ ἀγγελίαι ἐκείναι αἱ δποίαι ἔχουν καταρτισθῇ ἀπὸ γράμματα φίρδην μίγδην οἰκο-

γενειῶν καὶ μεγεθῶν. Τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ ζημιώσῃ τὴν ἀγγελίαν, ἀπὸ μίαν κακὴν χρῆσιν τοῦ τυπογραφικοῦ παράγοντος. Ἡ πλέον πειστικὴ ἐπιχειρηματολογία εἶνε προωρισμένει νάμενη ἄκαρπος ἀπὸ μία τέτοια κακομεταχείρησι τῶν γραμμάτων. Ὁ θεατὴς τῆς ἀγγελίας μὲ τέτοιο τυπογραφικὸ παρουσιαστικὸ, σπανίως θὰ λάβητὸν κόπον νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ἡ δποίᾳ λαμβάνει τὸ μοιραῖον της τέλος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Μία ἀγγελία δὲ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ σκοποῦ της, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἀνώτερον δριον τῆς τυπογραφικῆς ἀκαταστασίας. Μόλις αὕτη ἔφεύγῃ ἀπὸ τὰς γραμμὰς τῆς δλοφάνερα καλῆς τυπογραφικῆς ἐμφανίσεως, ἀμέσως τὴν παρακολουθεῖ ἡ ἀποτυχία, η περιφρόνησις δηλαδὴ τοῦ ἀναγνώστου.

Μία καλὴ τυπογραφικὴ σύνθεσις πρέπει νὰ ἐκπληρῇ τὸν διπλοῦν σκοπόν. Τὸ εὐανάγνωστον δηλαδὴ καὶ τὸ προσεκτόν. Ὁ βασικὸς δμως προορισμὸς της εἶνε δὲ πρῶτος, διότι τὸ δεύτερον πολλὲς φορὲς τὸ ἐπιτυχάνει καὶ τὸ πλέον ἔξωφρενικὸ κατασκεύασμα. Ὅσον λοιπὸν ἀφορᾷ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν γραμμάτων πάντες σχεδὸν συμφωνοῦν, δτὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ χρησιμοποιοῦνται περισσότεραι τῶν δύο οἰκογενειῶν. Τὸ ἐπικρατέστερον εἶνε, ἡ χρῆσις μιᾶς μόνον οἰκογενείας, διαφόρων μεγεθῶν, ἐκ τῶν δποίων τὰ κεφαλαῖα θὰ χρησιμοποιῶμεν διὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τοῦ λόγου τὰ δποῖα θέλομεν νὰ ἔξαρωμεν. Τὰ μικρὰ ἐξ ἄλλου γράμματα θὰ ἀντιπροσωπεύουν τὰ ἀσθενέστερα σημεῖα τῆς φρασεολογίας.

Ἐκ τῶν διαφόρων οἰκογενειῶν πρέπει νὰ προτιμῶμεν ἐκείνην, τῆς δποίας τὰ γράμματα εἶνε δυνατὰ, ἐκφραστικά. Τὰ στρογγυλοειδῆ, τὰ τετραγωνικὰ παχέα ἔχουσιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους τύπους τῶν γραμμάτων εἰς μεγαλείτερον βαθμὸν τὰς δύο προμνημονευθείσας ἰδιότητας.

Ἡ χρῆσις δύο οἰκογενειῶν μὲ διάφορα μεγέθη εἶγα δύσκολος πρέπει δὲ νὰ προτιμᾶται μία μόνον οἰκογένεια, ἡ ἐὰν γίνη χρῆσις αὐτῶν, νὰ ἀποφεύγωνται τὰ πολλὰ μεγέθη.

"Οπως εἶποιμεν ἀνωτέρω κάθε μέγεθος γραμμάτων πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύῃ καὶ τὴν ἀντίστοιχον δυναμικότητα τῶν διαφόρων σημείων τῆς ἀγγελίας.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐφιστώμεν τὴν προσοχὴν ἔκείνων οἱ δποῖοι ἀδιαιρίτως, χωρὶς ὑπολογισμὸν, χρησιμοποιοῦν διάφορα μεγέθη γραμμάτων. Ἡ τακτική των εἰς ἐπιζημία διότι προσηλώνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου πρὸς πράγματα τὰ δποῖα ἔχουσι δευτερεύουσαν συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῆς ἀγγελίας, ἐνῷ ἐξ ἄλλου ἀμαυρώνει τὴν δύναμιν τῶν φράσεων ἡ λέξεων ἔκείνων αἱ δποῖαι ἔχουν σπουδαίους λόγους νὰ ἔξαρθοῦν. Καὶ οὕτω ἐπέρχεται πλήρης σύγχυσις εἰςτὸν ἀναγνώστην, δ δποῖος δὲν ἥμπορει νὰ ἀφομοιώσῃ τὰ εύνοοῦντα τὸν σκοπὸν τῆς ἀγγελίας μέρη τοῦ περιεχομένου αὐτῆς:

ΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τὸ κύριον ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου δὲν ἀνακινεῖται ἐκ τῆς ἐλέξεως τὴν δποῖαν ἀσκεῖ εἰς αὐτὸν τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἀγγελίας, δσον ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐσωτερικῶν δυνάμεων τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Τὰ ἐξωτερικὰ καλλωπίσματα τῆς ἀγγελίας φέρουν αὐτὸν εἰς τοὺς προθαλάμους τοῦ σκοποῦ τὸν δποῖον ἐπιδιώκει αὕτη, ἀπὸ ἐκεῖ δμως εἶνε ἀνάγκη νὰ καθοδηγηθῇ ὑπὸ ἀρμοδίων δυνάμεων πρὸς τὰ πλησιέστερα σημεῖα τοῦ τέρματος. Αἱ δυνάμεις αὗται, αἱ δποῖαι ἔχουν τὴν ἀποστολὴν ταύτην, εἶνε αἱ φράσεις, αἱ λέξεις ἐκείναι τοῦ κειμένου τῆς ἀγγελίας, αἱ δποῖαι λόγω τῆς δυναμικότητός των παριστάνονται διὰ γραμμάτων τὰ τὰ δποῖα διαφέρουν εἰς μέγεθος ἐκείνων τοῦ ἄλλου κειμένου. Αἱ λέξεις αὕται ἐξωτερικεύονται δηλαδὴ μὲ δυνατώτερα γράμματα. "Οταν ἡ παράστασις τῶν λέξεων τούτων ἐπιτύχῃ, τότε δ ἀναγνώστης δὲν προχωρεῖ παραπάνω διὰ νὰ διαφωτισθῇ, διότι ἐξ αὐτῶν μόνον ἐσχημάτισε δριστικῶς

τὴν εὔνοϊκήν του γνώμην διὰ τὸ διαφημίζόμενον ἀντικείμενον.

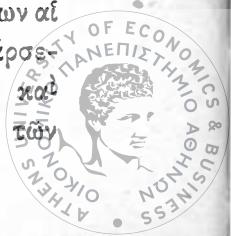
Εἰς τὰς ἀγγελίας αἱ δόποιαι εὑρίσκονται εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος θιβλίου θὰ μᾶς δοθῇ συχνὰ ἡ εὐκαιρία νὰ ἔξετάσωμεν ἐκ τοῦ πραγματικοῦ τὴν σημασίαν τῆς διακριτικότητος τῶν λέξεων τούτων. Ἡδη περιοριζόμεθα εἰς τὸ κάτωθι ἀπλοῦν παράδειγμα.

Εἰς τὸ κατάστημα ΑΔΕΛΦΩΝ ΖΕΒΑΛΑΙΟΥ εὑρίσκεται εἰς μεγάλην ποσότητα καὶ εἰς τιμὰς εὐθυνὰς τὸ γνωστὸν κατὰ τῆς φυματιώσεως φάρμακον Ἐλιξίρ.

Ἡ ἀγγελία αὕτη δὲν ἀφίνει οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν διτεῖνε ἀνεπιτυχής. Θὰ κάμνωμεν ἐπ' αὐτῆς σχετικὴν κριτικὴν, διὰ νὰ εἰσάγαγωμεν καλλίτερον τὸν ἀναγνώσεις τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἡ πρακτικὴ σπουδαιότητος τοῦ δόποιου εἶνε μεγάλη. Ο κύριος βέβαια ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς παρούσης ἀγγελίας εἶνε ἡ πώλησις τοῦ φαρμάκου Ἐλιξίρ τὸ δόποιον προϋποθέτωμεν διτεῖνε πασίγνωστον δπως ἀλλωστε μᾶς τὸ λέγει ἡ ἰδία ἀγγελία.

Ἐπρεπε λοιπὸν ἡ λέξις αὕτη Ἐλιξίρ νὰ καθέξῃ πρωτεύουσαν μεταξὺ τοῦ κειμένου θέσιν, καὶ δεύτερον νὰ διακριθῇ διὰ γραμμάτων ἀναλόγων μὲ τὴν σπουδαιότητά της. Ἀλλ' αὐτὸ μόνον δὲν ἀρκεῖ. Διότι δι' ἐκείνους μὲν οἱ δόποιοι γνωρίζουν τὸν φάρμακον τοῦτο, εἴτε ἐκ χρήσεως, εἴτε ἐξ ἀκοῆς, ἡ λέξις αὕτη μόνη τονιζομένη εἶνε ἴκανη νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν. Δι' ἐκείνους δμως τοὺς φθισικοὺς οἱ δόποιοι δὲν τὸ γνωρίζουν, δπάρχει ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ἄλλο σημεῖον τῆς ἀγγελίας μας. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶνε ἡ φράσις κατὰ τὴν φυματιώσεως γνωρίζουν τὸ φάρμακον, καὶ ἐκείνων οἱ δόποιοι γνωρίζουν τὸ φάρμακον, καὶ ἐκείνων

Οὕτω λοιπὸν ἡ ἀγγελία μας πλουτίζεται διὰ τῆς ἀποκαλύψεως καὶ τονισμοῦ τῶν σπουδαιοτέρων της δυνάμεων αἱ δόποιαι εὑρίσκοντο εἰς πλήρη ἀδράνειαν. Διὰ τῆς ἐξάρσεως τῶν δύο τούτων δρων ἐξασφαλίζεται τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἐκείνων οἱ δόποιοι γνωρίζουν τὸ φάρμακον, καὶ ἐκείνων

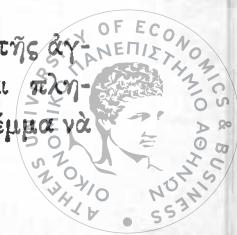

φυματικῶν οἱ δποῖοι δὲν ἐγνώριζον αὐτὸν. Τώρα ἔρωτάται ποῖος ἐκ τῶν δύο τούτων δρων πρέπει νὰ καθέξῃ τὴν πρωτεύουσαν θέσιν; Ἡ λέξις Ἐλέξις ιριδίζει τὸν φράσις τὸν καὶ τὸν γένος φυματικῆς παρούσης ἀγγελίας μας εἶναι τοιαύτη ὥστε ἡ σειρὰ προτεραιότητος νὰ μήν τοῦτο πρακτικῆς ἀπόψεως σημασίαν, διότι αἱ φράσεις αὗται εὑρίσκονται πολὺ πλησίον ἀλλήλων, ἐν τούτοις διὰ τὴν τάξιν πρέπει νὰ θέσωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴνάρμοδον εἰς αὐτὰ θέσιν.

Ἡ φράσις τὸν κατὰ τῆς φυματιώσεως κτλ. πρέπει νὰ τεθῇ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς ἀγγελίας. Ἡ λέξις Ἐλέξιρ θὰ ἀκολουθήσῃ, μὲ τὰ αὐτὰ, ἢ ἄλλα μεγάλα γράμματα, τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἰκογενείας.

Θὰ ἔξηγησωμεν ἡδη διατὸν γένος φράσις αὕτη πρέπει νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀγγελίας, εἰς σημεῖον δηλαδὴ τὸ δποῖον δεχόμεθα ὡς τὸ ἐπιφανέστερον μέρος αὐτῆς. Οἱ χρησιμοποιοῦντες τὸ φάρμακον Ἐλέξιρ εἶναι θέσαια φυματικοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι εἶναι ἀριστὰ ἑτοιμασμένοι νὰ ἐνδιαφερθοῦν διὰ τὴν πρώτην ταύτην φράσιν ἐάν τυχὸν ἡ λέξις Ἐλέξιρ δὲν θυποπέσῃ λόγῳ τῆς θέσεώς της εἰς τὴν ἀντίληψίν των, πρᾶγμα τὸ δποῖον εἰς τὴν ἰδίαν μας ἀγγελίαν εἶναι, δπως εἴπομεν, σχεδὸν ἀδύνατον. Εκεῖνοι δημιουροῦσιν δποῖοι δὲν γνωρίζουντὸφάρμακον τοῦτο καὶ διότιοι ἔθλεπον μὲν τὴν λέξιν Ἐλέξιρ ἀλλ᾽ ὅχι καὶ τὴν πρώτην φράσιν ἡ δποῖα καθ' ὅπόθεσιν θὰ εὑρίσκετο εἰς δευτερεύοῦσαν ἀπότδ' Ἐλέξιρεσειραν, δὲν θὰ ἐπρόσεχον φυσικὰ εἰς τὴν Ἀγγελίαν ἀφ' οὗ δὲν ἀνεῦρον τι τὸ ἐνδιαφέρον αὐτούς. Δηλαδὴ ὁ δρός Ἐλέξιρ εἶναι παράγωγος τοῦ πρώτου δρου. Ἡ φράσις τὸν κατὰ τῆς φυματιώσεως φάρμακον εἶναι φράσις ἐκτεταμένη συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Ἐλέξιρ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ τεθῇ εἰς τὸ περιφανέστερον σημεῖον τῆς ἀγγελίας μας.

“Οπως εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ παραδείγματος τῆς ἀγγελίας μας, οἱ δύο οὔτοι δροι πρέπει νὰ εὑρίσκωνται πλησίον ἀλλήλων διότι ἔτσι θὰ εἶναι εύκολον τὸ αὐτὸν ἔλεμμα νὰ

συλλάβη τούτους ταύτοχρόνως. Διότι ἀν ὑποθέσωμεν δτι τὸ κείμενον τῆς ἀγγελίας μας ἡτο τοσοῦτον, ὥστε νὰ μᾶς παρέσυρε εἰς τὴν ἐσφαλμένην σκέψιν νὰ τοποθετήσωμεν τὸ ἔνα μακρὰν τοῦ ἄλλου, τότε ἡμιποροῦσε νὰ συμβῇ τὸ ἔξῆς. Τὸ unction μα ἐκ συνηθείας δίπτεται πρὸς τὰ ἄνω πλευράς, καὶ ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Πολλὲς φορὲς δμως τὸ unction μα ἐλκύεται πρὸς ἄλλα σημεῖα δταν ταῦτα unction οικεῖον εἰς τὸ δποῖον ἡ λέξις Ἐλεῖρ μὲ τὴν ἰδίαν φυσιογνωμίαν της ἐτίθετο εἰς τὸ μέσον ἡ κάτεωθεν αὐτοῦ, τότε δσο:, μὴ γνωρίζοντες αὐτὸν φυματικοί, ἕρρπιτον τὸ unction μα ἐκεῖ, δὲν θὰ ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν ἀγγελίαν μας. Γιαύτὸ δι' δλας τὰς παρομοίας μὲ τὸ παράδειγμα μας περιπτώσεις, οἱ δροι οἱ ἐκφράζοντες τὴν χρησιμότητα τοῦ εῖδους καὶ τὴν δνομασίαν αὐτοῦ, πρέπει νὰ εὑρίσκωνται πλησίον ὥστε τὸ προσεκτόν των νὰ ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ ἰδίου unction ματος. Κατόπιν τῶν ἀγωθι ἐκτεθέντων ἡ ἀγγελία μας λαμβάνει τὴν ἔξῆς μορφήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΕΩΣ

Γνωστὸν φάρμακον

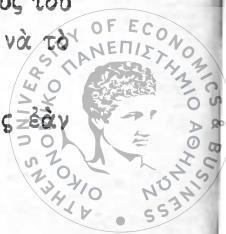
Ε Δ Ι Ε Ι Ρ

εύρισκεται νωπὸν καὶ εἰς τιμὰς συγκαταβατικὰς
εἰς τὸ κατάστημα

Α Δ Ε Λ Φ Ω Ν Ζ Ε Β Ε Δ Α Ι Ο Υ

Ἡ ἐμπορικὴ λοιπὸν ἐπωνυμία ἡ δποία ἡτο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀγγελίας καὶ μὲ τὰ δυνατώτερα γράμματα κατέλαβεν δευτερεύονταν θέσιν καὶ ἐκφρασιν πλέον ταπεινήν. Δάθη ὡς τὰ τῆς ἀγγελίας μας πολλὸν συχνὰ ἀπαντῶνται. Τὸ δνομα τοῦ καταστήματος εἶνε καλαύτοιχειον φυχολογικὸν τὸ δποῖον ἔχει ἀνάγκην ἐξάρσεως, ἵνα οῦτω δψωθῇ εἰς τὴν συνείδησίν τοῦ καταναλωτοῦ. Τοῦτο δμως θὰ γίνεται βαθμιαίως καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ εῖδους τοῦ δποίου ἡ τελειότης μόνον, δύναται ἀποτελεσματικῶς νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Ἡ κριτικὴ μας θὰ ἐλάμβανε ἄλλας κατευθύνσεις ἐάν

διπεθέτομεν δτι τὸ κατάστημα Ζεβελαίου ἐτύγχανε γενικῆς φήμης καὶ ἀναγνωρίσεως· Τότε δ τίτλος ἔπρεπε νὰ καθέξῃ ἔξέχουσαν καὶ αὐτὸς θέσιν εἰς βάρος τῆς λέξεως Ἐλιξίρ, τῆς φράσεως, τὸ τατὰ τῆς φυιατιώσεως φάρμακον παραμενούσης ἑρᾶς καὶ ἀπαραβιάστου.⁷ Όταν τὰ καταστήματα ἐπιτυγχάνουν τῆς γενικῆς ἐκτίμησεως, ή παρουσία των εἰς τὰ ἔξέχοντα σημεῖα τῆς ἀγγελίας διεγείρουν τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον, διότι τὸ κοινὸν γνωρίζει ἐν πείρας δτι κάτι καλὸν ἔχουν νὰ προσφέρουν εἰς τὴν κατανάλωσιν. Υπάρχουν δὲ πολλαὶ περιπτώσεις κατὰ τὰς δποίας ὅχι τὸ εἶδος, ἢ ἄλλο τι φυχολογικὸν στοιχεῖον τῆς ἀγγελίας πρέπει νὰ τοιςθῇ, ἀλλ’ αὐτὸς δ τίτλος τῆς ἐπιχειρήσεως.

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Τὰ ἐπιχειρήματα πρέπει νὰ εἴγε σύντομα καὶ δυνατά. Ο λόγος τῆς συντομίας δὲν ἐπιβάλλεται χάριν οἰκονομίας, ἀλλὰ εἴνε κυρίως φυχολογικός.⁸ Οἀναγνώστης τῆς ἀγγελίας τὸ ταχύτερον καὶ σταθερώτερον πρέπει νὰ μορφώσῃ τὴν εὐνοϊκὴν διὰ τὸ διαφημίζομενον ἀντικείμενον γνώμην του. Τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀγγελίας ἀποτελοῦν τὴν φυχὴν αὐτῆς, τὸ πῶς δὲ διὰ τῶν γραμμάτων θὰ παρουσιάζωνται αὐτά, ὡμιλήσαμεν εἰς προηγούμενόν μας κεφάλαιον.

Ο ίδεωδέστερος τύπος ἐπιχειρηματολογίας θά ἦτο ἐκεῖνος δ δποίος θὰ κατώρθωνε νὰ ὑποκινήσῃ νὰ ἀγοράσῃ ὅχι μόνον ἐκεῖνος εἰς τὸν δποίον ὑπάρχει ζωηρὰ ἢ ἀνάγκη τῆς ἀποκτήσεως τοῦ διαφημίζομένου εἶδους, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸν δποίον δὲν εἴχεν ἀναφανῆ ἢ ἀνάγκη αὗτη μέχρι τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἀγγελίας. Ενα τέτοιο ἔργο θέσθαι είνε τεράστιο. Διότι ἀπό τῆς μὴ ὑπάρξεως μιᾶς ἀνάγκης, ἢ τῆς ἀφυπνίσεως μιᾶς ὑπολανθανούσης, μέχρι τῆς περιπτώσεως ἐκείνης κατὰ τὴν δποίαν ὑπάρχει μία ἐπιζητούσα νὰ ἔκανοποιηθῇ, μεσολαβεῖ δλόκληρος κόσμος ἐμποδίων, ἢ ύπερ-

πήδησις τῶν δποίων εἶνε ἀληθινὸν κατώρθωμα.

Δὲν ἡμποροῦμεν χωρὶς ζημίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγγελίας νὰ παρατάξωμεν ἐκεῖ μιὰ ἐκτεταμένη σειρὰ ἐπιχειρημάτων δταν μάλιστα δὰ τὴν μετάδοσιν των χρησιμοτειούμεν τὴν πολυλογίαν. Οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς μένουν σύμφωνοι δτι δ ἀριθμὸς τῶν ἐπιχειρημάτων δὲν δύνακαι νὰ διπερβαίνῃ τὰ πέντε. "Οταν ἡμπορέσητε νὰ ἀποστραγγίσετε ἀπὸ τὴν οὐσίαν τῆς ἀγγελίας πέντε ἐπιχειρήματα, ἔχετε τότε ἔξαντλήση ὅτι δυνατὸν καὶ κεφαλαιῶδες θέλετε νὰ πῆτε γιαυτό.

"Ἀπαντα τὰ ἐπιχειρήματα πρέπει νὰ ἔσεινοῦν ἀπὸ μιὰ κεντρικὴ σκέψη καὶ νὰ βαδίζουν ἀδιάσπαστα πρὸς τὸν σκοπόν των.

Πρέπει νὰ εἶνε συνδεδεμένα κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζουν ἀντιφάσεις. Ἐπιχειρήματα μὲ φράγεις στερεοτύπους, τετριμμένας πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται. Πρέπει ταῦτα νὰ εἶνε διαυγῆ, ἀμέσου κατανοήσεως. Νὰ μὴν ἀκολουθοῦν πλαγίους δρόμους διότι κουράζουντὸν μορφωμένον, καὶ γίνονται δλως διδλουάκατάληπτα ἀπὸτούς ἄλλους.

Η ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

"Η σειρὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἀναλόγως τῆς δυνάμεως ἐκάστου, συμβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγγελίας. Τὸ πρώτιστον ἐπιχείρημα, τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἄλλων πρέπει νὰ εἶνε τὸ δυνατώτερον καὶ τὸ περισσότερον ἐκφραστικόν. Θὰ εἴναι ἐκεῖνο τὸ δποῖον κατ' ἔξοχὴν θὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὸ πνεῦμα τῆς ὑποθέσεως. Τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, σκοπὸν κυρίως ἔχει, ἀποφασιστικῶς νὰ καθηλώσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου καθ' δλην τὴν διαδρομὴν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγγελίας. Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα θὰ εἴνε τὸ διγώντερον σπουδαῖον. Τὸ τρίτον θὰ εἴνε καλλιτερὸν τοῦ δεύτερου, τὸ τέταρτον θὰ εἴνε καλλιτερόν

τοῦ τρίτου. Τὸ πέμπτον θὰ εἰνεάνωτεροντῶν τριῶν καὶ σοδύνα μυντοῦ πρώτου ἀλλού ποιοῦ. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον διαφέρουσι ποιοτικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον ἐνεργείας ἀπὸ τὰ ἄλλα τρία τὰ δποῖα εἰνε τοῦ αὐτοῦ ποιοῦ, διαφόρου ὅμως δυναμικότητος. Δὲν μένομεν σύμφωνοι μὲ ἐκείνους οἱ δποῖοι θέλουν τὸ τρίτον ἀσθενέστερον τοῦ δευτέρου καὶ τὸ τέταρτον ἀσθενέστερον τοῦ τρίτου. Τὸ ἐνδιαφέρον δὲν πρέπει νὰ ἀκολουθῇ φορὰν φθίνουσαν ἀλλ' αὔξουσαν, μέχρις ὅτου δεχθῇ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ πέμπτου ἐπιχειρήματος τὸ δποῖον εἰνε προστακτικὸν, ή κατακλείς τῆς ἀληθείας τῶν ἀλλων.

4. Η ΕΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΑΓΓΕΛΙΑ

Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἀγγελιῶν κοσμεῖται ἥδη δι' εἰκόνων. Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιθολία ὅτι ή εἰσαγωγὴ τῆς εἰκόνος εἰς τὴν ἀγγελίαν διηγούσθων εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ θεατὸν καὶ τὸ προσεκτὸν αὐτῆς, δεδομένου ὅτι ή διὰ γραμμάτων μόνον παράστασις ἐνδεικτικούμενην ἡ μιᾶς ἐννοίας, δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν δύναμιν μὲ ἐκείνην τὴν δποίαν θὰ μᾶς δώσῃ δ συνδυασμὸς εἰκόνος καὶ γραμμάτων.

Ο ὑποβλητικὸς ῥόλος τῆς εἰκόνος εἰνε μέγας δταν αὐτῇ εἰνε δυνατή. Εἰς τὰς ἀγγελίας ὅμως δπου τοῦτο δὲν εἰνε ἐπιτυχῶς κατορθωτὸν, ή εἰκὼν δὲν ἔχει ὑποβλητικὴν ἀξίαν ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς μέσον δυνάμενον εὐκολώτερον τῶν γραμμάτων νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν. Ἐπίσης ή εἰκὼν εἰς τὴν ἀγγελίαν ἀνασύρει τὰς ἰδέας ἐκείνας αἱ δποῖαι συνδέονται μὲ τὴν ἱκανοποίησιν μιᾶς ἀγάγκης. Η εἰκὼν τοῦ μικροῦ καὶ ὠραίου παιδιοῦ τὸ δποῖον συνιστᾶ τὴν τροφὴν μὲ τὴν δποίαν τρέφεται, δὲν μᾶς γεννᾶ τὴν ἰδέαν τῆς ἀποκτήσεως τῆς τροφῆς ταύτης διότι ή ὠραιότης τοῦ προσώπου του τὸ ἐπιβάλλει, ἀλλὰ διότι ή ἰδίᾳ εἰκὼν μᾶς ἔφερε εἰς τὴν μνήμην τὰ παιδιὰ μας τὰ δποῖα ἔχουν ἀνάγκην αὐτῆς. Ο ὑποβλητικὸς λοιπὸν ῥόλος τῆς εἰκόνος εἰνε ἀποτελεσματικὸς ἐκεὶ μόνον δπου δύναται νὰ ἀποδοθοῦν καλλιτεχνικὰ τὰ

Χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, πρᾶγμα τὸ δποίαν εἰς τὴν ἀγγελίαν δὲν δύναται νά γίνη. Ἐλάχιστα λοιπὸν πιστεύομεν εἰς τὸν ὑποθήτικὸν ῥόλον τῆς εἰκόνος ἐν τῇ ἀγγελίᾳ, ητὶς δὲν δύναται νὰ ἔξασκήσῃ οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ ἀναγνώστου ἐπιρροήν. Πολλαὶ εἰκόνες εἰς τὰς ἀγγελίας εἰνε τόσον κακοκαμωμέναι, ὡστε ἀν ἀπαιτεῖται ὡς προσὸν ἐκτυμήσεως δ ὑποδηλητικὸς παράγων, θὰ ἔφερον τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Ἡ εἰκὼν τὴν δποίαν παρουσιάζει ἐν γνωστὸν διουρητικὸν φάρμακον εἰγε τόσον ἀποκρουστικὴ, ὡστε, ἐὰν ή ὑποδηλητικότης ήτο ἐν τῇ διαφορμίσει τὸ ἀποκλειστικὸν μέσον ὑποκινήσεως τῆς ἐπιθυμίας πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ φαρμάκου τούτου, ἀλγθῶς δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ διαθέσῃ οὐδὲν φιαλίδιον. Ἡ εἰκὼν δμως προσελκύει τὴν προσοχὴν τὴν δποίαν φέρει πρὸς τὴν ἐπιχειρηματολογίαν, εἰς τὴν δυναμικότητα τῆς δποίας δψείλει ή ἀγγελία αὕτη τὴν ἐπιτυχίαν της.

Εἰς τὰ περιοδικὰ δμως μὲ καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισιν ή εἰκὼν εἰς τὴν ἀγγελίαν δύναται νὰ παίξῃ σπουδαῖον ὑποβλητικὸν ῥόλον.

Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Οταν πρόκειται δ ἀριθμὸς τῶν καταχωρήσεων μιᾶς ἀγγελίας νὰ εἰνε δπωσδήποτε ἴκανδ, τότε δὲν πρέπει νὰ παρουσιάζεται ή ἀγγελία αὕτη ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφὴν, ίδιως μάλιστα δταν ἐμπερικλεῖει ἐπιχειρήματα πολλὰ καὶ ἀπαιτοῦντα παρατεταμένην δπωσδήποτε προσοχὴν. Διότι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ή κατηγορία ἐκείνων τῶν ἀναγνωστῶν ή δποία δὲν ἀναγινώσκει εἰμὴ τὰς συντόμους ἀγγελίας, δὲν εἰνε δυνατὸν νὰ προσέξῃ εἰμὴ εἰς τὰ πρόχειρα σημεῖα αὐτῆς, ή ἀνάγνωσις τῶν δποίων μόνον, δὲν εἰνε ἀλλωστε ἐπαρκῆς νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα εὐχάριστα. Ο ίδιος δὲ ἀναγνώστης ἐφόσον ἐπανίδει τὴν ίδιαν ἀγγελίαν, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιθελία δτι θὰ ἀποτρέψῃ τὸ βλέμμα τοῦ ἀπὸ αὐτῆς. Εὰν δμως ή ἀγγελία αὕτη παρουσιασθῇ

ἄλλην φυσιογνωμίαν, δ ἀναγνώστης οὗτος θὰ ἀρπάσῃ πάλιν κάτι τι, οὕτω δὲ εἰς περισσοτέρας ἀναγνώσεις θὰ ἔχῃ πλήρως κατανοήσῃ τὸ περιεχόμενον της. Ἐν γένει δὲ ἀλλαγὴ εἰς τὴν προσωπικότητά τῆς ἀγγελίας εἶναι κύλλιστος διαφημιστικὸς παραγων.

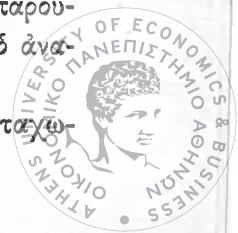
Ἡ ἀγγελία δὲν πρέπει νὰ ἀλλάζῃ μορφὴν εἰς ἑκάστην της καταχώρησιν, ἀλλ’ εἰς κάθε δύο ἢ τρεῖς τοιαύτας εἰς τὸ αὐτὸ δργανον διαδόσεώς της. Ἐὰν δὲ ἀγγελία καταχωρῆται εἰς πολλὰ ταῦτοχρόνως δργανα. εἶνε καλὸν εἰς ἀλλα μὲν νὰ εὑρίσκωνται μέ ἐκείνην τὴν φυσιογνωμίφιν εἰς ἄλλα δὲ ὑπὸ ἀλλην.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Τὸ περιοδικὸν ποιοτικῶς εἶνε ἀνώτερον τῆς ἐφημερίδος. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ εἶνε ἀναγνώστης τῆς ἀγγελίας κατὰ ποσοστὸν ἀνώτερον ἐκείνου τῶν ἀναγνωστῶν τῶν ἐφημερίδων. Τὰ τεχνικὰ ἴδιας περιοδικὰ παρουσιάζουσι μεγαλειτέραν ἀπόδοσιν. Ὁ ἀναγνώστης τῶν τελευταίων, δστις δὲν ἐνδιαρτρίζει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν δι’ ἴδεολογικοὺς μόνον λόγους ἀλλὰ διὰ λόγους συνδεομένους στενῶς μὲ τὸ ὑλικόν του συμφέρον, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ ἀναγνώσῃ τάς ἀγγελίας, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δποίων ἀναμένει νὰ ὠφεληθῇ. Ἡ στενὴ ἀλλωστε συγγένεια τῆς κυρίας ὅλης τοῦ τεχνικοῦ περιοδικοῦ μὲ τάς ἐκεὶ καταχωρουμένας ἀγγελίας, κάμνει τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν τὴν πλέον τερπνὴν ἐνασχόλησιν τοῦ ἐνδιαφερομένου. Εἴνε λοιπὸν τεραστίᾳ διαφορὰ τῶν δρων ὑπὸ τοὺς δποίους τελεσιουργεῖται ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀγγελιῶν εἰς τὸ περιοδικόν, ἀπὸ ἐκείνην εἰςτὰς ἐφημερίδας.

Ἡ ἀγγελία τῆς ἐφημερίδος ἐκλιπαρεῖ τὴν προσοχὴν καὶ ἀνάγνωσιν, εἰς τὸ περιοδικόν δμως ἡ ἀγγελία παρουσιάζεται ὡς τροφὴ τὴν δποίαν ἀναγκαίως ἀναζητεῖδ ἀναγνώστης ἀφ’οῦ διεξέλθῃ τὴν κυρίαν ὅλην αὐτοῦ.

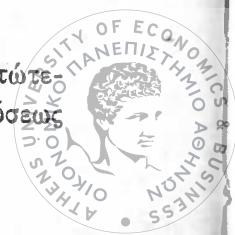
Αἱ ἀγγελίαι εἰς τὰ ἑλληνικὰ περιοδικὰ καταχω-

ροῦνται διεσπαρμέναι πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις. Διὰ τὰ καθαρῶς τεχνικὰ περιοδικά ή παρεμβολὴ τῶν ἡγελιῶν μεταξὺ τῶν σελίδων τῆς κυρίας ὅλης αὐτῶν δὲν εἶναι φρονοῦμεν παραγωγική τακτική. Ὁ ἀναγνώστης ὁ ἀπερροφημένος εἰς τὸ κείμενον, πολὺ δυσκόλως θὰ διακόψῃ τὴν ἀνάγνωσίν του διὰ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἀγγελίαν. Τοῦτο θὰ ἔπειται τέλος τοῦ κεφαλαίου. Συμβαίνει λοιπὸν ὥστε αἱ διαφημίσεις αἱ παρατιθέμεναι μεταξὺ τοῦ κειμένου νὰ περνοῦν ἀπαρατήρητοι, νὰ ἔχουν δὲ τὴν προτίμησιν, αἱ ἀγγελίαι ἐκεῖναι τὰς δροίας θὰ ἀπαντήσῃ ὁ ἀναγνώστης μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὅλης ὀλοκλήρου τοῦ περιοδικοῦ ἢ ἐκάστου κεφαλαίου. Ἐπίσης τὴν αὐτὴν πιθανότητα ἐπιτυχίας ἔχουν αἱ ἀγγελίαι αἱ εὑρίσκομεναι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ περιοδικοῦ. Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν δτὶ καὶ εἰς τὰς δύο ταύτας περιπτώσεις αἱ πρώται πάλιν ἐξ αὐτῶν ἔχουν μεγαλητέρας πιθανότητας ἐπιτυχίας. Ἡ καλλιτέρα λοιπὸν τοποθεσία διὰ τὰ ἑλληνικὰ τεχνικὰ περιοδικὰ εἶναι αἱ πρώται σελίδες τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ περιοδικοῦ. Ἐπιμένομεν νὰ πιστεύωμεν αἱ μεταξὺ τῶν κειμένων παρεμβαλλόμεναι ἀγγελίαι, ἵδιως δταν αὗται δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ ἀναγνωσκόμενον κείμενον δὲν εἶναι ὀρθὴ διαφημίσική πρᾶξις διότι εἰς τὰ ἑλληνικὰ περιοδικὰ δὲν συμβαίνει ἐκεῖνο τὸ δρόιον γίνεται εἰς τὰ ξένα μεγάλα τοιαῦτα, δπου χιλιάδες ἀγγελιῶν διεκδικοῦν καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Ἐκεῖ λοιπὸν, προκειμένου ἡ ἀγγελία νὰ ταφῇ εἰς ἔνα ὠκεανὸν ἀπὸ τόσας ἀλλαζ, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία δτὶ προτιμοτέρα θέσις δι' αὐτὴνεῖνε ἡ μεταξὺ τῶν σελίδων τοῦ κειμένου.

Ο Ε Λ Α Δ Η Ν Ι Κ Ο Σ Τ Υ Π Ο Σ

Τὰ ἡμερήσια πρωΐνα φύλλα ἀποτελοῦσι τὸ δυνατώτερον διαφημιστικὸν μέσον, λόγῳ τῆς εὑρείας των διεισδύσεως

πρὸς δλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις καὶ πρὸς δλα τὰ σημεῖα τοῦ "Εθνους. Ἡ Νπεροχὴ τῆς δὲ τῶν ἐφημερίδων τούτων διαφημίσεως ἐπὶ τῶν ἀλλων διαφημιστικῶν δργάνων, εἰνε καταπληκτική δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ. "Ο, τι θὰ ἡδύναντο νὰ παραγάγουν τὰ πρωϊὰ δργανα δὲν θὰ ἡμποροῦσαν νὰ τὸ κάνουν δλαι αἱ ἀλλαι διαφημιστικαι μέθοδοι δμοῦ. "Αν καὶ ποιοτικῶς δύνανται νὰ οστεροῦν ἀλλων τινῶν τρόπων διαφημίσεως, ἐν τούτοις δ ποσοτικός των δγκος ἔξασφαλίζει τοσαύτην ύπεροχὴν ἀποδόσεως, ὥστε ἡ ποιοτική των αὔτη ἀνεπάρεια νὰ μὴ ἔχῃ οὐδεμίαν βαρύτητα.

"Η δυναμικότης ἑκάστου δργάνου ἔξαρτᾶται πρῶτον ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν του, καὶ δεύτερον ἀπὸ τὸ περιβάλλον πρὸς τὸ δποίον τούτο διεισδύει. Τὸ δεύτερον τούτον συντελεστὴν τὸν τοῦ περιβάλλοντος μᾶς εἰνε ἀδύνατον νὰ τὸν ἐκτιμήσωμεν καθότι μᾶς ἐλλείπουν τὰ στοιχεῖα τοῦ ύπολογισμοῦ. "Απασαι αἱ ἐφημερίδες μας ἀντιπροσωπεύουν πολιτικὰ δργματα εἰς τὰ δποῖα ἔχουν ἐμπλακῆ φύρδην μίγδην δλαι αἱ κοινωνικαι μας τάξεις. Εἰνε δὲ ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις ἑκεὶ τὸν ἐπαγγελματικὸν παράγοντα ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τοῦ δποίου, θὰ ἡτο δυνατὴ ἡ ποιοτικὴ ἐκτίμησις τούτου ἡ ἑκείνου τοῦ δργάνου. Οὐδεμία τῶν "Ελληνικῶν ἐφημερίδων ἀντιπροσωπεύει ἐπαγγελματικὴν τινα τάξιν, πρᾶγμα τὸ δποίον γίνεται εἰς ἀλλα τινα μέρη, δπου τὰ κόμματα κατὰ τὸ πλείστον τροφοδοτοῦν τὴν ἰδεολογίαν των ἀπὸ τὰς ἐπαγγελματικὰς βλέψεις τῶν μελῶν των.

Οὕτω λοιπὸν ἡ κυκλοφορία ἀπομένει τὸ μόνον μέτρον ἐκτιμήσεως τῆς διαφημιστικῆς ἴκανότητος ἑκάστου δργάνου, ἀδιάφορον ἂν ἡ τοιαύτη ἐκτίμησις δύναται νὰ κεῖται πολλάκις μακρὰν τῆς ἀληθείας.

Διὰ τὴν ἐφημερίδα ἡ ἀπόκρυψις τοῦ πραγματικοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυκλοφορούντων φύλλων των εἰνε ἡ ἱερωτέρα τῆς ύποχρέωσις, τὸ προσφιλέστερον τῆς μυστικόν. Εἰς οὐδὲν ἀλλο σημεῖον ἡ ἐφημερίδας εἰνε τόσον εύθικτος δσον εἰς τὸ δγή τημα τῆς κυκλοφορίας της. Διὰ τοὺς λόγους τούτους εἴνε

δύσκολον νά ἔχῃ τις ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῆς κυκλοφοριακῆς δυνάμεως ἐκάστης ἐξ αὐτῶν.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ

Όλιγα εἰδη ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἀγορᾷ κατώρθωσαν γὰρ ὑποτάξιοι: τὴν διεθνή ἐμπιστοσύνην διὰ μᾶς ἀκαταπαύστου ἴσορροπίας πειράματος καὶ διαφημιστικῶν ἐπαγγελῶν. Εἶναι ἀληθῶς τεράστιον τὸ ἔργον, τὸ νὰ κατωρθώσῃ εἰς παραγωγικὸς δργανισμὸς καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τοῦ θέου του νὰ ἀποδεικνύεται συνεπής πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς διαφημίσεως διαλαλούμενα. Εἶναι τοῦτο ὁ ὑπερβατικὸς τύπος πρὸς τὸν δποίον πρέπει νὰ τείνουν καὶ νὰ φθάσουν πάντες ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ καταστήσωσι παγίαν τὴν θέσιν των εἰς τὴν σφαίραν τῆς συναλλαγῆς. Εἰς τῶν δργανισμῶν τούτων δστις ἡχθεὶς τὸ ὑψός τοῦτο, καὶ δ δποίος κατώρθωσε ὅχι μόνον γὰρ ἐπικρατήσῃ εἰς τὸν κόσμον τῶν ὄλικῶν δεδομένων ἀλλὰ καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς ὑψηλοτέρας συναλλακτικῆς ἡθικῆς εἰναι ή Ἐταιρία Νεστλέ. "Ἐν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς τὸ λεγόμενον Γάλα Βλάχας μὲ τὸ δποίον ἐτράφη δλόκληρος Ἐλληνικὴ γενεὰ, θὰ παραμείνῃ δικασικὸς τύπος εἰδους τοῦ δποίου ή διαφήμισις οὐδέποτε διεφύεσθη καὶ τὴν μακροχρόνιον του ζωὴν εἰς τὴν Ἐλληνικὴν καὶ ἔνην ἀγοράν. "Οσοι ἔχουν μελετήση τὴν ἀνεξάντλητον καὶ ποικιλόδμορφον διαφημιστικὴν φιλολογίαν τοῦ εἰδους τούτου, καὶ νοερῶς τὴν περάσουν εἰς τὴν λυδίαν λίθον τῆς κοινῆς γνώμης, θὰ ἴδουν δτι ή τελευταία εἰναι περισσότερον γεναιόδωρος εἰς εύνοϊκὰς κρίσεις διὰ τὸ είδος τοῦτο, παρ' ὅσον ή συνήγορος του διαφήμισις διαλαλεῖ. "Ο καταναλωτὴς δηλαδὴ ἔχει νὰ ἀπαγγείλῃ περισσοτέρους ἐπαινους διὰ τὰς ἀρετὰς τοῦ εἰδους τούτου παρ' αὐτὴ ή διαφήμισις. Εἶναι πράγματα: τοῦτο φαινόμενον ἀπὸ τὰ σπάνια.

Τὴν τοιαύτην τακτικὴν τῆς Ἐταιρίας Νεστλὲ διὰ

διάθεσιν τῶν εἰδῶν τῆς τὴν ὑποδεικνύομεν εἰς τὸν μᾶλλον ἔξελιγμένον τύπον πωλητικῆς ἀγωγῆς διὰ τὴν δποίαν ἢ ἵστορία τῆς διεθνούς διαφημίσεως θὰ ἔχῃ ἀρκούντως νὰ ἀσχοληθῇ.

Η ΠΩΛΗΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ

Οἱ διάφοροι συντελεσταὶ (τυπογραφία, ἐκλογή, περιθόριον, ταξιθέτησις ἐπιχειρημάτων, ἀριθμὸς ἐπιχειρημάτων) οἱ διευκολύνοντες τὸ δρατὸν καὶ προσεκτὸν τῆς ἀγγελίας, δὲν θὰ γράψουντο νὰ ὑποδογθήσωσιν τὴν ἀγγελίαν εἰς τὸν ἀπώτερον αὐτῆς σκοπὸν, ἐὰν δὲν συνειργάζοντο μὲ τὸν σπουδαιότερον στοιχεῖον αὐτῆς, τὸν πωλητικὸν παράγοντα. Μία ἀγγελία δύναται νὰ ἔχῃ ἀρίστην ἔξωτερην ἐμφάνισιν καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τῆς πλέον προθύμου προσοχῆς τοῦ ἀναγνώστου, ἢ προσοχὴν δημως αὕτη θὰ διασπαταλισθῇ πρὸς πράγματα ξένα μὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἀγγελίας, ὅταν ἀπὸ ταύτην λείπει ἡ πωλητικὴ ἔλξις. Ἡ πωλητικὴ δὲ αὕτη ἔλξις πρέπει νὰ εἰνειδικὴ, δηλαδὴ νὰ γεννᾷ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεως τοῦ εἰδούς ἐκ τοῦ καταστήματος μόνον τοῦ διαφημίζοντος. Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τὸ δόποιον θεωροῦμεν ἀπὸ τὰ μᾶλλον σπουδαιία τῆς συνθέσεως τῆς ἀγγελίας. Πολλαὶ ἀγγελίαι κρινόμεναι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἀποδίδουσι περισσότερα εἰς τοὺς ξένους παρά εἰς αὐτοὺς τοὺς ιδίους. Ὁταν λόγου χάριν διαφημίσητε ἐν γνωστὸν εἰδος, ἡ διαφήμισις δὲ αὕτη ἐὰν δὲν περιστρέφεται εἰς τὰ δρια τῶν ιδιων σας μόνον συμφερόντων, τότε ἐργάζεσθε διὰ τοὺς ἄλλους. Παράδειγμα ἡ ἀκόλουθος ἀγγελία ὑπὸ τύπου γνωστοποιήσεως.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Φέρομεν εἰς γνῶσιν τοῦ ἀξιοτίμου κοινοῦ δτι ἡ γνωστότάτη γαλακτώδης τροφὴ Glaxo πωλεῖται εἰς τὰ καταστήματα

ΑΔΕΛΦΩΝ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ

Εύκόλως δύναται τις νὰ ἀποφανθῇ διὰ εἰς τὴν ἀγγελίαν ταύτην ἐλλείπει· ἡ εἰδικὴ πωλητικὴ ἔλξις. Διαφημίζει μὲν ζωηρῶς τὴν τροφὴν ταύτην ἀλλ’ ἡ ἴδια τροφὴ πωλεῖται καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐπρεπε λοιπὸν ἡ ἀγγελία αὕτη νὰ προασπίσῃ διὰ καταλλήλου τρόπου τὰ ἴδια τῆς συμφέροντα, θὰ ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ λέγῃ διὰ εἰς τὸ εἰδος τούτο οἱ Ἀδ. Ἀντωνιάδη ἔχουν μεγάλην κατανάλωσιν, πρᾶγμα τὸ δόπιον τοῦ ἐπιτρέπει νὰ τὸ ἔχῃ νωπόν, εὐθηνότερον ἄλλων μεταπωλητῶν, διὰ ὃς ἐκ τῶν λόγων τούτων διάφοροι παῖδες αὐτῷ συνιστοῦν τὰς ἐκ τοῦ καταστήματός των ἀγορὰς, τέλος ἐπρεπε νὰ λέγῃ κάτι τι διὰ τοῦ δποίου θὰ ἔξυπηρετήτο διειδικεπωλητικός σκοπός τῆς ἐπιχειρίσεως ταύτης. Οειδικούτος πωλητικὸς σκοπὸς δὲν εἰνεκέναια αδικηνὸν νὰ ἀπαιτήται εἰς τὰς ἀγγελίας ἐκείνας εἰς τὰς δποίας τὸ δένειται τὸ ἐργοστάσιον διαφημίζει τὸ πρεστόν του, ἡ κατὰ δεύτερον λόγον δταν ἐν κατάστημα ἔχει τὴν ἀποκλειστικότητα ἐνδε εἰδους. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δμως ταύτη περιπτώσει, πάλιν διάτο διοχείον τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς, πρέπει νὰ γίνη μνεία εἰς τὴν ἀγγελίαν. Ἐπομένη ἀνωτέρω διὰ ἐφόδου ἀπὸ τὴν ἀγγελίαν ἐλλείπει· ἡ δύναμις αὕτη, διαφημίζων πολλάκις ἐργάζεται διὰ τοὺς ἄλλους. Ἐὰν λόγου χάριν διὰ μιᾶς ἀγγελίας στερουμένης τοῦ εἰδικοῦ πωλητικοῦ τόνου, διαφημίσητε τὰ ὑποδήματα σας, πολλοὶ ἔξι ἐκείνων εἰς τοὺς δποίους κατ’ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἥλθε ἡ ἐπιθυμία τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἀνάγκης θὰ τὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ ἐκεῖ δπου, ἡ ἐκ συνειθίας, ἡ λόγω προηγουμένης δυνατῆς διαφημίσεως, ἐλπίζουν νὰ εὐχαριστηθοῦν. Ή τοιαύτη λοιπὸν ἀγγελία ἡ στερουμένη τῆς δυνάμεως νὰ πωλήσῃ μόνον τὰ ὑποδήματά της, ἐργάζεται ὑπὲρ τῶν ἄλλων.

ΑΙ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

Ἡ ἀκατάλληλος χρῆσις τετριμμένων λέξεων εἰς

ἀγγελίας δπω; καὶ εἰς ἄλλα διαφημιστικὰ ὅργανα δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν παραγωγικότητά των. Τούναντίον, πολλάκις ἀτονεῖ τὰ δυνατὰ ἐπιχειρήματα αὐτῆς, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον δπως θὰ ἐσχηματίζομεν μέσην ἵδεαν δι'. Ἐνα πλούσιον κύριον ἐνδεδεμένον μὲν ἐνδύματα παλαιά. Καὶ πράγματι αἱ τετριμέναι λέξεις ἐφόσον δὲν χειρίζονται καταλλήλως, παραμένουν λέξεις κεναι χωρὶς περιεχόμενον εἰνε δὲ πολὺ ἀντιπαθεῖς εἰς τὸ κοινόν. Αἱ φράσεις Εἶνε τό καλ λιτερον, τὸ ἄριστον τὸ εὖ θην δτερον, ὑπερέχει δλωγ, καὶ δλο ἐκεῖνο τὸ κομβολόγιον τῶν παρομίων φράσεων τῶν δποίων γίνεται ἀκατάσχετος χρῆσις, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καμίαν ἀπαίτησιν ἐγκαλωπισμοῦ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγγελίας. Αἱ φράσεις αὗται φέρουσι τὰ ἀποκρουστικὰ καὶ ἀγονα χαρακτηριστικά των, δταν παρεμβάλλονται μεταξὺ τοῦ κειμένου ἀνερμάτιστοι καὶ μὲ γράμματα ἰσχυρά. Παρ' δλα δμως ταῦτα δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν δτι πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν χρῆσίν των. Τοῦτο εἶνε ἀδύνατον ἀλλὰ καὶ ἀσύμφορον. Τούταντίον τὴν χρῆσιν των θεωροῦμεν ἐπιβεβλημμένην ἀλλ' αὕτη πρέπει νὰ γίνηται δπδ προϋποθέσεις. Πρέπει νὰ καταλαμβάνουν θέσιν τοιαύτην ὥστε νὰ ἀποβάλλουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς πολυχρηστίας διὰ τὴν δποίαν τὸ κοινὸν τρέφει δπως εἴπομεν μεγάλην ἀντιπάθειαν καὶ ἀδιαφορίαν.

Τ Α ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΜΑΝΟΝ εἰνε

τὰ ἀνώτερα δλων.

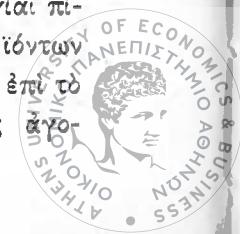
Εἰς τὴν ἀγγελίαν ταῦτην ἡ φράσις τὰ ἀνώτερα δλων εἶνε φράσις ἀπὸ ἐκείνας αἱ δποῖαι δὲν ἡμποροῦν νὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου δστις τὴν θεωρεῖ κοινότυπον χωρὶς ἡθικὴν προέλευσιν, ἐντελῶς ἀχρωμον. Ἐν τούτοις ἡ φράσις αὕτη εἰς τὴν ἀκόλουθον ἀγγελίαν δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν ψυχρότητα.

ΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΜΑΝΟΝ

κατασκευάζονται ἀπὸ δέρματα τῶν έργοστάσιων ΟΛΙΒΙΕ καὶ ΓΡΙΖΟΝ μὲ τεχνίτας ἐξ Εύρωπης προσκληθέντας, δύνανται δὲ νὰ ἰσχυρισθοῦν διὰ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ παραγωγῇ εἶνε τὰ ἀγάπτερα δλῶν.

Εὔκολως τις ἀντιλαμβάνεται τὶ μεγάλη διαφορὰ ὑπάρχει τῆς αὐτῆς φράσεως εἰς τὰ δύο διάφορα σημεῖα τῆς τοποθετήσεώς της. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἡ φράσις αὗτη ἀποδάλλει τὸ ἔνδυμα τῆς πολυχρηστίας τὸ δποίον φέρει εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν. 'Ο ἀναγνώστης ὅχι μόνον δὲν τὴν θεωρεῖ ἀποκρουστικὴν ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα τῶν προσόντων τῶν ὑποδημάτων Μανόν. 'Ο ἀναγνώστης πρέπει νὰ ἀκούσῃ τὴν φράσιν ταύτην ἀφ' στιγμῆς ἡδύ γγωσε διὰ τὰ ὑποδήματα ταῦτα κατασκευάζονται ἀπὸ δέρματα Ὁλιβἱὲ Γκριζόν καὶ μὲ τεχνίτας Εύρωπαίους. Δὲν ἔξετάζομεν τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν δποίαν ἡ φράσις αὗτη θὰ ἡδύνατο νὰ ἀντικατασταθῇ καὶ εἰς τὰς δύο περίπτωσεις δι' ἄλλων λέξεων ἀσυνήθων καὶ περισσότερον πειστικῶν. Η περίπτωσις αὕτην φέρει εἶνε κατορθωτὴ εἶνε προτιμοτέρα. 'Εν τούτοις καὶ αὐταῖς αἱ περισσότερον ἀποδοκιμασθεῖσαι φράσεις αἱ μὴ ἀποτελοῦσαι οὐδὲν διαφημιστικὸν στοιχεῖον, δύνανται καταλλήλως ἐναρμονιζόμεναι μὲ τὸ περιεχόμενον μιᾶς ἀγγελίας νὰ ἀναπηδήσουν ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν καὶ νὰ γίνουν περισσότερον παραγωγικαὶ ἀπὸ τὰς πλέον πρωτοτύπους καὶ ἀσυνήθεις φράσεις. Η χρῆσις τῶν φράσεων τούτων αἱ δποίαι ἐκδηλοῦν ὑπεροχὴν, προτεργάματα κλπ. εἴναι ἀναγκαιοτάτη, διότι δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀφίνεται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου ἐλεύθερον νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν προτέρων συμπεράσματα περὶ τῶν ἴδιοτήτων τῶν προϊόντων σας. 'Άλλ' ἐκτὸς τοῦ λόγου τούτου αἱ φράσεις αὗται εἶνε δμολογίαι πίστεως τοῦ πωλητοῦ περὶ τῆς τελειότητος τῶν προϊόντων του, ἀπ' αὐτὴν δὲ τὴν πεποίθησιν καθοδηγεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον δ ἀγοραστὴς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς

ρᾶς του. Ὡς ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε πλουσιωτάτη καὶ δύναται, διὰ νὰ μεταδώσῃ τὸ ἀνώτερον, τὸ τέλειον, νὰ ἀγεύρῃ πλείστους ὅσους γλωσσικοὺς συνδυασμοὺς, ἐν τούτοις πολλὲς φορὲς μὲ τὴν προσπάθειαν νὰ κάνωμεν κάτι τι πρωτότυπον, φθάνομεν εἰς φράσεις αἱ δποῖαι εἰνές ἐπιτυχεῖς, πολὺ δύσπεπται διὰ τὸν στόμαχον τοῦ ἀγοραστοῦ, δστις κατὰ πλειονότητα δὲν ἀρέσκεται εἰς τοιούτου εἴδους ἐδέσματα. Ἀλλως τε μὴ λησμονῶμεν δτι ὁ ιόσμος ἔχει συνειθίσῃ νὰ ὑπακούῃ εἰς διάφορα συνθήματα τὰ δποῖα, παρ' ὅλην τὴν μακρὰν χρῆσιν των, παραμένουν τὰ μοναδικὰ παραγγέλματα τὰ δποῖα ἔξασκον ἀποφασιστικὴν πίεσιν ἐπὶ τῶν διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν εἰς ἕνα στρατιώτην φωνάξει τὴν λέξιν σταματήσατε, ὅχι πολὺ εὐκόλως θὰ ἡμποροῦσε νὰ ἀντιληφθῇ τὴν προσταγὴν ταύτην, ἐνῷ τούναντίον ἀσυνειδήτως θὰ ἐλάμβανε στάσιν προσοχῆς ἐὰν τοῦ ἀπευθύνατε τὸ παράγγελμα Ἀλτ!. Θέλομεν μὲ τοῦτο νὰ εἴπωμεν δτι αἱ κοινai αὐταὶ φράσεις δὲν δύνανται ποτὲ νὰ παραμεληθῶσιν, ὅχι μόνο διότι γίνονται παραγωγικαὶ ὅταν καταλλήλως συνδεθοῦν μὲ τὸ κύριον περιεχόμενον τῆς ἀγγελίας, ἀλλὰ διότι, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν λαμβάνει χώραν δ τοιοῦτος συνδυασμὸς, ἐνεργοῦν εύνοικῶς ἐπὶ μιᾶς πολὺ μεγάλης τάξεως ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι δὲν δύνανται νὰ ἐκτιμήσουν τὴν πωλητικὴν ἀξίαν τῆς ἀγγελίας χωρὶς τὰς φράσεις ταύτας.

Η ΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

Ἐκεῖνο τὸ δποῖον εἴπομεν εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον τοῦ πρώτου βιβλίου περὶ τῶν ἀρνητικῶν ἐκφράσεων, τὸ αὐτὸν ἐπαναλαμβάνομεν καὶ διὰ τὰ ἐπιχειρήματα εἰς τὰς Ἀγγελίας. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς ἀγγελίας δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ οὐδὲν σημεῖον μὲ τὸ δποῖον δ ἀναγνώστης θὰ ἡμποροῦσε νὰ καλλιεργήσῃ εἰς τὸ πνεῦμά του ἀμφιβολίας διὰ τὴν ἐν γένει ὑπόστασιν τοῦ διαφημίζομένου ἀντικειμένου. Τὰ νοήματα πρέπει νὰ εἶνε καθαρὰ ἀνευ περιστροφῶν, κείμεναι εἰς εὐθεῖαν καὶ δρατὴν λογικὴν γραμμήν.

ΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ MINON

Κατασκευάζονται

ἀπὸ δέρματα τῶν περιφήμων ἐργοστασίων

Ο ΛΙΒΙΕ καὶ ΓΚΡΙΖΟΝ

τῶν δποίων τυγχάνομεν ἀποκλειστικοὶ προμηθευταὶ.

Εἰδίκοι Εύρωπαῖοι τεχνίται προσκληθέντες διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐργοστασίου μας, ἐπιμελοῦνται τῆς στερεᾶς καὶ καλλιτεχνικῆς κατασκευῆς των. Οἱ δύο οὐτοὶ λόγοι τοὺς δποίους ισχυροποιεῖ καὶ ἡ αὐστηρὰ προσήλωσίς μας πρὸς τὸ λογικὸν κέρδος, κάμνουν ὥστε τὰ ὑποδήματά μας νὰ είνε τὰ

ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ καὶ ΕΥΘΗΝΟΤΕΡΑ

Ο ΔΩΝ

Ἡ λογικὴ ταξιθέτησις τῶν ἐπιχειρημάτων εἰς τὴν ἄνω ἀγγελίαν εὑρίσκεται εἰς εὐθεῖαν καὶ δρατήγ γραμμήν. Καμμία διακοπὴ τοῦ εἰρμοῦ τῶν ἰδεῶν, ἢ παλινδρόμησις τοῦ πνεύματος. Τὸ ἐπιχείρημα συμπληροῖ τὸ ἄλλο. Ἡ στερεότης, ἡ κομψότης, ἡ εὐθύνια, συνδέονται διὰ καταλλήλων αἰτιολογικῶν. Ἐπίσης καὶ ἡ ειραρχία τῶν ἰδιοτήτων τούτων εὑρίσκεται εἰς σειρὰν φυσιολογικήν. Ἡ στερεότης εἶνε τὸ πρώτιστον ἄλλα καὶ τὸ δργανικῶτερον προσδόν τῶν ὑποδημάτων. Ἡ κομψότης ἄν καὶ ἀπαραίτητος δρος τοῦ καλοῦ ὑποδήματος, ἐν τούτοις οὕτε χρονολογικῶς ἄλλ' οὕτε καὶ οὐσιαστικῶς δύναται νὰ προηγηθῇ τῆς στερεότητος ἡ δποία θὰ παραμείνῃ τὸ δυγατώτερον προσδόν τῶν ὑποδημάτων.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣ ΕΩΣ

Φάρμακον

ΕΛΙΞΙΡ

Παρ' ὅλην τὴν ἀντίδρασιν εὐαρίθμων ζατρῶν θὰ παραμείνῃ ἡ κορυφὴ τῶν φαρμάκων τῶν διεκδικούντων τὴν θεραπείαν τῆς ἐπαράτου ταύτης νόσου. Οἱ μεγαλείτεροι ζατροὶ ἀνεγνώρισαν τὴν ὑπεροχήν του.

Ἐνταῦθα ἡ ἐπιχειρηματολογία χωλαίνει. Ὁ ἀσθενής ἀμέσως κλονίζεται περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ φαρ-

μάκου τούτου, ἀφοῦ οἱ δλιγάριθμοι ἔστω ἐπιστήμονες ἔχουν κηρυχθῆ κατὰ τῆς ἀποτελεσματικότητός του, πρᾶγμα τὸ δόπιον ἐὰν εἴνε γνωστὸν εἰς τὴν κοινωνίαν, δὲν ἔπειτε νὰ ἀναγράφεται εἰς τὴν ἀγγελίαν ἀλλὰ εἰς ἴδιαιτέραν μελέτην. Ἡ τελευταία φράσις ἡ δπο!α ἐπικαλεῖται τοὺς μεγαλειτέρους ίατροὺς τῆς ὑφηλίου δὲν δύναται νὰ σώσῃ τὴν ἀγγελίαν ἀπὸ τὰς συνεπείας τῶν δισταγμῶν τοῦ ἀναγνώστου ἀσθενοῦς.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑ

Εἰς ἑκάστην ἀγγελίαν πρέπει νὰ προσπαθοῦμεν δπως εἰς τὴν ἐπιχείρηματολογίαν αὐτῆς ὑπάρχουν στοιχεῖα συγκρίσεως. Τὰ πλεονεκτήματα τῶν εἰδῶν μας δὲν πρέπει νὰ ἀναφέρωνται ἀπλῶς, πρέπει νὰ γίνηται ἔμμεσος μνεία δτι τούτων στεροῦνται τὰ εἰδη τῶν συναγωνιστῶν μας ἐφόσον βέβαια τὸ πρᾶγμα ἔχει ἀληθείας. Οὕτω λοιπὸν ἡ φράσις τῆς ἀγγελίας ὑποδημάτων Μανὸν«δτ.: τυγχάνομεν ἀποκλειστικοὶ προμηθευταὶ ἡτο ἀνακαιοτάτη διότι ἐὰν δὲν ὑπῆρχε, δὲν θὰ εἶχε καμμίαν δυσκολίαν δ ἀναγνώστης νὰ ὑποθέσῃ δτι καὶ ἄλλα ὑποδηματοποιεῖα εἰσάγουν τὰ περίφημα δέρματα Ὀλιβιέ. 'Αλλ' ἡ πληροφορία, δτι τὸ ὑποδηματοποιεῖον μόνον Μανὸν εἰσάγει αὐτὰ, ἀποτελεῖ μέγα διαφημιστικὸν κεφάλαον. Αἱ τοιούτου εἰδους συγκριτικαὶ φράσεις εἴνε τὰ παραγωγικῶτερα σημεῖα τῆς ἀγγελίας, διότι δίδουσι φωτεινὴν εἰκόνα τῆς καθόλου ἡθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀγωγῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Διὰ τῶν ἴδιων φράσεων νοεῖται καὶ ἡ ἀποκλειστικότης τῶν προτερημάτων τῶν διαφημίζομένων ἀντικειμένων, εἴνε δὲ γνωστὸν ποίαν ἐμπιστοσύνην τρέφει τὸ κοινὸν πρός αὐτήν.

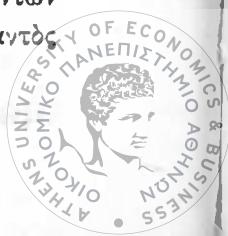
ΤΟΙΧΟΚΟΛΗΣΙΣ

Τὴν λέξιν τοιχοκόλλησιν ἐλάθομεν ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως Affiche νοοῦμεν δὲ διὰ ταύτης μεγάλου

ματος σύντομον ἀγγελίαν ή δποία εἰτε ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου, εῖτε ἐπὶ ἄλλων καταλλήλων μέσων, ἀναρτάται ή προσκολλάται εἰς τὰ πολυτελέστατα μέρη. Ο δρος οὗτος εἶναι πολὺ ἀνεπιτυχῆς δμολογοῦμεν δὲ δτι δὲν καταρθώσαμεν νὰ ἀνεύρωμεν ἄλλην λέξιν καταλληλότερον ἀποδίδουσαν τὸ διαφημιστικὸν τοῦτο ὅργανον Διὰ τοῦτο η λέξις αὕτη μέχρις ἔξευρέσεως ἐκείνης η δποία θὰ ἀποδίδῃ καλὰ τὰ πράγματα, δὲν ἔχει ἀξιώσεις νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διαφημιστικὴν ὀνοματολογίαν.

Ο κεφαλαιώδης προορισμὸς τῆς τοιχονολγίσεως εἶναι νὰ ρίψῃ εἰς τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν τὸ ὄνομα τοῦ διαφημιζόμενου ἀντικειμένου. Οἱ ἄλλοι σκοποὶ τοὺς δποίους ἐπιθυμεῖ νὰ πράγματοποιήσῃ σχεδὸν ἀποτυγχάνουν. Ἐὰν ὑποθέσωμεν δτι ὡς ἀποκλειστικὸν διαφημιστικὸν μέσον ἔχορησιμοποιοῦμεν μόνον τὴν τοιχοβλλησιν, θὰ ἐγνώριζε μὲν τὸ διαφημιζόμενον ἀντικείμενον, ἀλλ' η γνωριμία αὕτη θὰ ητο ἀνευ βάθους γνωριμία ἐνδει ἀπλοῦ δνόματος καὶ οὐχὶ τῶν ἴδιοτήτων τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἀληθῶς δὲν ἀρκεῖ νὰ διαδώσωμεν τὸ ὄνομα ἐνδει ἐίδους διὰ νὰ δημιουργηθῇ εὔμενής ἀγοραστικὴ ἀτμόσφαιρα. Πρέπει νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν χρησιμότητας, καὶ αὐτὴν προτίστως πρέπει νὰ παγιώσωμεν καὶ τὴν καταναλωτικὴν συνήδησιν. Οταν διαταναλωτής ἐνθυμηται τὴν λέξιν ταύτην πρέπει η ἴδια λέξις νὰ συμπαρασύρῃ καὶ τὰς ἴδιοτητας τοῦ είδους ποὺ ἀντιπροσωπεύει, νὰ εἶναι τούτεστην συνώνυμος μὲ τὴν χρησιμότητα. Η γνωριμία μόνον μιᾶς ἀπλῆς λέξεως εἶναι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸν σκοπὸν τὸν δποίον ἐπιδιώκει η διαφήμισις η δποία πρέπει νὰ καταρθώσῃ τὴν μακροτέραν συμβίωσιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ καταναλωτοῦ, τοῦ δνόματος τοῦ ἀντικειμένου, καὶ τῶν ἴδιοτήτων αὐτοῦ. Η στενή συνεργασία τῶν δύο τούτων παραγόντων ἀποτελεῖ τὸν ἀπόλυτον δρον τῆς ἐπιτυχίας παντὸς διαφημιστικοῦ ἔργου.

ΚΡΙΤΙΚΑΙ
ΚΑΙ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Χάρις είς τὴν μακρὸν καὶ ἐπίμονον προσπάθειαν τῶν Ἑλλήνων Βιομηχάνων Σοκολατοποιίας εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν δποίων ἵσταται τὸ δύομα τοῦ κ. Ζαβορίτου, ἡ Ἑλληνικὴ Σοκολάτα κατώρθωσε νὰ συναγωνίζεται ἀποτελεσματικῶς τὰς καλλιτέρας ποιότητας τῆς διεθνοῦς παραγωγῆς. Διεμορφώθη οὕτω ἐν τῇ διαδρομῇ τῶν προσπαθειῶν τούτων, ἐπαρκής ἀγοραστικὴ πίστις παρὰ τῷ Ἑλληκῷ κοινῷ διὰ τὸ εἰδος τοῦτο, ὥστε εἰς τὰς ἀγγελίας τας ἀναφερομένας εἰς τὴν διαφήμισιν αὐτοῦ, νὰ ἔχῃ ἐκφυλισθῆ ἡ ἀνάγκη μᾶς διεξοδικῆς καὶ γενικῆς διαπαιδαγωγήσεως ἐπιχειρηματολογία, πρᾶγμα τὸ δποῖον ἀπαιτεῖται δταν ἐν εἰδος νεωστὶ ἔχει εἰσαχθῆ εἰς τὴν κατανάλωσιν. Ἐνταῦθα τὰ δύο ἐπιχειρήματα εἰνε εἰδικῆς πωλητικῆς μορφῆς, καὶ τὸ μὲν ἐν μᾶς πληροφορεῖ δτι αἱ ἐγκαταστάσεις τοῦ κ. Ζαβορίτου ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰ μᾶλλον τελειοποιημένα μηχανῆματα, τὸ δὲ δεύτερον, δτι ἡ σοκολάτα αὗτη παρασκευάζεται ἀπὸ τὰ περιζήτητα κακά τῆς Βενεζουέλας. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ἐπιχειρήματα ἔχουσιν δργανικὴν ἀξίαν. Τὸ τελειοποιημένον μηχάνημα εἰνε διὰ τὴν Σοκολάταν ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν εἰδος, εἰς τῶν ἀπαραιτήτων δρων πρὸς παρασκευὴν προΐόντος ἐπιμελημένου καὶ καθαροῦ. Ἐπίσης, δτι ἡ σοκολάτα αὗτη παρασκευάζεται ἀπὸ τὰ σπάνια καὶ ἄριστα πράγματι κακά τῆς Βενεζουέλας, εἰνε πληροφορία πρωτότυπος ἀλλὰ καὶ δημιουργική. Ἡ φράσις Σοκολάτα Ζαβορίτου καλῶς ἐτέθη μὲ ἴσοδύναμον ἔκφρασιν γραμμάτων. Τὸ κοινὸν πρέπει κατὰ τὴν δρθὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀγγελίας νὰ ἐθισθῇ εἰς τὴν συμβίωσιν τῶν λέξεων τούτων, αἱ δποῖαι πρέπει νὰ ἀποτελοῦν νόημα ἀδιάσπαστον. Αἱ λέξεις ΠΡΟΟΔΟΙ καὶ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς ψυχολογικὸς λόγος νὰ διακριθοῦν. Τοῦτο δμως ἀπαιτεῖται νὰ γίνεται διὰ λόγους τυπογραφικῆς καλαισθησίας δσάκις, ὃς ἐν προκειμένῳ, δ τονισμὸς τῶν λέξεων τούτων δὲν ἔχει νὰ ἀφαιρέσῃ τίποτε ἀπὸ τὴν ἔλξιν τῆς φράσεως Σοκολάτα Ζαβορίτου.

ΣΟΚΟΛΑΤΑ

ZABORITOY

ΠΡΟΙΟΝ

Τῶν μᾶλλον τελειωπημένων μηχανημάτων, ἐσχάτως κομισθέντων
ἐξ Εύρωπης
καὶ Ἀμερικῆς

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ

ἀπὸ τὰ σπάνια καὶ περίφημα

ΚΑΚΑΟ ΤΗΣ ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑΣ

τὰ θεωρούμενα τὰ καλλίτερα τοῦ κόσμου

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Αγγελία πιστεύουσα εἰς τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρημάτων της τὰ δποῖα πράγματι διαπνέονται ἀπὸ ἔντονον αὐτοπεποίθησιν δὶα τὴν ὑπεροχὴν τοῦ εἶδους ποῦ διαφημίζει. Τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα είνε τὸ βασικὸν, δρθῶς δὲ προετάχθη τῶν ἄλλων τὰ δποῖα είνε ἐπεξηγηματικά. Οἱ ἀριθμὸι αὐτῶν είνε κανονικὸς τὸ δὲ περιεχόμενον ἐκάστου ἐξ αὐτῶν δὲν χαρακτηρίζεται διὰ μακρηγορίαν. Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα χορηγεῖ ἀσύνηθες ὄλικὸν εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀγοραστοῦ ἀγαφορικῶς μὲ τὴν φύσιν τοῦ εἶδους τούτου, τὸ δποῖον φέρει ἀδιστάκτως ἐπὶ κεφαλῆς τῶν προϊόντων τῆς διεθνοῦς θιομηχανίας ἐλαστικῶν : ‘Η δονομασία τοῦ εἶδους είνε καὶ αὐτῇ ἵκανός πωλητικός παράγων, λαμβανομένου ὑπ’ ὅψιν, διτὶ τὰ ἐργοστάσια Mohawk τυγχάνουσι μεταξὺ παγκοσμίου φήμης θιομηχανικῶν δργανισμῶν τόσον δὶα τὴν ἔκτασιν τῆς ὄλικῆς των δυνάμεως, δσον καὶ δὶα τὴν τελειότητα μὲ τὴν δποῖαν περιβάλλουσι τὰ προϊόντα των. Φρονεῦμεν δὲ δτ. ἡ μνεία τῆς τοιαύτης ὄλικῆς των ισχύος ἐπερεπει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀγγελίαν, δότι, πρὸς πάντα ἀγοραστὴν ἀλλ’ ἴδιως διὰ τὸν “Ἐλληνα ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν πρὸς δημιουργίαν εύμενῶν ἐντυπώσεων.

ΕΛΑΣΤΙΚΑ МОНАУК

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Σ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΣ & Σ^{ΙΑ}

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΕΙΝΕ τὰ μακροτέρας διαρκείας, ἀδαμάστου ἀντοχῆς, καὶ
ὑπὸ τὰς πλέον δυσμενεῖς συνθήκας.

ΕΙΝΕ ἐγγυημένα τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ὑλικῶν ὅσον καὶ ἀπό-
ψεως ἐργασίας.

ΕΙΝΕ προσηρμοσμένα μὲ τοὺς κλιματολογικοὺς ὄρους καὶ
τὴν φύσιν τῶν ὁδῶν τῆς Ἑλλάδος.

ΑΠΟΔΙΔΟΥΣΙΝ ἀριθμὸν χιλιομέτρων κατὰ 30% ἐπὶ πλέον
τῶν ἄλλων ὀνομασιῶν.

ΤΑ ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΜΟΗΑΥΚ

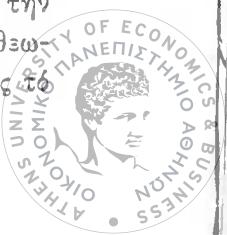
εἰνε προϊὸν μιᾶς μακρᾶς ἐπιστημονικῆς προσπαθείας τῶν
διμωγύμων ἐργοστασίων τὰ δποία κατώρθωσαν ἐν τέλει νὰ
παρουσιάσωσιν τὴν ἀπαράμιλλον ταύτην σύνθεσιν, ἐναντίον
τῆς δποίας δὲν ἔσταθη οὐδεμία ἐπίκρισις, καὶ ὑπεράνω ἡ
παραλλήλως τῆς δποίας δὲν εὑρίσκεται κατὰ τὴν δμολογίαν
τῶν εἰδικῶν κανέν εἴκ τῶν ἄλλων ἐλαστικῶν.

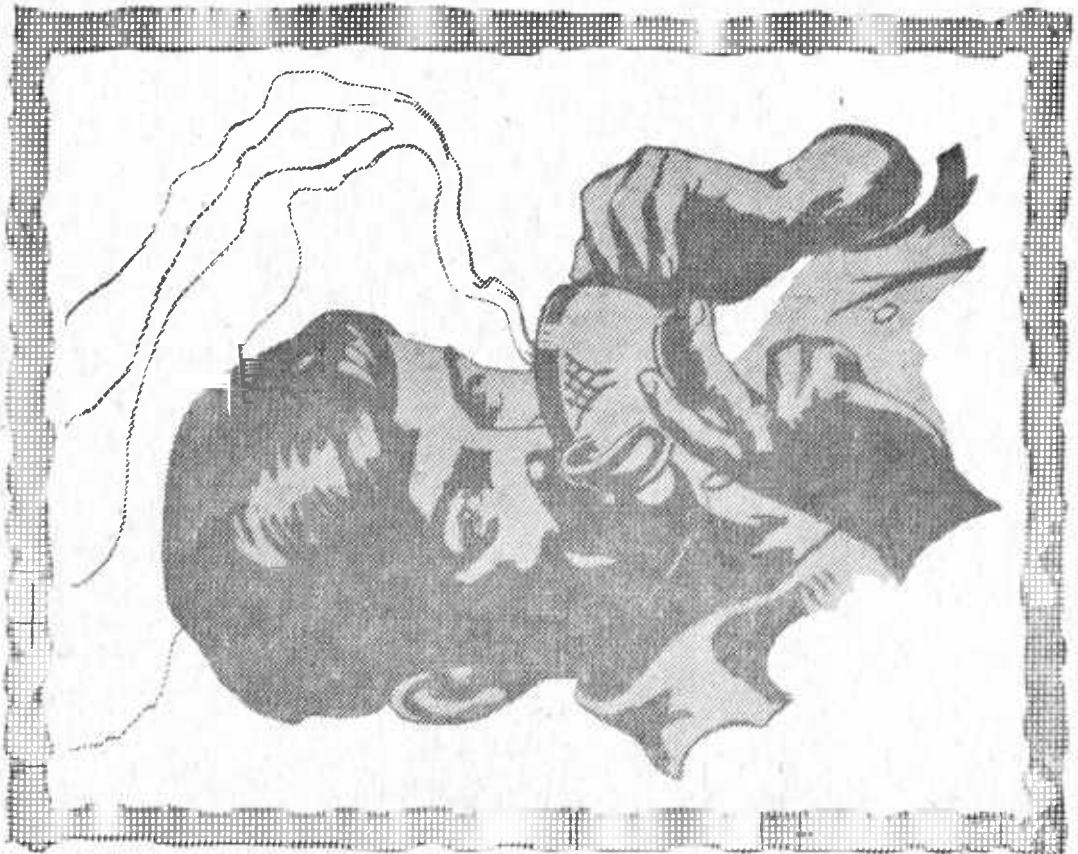

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Λιτή ἀγγελία ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλλεῖπε: πᾶσα ἐπιχειρηματολογία. Αρμόζει δι' εἰδη ὑπὲρ τῶν διποίων ἀπεφάνθηδριστικῶν πλέονήκαταν ἀλισταρισταίς: τὴν διποίαν ἔχουν ταῦτα μακρὰς γνωριμίας, ὡς τὸ ἐν πρωκτεύμένῳ Γάλα Βλάχας. Συμφώνως μὲ τὰς εἰδη ἀκόνια φάλα: οὐτού παρόντως δι:θλίου ἐκτεθεῖσας ιδέας μας, ἡ οἰκονομογραφία ἐν τῇ ἀγγελίᾳ διδυσκαλόως δύναται νὰ παιξῃ δόλον ὑποβλητικὸν, ἀλλὰ κυρίως δόλον ἔλεγχως τῆς προσοχῆς τοῦ ἀναγγώστου. Οὕτω λοιπὸν τὸ δραστικότερον σημείον τῆς παρούσης ἀγγελίας, τὸ σημεῖον δηλαδὴ τὸ δυνάμενον νὰ ωθήσῃ πρὸς ἀγορὰν δὲν εἶναι ή ωραία ἀλλως τε εἰκών τοῦ μηκοῦ παδιοῦ, ἀλλὰ τὸ κυρίος τῆς φράσεως Γάλα Βλάχας, ή δοιά υποκαθιστὰ πᾶσαν ἐπιχειρηματολογίαν. Διὰ τοῦτο ή κάτωθι τῆς εἰκόνος φράσις ἐπρεπε νὰ καθέξῃ διὰ τὴν ἀγγελίαν ταύτην ἀλληγορίαν, θέσιν, τὴν πλέον περίθλεπτον, τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς εἰκόνος. Θὰ εἶχωμεν οὕτω ταυτόχρονον ἐνέργειαν τοῦ θεατοῦ καὶ τοῦ προσεκτοῦ εἰς μεγαλεῖτερον διαθήμδν η ἥδη. Ή γνώμη μας ἵσως νὰ θεωρηθῇ πολέμιος τῶν κανόνων τῆς πατροπαραδότου διαφημιστικῆς καλαίσθησίας, ἐν τούτοις, οὐδεὶς θὰ ηδύνατο νὰ ἀρνηθῇ δι:θλίην, δι' εἰδη τὰ δοποία ἀντιπροσεύουν δργανισμοὺς μὲ παγκόσμιον κύρος, δὲν εἶναι ή εἰκὼν ή δοιά συγκεντρώνει τὴν προσοχήν, ἀλλ' η δονομασία τοῦ εἰδούς η τῶν δργανισμῶν τῶν ήδη ποία πρέπει νὰ καθέξῃ καὶ τὴν πλέον περίθλεπτον θέσιν.

Ἐνταῦθα θέσθαι η καθόλου ἐμφάνισις τῆς ἀγγελίας εἰνε τόσον ἀπλή, ὥστε η φράσις Γάλα Βλάχας νὰ μὴ δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχήν τῶν ἀναγνωστῶν ήδη ποία ἀλλωστε, δοσον ἐπιπολαία καὶ ἀγείνε, θὰ ἔχῃ ποιόν τινα διάρκειαν, ὥστε εὐκόλως νὰ μεταπηδήσῃ ἀπὸ τῆς εἰκόνος εἰς τὴν φράσιν ταύτην. Παρὰ ταῦτα ὅμως, δεδικιστογημένοι θεωρητικοὶ λόγοι: ἐπιδάλλουσι τὴν τοποθέτησίν της εἰς τὸ πλέον περίθλεπτον μέρος τῆς ἀγγελίας.

FΑΙΛ ΒΙΒΛΙΑΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Άγγελία μὲ συντόμους καὶ κατηγορηματικὰς διαβεθαιώσεις, ἡ δποία πιστεύει ἀδιστάκτως εἰς τὴν τελειότητα τῶν εἰδῶν τὰ δποία διαφημίζει. Εἶνε δ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος ἐκφράσεων σφυρηλατημένων εἰς τὸν ἄκμονα τῆς ἐπαγγελματικῆς αὐτοπεποιθήσεως, ἀπηλλαγμένος δὲ ὀχληρᾶς κοινοτοπίας. Τὸ Οὔζο μαζ, λέγει, εἶνε καμωμένο γιὰ νὰ διάγειρη ἀδιαστατὸ εὑδιάθετον τοῦ σημερινοῦ Ελληνος, εἶνε πιστὸ συμχρονισμένο. Ἰδοὺ μία διαφημιστικὴ φράσις καλοκαμωμένη καὶ πρωτότυπος ἡ δποία στὰ τελευταῖα δὲν εἶνε καὶ ἀντιθετος τῆς θιολογικῆς λογικῆς.

Άναφορικῶς μὲ τὸν τόνον τῆς ἐκφράσεως τῆς περιόδου τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν Χαλβαδοποιίαν, εἴμεθα τῆς ἀρχῆς, τὸ εἰπομεν ἀλλωστε εἰς προηγούμενον κεφάλαιον, διτι ἐφόσσον ἀληθῶς δ ἐπιχειρηματίας αἰσθάνεται ὑπεροχὴν τινα ἥθικην ἢ υλικὴν δὲν πρέπει ποτὲ νάτην ἀποκρύπτη. Τὰπερὶ ταπεινοφροσύνης παραγγέλματα δὲν ἔχουσι θέσιν εἰς τὴν συναλλαγὴν, διπού ἀπαιτεῖται ἐνθουσιασμὸς δστις μόνον δίδει τὴν νίκην. Δαμβανομένου δὲ νπ' ὅψιν δτι διὰ τὴν τελειοποίησιν καὶ προαγωγὴν, τῶν ἐθνικοῦ τούτου εἰδούς (χαλβάδων) ἡ συμβολὴ τοῦ κ. Βρεττοῦ εἶνε κεφαλαιώδης, θὰ ἦτο οὖσιώδης παράλειψις ἡ ἐργασία αὐτῇ νὰ μένῃ γνωιστὴ εἰς τὸν κύκλον μόνον τῶν δημιουργῶν τῆς.

Ἡ τυπογραφικὴ διάταξις τῆς ἀγγελίας εἶνε ἴσορροπημένη. Καλῶς προηγήθη ἡ ΠΟΤΟΠΟΙ·Ι·Α διότι αὕτη ἔχει τοὺς περισσοτέρους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνθουσιωδεστέρους δπαδούς. Ἡ παρούσα ἀγγελία ἀποτελεῖται πρός τε τὸν καταναλωτὴν καὶ μεταπράτην εἰς τὰς τοιαύτας δὲ ἀγγελίας ἡ προτεραιότης θὰ δίδεται εἰς τὰ εἰδη ἐκεῖνα τὰ δποία δύναται δ καταναλωτῆς νὰ τὰ ζητῇ μὲ τὸ ἰδιαίτερον σῆμα.

ΜΙΑΤ. ΒΡΕΤΟΥ & Σ^{ΙΑ}

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ

ΚΟΝΙΑΚ ΔΠΕΣΤΑΓΜΕΝΟΝ ΠΑΛΑΙΩΝ

ΔΙΚΕΡ ΔΛΩΝ ΤΩΝ ΔΝΟΜΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΛΕΟΝ ΕΙΛΙΚΡΙΝΟΥΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

ΤΟ ΟΥΖΟ μας είνε τὸ προσφιλέστερο μας προϊόν. Παρασκευάζεται εἰδικῶς διὰ νὰ διεγείρη ἀδίαστα τὸ εύδιάθετον τοῦ σημερινοῦ "Ελληνος" είνε πιοτὸ συγχρονισμένο καὶ καθαρῶς Ελληνικόν.

ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΙΑ

Εὔμεθα ἐπὶ κεφαλῆς τῆς "Ελληνικῆς Βιομηχανίας Χαλβάδων εἰς ποιότητα καὶ ποσότητα.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

Καραμέλες; κουφέτα, λουκούμια κ.τ.λ. διὰ τὰ δποῖα καταβάλλεται ἡ αὐστηροτέρα προσπάθεια διὰ τὴν ἀγνήν παρασκευήν των.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

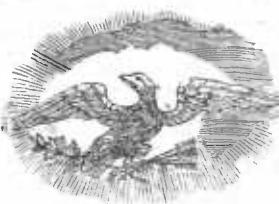
Αγγελία μὲ άνάμικτον ἐπιχειρήματολογίαν, γενικής δι-
απαιδαγωγήσεως καὶ εἰδικῆς τοιαύτης. Ή τελευταία ύπάρ-
χει εἰς τὴν φράσιν, διτὶ ἡ βρώμη αὐτῇ παρασκευάζεται ἀπό
τὰς πλέον ἐκλεκτὰς ποιότητας τῆς παγκοσμίου φήμης βρώμης τῆς
Σκωτίας. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι πράγματι δργανικὸν,
διότι δὲ εἰδήμων ἀγοραστῆς τῆς πεπιεσμένης βρώμης θὰ
ἀναγνωρίσῃ δ' αὐτοῦ, διτὶ τὸ διαφημιζόμενον ἔιδος τυγχά-
νει τῆς καλλιτέρας ποιότητος, ἐφόσον παρασκευάζεται ἀπὸ
τὴν πράγματι φημισμένην βρώμην τῆς Σκωτίας. Ἐπίσης
καλῶς προηγήθη τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο. Τὰ εἰδικὰ ἐπιχειρή-
ματα πρέπει νὰ προηγούνται τῶν γενικῶν τοιούτων. Τό ε-
τερον ἐπιχείρημα ἔξετάζει τὴν γρηγορίητα τῆς βρώ-
μης ἐν γένει, ἀπὸ βιολογικῆς ἀπόψεως. Καὶ δὲ διάγον γνώ-
στης τοῦ εἴδους τούτου θὰ δμολογήσῃ διτὶ τὰ ἐπιχειρήματα
ταῦτα εἶναι βάσιμα, ὡς τοιαῦτα δὲ, ἔχουσι μεγάλην π.ωλητι-
κὴν δυναμικότητα. Ή βρώμη εἶναι μία τῶν ἀρίστων τροφῶν
τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἀληθῶς τὸ πλουσιώτερον τῶν δημητρι-
ακῶν εἰς Δικιθίνας περιέχον ταυτοχρόνως καὶ πολὺν δργα-
νικὸν φώσφορον. Εἶναι οὕτω ἔξαιρετος ἀναληπτικὴ καὶ το-
γωτικὴ τροφὴ, ἔχουσα ἐπίσης τὸ μέγχ προτέρημα νὰ εἶναι
λίαν εὔπεπτος. Ή σειρὰ τὴν δποίαν ἀκολουθεῖ τὸ ἐπιχείρη-
μα τοῦτο ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἡλικίας εἶναι κανονικὴ ἐκ
τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Δηλαδὴ ΓΕΡΩΝ, ΕΦΗΒΟΣ, ΠΑΙ-
ΔΙΟΝ. Φρονοῦμεν διτὶ τοιαύτη εύταξία δὲν ἥτο ἀναγκαῖα
διότι ἔπρεπε νὰ προτιμηθῇ τὸ στοιχεῖον ἐκείνο τὸ δποίον
ἔχει περίσσοτέρους δπαδοὺς εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς χρήσεως
τοῦ εἴδους τούτου. Οὕτω ἔπρεπε νὰ προτοχθῇ τὸ ΠΑΙΛΙΑ
ΑΝΑΠΡΩΝΥΟΝΤΕΣ. Ή μὲ μεγάλους χαρακτῆρας καὶ εἰς τὸ
πλέον περίβλεπτον μέρος τῆς ἀγγελίας δνομασία τοῦ εἴδους,
καὶ τοῦ οἰκου ΜΟΡΤΩΝ, εἶνε καλή. Τὸ κύρος τῆς φύμης τοῦ
οἰκου ΜΟΡΤΩΝ τοῦ θεωρουμένου ἐνδὲ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων
πωλητικῶν δργανισμῶν τῆς παγκοσμίου ἀγορᾶς, δὲν εἶναι
δυνατὸν παρὰ μὲ τὸ νὰ ἔξασκῃ εύμενη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν
σκέψεων τοῦ ἀγοραστοῦ. Τὸ σύμβολον τοῦ ΑΕΤΟΥ εἶναι ἀρκε-
τὰ υποβλητικὸν υποδηλοῦται δὲ δ: ἀυτοῦ ἡ λσχδς καὶ βρώμη
τὴν δποία ἀποκτᾶ δ ἀνθρωπος χρησιμοποιῶν ὡς τροφὴν τὴν
βρώμην. Τὸ σύμβολον ἀξίζει δταν εἶναι εύκολονδρήτον δι-
κληρον ἐπιχειρηματολογίαν.

MORTON'S SCOTCH ROLLED OATS

EAGLE

BRAND

ΣΚΩΤΙΚΗ ΠΕΠΙΕΣΜΕΝΗ ΒΡΩΜΗ ΜΟΡΤΟΝ
ΜΑΡΚΑΣ ΑΕΤΟΥ

Παρασκευάζεται ἀπὸ τὰς πλέον ἔξαιρέτους
ποιότητας τῆς παγκοσμίου φήμης Βρώμης
τῆς Σκωτίας.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΔΙΑ

ΓΕΡΟΝΤΑΣ: Ἐξαιρετικῶς εὖπεπτος τονωτικὴ τῶν δυνά-
μεων τοῦ σώματος καὶ πνεύματος.

ΕΦΗΒΟΥΣ: Ἀρίστη τροφὴ κατὰ τὴν ορίσμον γήλικίαν
τῆς ἀναπτύξεως. Ἄγανεώνει τὸ αἷμα.

ΠΑΙΔΙΑ: Ὑποδοχθεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἴστων καὶ δστῶν.

Παιᾶνει σωτήριον ρόλον εἰς τὴν ρυθμικὴν λειτουρ-
γίαν τῶν πεπτικῶν δργάνων.

ΑΝΑΡΡΩΝΥΟΝΤΑΣ: Ἐκτακτος ἀναληπτικὴ τροφὴ. Ἡ
βρώμη ἐμπεριέχει ἀφθονίαν ὀργανικοῦ Φωσφόρου.
Εἶνε ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας τροφὰς εἰς Λιθικίας,
περισσότερον πλουσία παντὸς ἄλλου δημητριακοῦ.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ: ΕΜ. Χ" ΛΟΥΚΑΣ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Η ΦΑΤΣΤΟΥ 1

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΩΣ

Ἡ διάταξις καὶ ἡ ιλίσις τοῦ τίτλου, καὶ ἡ ἐν γένει συναρμογὴ ὃιων τῶν στοιχείων τῆς ἀγγελίας ταύτης, κινοῦνται περὶ τὴν προσπάθειαν δπως δ ἀναγνώστης μορφώση εὑπόδληπτον γνώμην διὰ τὴν σεβαρὰν ταύτην ἐπιχείρησιν.
 Ἀληθῶς ἡ πρώτη ἀντίληψις τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς φράσεως Ἐλληνικὴ βιομηχανία Μπισκότων ἔρχεται νὰ τονωθῇ διὰ τῆς φράσεως ἡ μεγαλεῖτέρα ἐλληνικὴ βιομηχανέα δμολογία μεγάλης ὑποδλητικῆς ἀξίας.³ Επίσης τὸ τελευταῖον μέρος τῆς φράσεως ἐκείνης διὰ τῆς δποίας δηλοῦται δτι τὰ ὑπὸ τοῦ ἐργοστασίου «Ἀρτεμίαδη καὶ Εὐθυμιάδη» κατασκευαζόμενα μπισκότα εἰνε ἐφάμιλλα μὲ τὰ ἀγγλικὰ, δέν υστερεῖ εἰς ἐνέργειαν, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ὑπάρχει ἴσχυρὰ γνώμη μεταξὺ τῶν Ἐλλήνων καταναλωτῶν, δτι τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ ποικιλίας, τὰς δποίας καὶ οἱ μᾶλλον αὐστηροὶ γνῶσται τοῦ εἰδούς τούτου, δὲν θὰ ἥδυνατο νὰ θέσωσι εἰς ἥσσονα μοίραν ἀπὸ τὰς ἀντιστοίχους ποιότητας τῆς ἀγγλικῆς παραγωγῆς.

Κατὰ τὴν ἀγγελίαν ταύτην τὰ δνόματα Ἐλληνικὴ Βιομηχανέα Μπισκότων Ἀρτεμιάδη καὶ Εὐθυμιάδη πρέπει ἐπὶτοῦ παρόντος ἀδιάσπαστα νὰ παραμείνουν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ καταναλωτοῦ μέχρι δτου ἔξελικτικῶς ἀφανισθοῦν αἱ πρῶται τρεῖς λέξεις καὶ ἐναπομείνῃ εἰς αὐτήν αἱ λέξεις Ἀρτεμιάδης καὶ Εὐθυμιάδης αἱ δποίαι θὰ εἰνε συνώνυμοι πλέον μὲ τὴν βιομηχανίαν μπισκότων, πρᾶγμα τὸ δποίον συμβαίνει εἰς δλα ἐκείνα τὰ εἰδη τὰ δποία κατώρθωσαν νὰ γνωρισθοῦν εὑρύτατα εἰς τὰ καταναλωτικὰ δτρώματα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΜΠΙΣΚΟΤΩΝ
ΑΡΤΕΜΙΑΔΟΥ & ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
Ο ΔΟΣ Ν Ο Τ Α Ρ Α

Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΠΙΣΚΟΤΩΝ

ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΙΑΙ
ΕΦΑΜΙΛΛΟΙ ΜΕ ΤΗΣ ΑΓ-
ΓΛΙΚΗΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εύρισκονται είς όλας τὰς

Πόλεις τῆς Ελλάδος

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

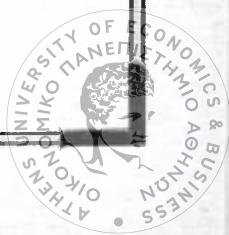
Ἄγγελία ἀρμόζουσα διάτονς δργανικούς ἐκείνους οἱ δποὶ οιέπετυχοντής ἀναγνωρίσεως τοῦ κοινοῦ ἐπίσης καὶ εἰς ἐκεί-
νους οἱ δποὶ οι θέλουν νὰ δημιουργήσωσι τὴν ἐντύπωσιν
δυνατῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτη θεωροῦμεν
ἀναγκαῖον νὰ τονίσωμεν δτι ἑκάστη μορφὴ ἀγγελίας πρέπει
νὰ εἴνε προσηρμοσμένη αὐτηρῶς πρὸς τὸ σύνολον τοῦ δίου
των ἐπιχειρήσεων, καὶ δτι, δὲν ὑπάρχουν κοινοὶ τύποι τοὺς
δποὶ οι δὲ ήδύναντο νά χρησιμοποιῶσι ἀδιαφόρως πάντες.
Διά τοῦτο καὶ η κριτικὴ ἡμῶν ἀφορμάται ἀπὸ δεδόμενα
εἰδικά ἀπὸ γνῶτιν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ηττον ἐπαρ-
κῆ τοῦ δίου τῶν διαφημίζομένων δργανισμῶν αἱ ἐκφε-
ρόμεναι δὲ γνώμαι διαμορφοῦνται ἐν τέλει εἰς τὸ πνεῦμα
τῶν σπουδαστῶν εἰς κανόνας. Ή ἐν προκειμένῳ ἀγγελία
ἀντιπροσωπεύει μίαν ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας καὶ τὰς μᾶλλον
ἀκμαζούσας Ἑλληνικὰς Βιομηχανίας σάπωνος καὶ η δποὶ α
ἐστάθη εἰς τὰ ἀκλόνητα θεμέλια μιᾶς οὐδέποτε ἀτο-
νισάσης πωλητικῆς συμπεριφορᾶς η δποὶ α εἰχε ὡς ἀρ-
χὴν τὴν καλὴν ποιότητα καὶ εὐθύτητα ἐν ταῖς συγαλλαγαῖς.
Ἐπέχει δὲ θέσιν ὑπομνήσεως τῶν γνωστῶν ἀρετῶν
τοῦ εἰδους τῶν δποὶων η κατανάλωσις ἔχει ηδη πει-
ραν. Εἰς τὴν ἀγγελίαν ταύτην ὑπάρχει σπατάλη ρώ-
ρου, ἀλλ' η σπατάλη αὕτη τοῦ χώρου εἴνε ἀναγκαῖα διότι
αὕτη πρέπει νὰ εἴνε ἀνάλογος μὲ τὴν ἐντύπωσιν τὴν δποὶαν
θέλει δημιουργήση η φράσις ΣΑΠΩΝΕΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΖΕΡ-
ΒΟΥ. Οἱ δργανισμοὶ δὲ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διατηρήσωσι τὴν
φήμην των ὡς δυνατῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν πρέπει πστὲ νὰ πε-
ρεσφίγγουσι τάς διαφημίσεις των ἐντὸς χώρου μικροῦ δ δποὶ-
ος ἀναμφισβήτητως δέν ημπορεῖ παρὰ νά καταστήσῃ ἀσθενῆ
τὴν περὶ αὐτῶν ιδέαν τοῦ ἀναγνώστου.

ΣΑΠΩΝΕΣ

ΑΔΕΛ. ΖΕΡΒΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Θὰ ήδύνατο, ἐκ πρώτης ὅψεως ἔξεταζόμενον τὸ πρᾶγμα, νὰ κριθῇ ὡς οὐσιώδης παράληψις, τὸ δὲ, δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ ὅτι πρόκειται περὶ συμπεπυκνωμένου γάλακτος. Ἐν τούτοις ἡ παράληψις αὕτη εἶναι ἐπιτρεπτή, δεδομένου ὅτι ὁ ἀναγνώστης κατὰ κανόνα, δισάκι, εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀντιμετωπίζει τὴν λέξιν γάλα γνωρίζει ὅτι πρόκειται περὶ συμπεπυκνωμένου γάλακτος. Ὡς τέ τὰ συμπεπυκνωμένα γάλατα ἀφόβως δύνανται νὰ μὴ ἀναφέρουν τὴν ἴδιατητά των, πρᾶγμα τὸ δποῖον δὲν πρέπει νὰ γίνεται διὰ τὰ ἄλλης φύσεως γάλακτα (κόνις γάλα κλπ.) Ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ τούτου λόγου ἐνταῦθα συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παραλείψεως ταύτης καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ΓΑΛΑ ΛΥΡΑΣ ἔχει ἀρκούντως γνωστὸν καὶ εὐδοκίμως διαδεδομένον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κατανάλωσιν, ὥστε γράφεις ΓΑΛΑ ΛΥΡΑ νὰ μπομιληνήσῃ γάλα συμπεπυκνωμένον. Καὶ τοῦτο διὰ μίαν μεγάλην κατηγορίαν καταναλωτῶν. Ἡ λέξις ΛΥΡΑ διὰ γάλα συμπεπυκνωμένον, εἶναι ἀνεπιτυχής, καὶ ἀσφαλῶς διὰ νὰ γνωρισθῇ ἡ μάρκα αὕτη εἰς τὴν ἀγοράν μας. Θὰ κατεβλήθῃ προσπάθεια πολὺ μεγαλειτέρα παρὸτε ἐὰν ἡ δνεμασία ἐσυγγένευει μὲ τὸ προϊόν γάλα. Ἡ ἐπίκλησις πρὸς τὰ συμπεράσμα τατῶν ἐπιστήμων χημικῶν ἀναλύσεων εἶνε συμβιβαστή μὲ τὸ εἶδος τοῦτο διὰ τὴν ἀγνότητα τοῦ δποῖου τὸ κοινόν ἔχει πάντοτε ἀκάμπτους ἀπαιτήσεις. Δικαίως ὥστε τὸ ἐπιχειρηματικό τοῦτο κατέλαβε τὴν κυρίαρχον θέσιν ἡ δποία δὲν μειοῦται ποσῶς ἐκ τοῦ δευτέρου μὲ χονδρότερα γράμματα ἐπιχειρήματος, κατὰ τὸ δποῖον, τὸ γάλα τοῦτο παρασκευάζεται ἀπὸ γάλα ἀγελάδων αἱ δποίαι τρέφονται εἰς τοὺς καλλιτέρους λειμῶνας τῆς Ὀλλανδίας. Ἡ φράσις ΓΑΛΑ ΛΥΡΑ πρέπει νὰ παραμένῃ ἀδιάσπαστος. Ἡ κλίσις τῆς φράσεως ταύτης μὲ τὸ περιθόριόν της εἶναι ὀρθή, δὲν θὰ ἔπρεπε δὲ νὰ εὐρίσκεται πρὸς τὴν ἀντίθετον φοράν.

"Ολαι αι ἐπίσημοι χημι·
και ἀναλύσεις ἀπέδειξαν ὅτι τὸ
γάλα ΛΥΡΑΣ ἐμπεριέχει ὅλην
του τὴν κρέμαν.

Προϊὸν τῶν ἀγελάδων
ἐκείνων τῆς ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ αἱ
ὅποιαι τρέφονται εἰς τοὺς καλ·
λιτέρους λειμῶνας αὐτῆς.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Εἰς δλα τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου εἶνε γνωστὴ ἡ διὰ τὰ μικρὰ παιδιά ἔξαίρετος ἀγγλικὴ τροφὴ ἢ λάκεος. Εἰδικῶς εἰς τὸν κόσμον τὸν ἀσχολούμενον εἰς τὰ τῆς διαφημίσεως, εἶνε ἔτι περισσότερον γνωστὴ ἡ λεπτότητος καὶ ἡ ἀκρίβεια μετὰ τῆς δόποιας ὁ οἰκος οὗτος κατώρθωσε μὲ τὰ ἐφόδια τῆς ἀπαραμίλλου ἀγγλικῆς εὐθύνητος, νὰ ἐναρμονίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τοῦ ἀρίστου τούτου εἶδους μὲ τὸ περιεχόμενον τῶν διαφημιστικῶν του ὑποσχέσεων. Ἡ ἔναντι ἀγγελίας ἀποτελεῖται πρὸς τὰς μητέρας, εἶνε δὲ τύπος ἀγγελίας ἡμιεπιχειρηματολογικῆς. Τὸ ἥμισυ αὐτῆς προτάσσει τὸ γόνητρον τοῦ εἶδους, καὶ τὸ ἔτερον ἥμισυ μίαν μορφὴν συντόμου ἐπιχειρηματολογίας ἡ δόποια ἀντλεῖ τὴν δύναμιν τῆς ἀπὸ τὸ μητρικὸν φύλτρον. Κανεὶς δὲδὲν δύναται νὰ ἀμφισθητήσῃ τὸν δημιουργικὸν δόλον ἐνὸς τοιούτου χειροτεχνήματος τὸ δόποιον ἔχει ὑφανθῆ ἀπὸ τὰ πλέον ἴσχυρὰ νήματα τῆς αἰσθηματικότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπὶ κεφαλῆς φράσις Εἰ σ θε σεὶς ὡς ὑποδηλητικὴ ἔκφρασις δὲν δύναται νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Ἐν τούταις ἡ πρωτοτυπία τῆς, τῆς δίδει ἀρκετὴν φωτογένειαν ὥστε εὐκόλως νὰ γίνῃ προσοεκτή. Ἐπρεπε ἔστω καὶ εἰς ὅλης τῆς ἰσορροπίας τῆς ἀγγελίας νὰ διακριθῇ δλόκληρος ἡ φράσις Καίσει σεὶς μία τῶν μητέρων, ἡ δόποια δέδαια εἶνε καταπληκτικῶς ἀνωτέρα τῆςέστερημένης, τοῦ φυσικοῦ τῆς ἐρείσματος φράσεως, Εἰ σ θε σεὶς. Ἡ φράσις ΚΑΜΝΕΙ ΕΥΡΩΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ εἶνε τὸ λεγόμενον δόλητὸν τοῦ εἶδους τὸ δνομαζόμενον Ἀγγλιστὶ Slogan. Εἰς τὰ δόλητα οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ Ἀγγλοι ἀποδίδουσι μεγάλην σημασίαν, διότι ἐγχαράττουν συμπυκνωτικῶς εἰς τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν τὰς ἀρετὰς τοῦ διαφημιζομένου εἶδους. Τὸ δόλητὸν δὲ τοῦτο τοῦ Glaxo ἔχει γίνει περίφημον εἰς τὴν διαφημιστικὴν φλοιογίαν. Τὸ δόλητὸν ὡς ἔν προκειμένῳ πρέπει νὰ ἔπειται ἀμέσως τῆς δνομασίας τοῦ εἶδους. Δὲν ἔπιτρέπεται οὐδεμία παρεμβολή. Ἡ φράσις ἐρωτήσατε τὸν ἵατρὸν εἰνε πολὺ φυχολογημένη, εἰς τὸ τέλος δὲ δπως εἶνε ἔχει τοποθετημένη, μεγάλην πωλητικὴν ἴκανότητα.

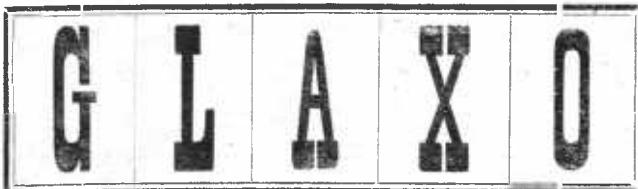
ΕΙΣΘΕ ΣΕΙΣ

μία τῶν χιλιάδων ἐκείνων μητέρων,
αἵτινες ἔκλαυσαν κατὰ τὰς ἡσύχους
ῶρας τῆς νυκτός, διότι τὸ δρέφος τῆς
ἀσθενεῖ καὶ ἀδυνατίζει; Ἐὰν ναὶ, δώ-
σατε τῷ ΓΔΑΞΟ καὶ παρακολουθή-
σατε τὴν ἀλλαγὴν πρὸς τὸ καλλίτε-
ρον ἐντὸς μιᾶς ἡ δύο ἑδομάδων

Τὸ ΓΔΑΞΟ περιέχει τὰ θρεπτι-
κὰ στοιχεῖα τοῦ ἀγνοτάτου καὶ πλου-
σιωτάτου γάλακτος, καὶ ἡ μέθοδος
ΓΔΑΞΟ καθιστᾷ ταῦτα εύπεπτα καὶ
παρὰ τῶν πλέον ἀδυνάτων δρεφῶν.

Δώσατε εἰς τὸ δρέφος σας ΓΔΑ-
ΞΟ διὰ νὰ γίνῃ εὔρωστον καὶ μὲ κα-
λὴν ὑγείαν.

Ἐρωτήσατε τὸν Ἱατοόν τας!

«Κάμνει Εὔρωστα δρέφη»

Πληροφορίαι καὶ ἔντυπα παρέχονται παρὰ τῆς 'Αγ-
τιπρεσωπείας «ΓΔΑΞΟ»

Μενάνδρου 52 ΑΘΗΝΑΙ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΣ

Διὰ τὸ Ἐθνικὸν τοῦτο εἶδος δ. Ἡλλην καταναλωτὴς ἀλλὰ καὶ δὲ οὐκίναι εἰς τὸ ἔνγκινον αἴρεται, ὅπου τὸ ἄριστον, τοῦτο προϊόν τῆς Σύρου εἰσήχθη, ἔχει παγιώσῃ τὴν πλέον ἀκλόνητον πεποιθησιν περὶ τῆς ύπεροχῆς του, ἔναντι τῶν ἄλλων ποιοτήτων τῶν παράσκευαζομένων εἰς τὰ ἄλλα σημεῖα τοῦ Κράτους ἢ ἀλλαχοῦ τῆς γῆς. Ἡ διαφήμισις λοιπὸν τοῦ εἶδους τούτου πρέπει νὰ είναι αὐστηρῶς εἰδικῆς πωλητικῆς μορφῆς, καθότι οὐδὲν στοιχείον γενικῆς διαπαιδαγωγήσεως είναι πλέον ἀναγκαῖον. Μις τήν παροῦσαν Ἀγγελίαν τῆς λίαν ἐκτιμούμενης μάρκας Ρηγοπούλου τοῦ γνωστοῦ παλαιμάχου τῆς Συριανῆς Βιομηχανίας Δουκουμίων, δλόκληρος ἢ τρίλεπτος φράξις ΣΥΡΙΑΝΑ ΔΟΥΚΟΥΜΙΑ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ δρθῶς εὑρίσκεται κατ' ἔξοχὴν διακρινομένη διότι ἀδιάσπαστος πρέπει νὰ ἐγχαραχθῇ εἰς τὴν συνεδρησιν τοῦ καταναλωτοῦ. Διὰ νὰ κατορθωθῇ δμως τοῦτο είναι ἀνάγκη ὅπως, ὅταν τὸ δυνατὸν περισσότερον ἢ ἀγγελία είναι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ δευτερεύοντα στοιχεία ἵνανά νὰ προβάλλουν ἐμπόδια μικρὰ ἢ μεγάλα πρὸς τὴν τοιαύτην ἀφομοίωσιν. Ἐκ τούτου δὲν ἔπειται ὅτι ἔπειτε νὰ λείπῃ ἡ φράσις δι: τὸ λουκούμι τὸ εἰναι ἡ πλέον ἐπιμελημένη ποιότης τῆς Συριανῆς παραγωγῆς. Τούναγτίον αὕτη χρησιμεύει ὡς ὑποθάσταγμα. Ο καταναλωτὴς πρέπει νά λέξῃ συστάσεις, τάς καλλιτέρας μάλιστα διά νά παρακινηθῇ πρὸς ἀγοράν. Ο δυνατώτερος τονισμὸς τῶν λέξεων Συριανά Δουκούμια ἀπὸ τὴν λέξιν Ρηγοπούλου ἀποτελεῖ ἐλαφρὸν λάθος καθίτι: ἡ λέξις αὕτη ἀποτελεῖ σπουδαῖον διαφημιστικὸν στοιχεῖον τὸ δόποιον διεκδικεῖ κυρίαρχον θέσιν τὸ πνεῦμα τοῦ καταναλωτοῦ.

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΣΑΣ

ΓΛΥΚΙΣΜΑ

EINE TA

ΣΥΡΙΑΝΑ ΛΟΥΚΟΥΜΙΑ

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ πλέον ἐπιμελημένῳ

Λουκούμι

τῆς Συριανῆς παραγωγῆς

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑ
ΑΝΤΑΓΩΝ. ΣΧΟΛΙΑ
ΣΙΚΟΝ & ΕΜΠΕΙΡΙΟΝ

